

Kulluğu İçinde Bir Sultan

TAHIRİ MUTLU

İHSAN ATASOY

 NESİL

Tahiri Mutlu

Kulluğu İçinde Bir Sultan

İhsan Atasoy

Jenerik

Yayın Yönetmeni: Ali Erdoğan
Yayın Danışmanı: Metin Karabaşoğlu
Editör: Ömer Faruk Paksu
Editör: Orhan Güler
İç Tasarım: Said Demirtaş
Kapak Tasarımı: Mesut Sarı
ISBN: 978-975-269-225-1

Sanayi Cad., Bilge Sk., No: 2 Yenibosna
34196 Bahçelievler / İstanbul
Tel: (0212) 551 32 25
Faks: (0212) 551 26 59
www.nesilyayinlari.com
nesil@nesilyayinlari.com

© Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yaym hakkı anlaşmalı olarak **Nesil Basım Yayın Gıda Tic. ve San. A.Ş.**'ye aittir.
İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayımlanamaz.

Dijital Medya Direktörü: Mahmut Güleç
Dijital Edisyon Editörü: Uğur Turan
Dijital Yayın Tarihi: Ocak 2012
Bu eserin e-kitap çevrimi **Nesil Digital** tarafından yapılmıştır.
www.nesildigital.com

İhsan Atasoy

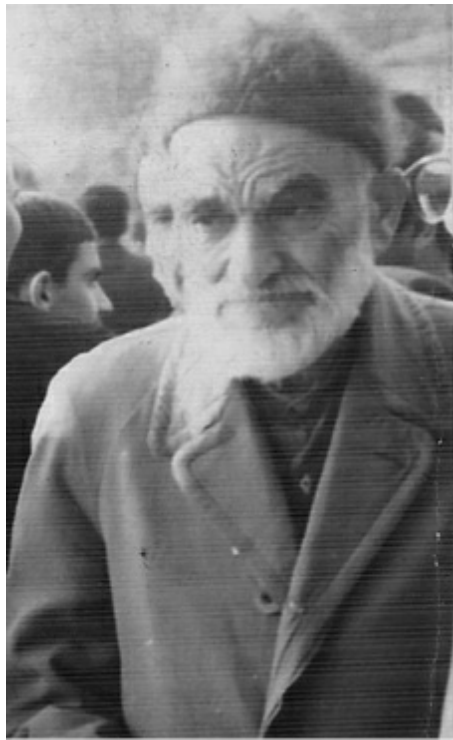
1949 yılında Trabzon/Of'ta doğdu. 1969-1970 döneminde İstanbul İmam Hatip Lisesi'nden, 1973-74 döneminde İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nden mezun oldu.

1978 yılında gazeteciliğe başladı. Uzun süre köşe yazarlığı yaptı. Yeni Nesil gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğü'nden emekli oldu.

Yazar Gülay Atasoy'la evli olup üç çocuk babasıdır.

YAYINLANAN KİTAPLARI

- Kur'an-ı Kerim Meali (Heyetle)
- Peygamberler Tarihi
- İslam'a Bir Adım Daha
- Doğru İslamiyet
- Resulullah'ın Aile Hayatı
- Gençlik ve Arkadaşlık
- Kızılmeydan'dan Kibleye
- Kur'an'dan Esintiler
- Allah Resulü ile 24 saat
- Ben Susuyorum Tarih Konuşsun: Bekir Berk
- Hayatını Davasına Adayan Adam: Bekir Berk
- Nur'un Büyük Kumandanı: Zübeyir Gündüzalp
- Kulluğu İçinde Bir Sultan: Tahiri Mutlu
- İhlas ve Sadakat Abidesi: Bayram Yüksel ve Ali Uçar
- Bediüzzaman'ın Dersinde Yetişen Bir Kahraman: Ceylan Çalışkan ve Çalışkanlar Hanedanı
- Üstadın Manevi Evladı, Fena Fi'n-Nur: Mustafa Sungur
- Bediüzzaman'ın Sır Kâtibi: Mehmed Feyzi Efendi
- Nur'un Birinci Talebesi: Hulusi Yahyagil
- Van Hayatının En Yakın Şahidi: Molla Hamid Ekinci
- Risale-i Nur'un Manevî Avukatı: Ahmed Feyzi Kul

“Kulluğu İçinde Bir Sultan”

TAHİRİ MUTLU, celalle cemali, heybetle mehabeti, haşmetle ünsiyeti simasında birlikte barındıran bir Allah dostu idi. Gür kaşları altında kesin hatlarla çevrelenmiş yüz ifadesini ilk görenler, maveradan gelip kalbe akan tatlı sesini duyuncaya kadar, kanaatlerinde yanıldıklarını ve aslında bir melek sima ve ipeklerden yumuşak bir kalp sahibiyile karşı karşıya olduklarını anlamakta gecikmezlerdi.

O, kulluğu içinde bir sultandı. Bütün kainatın kulluğunu kendi kulluğu içine alabilen, “Güneş lambam, yıldızlar kandillerim, yeryüzü mescidim..” diyebilen bir sultan.. Bu sultanın hayatı boyu içinden çıkmadığı bir kalesi vardı: Takva... Her anıyla, her duruşuyla Allah’ı hatırlatan bir mana eriydi. Onu görenler, “İşte bir Allah dostu!” demekten kendini alamazlardı.

“Asrın Sultanı”na “Beli” diyen fedakârlardandı. Malıyla canıyla, çoluğuyla çocuğuyla, anne babasıyla, hulasa, bütün aile efradıyla Nur yoluna feda olan bahtiyarlardan.. “Anam babam, malım mülküm sana feda olsun!” diyen sahabe soluklulardan biri.

İnci gibi yazılarıyla Nurların neşrine büyük desteği olan Küçük Lütfi’nin hayırlı bir halefi olarak Nur dairesine girmişti. Üstad Bediüzzaman’ın ifadesiyle, “ihtiyarların genci” idi. Üstad, onun yüzünden Atabey’i Nurs karyesine arkadaş ve bütün manevî kazançlarına ortak etmişti. Tahiri ve aile efradının Üstad’ın hastalıklarına bile ortak olduklarını öğrenmek, fedakârlığının ölçüsünü anlamaya yetiyor...

Babası Hüsnü Efendi’nin vefatı üzerine yazdığı taziye mektubunda Üstad, şunları söylüyordu:

“Bir küçük medrese-i Nuriyeyi kendi hanesinde tesis edip, Kahraman Tahiri gibi bir has, halis Nur naşirini daire-i Nuriyeye veren, Tahiri’nin merhum pederinin vefatını, hem onun akrabasını, hem Isparta’yı, hem Nur dairesini taziye ediyorum. Cenab-ı Hak, Nur’un hurufları adedince ruhuna rahmet eylesin! Âmin..”

Tahiri Mutlu, Bediüzzaman’ın son yıllarında yanında bulunup, hizmet tarzını yakından görüp bilen dört-beş kişiden biridir. Üstad’ın hizmet için vekil olarak bırakıp, “Ben ölsem veya hayatta şuursuz kalsam, Nurlara karşı hizmetimin tarzını bilerek tam yapabilecek” dediği kişilerden biri... Bu, Üstad’ın ona atfettiği değeri ifade etmeye yeter.

“Nur Fabrikası” mensupları arasında yer alan Tahiri Mutlu, Denizli ve Afyon zindanlarında Büyük Üstad’la çile çekenlerdendi.

Üstad kendisi için, on veli kuvvetinde olduğunu söyler ve şöyle derdi:

“Tahiri’nin öyle bir derecesi var ki, manevî sahadaki derecelerinden birisini görse dünyayı terk eder. Tahiri, dolu bir testidir, artık su almaz. Eğer bu durumu kendisi bilseydi, dünyada harcardı. Ya Rabbi, bu manevî varlığını kendisine bildirme! Ahirette Ümmet-i Muhammed’e faydası olacak..”

Nur yolunda, Nur’un izinde sadıkane, fedakârane, temiz ve nezih bir hayat yaşadı ve ismi gibi “tahir” olarak öteki âleme göç etti. Şimdi o da Nur kervanının pişdarlarıyla Eyüp Sultan sırtlarından ebediyetleri seyretmekte ve geride kalan hizmetkarlara, tebrik manasında “Henien leküm” diyerek manevî desteğini vermektedir.

Ruhu şad, makamı cennet olsun!

Nur Manzumesi

Yıldızlar güneş batınca ortaya çıkar yahut güneş varken yıldızlar görünmez. Onlar göz kamaştırıcı birer yıldız, göz alıcı birer mücevherdi. “Maneviyat güneşi”nin cazibesine kapılan, onun fezasında

dönen yıldızlar... Fakat güneşin parlaklığı, onlara bakma imkânı vermedi. Bu, onların sönük ve sıradan oldukları anlamına gelmezdi. Her biri “kutup yıldızı” olacak kadar sıra dışıydılar.

Onların keşfi, o mücevherlerin bulunduğu kadife kutunun kapağını açacak, aynı zamanda ışık aldıkları güneşin ihtişamına da kuvvet verecekti. Çünkü her biri o güneşin yörüngesinde yol alan, yönünü ona dönmüş, onun güzelliklerine ayna olmuşlardı. Kimisi davasını, kimisi sadakat ve ihlasını, kimisi takvasını, kimisi gayretini, kimisi cesaretini... Her biri farklı bir özelliğini yansıtıyordu.

Fethullah Gülen Hocaefendi, *Kırık Testi*’de onların “gizli birer kutup” olduğunu söyleyerek, haklı olarak, yeterince anlaşılmadıklarından yakınır:

“Evet, onlar mana âleminin birer sultanıydılar, ama dünya onları tanıyamadı. Onların, mahviyet, tevazu ve hacalet ile mühürlenmiş tabiatları, başkalarını aldattı! İnsanlardan bazıları gururlarına, kimileri hasetlerine ve bir kısmı da bencilliklerine yenildiler ve ne Hulusi Efendi’yi, ne Tahiri Mutlu’yu, ne Sadullah Nutku’yu, ne de Mehmet Feyzi’yi tanıyabildiler... Oysa onlar bir dirilişin ilk mimarları ve Hazret-i Mimar-ı Azam’ın vefalı temsilcileriydiler... Onlar çok gerilerde durdular, çok küçük göründüler, hep mahviyet içinde oldular... El âlem de yalnızca o görünüşe ve o duruşa baktı, onları sadece zahire göre değerlendirdi. Onların her birisi, ihtimal, bir kutbiyeti, bir gavsiyeti temsil ediyorlardı. Ama nadanlar bunu anlayamadılar! Zaten sohbet-i nadanla telezzüz edenlerin onları anlamaları da beklenemezdi. Anlamadılar ve kendilerine yazık ettiler! Bilmem ki, biz onları gerektiği ölçüde anlamaya muvaffak olabildik mi?”

Toprağa düşen çekirdek nasıl çatlayıp filiz verir, dal budak salar, yaprak, çiçek ve meyveye doğru yol alırsa, bu “hafa türabi”nda kalmış maneviyat erleri, Nur manzumesinin bu nev-i şahsına münhasır yıldızları da, elbette bir gün gelecek, saklı kaldıkları topraktan gün yüzüne çıkacak, insanlığın istifadesine sunulacaktı. Nur hazinesinin bu pırlantalarını keşif yolculuğunda Rabbimin izni ve onların himmetleriyle yol aldığımı biliyor ve bundan dolayı şükürümü edadan âciz olduğumu itiraf ediyorum!

Evet, keşif yolculuğumuz devam ediyor.

“Hayatını Davasına Adayan Adam: Bekir Berk” ten sonra, “Nur’un Büyük Kumandanı: Zübeyir Gündüzalp,” şimdi de, “Kulluğu İçinde Bir Sultan: Tahiri Mutlu.”

Bunları Bayram’lar, Sungur’lar, Ceylan’lar takip edecek inşaallah...

Onunla Yaşanan Bir Hatıra

1972 yılı idi... Nur araştırmacılarının öncüsü, değerli Necmeddin Şahiner’le birlikte Kocamustafapaşa’da koca veli Tahiri Mutlu’nun ziyaretine gidiyorduk. Apartmanın kapısına yaklaştığımızda ikinci ezan okunuyordu. Adına “Seb’a Semavat” dediğimiz yedi katlı binanın Marmara’ya bakan en üst katına nefes nefese çıkmıştık!

Tahiri Ağabey, her zaman olduğu gibi, ezan okunur okunmaz, Üstad’dan kalan seccadesi üzerinde namaza durmuştu. Arkasında da kardeşler ikindinin sünnetini kılıyorlardı. Ne zaman birlikte namaz kılacak olsak, her defasında beni imamete geçirirdi. Bu, benim faziletimden değil, onun sünnete olan bağlılığından ileri geliyordu. Zira sünnette caiz olan, kıraati düzgün olanın imamete geçmesi idi. Arkasında namaz kılmayı arzu etmeme rağmen, bu sebepten bir türlü muvaffak olamıyordum. İçimden:

“Artık bugün seni yakaladım Tahiri Ağabey!” deyip, en arkada görünmez bir yere geçip ikindinin sünnetine durdum. Cemaatten biri kamet getirmeye başladı. Saflar düzeltilmiş, artık farza durulması an meselesiydi. Tahiri Ağabey, niyet ederek, ellerini kaldırıp tam tekbir alacaktı ki, birden ellerini salıverdi. Ve 90 derecelik anî bir geri dönüş hareketiyle âdeta eliyle koymuş gibi beni işaret etti:

“Gel ahi (kardeşim)!” dedi.

Donmuş kalmış, neye uğradığımı şaşırılmıştım. Âdeta nokta atışı yapar gibi, doğrudan doğruya, eliyle

koymuşçasına, saklandığım yerden beni işaret etti: “Gel kardeşim!”

İçimden, “Sen Allah’ın büyük velisini ne sanıyorsun!” dedim ve titreye titreye öne geçtim. Onun önünde kıldırdığım namazların hiçbirinde bu kadar heyecanlanmamıştım. O ikindi namazını nasıl kıldığımı, nasıl kıldırdığımı hâlâ bilemiyorum...

Kızı Saime Hanım Bizi Bekliyormuş

Çalışmalarım sırasında rastladığım tevafuklar ve manevî yardımlardan birisini burada kaydetmek isterim:

Bu çalışmaya başladığımda Tahiri Mutlu Ağabey’in hayatta olan en yakın akrabasının, kızı Saime Hanım olduğunu öğrendim. Bazı bilgileri ancak kendisinden öğrenmem mümkün olacaktı. Bu yüzden, görüşeceklerim arasında baştan beri ona özel bir önem veriyordum.

Ankara’daki oğlu Mehmet Bey’le defalarca telefon görüşmesi yaptım. Annesiyle görüşmek için uygun bir zaman ve zemini kolluyorduk. Çünkü Saime Hanım, felç geçirmiş, hastaneye kaldırılmıştı. Biraz kendine gelmesini beklememiz gerekiyordu. Aradan böyle birkaç ay geçti. Daha sonra bazı yurt içi ve yurt dışı seyahatler araya girdi. Neticede bu görüşme altı ay ertelendi.

7-8 Mayıs 2006 tarihli Kütahya programını fırsat bilerek, Saime Hanım başta olmak üzere bir dizi görüşme yapmak üzere Isparta’ya geçmeye karar verdim.

Isparta’da dostumuz Ömer Uyar Bey’in refakatiyle en önce Saime Hanım’la görüşmek için 9 Mayıs Pazartesi sabahı Burdur’a hareket ettik. Hareketten önce Saime Hanım’ın damadı Sebahattin Bey’le yaptığımız telefon görüşmesinde, rahatsızlığımı ileri sürerek kendisiyle görüşüp uygun bir zaman tespit etme teklifine âdeta isyan ettim. “Hayır, bunu daha fazla erteleyemem, görüşmek için geliriz, münasip olup olmadığını orada tespit ederiz” dedim ve gittik.

Saime Hanım’la bir buçuk saate yakın görüştük. Babası merhum Tahiri Ağabey hakkında kendisine soracaklarımı sordum, cevaplar aldım. Damadı, bizimle konuştuğu süre içinde her zamankinden daha rahat olduğunu ve buna hayret ettiğini söyledi...

O gün Burdur’dan Isparta’ya döndük. Ertesi gün İslamköylü 80’lik Hasan Dayı ile görüşecektik. Onunla görüşmeden dönerken Ömer Bey’in telefonu çaldı. Telefonun öteki ucunda Saime Hanım’ın damadı Sebahattin Bey, vardı. Ve Saime Hanım’ın vefat ettiğini haber veriyordu! “İnna lillah ve inna ileyhi raciun...”

Görüşmemiz üzerinden 24 saat bile geçmemişti. Mübarek hanım, âdeta bizim gelip kendisiyle görüşmemizi beklemişti. Bu bana aynı zamanda bir ihtarddı: “Görüşmeyi geciktireceğiniz her gün, o kişinin son günü olabilir!”

Aynı akşam yine Savlı Hasan Kurt’la randevumuz vardı. Üstad’ın talebelerinden Eğirdirli Demirci Salih’in eşi çok rahatsız olduğundan görüşmeyi onun evinde kabul etti. O gece bizden sonra o mübarek hanım da vefat etti...

Ertesi gün hem Barla’da Demirci Salih’in hanımının cenazesinde bulunmak hem de Saima Anne’nin Atabey’de cenaze namazını kıldırmak ve dualarla uğurlamak bize nasip oldu.

Onlar Bizim Yol Aydınlığımız

Bu abide şahsiyetlerin göz kamaştırıcı muhteşem hayat ve hatıralarını okuyan bazı gençlerin, “Biz nerede, onlar nerede!” deyip ümitsizliğe düştüklerini öğrendim.. Evvela, kimse o “güneş”in manzumesinde yer almış şahsiyetlerin kendisi olamaz. O bir devirdi, bütün oyuncularını ve dekorlarıyla geldi geçti, tarih oldu. Sonrakiler, yani bizler, onlar değil, ama onlar gibi olmaya gayret edebiliriz.

O hâlde, onları, “önümüze dikilmiş umutsuzluk abidesi” değil, “yol almak için ışıltılı hedefler” olarak görmeliyiz. Ve o hedeflere yaklaştığımız ölçüde kendimizi kârlı bilmeliyiz. Zira hedef olmazsa, nereye ve nasıl varılacağı bilinmez. Peygamberler, veliler, hakikat erleri, doğruya yol almak için insanlığın önüne konulmuş birer parlak rehber ve aydınlık hedeflerdir. “Nur’un Büyük Kumandanı” Zübeyir Gündüzalp’in bu gerçeği ifade eden güzel sözünü tekrar edelim:

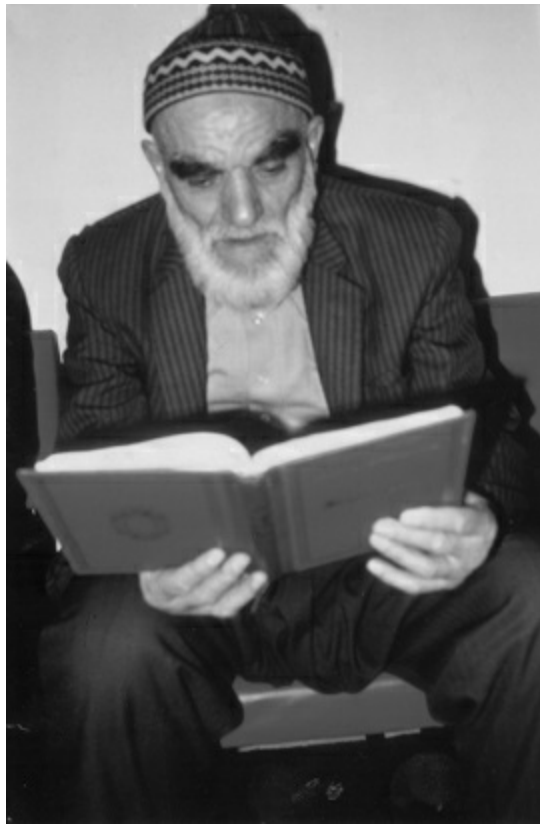
“İslam büyüklerinin hayatı ve hatıraları, genç nesiller için en güzel rehberdir. Hayatın fırtınalı ve dağdağalı hadiseleri içinde bu rehberler, ışıklı deniz fenerleri gibi aydınlık verirler. Hayatlarını vatan, millet ve din yolunda feda eden maneviyat önderleri, dünyada birer kutup yıldızı oldukları gibi, ukbâda da günahkârların şefaathâsi olurlar.”

Rabbim, onları bize dünyada rehber ve ahirette de şefaathâsi eylesin! Âmin...

Bu yoldaki çalışmalarımda bana destek vaat eden ve teşvik eden, arşivinden verdiği resimlerle de çalışmamızı renklendiren değerli Necmeddin Şahiner Ağabey’e şükranlarımı sunarım.

İhsan ATASOY

Atakent, 2006

BİRİNCİ BÖLÜM

Hayatı

Çelebizâdeler

TAHİRİ MUTLU'NUN nüfustaki adı, “Mehmet Tahiri Mutlu”dur. 1900’de Isparta’nın, eski ismi Ağrus veya Ağros olan Atabey kazasında dünyaya gelir. Annesinin adı Zübeyde, babasının adı Hüseyin Hüsnü’dür.

Savlı Hasan Kurt Tahiri Mutlu’nun babasını anlatırken şöyle der: “Hüsnü Bey’in evinde üç defa misafir kaldım. İri yarı, Tahiri Ağabey’den daha uzun boyluydu. Hem de çok takvaydı. Yemek geldiğinde iki-üç kaşık alır, öyle durur, bekler. Tabak bitince alır, sanki yıkanmış gibi onu sünet ederdi.”

İslamköylü Hasan Ergüenal’a göre, Tahiri Mutlu’nun aslı Karaman’dan gelmiştir. Atabey’e [\[1\]](#) yerleşen aile, Mevlana soyuna bağlı seyyitlere dayanır. Atabey’de kendilerine “Kaputlular” da denilir. Ama asıl, “Büyükçelebiler” veya “Çelebizâdeler” adıyla anılırlar.

Çelebizâdeler, Atabey’in asil ve köklü bir sülalesidir. Oldukça varlıklı ve itibarlıdırlar. Atabey’e gelen misafirleri ağırlama, yedirip içirme, misafir etme görevi onlara aitti.

Mutlu’lar, ikisi erkek, biri kız olmak üzere üç kardeşirler. Aynı zamanda Tahiri Mutlu’nun ablası olan Ayşe Hanım, Hafız Zühtü ile evlidir. Risale-i Nur’da adı ve hizmetleri çokça anılan Hafız Zühtü, Tahiri Mutlu’nun eniştesidir.

Tahiri Mutlu’nun kendinden büyük bir de erkek kardeşi vardır. Ağabeyi olan Bahri Büyükçelebi, genç yaşta Atabey’den ayrılır, önceleri İzmir, daha sonra da Denizli’ye yerleşir. Hayatını Demir Yolları’nda çalışarak sürdürür. Denizli’de Devlet Demir Yolları’ndan emekli olur. Tahiri’den üç yıl sonra Denizli’de vefat eder. Tahiri Mutlu’nun annesi Zübeyde Hanım, son yıllarında Bahri Bey’in yanında kaldığından o da Denizli’de vefat eder, Bu yüzden Denizli, ailenin ikinci vatanı sayılır...

“Mutlu” Soyadı

Cumhuriyetten sonra asalet ifade eden unvanlar değiştirilip yeni soyadları alınması için kanun çıkartılır. Tahiri Mutlu’nun ailesi Atabey’de önceleri “Çelebizâdeler” ve “Çelebiler” diye anılır. Ağabeyi Bahri, o sıralarda Atabey dışında, İzmir taraflarında bulunduğu için soyadını “Büyükçelebiler” olarak kaydettirir. Amcaoğulları Nazif ve Mazhar,lar da İstanbul’a yerleştiklerinden soyadlarını “Çelebi” olarak devam ettirirler.

Tahiri Mutlu ise, Atabey Belediyesi’nde memur olması sebebiyle soyadını değiştirmesi için kendisine baskı yapılır. Atabey kaymakamı, inkılap rüzgarlarının da etkisiyle, geçmişe ait izlerin yaşatılmasına tahammülsüzdür. Bu yüzden Tahiri’ye, “Çelebizâdelerden çektiğimiz yetmez mi, değiştir soyadını!” diye baskıda bulunur.

Gerçekten ne çekmişlerse ve değişmesi hâlinde hangi yaraya çare olacaksa...

Ali İhsan Tola’nın ifadesine göre, “Zâde, Osmanlı’da nesl-i Nebevî’den gelenlerin isimlerinin arkasına gelen bir asalet unvanıdır. Soyadı Kanunu, bu gibi asalet bağlarını unutturmak için konulmuştur!”

İstanbul’a yerleşen Nazif, Mazhar, ve Münif Çelebi’ler, Atabeyli ve Tahiri Mutlu’nun amca oğullarıdır.

Tahiri Mutlu'nun babası varlıklı biridir. On iki imbikli bir gül yağı üretme tesisi yanında, halı dokuma tezgâhları, gül ve tütün ekilen bahçeleri ve üzüm bağları vardır.

Çocukluğu ve Tahsili (1900-1920)

Tahiri Mutlu'nun çocukluğu ve gençliği son derece takva bir aile ortamında, haram helale dikkat eden bir anne babanın eğitimi altında geçer. Aynı zamanda Atabey, o zamanlar henüz etkisini yitirmemiş olan Selçuklulardan beri devam eden bir ilim ve irfan geleneğinin merkezidir. Atabey veya Ağros Medresesi, dinî ve müspet ilimlerin okutulduğu, sadece Atabey'e ait mahallî bir üniversite değil, etrafındaki geniş yerleşim bölgelerine de ilim ve iman nurları saçan bir merkezdir.

İşte, Tahiri'nin çocukluğu, henüz yaşayan bu ilmî geleneğin içerisinde geçer. Binaenaleyh büyük âlimlerin ders ve feyizlerinden istifade eder. Kur'an okumayı, hatt-ı Kur'an'ı ve bir parça Arapça ilmi de öğrenir.

Tahiri Mutlu ayrıca Atabey'de iptidaiye (ilkokul), Isparta'da da rüştiye (ortaokul) okur. Babası da aynı rüştiyeden mezundur. Tahiri Mutlu o günkü şartlarda toplum ortalamasının üstünde bir kültür ve bilgiye sahiptir.

Evliliği, Aile Efradı...

Tahiri Mutlu, askerliğini tamamladıktan sonra 1924'te, Atabey'de "Hacı Süleymanlar" diye anılan soylu ve dindar bir ailenin kızı Hatice Hanım'la evlenir. Hatice Hanım, çok halim selim, itaatkâr, iktisada riayetkâr bir hanımefendidir.

Babası İbrahim Efendi de takva sahibi bir zattır. İbrahim Efendi, bir Ramazan sonu, Atabey'den kardeşiyle yaya olarak yola çıkıp, iki aylık meşakkatli bir yolculuktan sonra Kâbe'ye varır, haclarını yapıp dönerler.

Evlendikleri zaman Hatice 18, Tahiri Mutlu ise 24 yaşlarındadır. Tahiri Mutlu'nun bu evlilikten erkek evladı olmaz, üç kızı dünyaya gelir. Bunlar yaş sırasına göre, Hicret, Ayşe Fıtnat ve Zübeyde Meymune'dir. Zübeyde Meymune Ramazan'da dünyaya geldiğinden daha sonra kısa adıyla "Saime" diye anılır. İlk kızı Hicret, 21 yaşında, 1946 yılında, annesinden iki yıl önce vefat eder. Afyon hapsi sırasında eşi Hatice Hanım da genç yaşında (42) vefat eder. Ayşe Fıtnat ise 1955 yılında, 26 yaşında vefat eder. Geriye, son kızı Zübeyde Meymune, kısa adıyla Saime Hanım kalır.

Vefatından bir gün önce Burdur'da görüşme imkânı bulduğumuz Saime Hanım'ın, babası Tahiri Mutlu ile ilgili bize anlattıkları, çalışmamızın ikinci bölümünde yer almaktadır.

Tahiri Mutlu'nun, kızı Saime'den olan torunları Dr. Hüsnü Güzel, Mehmet Tahir Güzel ve Emine Gülay Hanım vardır. Ayrıca Ayşe Fıtnat'tan olan Said Halid ile Emine Gülay (Hafize Teyze) ise Kur'an kursu hocalığından emekli olup, bekar olarak hâlen Tire'de hayattadır.

Askerliği (1920-1924)

Tahiri Mutlu'nun askerliği İstiklal Savaşı yıllarına rastlar. Ali İhsan Tola'dan öğrendiğimize göre, askerliğini Demir Yolları'nda yapar. İstiklal Savaşı sırasında askerlik yapanlara, daha sonra çıkarılan bir kanunla gazilik beratı ve madalyası verilir. Bu sebeple Tahiri Mutlu da gazilik madalyasına sahip olur.

30 Temmuz 1969 tarihinde madalyasını alır, kendisine gazilik maaşı bağlanır. Ancak o, vatan hizmetine karşı bir bedel almayı izzetine yediremediğinden maaşı almaz ve yakınlarına da almamayı tavsiye eder.

Kızı Saima Hanım'ın ifadesine göre, ömrünün son zamanlarında, sadece bazı seyahatlerde kullanmak üzere alır.

İş veya Memuriyeti (1925-1935)

Rüştiyeden mezun olan Tahiri Mutlu, askerden sonra Atabey Belediyesi'ne memur olarak işe başlar. Düzgün ve okunaklı yazısı sebebiyle belediyede uzun süre kâtiplik yapar, 15 yıla yakın bu görevde kalır.

Belediyede memurken bir gün, “Mustafa Kemal'in Atabey'e geldiği” haber verilir. Bütün memurlara, asker gibi sıraya dizilerek karşılama töreni yaptırılır. Tahiri Mutlu, Mustafa Kemal'i ilk defa orada yakından görür. Onun, civardaki köy ve kasabaların isimlerini bir bir sayarak ve sorarak bilgi alması ve hareketliliği dikkatini çeker.

Tahiri Mutlu, gül yağı üretme tesisleri sebebiyle zaman zaman İstanbul'a giderek gül yağı ticaretiyle de meşgul olur. Hatta bir defasında İstanbul'a gül yağı götürürken kırılan şişenin tren vagonunda saçtığı gül kokusunu, yakınlarına tebessümler içinde anlattığı söylenir.

Üstad'la Tanışması

Tahiri Mutlu ilk defa 1931 yılında, Atabey'deki yakınları vasıtasıyla Risale-i Nurlarla tanışır. O zaman eniştesi Hafız Zühtü, onun oğlu Eşref ve Küçük Lütfi gibi kimseler Atabey'de bulunup, zaman zaman Barla'ya Üstad'ı ziyarete giderler.

Tahiri Mutlu, Risale-i Nurları tanıdıktan sonra ilk defa Hafız Zühtü'nün oğlu, aynı zamanda yeğeni Eşref'le Üstad'ı ziyarete gider. Bu ilk ziyaretleri Barla'da bir gün akşam saatlerinde olur. Üstad kendilerini kabul eder. Yatsı namazını Üstad'ın arkasında kılarlar.

Tahiri Mutlu, Üstad'dan çok etkilenir. O gece Barla'da Nur talebelerinin evinde misafir kalırlar. Sabah namazını yine Üstad'ın arkasında kılarlar. Böylece peş peşe iki vakit Üstad'ın arkasında

namaz kılmış olurlar. Üstad namazdan sonra onlara ders yapar ve daha sonra ayrılırlar.

Tahiri Mutlu o zamana kadar davaya ve Üstad'a uzaktan uzağa muhabbet beslemektedir. Bu ziyaret onda büyük bir inkılabı sebep olur. Asıl faal hizmet yılları bu ziyaretten sonra başlar. Bu ziyaretten kısa bir süre sonra Eskişehir hapsi patlak verir.

Bediüzzaman, yedi sene Barla'da kaldıktan sonra 1934 yazında Isparta'ya gelir. Bir seneye yakın burada kalır. Tahiri Mutlu, Üstad'ı Isparta'da birkaç defa daha ziyaret eder. 1935'te meydana gelen Eskişehir hapsinden sonra Üstad, Kastamonu'ya sürgün edilir. Daha sonra Tahiri Mutlu, Kastamonu'da da Üstad'ı ziyarete gider.

Kendisi, "Biz Eskişehir'de yoktuk. Fakat elhamdulillah hissemiz oldu. Hapiste bulunan Hafız Ali ve Mesut Efendilere yardımlarımız oldu" der.

Tahiri Mutlu, Nur dairesine girişine sebep olanları unutmaz, bir vefa borcu olarak isimlerini dua defterine kaydedip daima onları hayır dua ile anar: "Bu daireye dâhil olmama sebep, Hafız Ali ve Hafız Mustafa'dır. Onları her akşam sabah, ebeveynimden evvel duama dâhil ediyorum. Sonra ebeveynim ve başkaları gelir. Merhum Hafız Ali, köyünde vefat eden kim olursa olsun, üç gün devamlı ismiyle ona dua ederdi."

Faal Hizmet Yılları

Tahiri Mutlu'dan önce Atabey'de güzel yazılarıyla Risale-i Nur'a çok hizmet edenler arasında eniştesi Hafız Zühtü, Küçük Lütfi, Abdullah Çavuş gelir. Bunlardan Küçük Lütfi, Eskişehir hapsinden çıktıktan sonra vefat eder. Bu faal talebenin anî ölümü, o gün bir avuç olan hizmet erbabı için büyük bir kayıp olur. Küçük Lütfi'nin ayrılışı, ehl-i hizmeti çok üzer. Onun boşluğunu, daha sonra güzel yazılarıyla Tahiri Mutlu doldurur ve o gün az olan Nur talebelerinin gönlüne ferahlık verir. Nitekim Bediüzzaman, bir mektubunda Tahiri Mutlu'yu, "Küçük Lütfi'nin yerini alacak hayırlı bir halef" olarak ifade eder.

Bediüzzaman, Kastamonu'dan yazdığı bir mektupta da şunları söyler:

"Aziz, sıddık kardeşlerim!

Lütfi'nin vefatını hissetmişim. Ve çok mahzun oldum.. O mübarek, nuranî kalemin yazıları onun manevî hayatını idame edeceğini düşünmesiyle teselli buldum."

Küçük Lütfi'den Sonra Tahiri

Küçük Lütfi, Atabey'de toprağa verilirken çevredeki Nur talebeleri cenazeye iştirak ederler. Cenazede Tahiri Mutlu da hazır. İslamköylü Hafız Ali, o zaman Kuleönü'nde imamlık yapmakta olan Hafız Mustafa'ya Tahiri'yi gösterir:

"Bak imam! Bundan sonra hizmet adına burada bunu tanıyacağız" der, Lütfi'nin bıraktığı boşluğu Tahiri'nin dolduracağını ima ve işaret yollu teşvik eder.

Gerçekten Tahiri Mutlu, bundan sonra evini "küçük bir medrese-i Nuriye"ye çevirir ve Risale-i Nur hizmetine dört elle sarılır. Başta kendisi, hanımı ve iki kızı (Hicret ve Ayşe Fıtnat) olmak üzere devamlı risale yazmaya başlarlar.

Üçüncü kızı Saime'nin yaşı henüz küçüktür. Yazı yazmaya müsait değildir. Bu yüzden o da yazılanları gerekli yerlere götürüp getirmekte vazife alır. Saime Hanım, "Benim yaşım o zaman altı-yedi civarındaydı, bundan dolayı dikkat çekmezdim. Postacılık hizmeti görürdüm" der. O günkü şartlarda, yazılanları ya çocuklar ya da dilenci kılığına giren meczuplar taşıyabilirdi. Savlı Deli Şükrü de bu meczuplardan biridir.

Tahiri ve aile efradı uzun süre zaruri ihtiyaçları dışında bir işle meşgul olmazlar. Evde iki masa vardır. Bunlardan birinin etrafında toplanıp yazı yazılır. Diğerinde de annelerinin hazırladığı yemeği yerler. Yemek biter bitmez, onlar hiçbir işe karışmadan ve ara vermeksizin yazıya devam ederler. Evin dış işlerini pederi, iç işlerini annesi görür. Böylece Mutlu ailesi, evlerini küçük bir medrese-i Nuriye'ye çevirir, yediden yetmişe Risale-i Nur hizmetiyle meşgul olur, bahtiyarlar kervanına katılırlar.

Şiddetli baskı ve takip altında o gün en büyük ihtiyaç, risalelerin elle çoğaltılıp muhtaç yerlere ulaştırılmasıdır. Tahiri Mutlu o günleri anlatırken şöyle der:

“Isparta’ya iner inmez sivil polisler peşimize takılırlardı. Aynen kuyruk gibi... Adım adım, dört adım geriden bizi takip ederlerdi. Nereye girsek onlar da oraya girerlerdi. Bir risale aldım, sepetin içine koydum. Bir kardeşin dükkânına bıraktım. Görmüşler. Dönüşte ‘Seni karakoldan çağırıyorlar’ dediler. ‘Peki’ dedim. ‘Sepeti de al’ dediler. Aldım. Sordular: ‘Bunu nereden aldın?’ ‘Seyyar satıcının birinden’ dedim. Başka kurtuluş çaresi yoktu. N’apalım! Şimdi bir yiyip bin şükretmeliyiz...”

“Santral Sabri”

Barla’da telif edilen risale, önce Bedre’de imamlık yapan Santral Sabri’ye gelir. Santral Sabri de aslen Atabeylidir ve Tahiri Mutlu’nun akrabasıdır. Âlim bir zat olan Sabri Efendi, hızlı ve okunaklı yazısıyla, gelen nüshayı çoğaltır. Daha sonra bu nüshaları Nur postacıları eliyle Atabey, İslamköy, Sav, Eğridir, Isparta gibi yerlere gönderir. Bu yerlerde bekleyen yazıcılar, hemen çoğaltmaya koyulurlar. Çoğaltılan risaleler, daha sonra ihtiyaç olan yerlere gizlice sevk edilir. Bu sistem tıpkı bir fabrikanın çarkları gibi muntazam işler.

Üstad’dan gelen lahikaların yazma ve dağıtma işlemini anlatırken Tahiri Mutlu şunları söyler: “Üstad Kastamonu’da iken bir müddet muhabere kuramadık. Sebebi de emin bir vasıta bulunmadığı için... Sonra Cenab-ı Hak ihsan etti. Bedreli Santral Sabri’ye mektuplar gelmeye başladı. Onun Eğirdir’de bir yakını vardı, önce ona gelirdi. Her perşembe Eğirdir’in pazarı idi. Santral Sabri her pazara gider, ihtiyaçlarını karşılar, hem de gelen mektubu alırdı. O akşam gelen mektubu kendi lahikasına geçirir, yazardı. Her hafta muhakkak lahika gelirdi. Sonra ertesi gün, yani cuma günü Hafız Ali’ye gönderirdi. Onun da cuma namazından evvel eline geçmesi lazım. Şayet cumadan evvel eline geçmezse, Hafız Ali’nin evinin önünde toprak bir dam vardı, oraya çıkar, Bedre’ye doğru döner, gündoğu tarafındadır, ‘Keçeli imam, indallah mesulsün!’ diye bağırdı. O işitir işitmez, onu ikisi bilir.

Lahikalar, İslamköy’den sonra Kuleönü’nde Küçük Ali’ye, oradan da en son Hüsrev Ağabey’e gider. O da herkese ne kadar yazması lazım geldiğini bildirir. Ondandan sonra her tarafa dağıtılır. Onda gidecek yerlerin adresleri vardı. Bu adresler önceleri 20-30 iken, daha sonra 50-100’e, hatta 150’ye kadar çıktı. Bütün zarfların üzerini Hüsrev Ağabey kendisi yazardı. Mektupları muhtelif postanelerden atardık! Tabii, aynı yazıyla bu kadar mektup nereye gidiyor, diye şüphelenmemeleri için...”

“Hepimizi Birden Yakalamasınlar Diye...”

Yine o günkü zor şartlarda risalelerin sevki hususunda zeki ve fedakâr insanların takip ettiği enteresan metotlar vardı. Bunlardan birisi de Barlalı Bekir Ağa idi. Yine Tahiri Mutlu’nun dilinden öğreniyoruz:

“Üstad Barla’da iken Bekir Ağa isimli bir kardeşimiz vardı. Bu, Bekir Ağa da sürgünlerdendi. Şark’tan gelmişti, tüccarlık yapardı. Bir atı vardı. Atına birkaç metre kaput, birkaç metre çuha atardı. Sonra dolaşırdı. Gittiği yere Üstad’ın yazdığı risaleleri götürür, orada yazılanları da alırdı. Üstad’a tashih için getirirdi. Güya tüccarlık yapıyordu...”

Hüsrev Ağabey’in evi yolun üzerinde olduğundan devamlı polislerin gözetimi altındaydı. Gece ışığı görseler, yazıyor diye hemen basarlardı! Onun için Hüsrev Ağabey, yüklüğün içine girer, kapıyı üstüne örter, içerde oturur ve yazmaya başlardı...

Bazen Kuleönülü Küçük Ali’nin yanına giderdik. Beş dakika sonra, jandarmalar gelmiş, diye bir haber verirlerdi! Yakalasalar, hepimizi birden yakalamasınlar, birimizi yakalasınlar diye her birimiz ayrı bir tarafa dağılırdık...”

Evet, o günler, Risale-i Nur’la uzaktan yakından alakası olanların bile sıkı takip altında olduğu ve yakalandıkları takdirde hapse atıldıkları günlerdi. Tahiri Mutlu’nun evini böyle bir zamanda Nurların çoğaltılmasına tahsis etmesi büyük bir kahramanlıktı. Kastamonu’da polis gözetimi altında bulunan Üstad’ın Isparta’ya yazdığı mektuplarda Tahiri Mutlu bu fedakârlık ve kahramanlıklarıyla yer alır:

“İslamköyü, Kuleönü ortasında olan ve Sıddık Sabri Lütfi ve Zekâi gibi talebeleri yetiştiren Aras karyesi çok defa hatırıma geliyordu. ‘Acaba bu köy neden geri kaldı, söndü?’ diye düşünüp müteessir oluyordum. Fakat Cenab-ı Hakk’a hadsiz şükür olsun ki, Tahir ve Abdullah Çavuş, o endişemi tamamıyla izale ettiler, büyük bir teselli bana verdiler. Hatta Tahir’in bu defa bize hediye ettiği *Lem’alar*, ve Yedinci Şua’yı bir cilt içinde cilt ettikten sonra mütalaa ettim. O Tahir’de bir Hüsrev, bir Lütfi, bir Asım, bir Zekâi gördüm. Cenab-ı Hak ondan ve sizlerden ebediyen razı olsun! Onun o nüshası burada çok iş görecektir inşaallah...”

Altı Erkân

Üstad, Isparta’da özellikle altı Nur talebesinin o günkü şartlarda hizmeti göğüslediklerine işaret eder. Kastamonu’dan Isparta’ya yazdığı mektuplarda onları “erkân-ı sitte” diye anar. Bu altı rükün, o gün şu isimlerden oluşmaktadır:

Hafız Ali, Büyük Ruhlu Küçük Ali, Kuleönülü Hafız Mustafa, Hüsrev, Rüştü ve Tahiri...

İkinci Cihan Savaşı nedeniyle bir ara Hüsrev Altınbaşak ihtiyata çağrılır. Altı erkândan bu en mühim rüknün mecburi olarak devre dışı kalması Üstad’ı müteessir eder. Fakat bütün aile efradıyla Tahiri’nin hizmette olup yazıya devam etmesi, üzüntüsünü giderir:

“Hakikaten Hüsrev’in infikaki beni çok müteessir etmişti. Fakat Tahiri o parlak kalemiyle benim teessüratımı izale eyledi... O, bütün efrad-ı ailesiyle, peder ve validesiyle Risale-i Nur’un has talebeleri içinde her vakit hissedar olacaktırlar.”

Lemeat’i Bulur

İstanbul’a giden Tahiri Mutlu, Sahaflar’da gezerken Üstad’ın eski yazıyla basılmış olan *Lemeat* ve *İşaratü’l-İ’caz* isimli eserlerini bulur. Kaç paraysa hemen verip alır. Sonra vapurla İnebolu’ya, oradan da Kastamonu’ya geçerek Üstad’ı ziyaret eder. Dikkat çekmemek için sabah erkenden polislerin uykuda olduğu bir sırada Üstad’ın yanına varır. Bediüzzaman onun bu ziyaretinden çok memnun olur. Yanında hiç nüshası kalmamış olan *Lemeat*’i görünce, tıpkı kaybolan evladını bulmuşçasına sevinir ve bu sevincini yanında bulunan fındık fıstık gibi şeyleri Tahiri’ye ikram ederek paylaşır. Daha sonra Ispartalı talebelere yazdığı bir mektupta bu ziyareti dile getirir:

“Elhak, Tahiri’nin de *Lemeat* hediyesini pek çok kıymetli gördük. İnşaallah bu havalide ona çok

sevap kazandıracak... Tam bir Lütfi'dir. Allah muvaffak eylesin!"

Kastamonu'dan, Tahiri Mutlu ve ailesine minnettarlık belirten ifadeleri bu kadarla kalmaz, peş peşe gelmeye başlar:

"Mübarekler Tahiri ile beraber, Tahiri'nin bize o kıymetli kalemiyle cennet taamları gibi çok tatlı ve huri libası gibi çok güzel yazıları, burada herkesi lezzetle mütalaaya sevk ediyor. Hafız Ali'nin mektubunda Tahiri'nin yazdığı ve göndereceği *Sözler*'i daha alamadık. Ve onun masume iki mübarek kızlarının^[2] yazdıkları nüshalar burada, kadınlar kızlar âleminde geziyor, görenleri Risale-i Nur'a celp ediyor. Çok çalışkan ve fedakâr Tahiri'nin kesretli hediyeleri bizleri çok borç altında bıraktı!"

Kahraman Tahiri

Bir fabrika gibi muntazam çalışan aile efradına minnettarlık duyan Bediüzzaman, Tahiri'nin eşinin rahatsızlığı sebebiyle şifa duasında bulunur:

"Tahiri'nin refikası ve kerimleri gibi ve masum çocukları Risale-i Nur'la meşgul olmaları...", "Müstesna kalemiyle hemen umum bu havaliye yetiştiren ve evlat ve peder ve valideleri ve refikasıyla Risale-i Nur'a hizmet eden Kahraman Tahiri Kardeşim! Cenab-ı Hak, hanenizdeki hemşireme, hem bana şifa ihsan eylesin!"

Tahiri'nin "kuvvetli bir şakirt" olarak Nurlara sahip çıkmasını büyük bir memnuniyet ve ümit kaynağı olarak ifade eden Bediüzzaman, "İkinci Hüsrev olan Birinci Tahiri'nin gayet dikkat ve tevafukla yazdığı risaleler beni o derece minnettar ve mesrur ediyor ki, elimden gelseydi her bir nüshasına 10 altın lira verecektim. Bu derece kuvvetli bir şakirt Risale-i Nur'a sahip çıkması ümitlerimizi çok kuvvetlendirdi" diyor ve kaleminin fütuhat yaptığını ifade ediyor:

"Kahraman Tahiri'nin nüshaları daimî parlak bir tarzda fütuhat yapıyorlar."

"(...) Ve bilhassa çok ehemmiyetli kardeşimiz Kahraman Tahiri'nin parlak ve muvaffakiyetli ve tevafuklu kalemi kerametkârane fütuhat yapıyor ve onun iki masumelerinin (Hicret ve Ayşe Fıtnat) yazıları bizleri teshir ediyor, herkesi şevkle okumaya sevk ediyor."

Üstad Bediüzzaman, Risale-i Nurların matbaalarda tabedilmesi hususunda da Tahiri'ye dua eder:

"Tahiri'nin yazısı matbaa hattı gibi güzel. Cenab-ı Hak, tab meselesinde Tahiri'yi muvaffak eylesin!"

Bu dua kabul olur ve Tahiri Mutlu, hayatının sonuna kadar, gerek elle yazarak, gerek teksir ederek, gerekse matbaalarda bastırarak, neşir hizmetinin her kademesinde bulunur ve aralıksız hizmet eder. Hayatının son döneminde de, Bediüzzaman Hazretleri'nin önemli gayelerinden biri olan "Tevafuklu Kur'an"ın bastırılmasına bizzat nezaret eder ve karşılaştırmalı tashihinde bulunur.

Tahiri Mutlu, Barla'da Ulu Çınar'ın gölgesinde Barlalı dostlarıyla beraber... Sağ başta Bahri Çağlar.

Hizb-i Kur'an'ı Bastırır

Tahiri Mutlu, Isparta'nın Çobanisa köyünden tanıdığı bir zattan, sattığı koyunların bedeli olan 500 lira parayı ödünç olarak alır. Bu parayla İstanbul'a gider, *Hizbü'l-Kur'an* ve *Hizbü'l-Hakaik-i Nuriye*'yi bastırmaya muvaffak olur.

Onun bu hizmetini Üstad şu ifadelerle tebrik eder:

“Tahiri'nin *Hizbü'l-Ekber* ve *Virdü'l-Azam*'ın tabı için İstanbul'a gitmesini, bütün ruhumuzla onu tebrik ve muvaffakiyetine dua ediyoruz.”

Gerek kendi güzel yazısı, gerek çoluk çocuğunun yazıları ve gerekse İstanbul'a giderek teksir makinesi kâğıt alışverişlerini yaparak baskı işlerini takip etmesi, neşriyat hizmetinde hep bir kahraman olarak anılmasına sebep olur.

Onun bu hizmetlerinin perde arkasında destekçisi olan babası Hüsnü Efendi'ye de Üstad minnettardır:

“Tahiri gibi kahraman bir mahduma sahip olan ve hanesinde Risale-i Nur'un altı şakirdi bulunan kardeşimiz Hüsnü Efendi'ye bilmukabele selam ve tebrik ederiz!”

Tahiri Mutlu ayrıca o yıllarda Tevafuklu Kur'an yanında, yüzlerce risale nüshası yazan Hüsrev Altınbaşak'la da sıkı bir hizmet dayanışması içinde olur.

İstanbul'da Neşriyat Hizmetleri

Tahiri Mutlu'nun sık sık İstanbul'a giderek neşriyat hizmetlerini takip etmesinde, amcaoğlu Nazif Çelebi'nin burada bulunmasının büyük faydası olur.

İstanbul'un varlıklı aileleri arasında yer alan Çelebi'ler, o zaman Süleymaniye'de, şimdiki Suffe Vakfi'nin bulunduğu köşkte oturmaktaydılar. Bu köşk, gelen giden misafirlerle, yüksek seviyeli zevatla dolup taşar, sohbet ve kültür merkezi şeklinde hizmet görür.

Nazif Çelebi'nin kızı Sutude Hanımefendi, o yıllarda Tahiri Mutlu'nun da buraya gelip gittiğini hatırlamakta ve şöyle demektedir:

“Tahiri Mutlu o zamanlar bize gelip giderdi. Hatırladığım kadarıyla sakallı, nur yüzlü bir beyefendi, güler yüzlü, çok hoş bir amcaydı.”

Yeri gelmişken, Risale-i Nurlarda isimleri geçen İnebolulu Ahmet Nazif Çelebi ile oğlu Selahattin Çelebi'nin İstanbul'daki Çelebilerle bir alakası olmadığını belirtelim...

Tahiri Mutlu'nun amcazadesi olan Nazif Çelebi, 1907 yılında Atabey'de dünyaya gelir. Babasının

tapu memuru olması sebebiyle İstanbul'a yerleşirler. Çelebi Havacılık şirketinin ortaklarından olan Nazif Çelebi, aynı zamanda İlim Yayma Cemiyeti'nin kurucularındandır. Çevresi geniş, hayırsever bir zattır.

Tahiri Mutlu, akraba ziyaretine çok ehemmiyet verdiği için, İstanbul'da bulunduğu zamanlarda, özellikle bayramları Çelebileri ziyaret eder.

Nazif Çelebi, 1987 yılında vefat eder, Tahiri Mutlu'nun Eyüp Sultan'daki kabri yakınında bulunan aile kabristanında yatar.

Ayetü'l-Kübra'nın Basımı

Denizli hapsinin sebeplerinden birini teşkil eden *Ayetü'l-Kübra'nın* basımı da Tahiri Mutlu eliyle gerçekleşir. Bu maksatla İstanbul'a gider. Eski yazıyla 500 adet basılması için Bozkurt Matbaası'yla anlaşır ve Isparta'ya döner. Anlaşmaya göre, matbaa sahibi Aziz Bozkurt, baskı bittikten sonra kitapları bir sandığa koyup, trenle Isparta'ya gönderecektir.

Hizbü'l-Kur'an ve *Hizb-i Nuriye*'nin bastırılmasıyla ilgili Tahiri Mutlu, yakınlarına şunları anlatır: “Üstad, Risale-i Nur'da olan ayetleri 155 sayfaya yakın olarak yazdırıp Isparta'ya göndermişti. Isparta'da önce Hafız Ali Efendi yazdı, sonra ikinci olarak biz yazdık. Bilindiği gibi, başta Fatiha, Sure-i Bakara öyle devam edip gidiyor.

1942 senesinde İstanbul'a geldim. Bunu tabettirdim elhamdülillah. O sene İstanbul'da 45 gün kaldım. Ekmeğin kıt senesi, karneye bağlandığı zamandı. Kaç para verirsen ver, ekmek yok! Karnen varsa var. Ben de sabah erkenden belediyeye gidip karnemi imzalattıktan sonra vazifemin başına geçer, meşgul olurum. Bu arada zaman zaman Sahaflar'a uğrar, ‘Bediüzzaman'ın eski kitaplarından var mı?’ diye sorardım. Derken *İşaratü'l-İ'caz* ve *Lemeat*'in birer nüshasını buldum. Gerçi *Lemeat*, *Sözler*'in arkasında var, ama hepsi değil. *Lemeat* aslında daha büyüktür...

Sonra vapura binip Zonguldak'a gittim. Ertesi gün İnebolu, daha ertesi gün de Kastamonu'ya vardım. Üstad beni kabul etti. Yanına girdim, kitapları gösterdim. *Lemeat*'i görünce çok sevindi. *İşaratü'l-İ'caz* kendisinde varmış. Yanındaki *İşaratü'l-İ'caz*'ı bana verdi, bendekini kendi yanına aldı. Bana Mevlana Halid'in cübbesini giydirdi!”

Denizli Hapsi (1943-1944)

Risale-i Nur tarihinde, Üstad Bediüzzaman'ın içinde bulunduğu üç büyük ve önemli hapis ve mahkeme vardır. Bunlar sırasıyla Eskişehir, Denizli ve Afyon mahkemeleridir. Gerek bu hapislerde, gerek mahkeme safhalarında cereyan eden olaylara Tarihçe-i Hayat'ta pek yer verilmez. Daha çok, yapılan müdafaalar ile hapiste yazılan eser ve mektuplara yer verilir. Bu hapis ve mahkemelerde cereyan eden olaylar, hep merakımı mucip olmuştur! Esasında Bediüzzaman'ın hayatı yazılacaksa, mutlaka bu hapis ve mahkeme safhalarının etraflıca bilinmesi gerekir.

“Nur'un Büyük Kumandanı: Zübeyir Gündüzalp” isimli eseri hazırlarken, kısmen Afyon hapsi ve mahkemesiyle ilgili hatıralara yer vermeye çalıştık.

Bu çalışmada ise, içinde Tahiri Mutlu'nun bulunması sebebiyle Denizli hapsini ve mahkeme safhalarını ele aldık. Gerek Denizli hapsinde, gerekse Mahkemesi'nde cereyan eden olayların ayrıntılarına yer vermeye çalıştık. Tarihe ışık tutması bakımından bunun önemi inkâr edilemez. Tahiri Mutlu'nun hayat ve hatıraları içinde Denizli hapsi ve mahkemesine biraz fazlaca yer verilmesi bundandır.

Olayın Başlangıcı

Olay, 1943'ün Ağustos ayında Denizli'nin Çivril kazasına bağlı Homa nahiyesinde patlak verir. Asıl sebep, Risale-i Nur talebelerinin artan faaliyetlerinden endişe duyan o günkü hükûmetin, iman hizmetinin yayılmasını engellemek istemesidir.

O sırada Homa'da ikamet eden gayretli ve faal Nur talebesi Atıf Egemen'i çekemeyip çekiştiren bazı kıskanç hocaların da, hadisenin ortaya çıkmasında payı olur. Nihayet Atıf Egemen'in evinde Beşinci Şua ele geçirilir. Ahir zaman hadiselerinden, Deccal ve Süfyan'dan haber veren hadis-i şeriflerin yorumlarından ibaret olan eser, siyasi bulunarak mahkemeye verilir. Olayın bu safhasıyla ilgili Tahiri Mutlu şunları anlatır:

“Atıf yakalandıktan sonra, ilk defa Hz. Üstad olmak üzere Hüsrev Ağabey, Nuri Benli ile beş kişiye tevkif kararı kesiyorlar. Sonra Isparta'nın köylerinde arama yapıyorlar. Bedre'den Santral Sabri Ağabey'i alıyorlar. Barla ve İslamköy'den de tevkifler yapılıyor. Ben bu durumu haber alarak, evde bir şey bırakmayıp sakladım! Ardından harmana gittim. Gelirlerse, harmanda, dersiniz, dedim. Öğleye yakın jandarmalar beni buldular. Tarladan alıp götürdüler. O zaman arama sırasında birinde el kadar kâğıt görseler götürürlerdi. *Ramazan Risalesi*'nin üzerinde 'Ramazan'a aittir' yazısını görünce, hiç alakası olmayan Ramazan isminde birini köyden alıp götürdükleri gibi, hiç okuma yazma bilmeyen birisinin evinde Risale-i Nur'a ait bir kâğıt parçası bulunduğundan dolayı onu da tevkif etmişler. Ama hikmeti var! Hapiste 30 kişinin abdest sularını çekiyor, hizmet ediyordu. O zat Kur'an okumayı hapishanede öğrendi.

Denizli için tevkifler başladığında Kuleönülü Hafız Mustafa'nın evinde *Hizb-i Nuri*'nin klişeleri ele geçirildi. Bunun üzerine, 'Nurcuların matbaalarını yakaladık!' diye etrafa şayia yayıldı. Bu defa herkes Nurcuların matbaasını görmek için geliyorlardı. Hafız Mustafa'nın sırtına matbaayı, yani klişeleri yükletip, gelenlere göstermek üzere dışarı çıkarıyorlardı.”

Hasan Atıf Egemen

Denizli hapsine geçmeden önce, olayın sebebi olan Hasan Atıf Egemen'in enteresan geçmişine bakalım.

Kendisi aslen Sinopludur. Dört-beş kardeşin en küçükleridir. Kardeşlerinin hepsi Halk Partili ve kendisine muhaliftir. Risale-i Nur'la ilgili bilgileri gazete haberlerinden öteye geçmediğinden, Atıf'ı, 'Sen Risale yazıyorsun, Said Nursî'ye talebe oldun!' diye sürekli tenkit ederler. Hatta bir gün aralarında şiddetli bir tartışma olur. Tartışma alevlenince, kardeşleri Atıf'ın üzerine çullanıp döverler! Bunun üzerine Atıf, baba ocağını terk eder. Kastamonu'ya Üstad'ın yanına gelir. Üstad'la aralarında geçen ilginç konuşma şöyle:

“Ben seni Sinap'a göndereceğim.”

“Üstad'ım, zaten ben Sinop'tan geliyorum! Orada bana rahat yok.”

“Ben seni Sinap'a göndereceğim.”

“Üstad'ım, ben oradan kovuldum, gidemem!” Üstad üçüncüde de:

“Sen karışma, ben seni Sinap'a göndereceğim!” deyince, büyüklerin sözlerinde akıl erdirilemez hikmetler bulunduğunu düşünüp susar.

Üstad daha sonra bir mektup yazıp Atıf'a verir, Isparta'da Hüsrev Altınbaşak'a gönderir. “Mektubu kendisine ver, sana münasip bir yer bulsun. Orada yazına devam et!” der.

O günlerde Sav'dan her gün bir kişi Hüsrev Altınbaşak'ın evine gelip gider, hizmetle ilgili yapılacakları yapar.

Nöbet, Sav'dan Ahmet Ağa'dadır. Ahmet Ağa, Hüsrev Altınbaşak'ın talimatı üzere Hasan Atıf'ı alıp Sav'a götürür.

O zaman Sav'da köylüyle arası açık bir muhtar vardır. Muhalifler parayla kendisini elde etmişlerdir. Bu yüzden Hüsrev Altınbaşak, Ahmet Ağa'ya, "Biliyorsun, aşağı mahalle muhtarı zıt. Sen akşama kal, Hasan Atıf'ı diğer yollardan yukarı mahalleye götür" der.

Köyün yukarısında "Sinap Dede" isminde büyük bir zatın türbesi vardır. Sinap Dede'ye geldiklerinde akşam namazı vakti girer.

Ahmet Ağa, Hasan Atıf'a, "Burada çok meşhur bir zat vardır. Kuduz köpek dalarsa, bunun suyundan yıkananlar şifa bulurlar. Adına Sinap Dede derler. Biz de abdest alıp suyundan içelim" der. Hasan Atıf'ın zihninde şimşekler çakar:

"Adına Sinap Dede mi derler!"

"Evet, Sinap Dede derler."

Atıf "Seni Sinap'a göndereceğim" diye Üstad'ın ısrar etmesinin manasını anlar.

Hasan Dayı'nın evi, köyün en üstünde, gözden uzak, ağaçlar arasında bir yerdedir. Hasan Atıf orada kalıp risale yazmaya başlar.

Daha sonra münasip birisini bulup evlenir ve Homa'ya yerleşir. Allah ona 50 yaşından sonra, çok ihlaslı/mübarek bir hanım nasip eder. Onunla orada hizmetine devam eder.

Tahiri Mutlu, Denizli Hadisesini Anlatıyor

Tahir Mutlu, Denizli hadisesinin başlangıcını Hasan Kurt'a şöyle anlatır:

"Hasan Atıf'ın risale yazdığı, jandarmaya aksetmiş. Jandarma yüzbaşısı sivil giyip kendisini ziyarete gitmiş:

'Ben bu yazının meraklısıyım. Benim de çok hevesim var. Bunu yazmaktan ne çıkar?' demiş. O da boş bulunup:

'Sen ne diyorsun kardeşim, Mehdi'nin eseri bu!' demiş. Subay:

'Mehdi olduğuna göre Deccal da olması lazım değil mi?' demiş.

'Evet, Deccal da var. İşte Beşinci Şua, al oku!' demiş, eline tutuşturmuş.

Yüzbaşı bakmış, bakmış:

'Bu benim çok hoşuma gitti! Sen bunu bana ver, bitirinceye kadar birkaç gün okuyayım, sonra sana iade edeyim' diye alıp gitmiş. Tabii doğru savcıya götürmüş... Hemen Hasan Atıf'ı tevkif etmişler. Ardından Risale-i Nur talebeleri her tarafta bir bir toplanmaya başlanmış."

Beşinci Şua, ahir zamanla ilgili hadislerin yorumlarından ibarettir. Bu yorumlarda rejime ve reisicumhura 'Süfyan (İslam Deccalı)' denilerek hakaret edildiği iddia edilir ve Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açılır. Ardından yurt çapında geniş çaplı tutuklamalar başlatılır.

Isparta ve civarından toplanan Nur talebeleri, önce Isparta Hapishanesi'ne konulur. Bunlar arasında Tahiri Mutlu, Hüsrev Altınbaşak, Rüştü Çakın, Nuri Benli, Hafız Ali, Ali Gül, Santral Sabri gibi önde gelen isimler bulunduğu gibi, sadece Hasan Atıf'ı evinde misafir eden Savlı 80'lik Hasan Efendi gibiler de vardır. Hasan Atıf, Hasan Dayı'nın evinde bir sene risale yazmış. Hasan Dayı'nın oğlu muhtarla zıt olduğundan, evinde bir-iki yazılı risale bulundu diye o yaşlı hâliyle tutuklanmış.

Bediüzzaman, Ankara'da...

Bediüzzaman, Kastamonu'dan alınarak kara yoluyla önce Ankara'ya getirilir. Ankara Valisi Nevzat Tandoğan, Bediüzzaman'ı valilik makamına getirterek Şapka Kanunu'nu tatbik etmek ister.

Bediüzzaman, valiye, hayatının ya hapiste ya da sürgünde geçtiğini hatırlatarak, kendisine kanunun tatbikini teklif edebilmeleri için önce hürriyetini vermeleri gerektiğini ifade eder. Fakat sözden anlamayan Nevzat Tandoğan, Üstad'ın sarığını çıkartıp zorla başına şapka giydirmeye kalkışınca kıyametler kopar. Bediüzzaman, valilik makamının altını üstüne getiren gök gürlmesi gibi bir seda ile bağırır:

“Nevzat! Bu sarık bu başla çıkar!”

Bediüzzaman'ın bu çıkışı üzerine vali ilişemez, ancak jandarmalara trene kadar takip etmelerini, başını açmadığı takdirde vurmalarını emreder.

Bediüzzaman, jandarmalar nezaretinde trene biner ve başını kaşımak bahanesiyle sarığını dizine koyar. Jandarmalar, başını açtığını görünce geri dönerler.

Üstad valilikten ayrılırken, “Nevzat, başından bul!” diye beddua eder. Nevzat Tandoğan, çok geçmeden bu zulmünün cezasını görür. Bir sabah, valilik makamında kendi silahını beynine sıkıp intihar etmiş olarak bulunur.

Ankara'dan trenle Isparta'ya sevk edilen Bediüzzaman, orada tutuklananlarla birlikte bir ay kadar Isparta Hapishanesi'nde kalır.

Daha sonra Kastamonu'dan Mehmet Feyzi Pamukçu, Çaycı Emin, Taşköprülü Sadık, Mehmet Tevfik Yakamercan, İbrahim Fakazlı ve İbrahim Mırmır (Büyük İbrahim) gibi talebeler de tutuklanarak önce gemiyle İzmir'e, oradan da trenle Denizli'ye sevk edilir.

Öte yandan, Sultanahmet Camii Başımamı Şefik Efendi ile Gönenli Mehmet Efendi, Vaiz Şemsettin Yeşil gibi âlimler de davayla ilgili bulunup tutuklanır ve İstanbul grubu olarak Denizli'ye sevk edilir.

Polis Tedbir Alır

Isparta emniyeti, tutuklular adına gelecek her türlü evrak ve eşyaya el konulması için postanelere talimat verir. Tam bu sırada, İstanbul'da basılan *Ayetü'l-Kübra* risalesinin Tahiri Mutlu adına gönderildiğine dair haber gelir. Polisler telgrafi alınca, kitapları merakla beklemeye koyulurlar. Tren gelir gelmez hemen kitap sandığına el koyarlar.

Beşinci Şua'dan sonra Yedinci Şua'nın (*Ayetü'l-Kübra*) ele geçirilmesi, onun da siyasi bir kitap olduğu intibahını uyandırır. Polisler bu yüzden, büyük bir iş başarmanın sevincini yaşarlar. Fakat bu fazla sürmez. Çünkü *Ayetü'l-Kübra*'nın siyasî bir kitap olmadığı anlaşılır. “Kainattan Halıkını soran bir seyyahın müşahedatıdır” diye başlayıp baştan sona tevhit ve imanı haykıran bir eser olduğu ortaya çıkar.

Bediüzzaman, emniyetin eline geçen bu iki risalenin birbirine karıştırıldığını ifade ederek, Denizli'de bazı kıskanç hocaların Beşinci Şua'ya yaptığı yersiz ve yetkisiz itirazı hatırlatarak, Denizli Mahkemesi'nin başlamasıyla ilgili şu açıklamayı yapar:

“(...) Yirmi beş sene evvel aslı yazılan ve sekiz sene zarfında bir-iki defa elime geçen ve aynı vakitte kaybettirilen Beşinci Şua, benden uzak bir yerde ele geçmesiyle o hoca bozması gibi kıskançlar, onunla adliye evhamlandırdılar. Aynı vakit, benim arzu ettiğim yeni harflerle Miftahü'l-İman mecmuası yerine *Ayetü'l-Kübra*, muvafakatim olmadan tab olması ve nüshaları gelmesi, hükûmete aksetmiş. İki mesele birbiriyle karıştırılmış! Güya Kanun-u Medeniye'ye karşı o Beşinci Şua tab edilmiş, diye ehl-i garaz, bir habbeyi yüz kubbe yaparak gadren bizleri şu çilehaneye soktu...”

“(...) Yedinci Şua baştan sona kadar imandır, aldanmışsınız ve gayet mahrem tutulan ve şiddetli taharrilerde bizde bulunmayan ve aslı yirmi sene evvel yazılan Beşinci Şua, bütün bütün ayrıdır. Biz bunun değil tabına, belki bu zamanda hiç kimseye göstermesine razı olmamakla beraber, orada doğru çıkmış bir ihbar-ı gaybîdir, mübareze etmiyor.” (*Şualar, On Üçüncü Şua*)

Adliye Binası Sallanmaya Başlar!

Isparta'da tutuklanan Nur talebeleri, savcı tarafından tek tek sorguya çekilir. Savcı sorgulamaya, yaptırdığı sopalarla gelir. Güya konuşmaz ve sır vermeyecek olurlarsa Nur talebelerini sopayla konuşuracak! İlk olarak sorgulamaya Tahiri Mutlu'dan başlanır. Tahiri Mutlu, ne yaptığını bilen, içi dışı bir, dosdoğru bir insandır. Savcının sorularına hiç çekinmeden cevap verir. Savcı, suçluyu yakalamış olmanın sevinci içinde, alaylı bir tavırla söze başlar:

“Müjde, müjde, yakaladık!”

“Neyi yakaladınız savcı bey?”

“Beşinci Şua'dan sonra Yedinci Şua'yı! Bu kitapları sen mi bastırdın?”

“Evet, ben bastırdım.”

“Yasak olduğunu bilmiyor musun?”

“Eğer bu kitaplarda rejime, hükûmete karşı suç unsuru olacak, yasak tek bir kelime bulursanız, ben idam dâhil her cezaya razıyım! Bunlar yalnız iman hakikatlerinden bahseden kitaplardır.”

Savcı bu açıklamaya bozulur. Tahiri'nin böyle çekinmeden konuşmasından da rahatsız olur.

Devir, konuşmayı zorla konuşurma, konuşanı susturma devridir! Savcı, Tahiri Mutlu'ya tehdit savurmaya başlar:

“Şimdi sana gösteririm yasak mı değil mi!”

Artık bu tavır karşısında söylenecek söz yoktur. Üstad'ın dediği gibi, haksızlığı hak zannedenlere karşı hakkı savunmak, hakka bir hürmetsizliktir. Tahiri Mutlu, muhataplarını Allah'a havale ederek susmayı tercih eder. Savcı yanında getirdiği sopalarla Tahiri'yi dövürmeye hazırlanır. Fakat zulmün bu kadarına yerküresi tahammül edemez, adliye binası sallanmaya başlar! Savcı ve memurlar, bir anda korkudan kendilerini binanın dışında bulurlar... Tahiri Mutlu içerde tek başına, ayakta öylece kalır. Bu İlahî tecelliyi hayret ve tevekkülle seyreder. Kendisini sorgulayanların telaşına güler. Dünyada Allah'ın küçük bir ikazından bu kadar korkan insanların, yarın kıyamet gününde ne yapacaklarını düşünür. Sallantı aralıklarla devam etmektedir. Bu yüzden memurlar binaya girmeye cesaret edemezler. Neden sonra kapı aralığından Tahiri Mutlu'ya işaret ederek, ifadesinin bittiğini ve yerine gidebileceğini söylerler...

Üstad'dan Teselli

Ayetü'l-Kübra'nın bastırılması, Denizli hapsinin sebeplerinden biri olarak gösterilir. Tahiri Mutlu bu hizmeti Üstad'dan haberi olmadan yaptığı için üzgündür. Üstad, Isparta Hapishanesi'nin koğuşundan talebelere hitaben yazdığı mektubunda Ramazan bayramlarını tebrik ederek, görüşmemekten dolayı üzüntü duymamalarını, inşaallah ebed yolunda bir ve beraber olacaklarını hatırlattıktan sonra şu ifadelerle yer verir:

“Kahraman bir kardeşimiz, *Ayetü'l-Kübra* meselesinde bütün mesuliyeti kendine alıp *Hizbü'l-Kur'an*'ı ve *Hizb-i Nur*'u ve kalemiyle kazandığı fevkalade uhrevî şeref ve fazilete istihkakını tam göstermiş, beni derin sevinçlerle ağlatmış... Ve Yedinci Şua olan *Ayetü'l-Kübra* tam nazar-ı dikkati celp ederek ileride ona layık bir fütuhata izhar etmek hikmetiyle ona gelen bu muvakkat müsadere, o kardeşimizin ve rüfekasının hizmetlerini ve masraflarını zayi etmeyecek, inşaallah daha parlattırarak diye rahmet-i İlahiye'den bekleriz.”

Mektubun sonunda, “Sizin sıkıntınızla sizden ziyade alakadar olan ve şahs-ı manevinizden himmet ve medet ve sebat ve metanet ve şefaât bekleyen kardeşiniz, Said Nursî” diye imzasını atar.

Bediüzzaman, *Ayetü'l-Kübra*'nın ele geçmesinin, Kur'an'a ait önemli bir mesele olup, İmam-ı

Ali'nin manen bununla alakadar olduğunu belirtir. *Celcelutiye*'sinde, *Ayetü'l-Kübra* risalesi yüzünden şakirtlerinin hapse düşeceklerini, fakat yine onun keramet ve bereketiyle kurtulacaklarını ifade eder. "Ve bil-Ayeti'l-Kübra eminni mine'l-fecet." Yani " *Ayetü'l-Kübra* yüzünden ehemmiyetli bir musibet, Risale-i Nur talebelerine gelecek ve *Ayetü'l-Kübra* hakkı için 'fecet', 'O musibetten şakirtlerine aman ver' diye niyaz eder, o risaleyi ve menbainı şefaathçi yapar. Evet, *Ayetü'l-Kübra* risalesinin tabı bahanesiyle gelen musibet, aynen o remz-i gaybiyi tasdik etti." (*Şualar, On Üçüncü Şua*)

Basılan *Ayetü'l-Kübra*, bir yandan Denizli hapsinin sebebi, öte yandan hapisten kurtuluşlarının şefaathçisi olur.

Denizli'ye Sevk

Hafız Ali, Isparta Hapishanesi'ndeyken bir rüya görür. Rüyasında kendisini çağırırlar ve eline Denizli toprağından bir avuç verirler. Sabahleyin kalktığında, "Kardeşlerim," der, "biz burada kalmayacağız, Denizli'ye gideceğiz, bu bir. İkincisi, herhâlde ben de orada vefat edeceğim!" Bu şok açıklama karşısında hep birden:

"Mübarek Üstad'ın bir Nur fabrikası vardı. Sen de hemen ölmeyi düşünüyorsun! Biz senden daha çok hizmet bekliyoruz" derler.

Gerçekten, Isparta hapsinde bir ay kaldıktan sonra emir gelir. Civardan toplanan 64 kişi, Denizli'ye sevk edilir. Üstad ayrı bir kompartımana konulurken, talebeleri saman taşıyan bir vagona doldurulurlar. Yol boyunca dışarı çıkmaları ve hava almaları yasaktır! Vagonun üst kısmında sadece hava almak için küçük bir delik vardır. Saman çöpleri arasında, toz toprak içindeki yolculuk pek zahmetli geçer. Bazı maznunlar, abdestini bozmamak için Denizli'ye kadar sabrederler. Bazıları, yanlarına aldıkları testinin suyunu boşaltıp bir kenara çekilerek ihtiyaçlarını onun içine yapmak zorunda kalırlar! Manzara, Komünist Rusya'da Stalin döneminde Sibirya'ya sürülen ve tren içinde çoğu açlık ve susuzluktan telef olan mahkûmları andırmaktadır.

"Sizin Olsun!"

Tren akşam saatlerinde Denizli'ye varır. Maznunlar birer birer vagonlardan indirilir ve ikişerli olarak kelepçelenir. Hapishane şehrin dışında olduğundan süngülü jandarma koridoru içinde yaya olarak götürülür. Üstad'ı kafilenin en yaşlısı Savlı Hasan Efendi'yle kelepçelerler. Hasan Efendi güçlükle ayakta durur, âdeta Üstad'a dayanarak yürür.

Bazen küçük bir söz, en sıkıntılı anlarda bile sınırları boşaltmaya yeter. Kafile trenden inip uzaklaşmaya başladığında arkadan bir memurun sesi gelir:

"Hey, testiği unuttunuz, testiği!"

Maznunlardan biri hemen karşılık verir:

"Sizin olsun, siziiiiin!"

Maznunlar gülüşerek hapishaneye doğru yol alırlar.

Isparta, İnebolu, Kastamonu, İstanbul, Afyon ve Denizli gibi beş-altı yerden toplanan Nur talebelerinin sayısı 126'yı bulur.

Denizli Hapishanesi'nde...

Yeni hapishane, Denizli'nin dışında inşa edilmiş, tayyare biçiminde bir binadır. Binanın arka bölümünde ağır hapisler, sağda ve solda hafif suçlular, ön kısmında ise hapishane yöneticileri

bulunmaktadır.

Halkın galeyana gelmesinden korktukları için, Nur talebeleri şehir dışındaki bağ ve bahçeler arasından götürülür. O sırada kafilenin çevresinde, at üstünde öteye beriye gidip gelen bir subay görülür. Maznunlara gözdağı vermekle kalmaz, hatta hakaret içeren ağır sözler sarf eder.

Ali İhsan Tola'nın ifadesine göre bu subay, elindeki kamçıyla bir ara maznunlara vurur. Savlı Hasan Kurt Tahiri Ağabey'den naklen şunları anlatır:

“Trenle Denizli'ye indiğimizde oraya bir süvari jandarma üsteğmeni göndermişler. ‘Mahkûmları hapishaneye götür!’ diye emretmişler. O da at üstünde bir öteye bir beriye giderek bağırıp çağırıyor, elindeki kamçıyla mahkûmlara vuruyordu. Bir yandan da, ‘Ne biçim hocasınız?’ diye hakaretler savuruyordu. Bir de küfredince, Üstad'ın rengi attı. Kaşlarını çattı ve âdeta gürlledi:

‘Zabit efendi, zabit efendi! Dikkat et, bunlar masum kimselerdir. Tokat yersin, karışmam. Küfrünü de sana iade ediyoruz!’ dedi.

Bir hafta sonra hapiste bize haber geldi. Bizi teslim ettikten sonra üsteğmenin gözüne anî bir sancı girmiş, hastaneye kaldırmışlar ve gözünün biri akmış!”

“Bu, Ufak Bir Sivilcedir”

Tahiri Mutlu, Denizli Hadisesi'ni yakınlarına anlatırken şöyle der:

“Denizli Hadisesi, malum, Beşinci Şua sebebiyle meydana geldi. Denizli Başmüddeiumumisi (Başsavcısı), vaktiyle medrese hocasıymış. Vali de Ispartalı. Üstelik valinin babası, Hafız Faik Hoca isminde, mütemadiyen Kur'an yazmakla meşgul, mübarek bir zattı.

Müddeiumumi, valiye, ‘Efendim,’ demiş, ‘bunda bir şey yok. Bu, ehemmiyetsiz, ufak bir sivilcedir, başını kopartırsak büyür!’ Vali, ‘Yok, Süfyan demiş, Deccal demiş, öyle basit şey değil’ demiş.

Derken Ramazan günü önce beş kardeşimizi tevkif ettiler. Başta Üstad Hazretleri, Hüsrev, Rüştü, Nuri Benli, ondan sonra peyderpey bizleri de topladılar. Biz hep Isparta'da birikiyorduk. Üstad Kastamonu'dan gelince, evraklar tekemmül etti.

Bir gün sabah, ‘Sizleri Denizli'ye sevk ediyoruz’ dediler. Herkes yükünü sırtına aldı. Hapishaneden istasyona doğru yola koyulduk. Tren istasyonuna vardık. Bir gün evvelden saman gelen bir vagona bizi doldurdular. Bütün eşyalarımız da yanımızdaydı. Vagonun demirini üstümüze kapattılar. Tavanda küçük bir açık pencere vardı, hepsi o kadar... Tren hareket eder etmez, oradan gelen rüzgarın tesiriyle samanlar savruldu, üstümüz başımız çer çöp, toz toprak içinde kaldı. Bu bir şey değil. İnsan büyük hacetini bir derece tutabilir, hele yaşlılar ufak ihtiyacını uzun süre tutamaz. Bereket versin, bir kardeşimiz yanına bir su testisi almıştı. Onu bir köşeye koyduk, çok sıkışanlar ihtiyaçlarını onda yaptılar!

Akşama yakın Denizli'ye vardık. Bizi hapishaneye götürmek için trenden indirdiler. Atın üstünde bir kumandan devamlı etrafımızda geziniyordu. Eski Denizli Hapishanesi, şehrin içindeymiş. Yenisini şehrin dışına çıkarmışlar. Hz. Üstad, 80'lik ihtiyar Hasan Efendi'yle kelepçelendi. Adamcağız sanki Hz. Üstad'ın sırtında gidiyordu, yürümeye bile takati yoktu, o kadar ihtiyardı... Neyse vardık, hapishanenin önüne oturduk. Eşyalarımızı didik didik aradılar. Bazı kardeşler yanında ekmek yiyecek filan getirmişti. Bunların hepsini ayırıp bir torbaya koydular.

Hapse girer girmez ilk işimiz, akşam namazını kılmak oldu. Bazı kardeşler sabahtan akşama kadar abdestini tutmuşlardı. Onlar hemen kıldılar. Abdesti olmayanlar bekledi.

Otuz üç kişi bizi bir koğuşa verdiler. Hapishanenin ortasında bir salon vardı. Üç kapı da salona açılıyordu. Hasan Dayı'nın yatağını, abdeste sık çıktığından hemen koğuş kapısının yanına koyduk. Bir gün sonra savcı teftişe geldi. Biraz insafılı biriydi. Yaşlı Hasan Dayı'yı kapının yanında görünce:

‘Bu ihtiyarı neden buraya koydunuz? Buna hürmet edin!’ dedi. Hasan Dayı:

‘Ben bu sürünün köpeğiyim! Köpek kısmı kapı arkasında durur’ diye cevap verince savcı gözyaşını tutamadı, mendiliyle yüzünü kapatarak geçip gitti.

Biz orada âdeta üst üste yattık! Sabahleyin ezan, namaz, ezkâr, Salat-ı Nariye, 4444 kere, hatim, hep birlikte okumaya başladık. Santral Sabri Hoca âlimdi; o da akşamları, okuduklarımızın duasını yapıyordu.

Dursun isminde ağır bir mahkûm vardı. Bizimle namaza başladı. Meydanda kapının önünde yüksek sesle ezan okurdu.

Hafız Ali’nin yemeğini ben yapardım. Yemeği de ne? Bir avuç un, biraz sade su... Pişiririz, o kadar... Yağsız tuzsuz; hep onu yer. Rahmetli evinde de öyle idi. Biz her cuma İslamköy’e evine giderdik. Yazdığımız risaleleri götürür, yazılanları alırdık. Bazen yazılacak fazlaca olursa geceyi gündüze katar, çalışır bitirirdik. Rahmetli evinde bize en az iki-üç çeşit yemek çıkartırdı. Fakat kendisi un çorbası yedi...

Isparta’dan Hafız Hilmi deriz, o da hapisanede salonun ortasına düşmüştü, çok fakirdi. Yatağını toplar, üzerine otururdu. Yalnız tayınla idare ederdi. Kendisi hafızdı; damadı da içerde Kur’an’ı okudu, kavileştirdi.

Refet Bey katiyen yemek pişirmezdi. Tayınını alır, biraz yoğurtla idare ederdi.

Üstad’la kelepçelenen seksenlik Hasan Dayı, Mustafa Gül Ağabey’in akrabasıdır. İhtiyar olduğundan, hapisten bir an evvel kurtulması için ona avukat tutmak istemişler. Ancak avukat, davayı öğrenince, ‘Ben rejim işine karışmam!’ diyerek davayı almaya cesaret edemedi.

Denizli Hapishanesi’nin yolunu mezarlığın içinden geçirirlerdi. Şehir içinden götürmezlerdi. Mezarlığa gelince Üstad âdeta, ‘Bölük dur!’ dercesine hepimizi durdurur, Fatiha okuttuktan sonra geçirirdi.”

“Bunlar İdam Edilecek!”

“Bizim için hapistekilere daha önceden propaganda yapmışlardı. ‘Bunlar devletin rejimini değiştirecekti, bu yüzden idam edilecekler!’ Fakat mahpuslar zamanla baktılar ki ezan okuyup namaz kılıyoruz, yemek yiyip yatıyoruz, ‘Bunlardan zarar gelmez’ demeye başladılar. Diğer koğuşlardan gelip arkamızda namaza duranlar çoğaldı, koğuşumuz yetmemeye başladı. Onlara, ‘Sizde namaz kılacak oda varsa, bizde imam çok, size imam gönderelim, odalarınızda kılın’ dedik. Böylece hizmet günden güne gelişti, bütün koğuşlara yayıldı. O idamlıkların çoğu beraat etti çıktı.

Bu olayın, reisicumhur tarafından hakkımızda planlandığını öğrendik. Bizden 5-10 gün sonra Turancılar geldi. O zaman onlarla meşgul olmaya başladılar, dikkatleri üzerimizden biraz dağıldı.

Mahkemeye gidip gelirken Üstad’la kelepçelenmek için can atardık! Üstad’la kelepçelenmek, el ele beraber yürümek, bizim için ne büyük şerefti...”

Tahiri Mutlu, 33 Ispartalı maznunla aynı koğuşa yerleştirilir. Bediüzzaman’ı her zaman olduğu gibi tek başına bir koğuşa koyarlar. Burası, çocukların koğuşuna bitişiktir.

İlk zamanlar, kitap bulunmadığından devamlı Kur’an okur, akşamları hatim duası yaparlar. Bir müddet sonra Üstad, talebelerine mektup yazmaya başlar. Gerçeği anlayan mahkûmlar, onlara yakınlık gösterir. Bunlar arasında hapishanenin meydancısı Âdem Ağa ve ağır hapse mahkûm Süleyman Hünkâr da vardır.

Âdem Ağa’nın tüm koğuşlara girip çıkması serbesttir. Çünkü gardiyanlar bazı işleri ona gördürürler. Nur talebeleri de Âdem Ağa’ya 5-10 kuruş verip onunla Üstad’a mektup gönderirler. Âdem Ağa ve Süleyman Hünkâr gibi ağır mahkûmlar, Üstad’la talebeler arasındaki haberleşmeyi

sağlarlar. Böylece arada yazışma köprüsü kurulmuş olur.

Beraat!

Tahiri Mutlu ayrıca Mahmut Kardeş'e şunları anlatır:

“Denizli’de Âdem Ağa vardı. Kendisi Arnavut’muş. Ağır mahpuslardan... Kimsesi yokmuş. Üstad onu elhamdülillah musahhar etti. Her sabah gardiyanlar gibi çıkardı. Gardiyan vazifesi görürdü. Üstad *Meyve Risalesi*’ni yazmaya başlamış. Küçük bir kağıdın başına ayeti yazmış, altına da kağıdın aldığı kadar yazıp Âdem Ağa’ya vermiş ve demiş: ‘Sen Hafız Mustafa diye çağır, sezdirmeden bunu ona ver!’ O da yazıyı alır, koğuşa varır. ‘Hafız Mustafa, Hafız Mustafa!’ diye seslenir. Hafız Mustafa gelir, gizlice yazıyı alır. O da gelip Hüsrev Ağabey’e verir. Hüsrev Ağabey ise, bir yandan hem yazar, hem de bizim duyacağımız şekilde okurdu. Biz de Hafız Efendi’yle yazardık.”

“Üstad bizim bölümde değildi, kardeşler her ay ziyaret günleri gelirlerdi. Hapishane müdürüne de bir şeyler getirirlerdi. O da kapıları açar, kardeşler içeri girerlerdi. Hep beraber görüşürdük. Yazılanları onlara verirdik. Onlar da getirdiklerini bize verirlerdi. Böylece devam eder, mahkemelere gidip gelirdik.

Sondan bir önceki duruşmadaydı... Savcı iddianamesini baştan sona okudu ve sonunda ceza talebinde bulundu. Ali Rıza Bey duruşmayı hemen başka bir güne talik etti. O gün gelince, hepimiz daha yerlerimize oturmadan, ‘Kalkın!’ dedi. Gerekçeli kararı okudu ve sonunda, ‘Müddeiumuminin iddianamesinin tamamen reddine, mahkûmların beraatine karar verildi!’ dedi. Hepimiz çok sevindik, sağ ol, var ol diye bağırarak salondan çıktık. Sonra temyiz o kararı tasdik etti. İşte bütün bir mahkemenin beraatlerinin anası, bu karardır.

Temyiz kararı tasdik edince ben de hemen bir dilekçe yazdım. El konulan kitapların iadesini istedim. Ali Rıza Bey, hepsini verin, dedi. Bir sandık *Ayetü'l-Kübra, Hizbü'l-Kur'an*’ın klişeleri... Hepsini teslim aldık.”

Hapiste Arapça Ezan!

Hapse girdikten sonra mahkumlar topluca namaza başlarlar. Koğuşlarda Nur talebeleri imamlık yapar. Arapça ezan okumak yasaklanmış olduğundan, namaza yeni başlayan ağır cezalıları, “Hapisten öte hapis yoktur” deyip yasağa da tepki göstererek Arapça ezan okurlar. Hatta namaz vakti geldiğinde, hapishanenin camlarını açıp var güçleriyle, “Allahü ekber, Allahü ekber!” diye okumaya başlarlar. Ezan okumada birbiriyle yarışırılar. Ezan sesini duyan gardiyanlar koşup gelirler:

“Yasak kardeşim, yasak! Duymadın mı, Arapça ezan okumak yasak!” diye bağırırlar.

Eli kulağında ezan okuyan ağır cezalı, hiç istifini bozmadan seslenir:

“Cezası ne kadar?”

“En az üç ay!” deyince:

“Ekleyin cezamın üzerine, benim zaten 25 senem var!” der, ezan okumaya devam eder...

Su Yetmez

Zaman zaman hapishanedeki gelişmeleri soruşturmak için müfettişler gelir. Bir defasında müfettiş, hapishane müdürüne sorar:

“Ne var ne yok, durumlar nasıl?” Müdür:

“Her şey çok iyi de, bir sıkıntımız var müfettiş bey!”

“Nedir o?”

“Namaza başlayanların sayısı arttıkça abdest alanlar çoğalıyor. Bu yüzden su yetiremiyoruz...”

“Sünnetim Kılınmış”

Refet Barutçu anlatıyor:

“Mahkumlardan birisi farzı kılıp oturuyordu. Sünnet kılmıyor öyle bekliyor, biz farza başlayınca bizimle kılıp tekrar oturuyordu. Bir değil, iki değil, hep böyle! Bir gün sordum:

‘Sen niye sünnet kılmıyorsun?’

‘Benim sünnetimi Hocaefendi kılıyor.’

‘Nasıl yani?’

‘Hocaefendi bana dedi ki: Sen farzı kıl, ben senin yerine sünnetini kılarım...’

Aradan biraz geçince baktım, bu sefer aynı adam sünnet kılmaya başladı! Dedim:

‘Hani sünnet kılmıyordun, ne oldu?’

‘Ben Hocaefendi’ye, artık sen kılma ben kılarım, dedim.’

Aradan bir müddet daha geçti, baktım aynı adam ilave namazlar kılıyor!

‘Ne kılıyorsun?’ dediğimde:

‘Geçmiş namazları kaza ediyorum’ dedi.”

Bir de Süleyman Hünkâr vardır. Adam dört ay diye içeri girer. Fakat koğuşlarında kavga çıkınca, bıçakla bir kişi öldürülür. Hangisinin öldürdüğü belli olmayınca oradaki beş kişiye 24’er yıl ceza verirler. Süleyman Hünkâr bunlardan birisidir. Üstad’a çok hizmeti olur. Üstad’ın yanından geçerken yazdıklarını alır, Taşköprülü Sadık Bey’e verir. Sadık Bey de Hüsrev Ağabey’e götürür. Böylece çoğaltmaya başlarlar.

İlk zamanlar, yazı için, ince sigara kâğıtları yanında, sigara paketleri kullanılır. Üstad yazdıklarını kibrit kutularına koyup Âdem Ağa veya Süleyman Hünkâr’a verir ve koğuşa gönderir.

Üstad, Denizli hapsindeki maznunlar için, “Biri hariç en yaşlınız benim” der. O zat, Mustafa Gül’ün dayısı Hasan Atıf’ı evinde misafir eden Savlı Hasan Efendi’dir.

Savlı Hasan Çavuş anlatıyor:

“Bizim Sav’dan Denizli Hapishanesi’ne giden 13 kişi vardı. Aralarında 80’lik Hasan Dede vardı. O zamana kadar Üstad’ın büyüklüğünü fark edememiş. Ehl-i tarikti. Birlikte kelepçelenmişken bir su arkından geçiyorlar. ‘Hadi, gençler atlarlar. Biz yaşlıyız, nasıl geçeceğiz, elimizde kelepçe var!’ diye düşünürken, bakmış birden Üstad elini sallar sallamaz ikisi de karşıya atlayıvermişler. O zaman Üstad’ın büyüklüğünün farkına varmış.”

Birçok mahkûm, Nur talebelerinin hizmetiyle kötü hayattan, büyük günahlardan vazgeçip kurtulurlar. Hatta idamlık mahkumların bazıları, namaz kılarken idama götürülür; bazıları Kur’an okurken, bazıları da tesbihat yaparken... Eğer Nur talebeleri hapse gelmeseydi, ya kumar oynarken, ya başka günahlar içinde götürüleceklerdi.

“Merak Etmeyin!”

Tahiri Mutlu bir gün Fırıncı Ağabey’e anlatmış:

“Hapishaneye girmiş, ama henüz koğuşlarımıza dağıtılmamıştık. İster istemez herkeste bir tedirginlik vardı. Etrafta ‘Bu gelenler topluca isyan edeceklerdi, idam edilecekler!’ gibi söylentiler dolaşıyordu. Üstad hepimizi kapı altında topladı. Yarım ay şekline gelmemizi emretti. Üzerinde en küçük bir korku ve endişe emaresi yoktu. Bir kumandan gibi önümüzde durdu:

‘Merak etmeyiniz kardeşlerim! Bu Nurlar parlayacak’ dedi.

Bu cümle kafamızdan girip kalp ve ruhumuzun derinliklerine kadar nüfuz etti. Üzerimizdeki endişe bulutlarını dağıttı. Bize öyle bir kuvve-i maneviye verdi ki, dünyayı başımıza ateş yapsalar yine bu davadan vazgeçmezdik...”

Teneffüs Zamanları

Denizli Hapishanesi'nin bahçesi ağaçlıklı ve ortasında havuz bulunan etrafı duvarlarla çevrili bir yerdir. Koğuşlar arasında sık sık kavga çıktığından her koğuşun teneffüse çıkma zamanı ayrıdır. Kendi sırası gelen koğuş, bahçeye çıkıp hava alır, volta atar, vakti dolunca da koğuşuna döner. Üstad, yalnız kaldığından, teneffüse de tek başına çıkar ve gezinmeden ziyade, verilen bir sandalyede oturarak zamanını doldurmayı tercih eder.

Bu arada İstanbul maznunlarından Hafız-ı Kurra Gönenli Mehmet Efendi, koğuşun penceresine dayanıp yüksek sesle Kur'an okumaya başlar. Üstad bahçede, okunan Kur'an'ı huşu içinde dinler. Vakti dolunca yerinden doğrulur, birkaç adım attıktan sonra döner, kendisini görmek için pencerelere doluşan Nur talebelerini ve mahpusları iki eliyle selamladıktan sonra koğuşuna döner.

Hazin Hazin Dua Okur

Tahiri Mutlu'nun hapiste en büyük zevki, her gece kalkıp Üstad'ın koğuşuna doğru yaklaşarak, zikir ve evrad seslerini dinlemektir. Şöyle anlatır:

“En çok hoşuma giden şey, Hz. Üstad'ın gece kalkıp ezkâr okumasıydı. Hapishanenin çatısı birdi. Üstad biraz sesli okuduğunda duyulurdu. Ben hemen demir kapının önüne gider, orada yanındaymışım gibi kendisini dinlerdim. Çok fevkalade muhrik, yakıcı bir sesi vardı. Ondan çok feyiz alır, istifade ederdim elhamdülillah.”

Duruşma günleri, halkın infialinden korktuklarından, maznunları şehir dışındaki bahçelerden dolaştırarak salona getirirler. Adliye binasına varır varmaz da bekletmeden içeri alırlar.

Üstad hapiste Tahiri Mutlu'nun ihlas, sadakat, hizmet ve kahramanlığından çok memnundur. Bunu bir mektubunda şu ifadelerle dile getirir:

“Tahiri'nin Denizli hapsindeki unutulmaz, halisane hizmeti, sarsılmaz sadakati, yılmaz zekâveti ve çekilmez bahadırılığı...”

Üstad, Denizli hapsinde Hafız Ali'ye bir cübbesini hediye eder. Hafız Ali vefat edince, Üstad cübbeyi Tahiri Mutlu'ya verir. Bunu, yazdığı bir pusula ile bildirir. Tahiri Mutlu, bu cübbeyi ömrünün sonuna kadar nadide bir yadigâr olarak hep yanında saklar. Namazlarını ekseriya bu cübbeyle ve Üstad'dan kalan seccade üzerinde kılar. Cübbenin kendisine hediye edildiğini belirten pusulayı, “cübbenin tapusu” olarak saklar ve gelip gidenlere iftiharla ve tebessümler ederek gösterir.

Keçenin Hikâyesi

Henüz Isparta Hapishanesi'ndeyken, Üstad, savcı tarafından yanına ajan olarak gönderilen bir hemşehrisine emanet olarak bir miktar para verir, diğer koğuşta bulunan talebelerine gönderir. Fakat adam, parayı talebelere teslim etmeyip cebine atar. Şahidi olmadığı ve senet almadığından Hz. Üstad bu olayın üzerine gitmez. Denizli'ye sevk edilince parasız kaldığı bir sırada, bir evliyaullahtan kendisine kalan keçesini satılığa çıkarır.

باسمه سبحانه

عزیز صدیق قهرمان ایکن خسرو
ایکن حاوی علی و لطفینه و ارشی
و برنجی طاهری قارده شم او سملی
کافه دیه در اید یوم
قارده شکر
سعید النوری

Üstad'ın Denizli Hapishanesi'nde önce Hafız Ali'ye, onun vefatından sonra da Tahiri Ağabey'e hediye ettiği cübbenin "tapu"su:

“Bismihî sübhanehü. Aziz, sıddık, kahraman ikinci Hüsrev, ikinci Hafız Ali ve onun ve Lütfî'nin varisi ve birinci Tahiri kardeşim, o maşlah sana hediye(dîr) ediyorum. Kardeşiniz Said Nursî”

Hapiste olan herkes bu keçeğe sahip olmak ister. Varlıklı kimseler fazla para verince keçenin fiyatı birden yükselir. Fakirler buna itiraz ederler. Seyyit Şefik Efendi, durumdan Üstad'ı haberdar eder. Üstad, bu anlaşmazlığa bir çözüm getirir. Önce çarşıda rayiç fiyatı öğrenilecek, sonra da aralarında kura çekilecektir.

Fiyat tespitinden sonra, keçe ortaya konulur. Nur Postacısı Ahmet Köroğlu hemen kalkar, keçenin üzerine oturur. Herkes, “Hop, yavaş ol bakalım, kura çekilmeden öyle sahiplenmek yok!” derler. Ahmet Köroğlu bu keçeğe sahip olmayı can ü gönülden istemektedir. Keçenin üzerinden inmeden ellerini kaldırır:

“Allah'ım, bu âciz kulun Ahmet'i bu keçenin üzerinden indirmek senin şanına yakışır mı?” der. Derken koğuştaki bulunanlar sayısınca küçük kâğıt parçaları yapılıp, bunlardan sadece birisine “keçe” yazılır. Hepsî kapatılıp bir mendile konulur, karıştırılır. Sıra kura çekmeye gelir.

Herkes heyecanla elini mendilin içine daldırır ve bir kâğıt alır. Birinci çeken boş, ikinci çeken boş, üçüncü boş, derken en son bir tane kâğıt kalır. Ahmet Efendi hâlâ keçenin üzerinde oturmaktadır. Herkes merakla sonucu beklemektedir.

Ahmet Efendi gerine gerine, “Şüphesi olan var mı, kağıdı açayım mı?” der. Hep birden, “Aç bakalım, gözümüzle görelim, belki onda da yazı yoktur!” derler. Ahmet kağıdı alır, özene bezene açar, gerçekten kâğıtta “keçe” yazılıdır. Yazıyı kaldırarak topluluğa gösterir. Böylece Ahmet'in halisane duası kabul olur, keçe kendisinde kalır. Herkes Ahmet Köroğlu'nun bu ihlasına hayran kalır.

Hapishane Mektupları

Bediüzzaman, Denizli hapsinde de Eskişehir'de olduğu gibi, tek başına bir koğuştaki tecrittedir. Üstelik koğuştaki hem soğuk hem rutubetlidir. Kimseyle görüşmesine izin verilmez. Öteki koğuştaki kardeşleriyle ancak gizli mektupla haberleşebilir. Haberleşme genelde bitişikteki çocukların koğuşundan sağlanır.

Bugün elimizde olan ibretli mektuplar, bizi hayalen 1943 yılına, Denizli Hapishanesi'nin izbe koğuşlarına götürür. Orada çile çeken Üstad ve Nur talebelerinin hatıralarına ortak eder.

Bu mektuplar, bugün son derece otantik birer belge niteliğini taşır. Zira o gün içinde buldukları ağır şartları ve bu şartlardan kaynaklanan problemleri barındırır.

Bu mektuplar bize hapiste olup biten olayların ipuçlarını verir. Üstad'ın “medrese-i Yusufiye” dediği zindanda geçen zamanların ahiret hesabına ne büyük faydalar ve derslerle dolu olduğunu gösterir.

Bu mektuplar Büyük Üstad'ın, çilehanede aralarına sokulmak istenen nifaka karşı, talebelerini, gaye ve ideali etrafında tutmak için nasıl gayretler sarf ettiğini, nasıl ikaz ve irşatlarda bulunduğunu anlatır, olumsuzluklardan nasıl olumlu dersler çıkarıldığını öğretir.

Bu mektuplar, sadece hapistekiler için değil, aynı zamanda herkes için, her zaman geçerli birer teselli kaynağı ve yol gösterici rehberler mahiyetindedir.

Denizli Hapishanesi'nin kalın duvarlarını ve zamanın uzun mesafelerini aşmış bize kadar ulaşmış bu ibretli mektuplardan bazılarını burada yer vereceğiz. Böylece, Üstad'ı ve Nur talebelerini hapishanede hayalen olsun temaşa edeceğiz. Üstad'ın en zor şartlarda bile talebelerine ders veren bir müderris, nifaka karşı ikaz edici, dava etrafında onları kenetleyen bir lider olduğunu bir kere daha

göreceğiz:

“Teselliye Muhtaç Görmüyorum”

Hapsin Ramazan ayına rastlaması dolayısıyla, bir saati yüz saat hükmüne getiren hapistekilere acımak ve ağlamak yerine, elde edilecek sevapları düşünüp takdir ve tebrik etmek gereğine işaret ettiği mektupta şöyle der:

“Aziz, sıddık kardeşlerim!

(...) En ziyade rikkatime dokunan ve kendi elemimden başka, her birinizin sıkıntısından başıma toplanan bütün elemlere ve teessüflere karşı, Ramazan’da, bir saati yüz saat hükmüne getiren o şehri mübarekte bu musibet dahi, o yüz sevabı on saat derecesinde ibadet yapmakla bine iblağ ettiğiinden, Risale-i Nur’dan tam ders alan ve dünya fâni ve ticaretgâh olduğunu bilen ve her şeyi imanı ve ahireti için feda eden ve derslane-i Yusufiye’deki muvakkat sıkıntıların daimî lezzetler ve faydalar vereceklerine inanan sizin gibi ihlaslı zatlara acımak ve rikkatten ağlamak haletini, tebrik ve sebatınızı gayet istihsan ve takdir etmek haletine çevirdi. Ben de, ‘*Elhamdü lillahi ala külli hâl, sive’l-küfri ve’d-dalal*’^[3] dedim. Bana ait bu faydalar gibi hem uhuvvetimizin, hem Risale-i Nur’un, hem Ramazan’ımızın, hem sizin bu yüzde öyle faideleri var ki, perde açılrsa ‘Ye Rabbena şükür. Bu kaza ve kader-i İlahî, hakkımızda bir inayettir’ dedirtecek kanaatim var.”

“Mümkün Olsa...”

Bediüzzaman, sekiz yıl Kastamonu’da sürgünde olduğundan, uzun zamandır ayrı kaldığı Ispartalı kardeşlerinin, hapiste de olsa yakınlarında bulunmasından memnundur. Bunu “nimet” olarak görür. Mümkün olsa hepsinin sıkıntılarını iftihar ve sevinçle üzerine almak istediğini belirtir:

“Yakınıınızda bulunmakla çok bahtiyarım! Sizin hayalinizle ara sıra konuşurum, müteselli olurum. Biliniz ki, mümkün olsaydı bütün sıkıntılarınızı kemal-i iftihar ve sevinçle çekerdim! Ben sizin yüzünüzden Isparta’yı ve havalisini taşıyla toprağıyla seviyorum...”

Ne büyük alicenaplık, ne büyük fedakârlık ve ne engin bir sevgi dolu yürekdir bu ya Rabbi!

Çilehane Sevabı

Eski zamanda mağaralara ve çilehanelere çekilerek sevap kazananlara bedel, Nur talebelerine ahiret sevabını on misli daha fazla kazandırmaya vesile ve on misli daha rahat hapishane hayatı olduğunu ifade eder:

“Şimdi zuhur (öğle) namazını kıldım. Tesbihat içinde siz hatırıma geldiniz ki, her biri hem kendini hem hanesindeki akrabasını düşünmekle mahzun olur. Birden kalbe geldi ki, madem eski zamanlarda ahiretini dünyasına tercih edenler, hayat-ı içtimaiyenin günahlarından kurtulmak ve ahiretine halisane çalışmak niyetiyle mağaralarda, çilehanelerde riyazetle hayatlarını geçirenler, bu zamanda olsaydılar, Risale-i Nur şakirtleri olacaktılar. Elbette bu şerait altında, bunlar onlardan on derece daha ziyade muhtaçtır ve on derece fazla fazilet kazanıyorlar ve on derece daha rahattırlar.”

Dişi Düştü!

Tahiri Mutlu, Denizli hatıraları arasında Üstad’ın dişinin düştüğünü yakınlarına anlatırken şöyle der:

“Üstad’ın Denizli hapsinde dişi düşüyor. Bize, ‘Yetmiş senedir arkadaşım benden ayrıldı’ diye mektup yazdı. Üstad’ın ağzında diş kalmamıştı. Son dişi de düşmüştü. Ayrıca ekmek yediğini

görmedim. Daima yemeğin içine doğranmış yerdı. Dişı yoktu ki, ne ile yesin?"

Kapanan Kapı ve Bir Latife

Sürgünde olması sebebiyle, on yıldan beri görüşmediği Ispartalı kardeşlerinden Kuleönülü Mustafa, ile Üstad, hapiste bir dakika görüşme fırsatı bulur. Çok büyük bir suç işlemiş gibi, hemen Üstad'ın bulunduğu odanın kapısı kapatılır. Bununla da yetinilmez, Üstad'ın çocuk koğuşuna açılan kapısı da kapatılır. Hapisten öte hapis yoktur, ama yukardan gelen emir, demiri kesmektedir. Bu zulme karşı Üstad'ın elinden bir şey gelmez, sadece diliyle, "Kapıları kapansın!" diye hiddet eder. Bunun üzerine bitişikteki jandarma koğuşunun kapısı kapanır. Ne yaparlarsa bir türlü açamazlar. Üstad bu hadiseyi bir latife kılıfında sunar:

"Bir latife: Bu sabah yanımdaki jandarma koğuşundan biri beni çağırdı, pencereye çıktım. Dedi: 'Bizim kapımız kendi kendine kapandı, ne yaparsak açılmıyor.' Ben de dedim:

'Size işarettir ki, nöbetar olduğunuz ve üstlerinden kapı kapattığınız adamlar içinde sizin gibi masumlar var. Hatta on seneden beri görmediğim bir kardeşimle bir dakika görüşmek bahanesiyle bana ihanet ve başka bahaneyle dış kapımızın ikincisini dahi kapadılar. Onun cezası olarak sizin kapınız dahi kapandı.'"

Ertesi gün aynı hadiseyi yorumlamaya devam eden Üstad, hayatın her anını anlamlandıran şu ifadelere yer verir:

"Aziz, sıddık kardeşlerim!

Size dün yazdığım latifenin üç zarafeti var:

Birincisi: İstikbalde gelecek mübarek heyetin şahs-ı manevisinin bir mümessili olmasından, o şahs-ı manevinin sırrıyla ve bereketiyle sürgülü kapı kendi kendine açıldığı gibi,^[4] yine o tahakkuk edip vücuda gelmiş mübarek heyetin bir mümessilinin on sene sonra yarım dakika benimle görüşmesi sebebiyle bana hiddet edildi. Ben de hiddet ettim: 'Kapıları kapansın!' tekrar eyledim. Aynı günün gecesinin sabahında –hiç vuku bulmamış– kendi kendine nöbetçilerin kapıları kapandı, iki saat açılmadı.

(...)Üçüncüsü: Komşudaki haylaz gençlerin kapıdaki gürültüleri, akşam yatsı arasında bana zarar ederdi, fakat az idi. O kapıyı da aynı gün bir bahaneyle kapattılar. Hem fena koku menzirimde ziyadeleşti, hem o haylazların kapıma yakın gürültüleri ziyade bana zarar verdi. Ben de yine, 'Kapıları kapansın, niye böyle yapıyorlar!' dedim. Aynı sabah o hadise oldu."

Bediüzzaman ve Yaramaz Çocuklar

Denizli hapsinde Üstad'ın komşu koğuşunda suçlu çocuklar bulunmaktadır. Bu çocukların kapısı Üstad'ın koğuşuna açık olduğundan, bu yaramazlar, Bediüzzaman dedeleriyle görüşme fırsatı bulabilirler. Ancak zaman zaman yaptıkları gürültü ve haylazlıklar Üstad'ı rahatsız etse de onlarla bir büyük âlim, bir büyük mürşit sıfatıyla değil, hapishane arkadaşlığı sıfatıyla konuşur, görüşür ve ikazlarda bulunur. Bu çocuklar, yaşlı Bediüzzaman dedelerine zaman zaman hizmet ederler. Üstad, diğer koğuşlardaki talebeleriyle haberleşmeyi çoğu kez bu çocuklar eliyle sağlar.

Ne gariptir ki, toplumun yaramaz çocukları, Bediüzzaman gibi "Asrın Sultanı"nın komşuluğunu paylaşırlar. Elbette bu komşuluğun şerefi olduğu kadar, bir sorumluluğu da vardır. Ordulara hükmeden, kumandanlara boyun eğmeyen, yanında büyük âlimlerin el pençe divan durduğu büyük insan, Bediüzzaman, makam ve mevkiine bakmadan bu yaramaz çocukları muhatap alır, onlarla sohbet eder, onlara nasihatlerde bulunur. "Bunlar işe yaramaz" demez, her bir insanı Yaradan'dan

ötürü değerli kabul eder, tebliğde bulunur. *Meyve Risalesi*'ni onlara ders verir.

Ancak adı üstünde, yaramaz çocuklardır, Bediüzzaman'a verdikleri sözleri biraz tutsalar da uzun zaman tutamazlar. Büyük âlimi zaman zaman gürültü ve haylazlıkları ile rahatsız ederler. Üstad onlara, haylazlık yapmamalarını, namaz kılmalarını, kumar oynamamalarını tavsiye eder. Aslında pek sevdikleri Bediüzzaman dedelerine baştan söz verirler, fakat bir müddet sonra tekrar haylazlığa dönerler. Üstad, onlara, sözlerinde durmadıkları takdirde tokat yiyeceklerini hatırlatır. Bu şekilde, Bediüzzaman'a verdikleri sözü tutmayanlardan Feyzi, Ali Rıza, Ziya, Mahmut, Süleyman, ve Hamza, isimli çocuklar, birer şefkat tokadı yerler.

Üstad bunların yediği tokatları bir kağıda yazar, kendilerine de tasdik ettirdikten sonra diğer koğuşlardaki talebelerine gönderir. Bediüzzaman'ın kendi el yazısıyla yazdığı bu ilginç tokatlar, bizi hapishanelerin başka bir gerçeğiyle yüz yüze getirirken, Üstad'ın büyüklüğünü de bize bir kere daha temaşa ettirir:

Latif Tokatlar

“(Risale-i Nur'un *Gençlik Rehberi*'nde ve *Meyve Risalesi*'ndeki beş meselesinin haylaz gençlerde dokuz tokadı, Risale-i Nur'un bir latif kerameti olduğunu o gençler dahi tasdik ediyorlar.)

Birincisi: Bana hizmet eden Feyzi. Ona bidayette dedim. ‘Sen *Meyve*'nin bir dersinde bulundun, haylazlık yapma!’ O yaptı. Birden tokat yedi, bir hafta eli bağlı kaldı. ‘Evet, doğrudur. Feyzi.’

İkincisi: Bana hizmet eden ve *Meyve*'yi yazan Ali Rıza,. Bir gün yazdığımı ona ders verecektim. O, haylazlığından, yemek pişirmek bahanesiyle gelmedi. Birden tokat yedi. O vakit onun tenceresi sağlam iken, dibi yemeğiyle beraber tamamen düştü. ‘Evet, doğrudur. Ali Rıza.’

Üçüncüsü: Ziya, *Meyve*'nin gençliğe ve namaza dair meselelerini kendine yazdı, namaza başladı. Fakat haylazlık yaptı, namazı ve yazıyı bıraktı. Birden, o vakitte tokat yedi. Hilaf-ı âdet ve sebepsiz başı üstündeki sepeti ve elbiseleri yandı! O kadar kalabalık içinde yanıncaya kadar kimse farkında olamaması, kastî bir şefkat tokadı olduğunu gösterdi. ‘Evet, doğrudur. Ziya.’

Dördüncüsü: Mahmut. Ona *Meyve*'den gençlik ve namaz meselelerini okudum ve dedim: ‘Kumar oyna, namaz kıl.’ Kabul etti. Fakat haylazlık galebe etti, namaz kılmadı ve kumar oynadı. Birden hiddet tokadını yedi. Üç-dört defada daima mağlup olup fakir hâliyle beraber 40 lira ve sakosunu ve pantolonunu kumara verdi, daha akli başına gelmedi. ‘Evet, doğrudur. Mahmut.’

Beşincisi: On dört yaşında Süleyman, namında bir çocuk, ziyade haylazlık yapıp, başkaların da iştihalarını açıyordu. Ona dedim: ‘Uslu dur, namazını kıl; sende büyük haylazların içinde bu hâlin, sana tehlike getirir.’ O, namaza başladı. Fakat yine namazı terk ve haylazlığa girdi. Birden tokat yedi, uyuz illetine müptela oldu. Yirmi gündür yatağında yatmaya mecbur oldu. ‘Evet, doğrudur. Süleyman.’

Altıncısı: Bana bidayette hizmet eden Ömer, namaza başladı, şarkıları bıraktı. Fakat bir akşam kapıya yakın bir şarkı kulağıma geldi, evrad ile meşguliyetime zarar verdi! Ben hiddet ettim, çıktım, gördüm ki, hilaf-ı âdet Ömer'dir. Ben de hilaf-ı âdet bir tokat vurdum. Birden sabahleyin, hilaf-ı âdet olarak başka hapse gönderildi. [5]

Yedincisi: Hamza, namında, 16 yaşında, sesi güzel olmasından şarkı söylüyor, başkaların da iştihalarını açıyor, haylazlık ediyordu. Ona dedim: ‘Böyle yapma, tokat yiyeceksin!’ Birden, ikinci gün, bir eli yerinden çıktı, iki hafta azabını çekti. ‘Evet, doğrudur. Hamza.’

Bu gibi tokatlar var. Fakat kâğıt bitti, mana da bitti...”

Hüsrev ve Tahiri

Üstad, *Meyve Risalesi*'nin bazı meselelerinin Latin harfleriyle yazılıp mahpuslara okutturulmasının faydasını belirten küçük bir pusula yazar. Bu pusulada bir istek, bir de ikaz vardır:

“Kardeşlerim!

Yeni hurufu yazdığınız iki mesele, cidden tesirini gösterdi. Birinci, ikinci, üçüncü meseleleri de yazılsa çok iyi olur. Fakat Hüsrev ve Tahiri gibi kalemleri Kur'an'a ve Kur'an hattına mahsus ve memur olmalarından bana endişe verir. Başkalar yazsalar daha münasiptir.”

Bu yüzden Tahiri Mutlu, Üstad'ın bu beyanını kendi hakkında bir emir telakki eder ve sadakatının bir gereği olarak, yeni yazıyı bilmesine rağmen, hayatının sonuna kadar hiç kullanmaz. Hep Kur'an hattı okur ve yazar.

Hapisler Bir İlanamedir

Bediüzzaman, hapishanelerin Kur'an ve iman nurlarının yayılmasına bir vesile olduğunu söyler. Dolayısıyla hizmette geçici durgunluktan dolayı üzülmemek gerektiğini nurların parlayacağını belirtir. Üstad, Denizli hapsine konmanın ayrıca özel hikmetleri bulunduğuna işaret eder:

“Kardeşlerim!

Gerçi bu vaziyet hem muvafığa ve bir kısım memurlara Risale-i Nur'a karşı bir çekinmek ve bir ürkmek vermiş, fakat bütün muhaliflerde ve dindarlarda ve alakadar memurlarda bir dikkat, bir iştiyak uyandırıyor. Merak etmeyiniz, o Nurlar parlayacaklar.”

Melekler Alkışıyor

Bediüzzaman'dan gelen bazı mektuplar, hapis sıkıntılarını unutturacak ve hatta büyük sevinç ve sürurlara gark ettirecek, sabırdan öte şükrettirecek mahiyettedir. İşte bunlardan birisi şu gelen mektuptur:

“Aziz, sıddık kardeşlerim!

Bu eski (Eskişehir) ve yeni (Denizli) Medrese-i Yusufiye'deki şiddetli imtihanında sarsılmayan ve dersinden vazgeçmeyen ve yakıcı çorbada ağzları yandığı hâlde talebeliğini bırakmayan ve bu kadar tehacüme karşı kuvve-i maneviyesi kırılmayan zatları ehl-i hakikat ve nesl-i ati alkışlayacakları gibi, melaike ve ruhaniler dahi alkışlıyorlar diye kanaatim var.”

“Nazarımda Veli Olsanız...”

Bu mektup ise dehşetli zamanda, büyük davanın etrafında toplanıp, sebat ve sadakatle hizmet edenler için, çok daha büyük bir müjde taşımakta, o ağır şartlar altında davaya sahip çıkan fedakârların kusuruna bakmamak gerektiğini hatırlatmaktadır:

“Aziz, sıddık kardeşlerim!

(...) Eğer perde-i gayb açılrsa, bu sebatsız zamanda böyle sebat gösteren ve bu yakıcı, ateşli hâllerden sarsılmayan bu samimi dindarlar ve ciddi Müslümanlar, eğer her biri bir veli, hatta bir kutup görünse, benim nazarımda şimdi verdiğim ehemmiyeti ve alakayı pek az ziyadeleştirecek ve eğer birer ami ve adi görünse, şimdi verdiğim kıymeti hiç noksan etmeyecek diye karar verdim. Çünkü böyle pek ağır şerait altında iman kurtarmak hizmeti, her şeyin fevkindedir.”

Yer Darlığı ve Sıkıntı

Hapiste yer darlığı ve müsaadesizliği zaman zaman ruhları daraltır ve asabileştirir. Bu durum,

birbirine kırıcı sözler sarf etmeye sebep olur. Böyle durumlara karşı Üstad'dan gelen bir ikaz ve bir ders de şöyledir:

“Kardeşlerim!

Gerçi yeriniz çok dardır, fakat kalbinizin genişliği o sıkıntıya aldırılmaz. Hem yerlerimize nispeten daha serbesttir. Biliniz! En esaslı kuvvetimiz ve nokta-i istinadımız tesanüttür. Sakın sakın bu musibetlerin verdiği asabilik cihetiyle birbirinizin kusuruna bakmayınız. Kısmet ve kadere itiraz hükmünde olan şekvalar ve ‘öyle olmasaydı şöyle olmazdı’ diye birbirinizden gücenmeyiniz...”

Çiçek Aşısı mı?

Hapishanelerde salgın hastalıklara karşı mahpuslar aşılanır. Denizli hapsine girerken bu maksatla Nur talebelerine de aşı yapılır. Ancak Üstad'ın aşısı apse yapar, kendisini çok rahatsız edip yatırmaz. Üstad, yeni bir zehirlenmeden şüphelenir:

“Yeni geldiğimiz zaman çiçek aşısı doktoru beni aşıladı. O kolum çiban oldu ve şişti; o şiş aşağıya iniyor, beni yatırmıyor, abdestte sıkıntı veriyor. Acaba benim vücudum aşuya gelmez veyahut başka bir mana var. Yirmi sene evvel beni Ankara'da aşıladılar. Şimdiye kadar o aşı yeri ara sıra işliyor, rahatsızlık veriyor. Bu da öyle olmasın diye hatırıma geldi; sizde nasıl?”

“Hapis, İçtimaî Bir Hastalıktır”

Hapse “içtimaî bir hastalık” nazarıyla bakan Bediüzzaman, bu maksatla mahpuslara, *Hastalar Risalesi*'ni de okumalarını tavsiye eder ve aslında hapsin, haklarında dışardan daha hayırlı olduğunu ispat eder:

“Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ben bu fecirde her birinize karşı tam bir acımak hissettim. Birden *Hastalar Risalesi* hatıra geldi, teselli verdi. Evet, bu musibet dahi içtimaî bir nevi hastalıktır. O risaledeki ekser imanî devalar, bunda da vardılar. Demek o geçici bir tek musibet, daimî ve müteaddit nimetlere inkılap etmiş... Gelecek zaman ise şimdilik yok olmasından, onda devam edecek musibetin şimdilik elemi yok. Tevehhüm ile yoktan elem almak, rahmet ve kader-i İlahiye'ye itimatsızlıktır.”

Denizli'nin Meyvesi

Eskişehir hapsinde Otuzuncu Lem'a kaleme alındığı gibi Denizli'de de *Meyve Risalesi* kaleme alınır. *Meyve Risalesi* iki cuma gününde yazılır ve mahpusları teselli eden iman hakikatlerine yer verir. Üstad, *Meyve Risalesi*'ne, şu giriş cümleleriyle başlar:

“Bismillahirrahmanirrahim. ‘*Fe lebise fis'sicni bid'a sinin*’ ayetinin ihbarı ve sırrıyla Hz. Yusuf (a.s.) mahpusların piridir ve hapishane bir nevi medrese-i Yusufiye olur. Madem Risale-i Nur Şakirtleri iki defadır (Eskişehir, Denizli) çoklukla bu medreseye giriyorlar, elbette Risale-i Nur'un hapse temas ve ispat ettiği bir kısım meselelerinin kısacık hulasalarını bu terbiye için açılan dershanede okumak ve okutmakla tam terbiye almak lazım geliyor. İşte o hulasalardan beş-altı tanesini beyan ediyoruz.”

İlk altı mesele bir cuma günü, Yedinci Mesele ve sonrası da başka bir cuma gününün meyvesi olarak yazılır. Yedinci Mesele'ye Üstad şöyle bir açıklamayla başlar:

“Yedinci Mesele: Denizli hapsinde bir cuma gününün meyvesidir.

Bir zaman Kastamonu'da, ‘Halıkımızı bize tanıttır’ diyen lise talebelerine sabık Altıncı Mesele'de mektep fününunun dilleriyle verdiğim dersi, Denizli Hapishanesi'nde benimle temas edebilen

mahpuslar okudular. Tam bir kanaat-i imaniye aldıklarından, ahirete bir iştiyak hissedip, ‘Bize ahiretimizi de tam bildir, ta ki nefsimiz ve zamanın şeytanları bizi yoldan çıkarmasın, daha böyle hapslere sokmasın...’ dediler. Ve Denizli hapsindeki Risale-i Nur şakirtlerinin ve sabıkan Altıncı Mesele’yi okuyanların arzularıyla ahiret rüknünün dahi bir hulasasının beyanı lazım geldi.”

Üstad yazdıklarını kibrit kutuları içine koyarak meydancı Âdem Ağa’ya verir. Âdem Ağa da İspartalıların koğuşuna gider, Hüsrev Altınbaşak’a verir. Hüsrev Altınbaşak, gelen yazıyı hemen önüne koyar. O sırada düzgün yazısı olan Tahiri Mutlu ile Hafız Ali de kalem kâğıtlarıyla hazır bekler. Hüsrev Altınbaşak, Üstad’dan gelen yazıyı yanındakilerin işitecekleri şekilde cümle cümle okumaya başlar. Okuduğu her cümleyi kendi önündeki kağıda yazarken, aynı anda Tahiri Mutlu ile Hafız Ali de kendi kâğıtlarına geçirirler. Böylece *Meyve Risalesi* birden üç nüsha olarak çoğaltılmış olur...

Meyve Risalesi sıkıntılı hapiste alınan imanî bir ders ve sıkıntıları sevaplı yapan bir sır taşıdığından hapiste onu çoğaltanlar için bir medar-ı sevap olduğunu ifadeyle Meyve’nin önemine şöyle işaret eder:

“Aziz, sıddık kardeşlerim!

Meyve Risalesi çok ehemmiyetli ve çok kıymetlidir. Ümit ederim, bir zaman büyük fütuhât yapacak. Sizler tam kıymetini anlamışsınız ki bu dershaneyi derssiz bırakmadınız. Ben kendi hesabıma derim: Bu kadar zahmet ve masrafımızın meyvesi yalnız bu risale ve Müdafaa Risalesi ve sizlerle bir yerde beraber bulunmak dahi olsa, o masraf o zahmeti hiçe indirir ve bu musibetin on mislini çeksem de yine ucuz düşer.”

“Müdafamız *Meyve Risalesi*”

Nur talebeleri, “tarikatçılık, komitecilik, dış cereyanlara alet olma, dini alet edip cumhuriyet ve idare aleyhinde çalışmak” gibi suçlamalarla Denizli’ye sevk edilirler. Buna karşı, asıl gayelerini belirten ve neye hizmet ettiklerini ortaya koyan *Meyve Risalesi* vücut bulur. *Meyve Risalesi*’nin gerçek müdafaaları olduğunu belirten Üstad, yazdığı bir mektupta şunları belirtir:

“Aziz kardeşlerim!

Ben tahmin ediyorum ki, hakiki ve en son müdafaanamemiz, Denizli hapsinin meyvesi olan risalecik olacak. (...) ‘Tarikatçılık, komitecilik ve haricî cereyanlarına alet olmak ve dinî hissiyatı siyasete alet etmek ve cumhuriyet aleyhinde çalışmak ve idare ve asayişe ilişmek’ gibi asılsız bahanelerle bize hücum ettiler. Cenab-ı Hakk’a hadsiz şükür olsun ki, onların planları akim kaldı... O kadar geniş bir sahada yüzer talebelerde, yüzer risalelerde, on sekiz sene zarfındaki mektup ve kitaplarda, hakikat-i imaniyeden ve Kur’aniye’den ve ahiretin tahkikinden ve saadet-i ebediyeye çalışmaktan başka bir şey bulmadılar.”

Meyve Risalesi gerçekten Denizli hapsinde diğer mahpuslar üzerinde pek müspet etkiler bırakır, pek çok mahpus bu risaleyi okuyarak ıslah-ı hâl eder, namaza başlar. *Meyve Risalesi*’nin ve Nur talebelerinin etkisiyle hapishanede kavgalar azalmaya başlar. Bu durumu fark eden hapishane müdür ve yetkilileri ve müfettişler, kendilerini takdirden alamazlar.

Yüzlerini Ak Etiler

“(…) Bazı esbaba binaen en ziyade Hüsrev’i ve Hafız Ali (r.h.), Tahiri’yi sıkıntıda tahmin ettiğim hâlde, en ziyade temkin ve teslim ve rahat-ı kalp onlarda ve beraberlerinde bulunanlarda görüyordum, ‘Acaba neden?’ derdim. Şimdi anladım ki, onlar hakiki vazifelerini yapıyorlar.

Malayani şeylerle iştigal etmediklerinden ve kaza ve kaderin vazifelerine karışmadıklarından ve enaniyetten gelen hodfuruşluk ve tenkit ve telaş etmediklerinden, temkinleriyle ve metanet ve itminan-ı kalpleriyle Risale-i Nur şakirtlerinin yüzlerini ak ettiler, zındıkaya karşı Risale-i Nur'un manevi kuvvetini gösterdiler.”

Münafıkların ve masonların plan ve entrikalarına dikkat çeken Üstad, talebelerini sık sık ikaz eder: “Evet, münafıkların ehemmiyetli ve tecrübeli bir planı, böyle her biri birer zabıt, birer hâkim hükmündeki eşhası, müşterek bir meselede böyle kaçınmak ve birbirini tenkit etmek asabiyetini veren sıkıntılı yerlerde toplattırır, boğuşturur, manevi kuvvetlerini dağıttırır. Sonra kuvvetini kaybedenleri kolayca tokatlar, vurur.”

“Sakın sakın münakaşa etmeyiniz! Casus kulaklar istifade ederler. Haklı olsa, haksız olsa, bu hâlimizde münakaşa eden haksızdır. Bir dirhem hakkı varsa, münakaşayla bin dirhem bizlere zararı dokunabilir.”

Asra Meydan Okuyanlar

Elleri kelepçeli ağır suçlular gibi halkın gözleri önünde mahkemeye götürülmek, Üstad'ın Eski Said damarına dokunur ve ardından gelen hissiyatını şu düşüncelerle susturur:

“Aziz, sıddık kardeşlerim ve bu misafirhane-i dünyada arkadaşlarım!
(...) Birden kalbe ihtar edildi ki, hiddet değil, belki kemal-i iftiharla şükür ve sevinçle bu vaziyeti karşılamak lazımdır. Çünkü zişuur ve hadd ü hesaba gelmeyen melek ve ruhanilerin ve insanlardan ehl-i hakikatin ve ashab-ı vicdanın ve iman-ı tahkikî sahiplerinin nazarlarında, hak ve hakikat, Kur'an ve iman yolunda bu asra meydan okuyan bir kahramanlar kafilesi suretinde görünüyorlar.

Çok defa söylediğim gibi yine tekrar ediyorum ki, tarihte Risale-i Nur şakirtleri gibi hak yolunda pek çok hizmet eden ve pek çok sevap kazanan ve pek az zahmet çeken görülmüyor. Biz ne kadar meşakkat çeksek, yine ucuzdur.”

“Sakın sakın, has rükünlerin gösterdikleri faaliyeti bu musibete bir sebep görüp onlardan gücenmek ise Risale-i Nur'dan çekilmek ve hakaik-i imaniyeden pişman olmaktır.”

“Mümkün Olsa...”

Gerek mahkemeye gelip giderken, gerek mahkeme esnasında bütün gözler Üstad'ın üzerindedir. Nazardan rahatsız olan Üstad, mecbur etmedikleri takdirde mahkemeye gitmeyeceğini belirtmekte ve şöyle demektedir:

“(...) Çok defa tecrübe ettim. Ben ruh u canla size her vakit arkadaş olmak istiyorum. Fakat ‘*En-nazu yüdhilü'l-cemele el-kıdre ve'r-recule'l-kabre*’^[6] meşhur kaide ile nazar beni vurur. Çünkü bana bakan, ya şiddetli adavetle veya takdirle nazar eder. Bu iki nazar dahi bazı insanların bir hasiyet-i isabet sırrıyla bakmasında bulunur. Bunun için mümkün olsa, mecbur etmezlerse, sizinle beraber mahkemeye her vakit gelmemek niyet ettim.” (*Şualar, On Üçüncü Şua*)

Mahkeme, Anfi Gibi!

Mahkeme salonu kademeli sıralardan oluşan bir anfiyi andırır. Maznunlar o sıralara oturtulur. Bir gün hastalığını ileri sürerek mahkemeye gelmemek için Üstad, mahkeme reisine bir dilekçe verir. Ancak mahkemenin müsbet hâlini görünce dilekçesini geri alır.

Bir keresinde savcı, Üstad'ın oturuş şekline itiraz eder. “Mahkemenin nizamını bozuyor, doğru otursun!” der. Reis, Üstad'a, “Lütfen doğru oturunuz!” ikazında bulunur. Üstad da, “Hastayım” diye

karşılık verir. Bunun üzerine mahkeme reisi, savcıya:

“Hastaymış, ne yapalım!” der. Sonra da Üstad’a hitaben:

“Siz buyurun gidin, istirahat edin” der.

Tahiri Mutlu anlatır:

“Bir mahkeme celsesinde bir husustan dolayı Reis Ali Rıza Bey Üstad’a sert bir çıkış yapar. Buna şahit olan maznunlar müteessir olurlar. Fakat Üstad, hiç müteessir olmadığı gibi, talebelere şunları söyler:

“Mahkemenin kalbini Risale-i Nur fethetmiştir. Reis bunu kasten böyle yapıyor, ta ki kimse ondan şüphe etmesin...”

Hafız Ali Rahatsızlanır

Hafız Ali, 1901 İslamköy doğumlu, Hüsrev ve Tahiri gibi önde gelen Nur talebelerinden, hatta birincilerindedir. Tahiri Mutlu, Risale-i Nur’u kendisine tanıttığından dolayı Hafız Ali’ye karşı medyun-u şükrandır. Hatta hapiste Hafız Ali’ye bizzat hizmet eder, yemeğini pişirir... Hafız Ali’yi anlatırken şunları söyler:

“Hafız Ali Ağabey yatsı namazını kıldıktan sonra tek kelime dünya kelamı konuşmaz, yatar. Bazen etrafındakiler ses yaparlarsa, ‘*Hasbünallahü ve nime’l-vekil*’ derdi. Yani, kalkın yatın, ses yapmayın, demektir. Bir parça çorba pişirirdim; tuzsuz, yağsız un çorbası... Hep onu yer, başka bir şey yemezdi.”

Üstad henüz Denizli’ye sevk edilmeden önce Isparta hapsindeyken Hüsrev ve Hafız Ali’ye birer cübbesini hediye eder. Hafız Ali’nin cübbesi evine gönderilir. Hapiste vefat edince, Üstad, yazdığı bir pusulayla bu cübbeyi Tahiri’ye hediye eder. Üstad, Hafız Ali’deki ihlas ve fedakârlığa işaret ederek, hastalığıyla ilgili şöyle der:

“Aziz kardeşim Hafız Ali!

Hastalığına merak etme. Cenab-ı Hak şifa versin! Âmin... Hapiste her bir saat ibadet, on iki saat ibadet yerinde bulunmasından çok kârlısın. İlaç istersen, bir kısım dermanlar bende var, sana göndereyim. Zaten ortalıkta bir hafif hastalık var. Ben mahkemeye gittiğim gün, herhâlde hasta oluyorum. Belki sen bana yardım etmek için, eski zamanda birbirinin bedeline hasta olması ve ölmesi gibi harika fedakârlık gösteren zatlar gibi, benim bir parça rahatsızlığımı aldın...”

Hafız Ali Şehit Olur!

Hafız Ali’nin, Denizli’ye gelmeden, henüz Isparta Hapishanesi’nde yken gördüğü rüya tahakkuk eder. Üstad, Denizli hapsinin altıncı ayında zehirlenir, koğuşunda ıstırapla inler. Bu sırada ayrı koğuşta bulunan Hafız Ali aniden rahatsızlanıp hastaneye kaldırılır. Tahiri Mutlu, kendi koğuşunda şahit olduğu bu hadiseyi şöyle anlatır:

“Bir gün hapiste Hafız Ali akşam namazını kıldırdı. ‘Ben dua edeceğim, siz âmin diyeceksiniz!’ dedi. Hafız Ali’ye itiraz etmek mümkün değildi. Uzun bir dua etti. Sonunda da, ‘Ya Rabbi! Yan odada zehirlenip yatan Üstad’ımız Hz. Mehdi Hazretleri’nin ömrü mukadder ise, benim ömrümden onun ömrüne idhal eyle!’ dedi. Hepimiz boş bulunup buna da âmin dedik! Duanın ardından hemen şiddetli bir sancı geldi ve hastaneye kaldırıldı, birkaç gün içinde ruhunu teslim etti...”

Savlı Hasan Kurt anlatıyor:

“Kalabalık bir grup Isparta’dan trenle mahkemeyi dinlemeye gitmiştik...”

Hafız Ali Efendi vaktiyle Kuleönü köyünden bir çocuk okutmuştu. O da büyümüş, asker olmuş,

Denizli karakolunda askerliğini jandarma olarak yapıyormuş. Hafız Ali Efendi'nin hasta olduğunu duyunca ziyaretine gitmiş. Hafız Ali, 'Evladım, kumandanından iki-üç gün izin al, gel burada bana refakatçilik yap. Ben namazlara kalkamıyorum. Açık saçık hemşire ve hademelerden rahatsız oluyorum!' demiş. O da izin alıp gelmiş. Biz bir gün evvelden otele yerleşmiştik. O jandarma yanımıza geldi. Hafız Ali Efendi'nin hasta olduğunu söyledi. 'Eğer yarınki duruşmada beraat verirlerse onu götürürsünüz, vermezlerse ben sizi onun ziyaretine götürürüm' dedi.

Ertesi gün mahkeme beraat vermeyince, topluca hastaneye gittik. Hafız Ali bizi karşısında görünce çok hislendi ve ağladı. Dedi ki:

'Davet etsem gelmezsiniz! Sizi Cenab-ı Hak gönderdi. Yalnız, kardeşlerim, ben bugünlerde yüzde 99 berzah kapısını aralamak ihtimalim var. Ölümünden korkmuyorum. Bu hainler bize Üstad'ımıza hizmet ettirmediler. Umarım ki Denizli Mahkemesi küfrün belini kıracak. Risale-i Nur üzerindeki perdeyi yırtacak. Serbest hizmetler ondan sonra olacak. O hizmetlere erişemediğimden üzülüyorum. Ölümü o cihetten istemiyorum. Yoksa ölümden zerre kadar korkum yok.'

Aramızda İbiş Dayı vardı. Kuleönü'nde ikisi bir emsaldi, 316'lıydılar. O kitaplarda okumuş ve birkaç da ölünün başında bulunmuştu. Dedi ki: 'İnsan öleceği vakit ayağının başparmağından yukarıya doğru can çekilmeye başlar.' Elini soktu ve ayağını tuttu. 'Bu zat, yakında gidecek. Biz kalalım, gitmeyelim. Bu gece ölüm vuku bulursa alıp Isparta'ya götürürüz' dedi.

Neyse, o gece de gitmedik, otelde kaldık. Askere tembih ettik, 'Başından ayrılma, devamlı Kur'an ve Yasin-i Şerif oku!' dedik. Sabah namazını kıldık, tesbihatı yaptık, kahvaltı yapacağız diye hazırlanıyoruz. O asker haberi getirdi, 'Mübarek zat gitti!' dedi.

Savcıya çıktık, cenazemizi istedik. Müsaade etmediler. Hani rüyasında bir avuç Denizli toprağı kendisine verilmiş diye görmüş ya, biz de ısrar etmedik. Demek ki nasibi öyleydi, orada kaldı. Bunun üzerine cenazesi Denizli Kabristanı'na defnedildi..."

“Acısı Beni Sarsıyor!”

Hafız Ali'nin vefatı Üstad'ı çok üzer. Onun yaptığı dua üzerine hastaneye kaldırıldığından habersiz olan Üstad, hapisteki kardeşlerine şu mektubu yazar:

“Aziz, sıddık kardeşlerim!

Ben merhum Hafız Ali'yi unutamıyorum. Onun acısı beni çok sarsıyor! Eski zamanda bazen böyle fedakâr zatlar, kendi dostu yerine ölüyorlardı. Zannederim, o merhum benim yerimde gitti. Onun fevkalade hizmetini sizler gibi o sistemde zatlar yapmasa idi, Kur'an'a, İslamiyet'e büyük bir zayıflık olurdu. Ben, onun vârisleri olan sizleri tahattur ettikçe, o acı gidiyor, bir inşirah geliyor. Medar-ı hayrettir ki, ben şimdi onun manevî, belki maddî hayatıyla âlem-i berzaha gitmesi cihetiyle, o âleme gitmek için bende bir iştiyak zuhur etti ve ruhuma başka bir perde açıldı.

Nasıl ki buradan Isparta'daki kardeşlerimize selam gönderip muarefe, muhabereyle sohbet ediyoruz. Aynen öyle de, Hafız Ali'nin tavattun ettiği âlem-i berzah, nazarımda Isparta, Kastamonu gibi olmuş. Hatta bu gece mesmuatıma göre, buradan birisi oraya gönderilmiş. On defadan ziyade teessüf ettim: 'Ne için Hafız Ali'ye onunla selam göndermedim!' Sonra ihtar edildi ki, selam göndermek için vasıtalara ihtiyaç yok. Kuvvetli rabıtası telefon gibidir. Hem o gelir alır.

O büyük şehit, Denizli'yi bana sevdireyor. Daha buradan gitmek istemiyorum. O ve Mehmet Zühtü ve Hafız Mehmet, hayatlarında gördükleri vazife-i imaniye ve Nuriyeye devam ediyorlar. Onlar pek yakından temaşa ediyorlar. Belki de yardım ediyorlar. Evliya-i azimenin dairesinde kıymetli hizmet noktasında mevki almalarından, ben de o ikisinin Hafız Mehmet'le beraber isimlerini, silsilemde, aktapların isimleri yanında yâd edip hediyelerimi bağışlıyorum.”

Taziye Mektubu

Hafız Ali'nin vefatı üzerine Üstad bir taziye mektubu yazar. Gelen mektubun başında şu cümle vardır:

“Güzel ve tam yerinde bir taziyename!

Aziz, sıddık kardeşlerim!

‘*Liküllü musibetin inna lillah ve inna ileyhi raciun.*’^[7]

Ben hem kendimi, hem sizi, hem Risale-i Nur'u taziye ve hem merhum Hafız Ali'yi ve Denizli mezaristanını tebrik ediyorum. *Meyve Risalesi*'nin hakikatini ilmelyakin ile bilen bu kahraman kardeşimiz, aynelyakin ve hakkalyakin makamına çıkmak için, kabre cesedini bırakıp, melekler gibi yıldızlarda, âlem-i ervahta seyahate gitti ve tam vazifesini yapıp terhisle istirahatata çekildi.

Cenab-ı Erhamürrahimin, Risale-i Nur'un bütün yazılan ve okunan harfleri adedince defter-i a'maline hasenat yazdırsın! Âmin...

Ve onların sayısınca onun ruhuna rahmetler yağdırsın! Âmin...

Ve kabrinde Kur'an'ı ve Risale-i Nur'u ona şirin ve enis arkadaş eylesin! Âmin...

Ve Nur fabrikasına onun yerine on kahramanı ihsan edip çalıştırsın! Âmin, âmin, âmin...

Siz dahi benim gibi onu dualarınızda yâd ediniz. Bin lisan onun lisanı yerine istimal edip o kaybettiği bir hayat ve bir dil yerinde, manevi bin hayat kazandı diye rahmet-i İlahî'den ümitvarız.”

“Bedelimize Gittiler”

“Aziz, sıddık kardeşlerim!

Homalı kardeşlerimizden Ali namında bir şakirt, Hafız Ali'nin vefat günlerinde vefat ettiğini Sami Bey bana söylediği gibi, Homalı kahramanlardan Mehmet Ali dahi bana yazdı. Ben de o Ali'yi o büyük, şehit Ali'ye çok dualarda arkadaş yaptım.

Bu yakında bizimle alakadar bir hanım, üç kardeşimizin öldüğünü görmüştü. Tabiri, bu iki Ali ve Risale-i Nur'a hapiste tâbi olmak isteyen asılan Mustafa, umumuzun bedeline ahirete gittiler ve selametimizin hesabına feda oldular demektir.” (*Şualar, On Üçüncü Şua*)

“Dikkat Ediniz!”

Denizli savcısı, risaleleri tetkik için bilirkişi olarak Denizli'deki kasıtlı öğretmenlere başvurur. Onları kifayetsiz ve yetkisiz bulan Üstad, eserlerinin Ankara'da yüksek ilmî heyet tarafından tetkik edilmesini talep eder. Bunun üzerine mahkeme, eserleri yeniden tetkik için Ankara'ya gönderme kararı alır. Üstad, ardından müdafaalarını ve *Meyve Risalesi*'ni de ilave ederek Ankara'ya gönderir. Çünkü mahrem Beşinci Şua gibi eserlere bakarak Ankara'nın da yanlış karar vermesinden endişe eder. Bu düşüncesini diğer koğuşlarda bulunan talebelere bildirip nezaketen onların da görüşlerini almak ister.

İstanbul grubundan Gönenli Mehmet Efendi, Üstad'ın müdafaasının Ankara'ya gitmesinin tahliyelerini geciktireceği görüşündedir. Bu maksatla talebeler arasında görüşlerini almak üzere bir kamuoyu yoklaması yapar. Herkese tek tek sorar. Sıra İnebolulu İbrahim Fakazlı'ya gelir. Gönenli Hoca, yazı yazmakta olan Fakazlı'ya:

“Sen ne dersin, bu müdafa Ankara'ya gönderilsin mi, gönderilmesin mi?” der.

Fakazlı yazıya devam eder ve cevap vermez. Gönenli Hoca ikinci kez sorar. Yine cevap vermez. Üçüncüde, Fakazlı yazdığı yazıdan başını kaldırmadan:

“Ben buraya Üstad'ımın işine karışmak için gelmedim!” der.

Kendisinden yaşça küçük ve ona hizmet eden İbrahim Fakazlı'nın bu cevabı Gönenli Hoca'nın ağırlığına gider. "Vay be, demek sen ha!" deyince, Selahattin Çelebi, Fakazlı'yı destekleyen sözler sarf eder. Bunun üzerine Gönenli Hoca, sinirini Çelebi'den çıkarır, ona şiddetli bir tokat atar, Çelebi yere yuvarlanır. Manzarayı uzaktan seyreden Büyük İbrahim, hemen yatak çarşafını başına sarık gibi dolayarak Gönenli Hoca'ya doğru ağır ağır yürümeye başlar. Tam büyük bir olay çıkacakken, Selahattin Çelebi yerden kalkar ve Gönenli Hocaefendi'nin elini öperek özür diler. Birden gerginlik kalkar, büyük bir tatsızlığın önü alınmış olur.

Üstad bu olayı haber alır ve çok müteessir olur. Hissiyatını ve düşüncelerini şöyle dile getirir:

"Aziz, sıddık kardeşlerim ve musibet arkadaşlarım,

Sizin içinizde mübarek âlimler ve alicenap müdebbirler ve halis, fedakâr şakirtler bulunmasından büyük bir itimatla size güveniyordum ki, kuvvetli ve dessor ve kesretli düşmanlarımıza karşı vahdetinizi ve tesanüdünüzü muhafaza edeceksiniz diye istirahat ederdim, sizinle meşgul olmazdım. Birkaç noktayı beyan etmek lüzum oldu!

Birincisi: Tahliyeniz uzamamak için ben, Ankara'ya bir şey gönderip müracaat etmeyecektim. Fakat mahkeme mahrem ve gayr-i mahrem risaleleri ve eski ve yeni mektupları karıştırarak Ankara'ya gönderdiğinden, mecburiyetle, buradaki ehl-i vukuf gibi mahrem risaleleri esas ederek oradaki ehl-i vukuf aleyhimize hükmetmemek için mahremlere, hususan Beşinci Şua'nın 'Süfyan ve İslam Deccalı' hakkında gayet kuvvetli cevap veren *Müdafaat Risalesi*'ni ve felsefe-i tabiiyenin verdiği küfr-ü mağruraneyi ve iman aleyhinde cüretkârane tecavüzünü kıran *Meyve Risalesi*'ni o makamata göndermek zaruri ve lazım idi.

(...) Üçüncü Nokta: Zaten meseleyi uzatacak ehemmiyetli kitapları ve evrakları ve müdafaaları dahi Ankara'ya göndereceğini, mahkeme reisi o gün söyledi. Elbette şimdi yetişmiş. Şimdi benim muntazam ve izahlı iki müdafaanamem gitse, belki meseleyi çabuk halleder, mesele uzamaz, tacil eder, çabuk aile sahipleri kurtulurlar. Fakat ben ve benim gibi alakasızlar kurtulmaya değil, belki hakaik-i imaniyeyi mülhitlere, mürtetlere karşı müdafaa etmek için, en müsait yer olan hapiste kalmak lazımdır."

("(...) Beşinci Nokta: Biz hem burada hem Eskişehir'de tecrübeyle katî anladık ki, biz vahdet-i mes'ele cihetiyle tam bir tesanüde şiddetle muhtacız. Sıkıntıdan gelen gücenmekler ve titizlikler ve itirazlar, bizim perişanlığımızı ikilettirir. Maatteessüf en ziyade güvendiğim ve itimat ettiğim sizlerdiniz. Bazı hatırıma bir telaş geldiği vakit, İstanbul'dan gelen kâmil ve sıddık hocalar ve Kastamonu vilayetinde fevkalade sadakat gösteren zatları tahattur ile o endişem zail olurdu.

Dikkat ediniz! Küfr-ü mutlaka müdafaa eden gizli komite içinize parmak sokmasın... Benim komşudaki koğuşa parmağını soktu, beni azap içinde bıraktı! Şimdi siz, mabeyninizde münakaşasız bir meşveret ediniz. (...) Sakın sakın, birbirinizin kusuruna bakmayın. Hiddet yerinde hürmet ediniz, itiraz yerinde yardım ediniz."

Müdafaalar

Bediüzzaman bir yandan hapiste Nur talebelerinin arasına sokulmaya çalışılan tefrika ve ifsat hareketlerine karşı mücadele verir, diğer yandan yaptığı müdafaalarla savcının iddialarını çürüterek beraate giden yolu açmaya çalışır.

Duruşmaların yapıldığı Denizli Adliyesi ahşap bir binadır. Isparta'dan, 50 kişilik bir grup hâlinde duruşmayı dinlemek için Denizli'ye geldiklerini Savlı Hasan Kurt şöyle anlatır:

"Biz dinleyici olarak mahkemeye gittik. Üstad'ı Hasan Dayı ile kelepçelenmiş olarak gördüm. Mahkeme binası ahşaptı. Mahkeme başlamadan önce halk, hurra diye içeri doldu. Ne polis

haklarından gelebiliyordu, ne de mübaşir... Sadece elli kişi biz gelmiştik. Belki bin beş yüz kişi toplanmıştı. O gün Denizli meydanı insanla doluydu. Üstad Hazretleri halkın mahkemeye ilgi göstermesinden memnundu. ‘Mahkemeler birer ilanname oldu’ diyordu. Biz de buna şahit olduk. Millet oluk oluk sağdan soldan geldi. Kendi aralarında konuşuyorlardı, biz de dinliyorduk:

‘Yahu bu zat kimmiş ki bu kadar talebeyi başına toplamış. Hükûmet niye bunu mahkemeye vermiş?’

‘Sen bu zatı duymadın mı? Bunun ismi, Bediüzzaman. İşte, Kur’an’a şu kadar tefsir yazmış. Bunun eserini okuyan, eşkıyalığı bırakıyor, namaza niyaza başlıyor. Yoldan çıkmış olanlar, yola doğruluyor. Kitaplarda öyle bir tesir var...’

‘Sahi mi yahu, nerde o kitaplar?’

‘Falan yerde, filan yerde bulunur.’

‘Öyleyse biz de alalım!’

İşte, bu şekilde Risale-i Nurlara ilgi artıyor, arayanlar eserlere ulaşabiliyordu.

Neyse, halk binaya doluşunca, ahşap yapı çatırdamaya başladı! Neredeyse bina yıkılacaktı. Âdeta üst üste insan yığını hâline gelmişti. Önce Üstad ifadeye başladı. Biz geriden dinliyorduk. Üstad eliyle koluyla hareket ederek konuşuyordu. O sırada mübaşir:

‘Hâkim bey, binanın her tarafı sarsıldı. Neredeyse yıkılacak. Duruşmayı gizli mi yapacaksınız, ne yapacaksınız bilemem. Yoksa bina yıkılacak!’ dedi.

Bunun üzerine hâkim, duruşmayı durdurdu. Polisler, ‘Çıkın dışarı, dinlemek yasak!’ dediler. Bizi çıkardılar. Ama geriden pencereden bakıyor ve Üstad’ı görüyorduk. Kimseyi içeriye sokmadılar.

Duruşmadan sonra kelepçeli olarak götürülürken, halk yine Üstad’ın elini öpmek için hücum etti. Bir astsubay ve beş-altı jandarma, ayrıca polisler baktılar ki halkın hücumu önlenemeyecek, astsubay, jandarmalara, ‘Süngü tak! Sokma, yanaştırma!’ diye emir verdi. Üstad çok haşmetli bir şekilde yürüyordu. Onu seyretmek büyük bir zevkti. Zaten Üstad’ın yüzüne bakan, gözünü ondan ayıramıyordu. Manevi cazibesi herkesi çekiyordu. Bilsin bilmesin, tanısin tanımasın herkesin gözü Üstad’daydı. Yalnız, Üstad’la kelepçeli olan Hasan Dayı sakallı ve yaşlı olduğundan bazıları yanlış olarak onu Üstad sanıyorlardı. Kim bilir o da Üstad’ın bazı gözlerden mahfuz kalmasına sebep oluyordu...”

Suçlamalar ve Savunmalar

Denizli Mahkemesi’nde yapılan belli başlı suçlamalar şu maddelerde toplanıyordu:

- Gizli cemiyet kurmak.
- Halkı hükûmet aleyhine çevirmek.
- İnkılapları kökünden yıkmak.
- Mustafa Kemal’e “Deccal, Süfyan, din yıkıcısı” demek...

Burada temel suçlama maddelerine karşı Bediüzzaman’ın müdafaalarından bazı paragraflara yer vereceğiz. İlk olarak genel bir yaklaşımla, bu memlekette hükmeden bir hükûmetin neden dine ve Risale-i Nur’a karşı olamayacağını ispatla söze başlar:

“Madem hükûmet-i cumhuriye, cumhuriyetteki hürriyet-i vicdan düsturuyla dinsizlere ve sefahetçilere ilişmiyor, elbette dindarlara ve takvacılara da ilişmemek gerektir. Madem dinsiz bir millet yaşamaz ve Asya din noktasında Avrupa’ya benzemez ve İslamiyet hayat-ı şahsiye ve uhreviye cihetiyle Hristiyanlığa uymaz ve dinsiz bir Müslüman başka dinsizler gibi olmaz. Ve bu bin seneden beri dünyayı diyanetiyle ışıklandıran ve bütün dünyanın tehacümatına karşı salabet-i diniyesini kahramanane müdafaa eden bu vatandaki milletin bir ihtiyac-ı fitrîsi hükümüne geçen diyanet, salahat ve bilhassa iman hakikatlerinin öğrenmesi yerlerini hiçbir terakkiyat, hiçbir medeniyet tutamaz. Ve o

İhtiyacı onlara unutturamaz. Elbette bu vatandaki millete hükmeden bir hükümet, Risale-i Nur'a adalet ve kanun ve asayiş cihetinde ilişemez ve iliştiirmemeli.”

Bediüzzaman, rejime muhalefetin dünyanın hiçbir yerinde bir suç olmadığını belirterek, evrensel hukuk normlarını ileri sürer ve savunmasını şöyle sürdürür:

“Madem bir şeyi reddetmek başkadır ve onunla amel etmemek bütün bütün başkadır. Ve her hükûmette şiddetli muhalifler bulunur ve Mecusi hâkimiyeti altında Müslümanlar, Hükûmet-i İslamiyet-i Ömeriyede Yahudiler ve Hristiyanlar bulunması ve asayışe ve idareye ilişmeyenin hürriyet-i şahsiyesi her hükûmette vardır. Ve ilişilmez. Ve hükûmet ele bakar, kalbe bakmaz. Elbette ve elbette, hikmet-i hükûmet ve kanun-u siyaset ve düstur-u adalet bana ve benim gibi kardeşlerime ilişemez ve ilişen herhâlde ya evhamından, ya garazından veya inadından ilişir.”

Savcı, Beşinci Şua'ya kanun adına değil, ölmüş bir şahsın dostluğu adına iliştiğinden bu konuda gelecek uzun izahı vermek zorunda olduğunu belirten Bediüzzaman, Beşinci Şua ile ilgili mahkemeye şu ilginç savunmayı sunar:

“Evvela bu Beşinci Şua'yı hükûmetin eline geçmeden biz mahrem tutuyorduk. Hem bütün taharrilerde bende bulunmadı. Hem maksadı, yalnız avamın imanlarını şüphelerden ve müteşabih hadisleri inkârdan kurtarmaktır. Dünya cihetine üçüncü, dördüncü derecede, dolayısıyla bakar. Hem verdiği haberler doğrudur. Hem ehl-i siyaset ve dünya ile mübareze etmiyor, yalnız ihbar eder. Hem şahısları tayin etmiyor. Küllî bir surette, bir hakikat-i hadisiyeyi beyan eder. Fakat o küllî hakikati bu asırdaki dehşetli bir şahsa tam tatbik etmişler. Onun için bu senelerde yeni telif edilmiş zannıyla itiraz ettiler. Hem o risalenin aslı, Dârü'l-Hikmet'ten daha eskidir. Yalnız bir zaman sonra tanzim edildi. Risale-i Nur'a girdi. Şöyle ki:

Bundan 40 sene evvel ve hürriyetten bir sene evvel İstanbul'a geldim. O zaman Japonya'nın başkumandanı, İslam ulemasından dinî bazı sualler sormuştu. Onları İstanbul hocaları benden sordular. Hem çok şeyleri o münasebetle soru ettiler.

Ezcümle bir hadiste, ‘Ahir zamanda dehşetli bir şahıs sabah kalkar, alnında ‘Haza kâfirun’ yazılmış bulunur’ diye hadis var, deyip benden sordular. Dedim: ‘Bir acip şahıs bu milletin başına geçer ve sabah kalkar, başına şapka giyer ve giydirir.’

Bu cevaptan sonra bunu sordular: ‘Acaba onu giyen kâfir olmaz mı?’ Dedim: ‘Şapka başa gelecek, secdeye gitme, diyecek. Fakat baştaki iman o şapkayı da secdeye getirecek. İnşallah Müslüman edecek!’

Makam-ı iddia, Risale-i Nur'un içtimaî derslerine ilişmek fikriyle, ‘Dinin tahtı ve makamı vicdandır, hükme kanuna bağlanmaz. Eskiden bağlanmasıyla içtimaî keşmekeşler olmuştur’ dedi. Ben de derim ki:

Din yalnız iman değil. Belki amel-i salih dahi dinin ikinci cüz'üdür. Acaba katl, zina, kumar, sirkat, şarap gibi hayat-ı içtimaiyeyi zehirlendiren pek çok büyük günahı işleyenleri onlardan menetmek için yalnız hapis korkusu ve hükûmetin bir hafiyesinin görmesi tevehhümü kâfi gelir mi? O hâlde, her hanede belki herkesin yanında daima bir polis, bir hafiyeye bulunmak lazım gelir ki, serkeş nefisler kendilerini o pisliklerden çeksinsinler. İşte Risale-i Nur, amel-i salih noktasında iman canibinden herkesin başında her vakit bir manevi yasakçıyı bulundurur. Cehennem hapsini ve gazab-ı İlahi'yi hatırına getirmekle fenalıktan kolayca kurtarır.”

“Siyasi cemiyet kurma” ithamına karşı Bediüzzaman, Nur talebelerinin manevî tehlikelere karşı imanlarını korumak gayesiyle hem dünya hem ahiret saadetine vesile olan iman hakikatleri etrafındaki toplanma ve dayanışmalarına, takdir edilecek iman dersinde bir araya gelmelerine “siyasi cemiyet” adını verenler ya aldanmış ya da anarşisttir ki, İslamiyet'e vahşiyane ve nemrudane düşmanlık eder. Vatana millete ve dinî mukaddesata karşı mürtedane mücadele eder. Ecnebi hesabına bu milletin can

damarını kesmeye çalışır bir zındıktır ki, hükûmeti iğfal ve adliyeyi şaşırır, demektedir.

Tahiri Mutlu'nun Müdafaası

Başta Üstad Bediüzzaman'ın çok geniş ve delilli olmak üzere, hapiste bulunan Nur talebelerinin ileri gelenlerinden Hüsrev Altınbaşak, Hafız Ali, Taşköprülü Sadık Bey, Feyzi Pamukçu, Ahmet Feyzi Kul ve Tahiri Mutlu gibilerin de mahkemeye sundukları ve isnat edilen suçla bir alakaları olmadığını ifade ettikleri müdafaaları olmuştur. Bunlardan Tahiri Mutlu'nun Denizli Mahkemesi'ne sunduğu müdafaası şöyledir:

“Ben Isparta'nın Atabey nahiyesinden olduğum hâlde Bediüzzaman Hazretleri'ni Kastamonu vilayetine gittikten sonra, müteveffa kardeşim Hafız Ali delaletiyle beş sene evvel tanıdım ve Nurlu eserlerden kısmen okudum ve yazdım. O zamana kadar gafletle geçen gençliğimin sarhoşluğundan beni kurtarmaya amil olan Risale-i Nur'un müellifine karşı duyduğum bir iştihakla kendisini ziyarete Kastamonu'ya kadar gittim. Kendilerini bizzat ziyaret ettim. Gerek Üstad'ım Bediüzzaman Hazretleri'ni ziyaretimde ve gerek eserleri olan Risale-i Nur'da ve gerekse Risale-i Nur'a talebe olanlardan şimdiye kadar bize isnat edilen, halkı hükûmet aleyhine teşvik etmek veya siyasî bir cemiyet teşkil etmek veyahut tarikatçılık etmek gibi suçlardan hiçbir şey ne işittim ve ne de gördüm.

Ben, saf ve temiz ruhlu arkadaşlarımla ahiretlerine ve imanlarına hizmet etmek maksadıyla *Hizbü'l-Kur'an* ve *Hizb-i Nuri*'yi, parası şahsıma ait olmak üzere, Sevgili Üstad'ımın müsaadeleriyle tab ettirdim. Daha sonra, Sevgili Üstad'ımın müsaadelerine bakmayarak 500 adedini bin lira mukabilinde *Ayetü'l-Kübra* risalesini mü'min kardeşlerimin istifadelerini temin maksadıyla eski harfle tabında mahzur görmediğimden ve esasen o eser, sırf imanî ve uhrevî bulunduğundan tab ettirmiştim. Her nasılsa tabedilen nüshaların tamamı sandığıyla beraber, biz hapse konulduktan sonra, müddeiumumilikçe Isparta istasyonundan alınmış.

Yukarda arz ettiğim gibi, hayırhahlıktan başka, cemaatlerinde ve risalelerinde ve Üstad'larında bir şey görmedim. Bu zümre-i Nuriyenin içine kendimi en son girmiş bir şakirt biliyorum. Arkadaşlarıma iyilik etmekten başka bir gaye takip etmediğim, şüphesiz şimdiye kadar anlaşılmış olduğu kanaatiyle, şu ifademi, diğer kardeşlerim gibi hüsn-ü niyetle söylenmiş bir ifade olarak kabulünü yüksek mahkemenizden diler, beraatimi talep ederim. Atabeyli Tahiri Mutlu.”

Beraat Kararı ve Tahliye

Son celsede Ağır Ceza Reisi Ali Rıza Bey ve diğer azalar, kararın tebliğ edileceğini belirterek maznunların ayağa kalkmasını isterler. Karar okunur, başta Üstad olmak üzere hepsinin beraatine karar verilir. 15 Haziran 1944...

Daha sonra bu kararı Temyiz Mahkemesi de tasdik eder. Tahiri Mutlu bir dilekçe yazarak, el konulan kitapların kendisine iade edilmesini ister. Bütün kitaplar, bu arada el konulan *Hizb-i Nuriye*'nin klişeleriyle birlikte teslim edilir. Kitapları Hasan Feyzi'yle teslim alıp bir kardeşin evine getirirler.

Mahkemedен çıkınca, bekleyen kalabalık, “Yaşasın adalet!” nidaları ve alkışlarıyla ortalığı inletir. Doğruca ceza evine gidilir, eşyalar toplanır. Hapishanenin önüne çıkılıp faytonların gelmesi beklenir. Birinci faytona Üstad, ikinciye Feyzi Pamukçu biner.

Selahattin Çelebi'nin ifadesine göre bu sırada sırrını çözemedikleri acayip bir şey olur. Doğu tarafından sık ağaçlar arasında bir süvari süratle gelir. Ağaçlar arasından o süratle gelmesi akıl işi olmadığından herkes ona şaşkınca bakar. Süvari, Üstad'ın faytonunun sol arkasında aniden durur.

Atından inen zat, Üstad'ın karşısında sertçe bir asker selamı verir. Birkaç kelime söyler, elini öper ve yine sert bir selamla dönüp atına biner, atını mahmuzlayıp aynı istikamete doğru ağaçlar arasından gözden uzaklaşır.

Bunu kendi aralarında konuşan Nur talebeleri, Üstad'a sormaya cesaret edemezler ve olay bir sır olarak kalır...

Reis Ali Rıza Efendi

Beraat kararında etkili olan mahkeme reisi Ali Rıza Efendi ve hakim Hesna Hanım hakkında Ali İhsan Tola şunları anlatır:

“Üstad Ağır Ceza Reisi Ali Rıza Efendi'yle İstanbul'da Fatih'te Şekerci Han'da görüşmüş. O zaman dayım İbrahim Naili, Hasan Fehmi Başol, Hasan Hüsnü Erdem hukukta talebeymişler. Üstad'ın ziyaretine gitmişler...

Üstad'ı onun eliyle cezalandırmak için Denizli'ye kasten tayin etmişler. İki yanında da birer tane cumhuriyet hâkimi! Tam zındık... Dokuz ay olmuş, imkânı yok karara varılamıyor. Reisin oy hakkı iki olsa da, ikiye iki eşit geliyor. Üstad da artık sıkılmış. O sırada hâkimin biri hastalanmış, rapor almış. Hesna Şener de yeni hâkim olmuş. Reis, kendisini aza için namzet göstermiş. ‘Hesna, mesele böyle böyle, beraat kararına imza atar mısın?’ demiş, O da hiç çekinmeden, ‘Atarım!’ demiş.

Bunun üzerine birinci celsede değil, ikincide *Tesettür Risalesi*, –ondan Eskişehir'de altı ay ceza vermişlerdi– Beşinci Şua da dâhil hepsine basmış imzayı... Sonra karar Temyiz'e gitmiş. Savcı temyiz etmiş, beraat onaylanmış.”

Manevi Evlatlığa Kabul

“Beraat kararından bir müddet geçtikten sonra bir gün Üstad bana:

‘Hesna'ya git selam söyle, onu manevî evlatlığıma kabul ettim!’ dedi. O zaman biz açık saçık kadınların yanından geçmezdik. Gitmedim!

İkincide vardım, yine, ‘Manevî evladım Hesna'ya selam söyle!’ dedi. Yine gitmedim! Üçüncüde aynı şeyi söyleyince, gitmek bana farz oldu dedim ve gittim.

Denizli sıcak bir yerdi. Kısa kollu giymiş, etekler dizinde, tam bir cumhuriyet hâkimi... Biraz da şişmanca bir hanımdı. Vardım, odasına girdim, selam verdim. Bana:

‘Gel bakalım koca Nurcu!’ dedi. Hemşehrilik de var, akrabalık da; tanıyor beni. Ben de:

‘Sen benden eski Nurcusun!’ dedim.

Böyle deyince orada bulunan bir görevliye:

Sen kapıyı kapat ve bize de iki çay söyle!’ dedi. Bunun üzerine:

‘Üstad'dan size selam getirdim. Manevi evladım Hesna'ya selam söyle, dedi, deyince, Hesna başladı ağlamaya!

‘Ali İhsan!’ dedi, ‘Ne dünyaya yaradık, ne ahirete... Babama beddua ediyorum! Beni bir çobana verseydi, hiç değilse çoluk çocuk sahibi olurum. Enaniyetten ne çoluğumuz oldu, ne çocuğumuz...’ Dedim ki:

‘Hesna Hanım! Ona manevî evlat olmak, o kadar basit bir şey mi? Bu sana yeter!’

‘Acaba ona layık olabildik mi ki?’ dedi.

‘Neyse, ağlayarak ayrıldık. Üstad'a geldim. İlk sözü:

‘Ne o, Hesna tesettürsüz diye darılıyor muydun?’ oldu.”

“Bunların Âdetidir”

“Sonra Ali Rıza Efendi’nin, kendisinin İstanbul’dan tanıdığını anlattı:

‘Ağır Ceza Reisi’yle Şekerci Han’da beraberdik. Ali Rıza Efendi bildiği için, onun eliyle cezalandırmak istediler. Bunların âdetleridir; en yakınıyla bu suretle yok ederler!’ dedi. İki yardımcısı tam zındık! Hesna girince, iki reisin, bir de Hesna, üçe bir oluyor! Beşinci Şua, *Tesettür Risalesi* dâhil basmışlar beraat kararını. ‘İşte,’ dedi, ‘tesettüre riayet etmiyor, dediğin Hesna, essebebü kel’ fail sırrınca bütün sizin kazandığınız haseneler bitamamiha ona yazılıyor.’

Ben tabii o zaman bittim! Bundan sonra da konuş bakalım.. Basit bir şey gibi geliyor, değil. En tehlikeli yer buydu. ‘İşte bütün hasene, beğenmediğinizin şecaatiyle oldu’ dedi.

Hesna’nın hayatı hep gurbette geçti. Hiç evlenmedi. Başka yere de tayin olmadı, hep aynı yerde kaldı. Denizli’de herkesin sevgi ve saygısını kazandı. Şahsını davaya feda etti. Orada vefat etti. Denizlililer onu o kadar sevdi ki, ‘Bu bizim!’ deyip, cenazesini bile vermediler. Allah rahmet eylesin!”

Tahliyeden Sonra

Üstad tahliyeden sonra ilk olarak Denizli Kabristanı’na gidip kendi bedeline şehit olan fedakâr talebesi Hafız Ali’yi ziyaret eder. Kabrinin başında durup Kur’an okur, hazin hazin dua eder ve gözyaşı döker.

Sonra Delikliçınar semtindeki bir otele yerleşir. Hapisten çıkan maznunlar otelde toplanarak, memleketlerine dönme hazırlığı yaparlar. Fakat “Büyük Garip”in döneceği bir yeri yoktur. Gitmek istese de serbestçe gidemez. Kendi ifadesiyle, “Ben kaderin mahkûmuyum. Kader-i İlahî nereye sevk ederse oraya giderim” der, bekler.

Maznunların memleketine dönecek paraları yoktur. Bunu haber alan Denizli tüccarlarından Mustafa Efendi, büyükçe bir kutunun içini parayla doldurup otele gelir ve Üstad’a hitaben:

“Bu benim zekâtım efendim, lütfen kabul buyurun!” der. Üstad:

“Ben zekât kabul etmem” deyip talebelere havale eder.

Mustafa Efendi talebelere gider. Fakat Üstad almayınca onlar da çekimser davranırlar. Mustafa Efendi tekrar Üstad’a gelir:

“Üstad’ım, bunlar helal parayla kazanılmıştır. N’olur alın!” diye âdeta yalvarır. Üstad yine talebelere gönderir. Bu defa bir kısmı, sadece yol parası kadar alır, bir kısmı o kadar da almaz, amelelik ederek yol parası edinir, sonra memleketlerine dönerler.

Bediüzzaman otelde kaldığı süre içinde Denizli halkı tarafından yoğun bir ziyaret akınına uğrar. Hatta Salahattin Çelebi, hizmetinde kaldığı ilk iki gün içinde her gün 500 kişinin üzerinde insanın otele geldiğini söyler.

Mukaddes Çile

Maznunlar bir yandan Üstad’dan ayrılmanın hüznü, öte yandan çoluk çocuklarına kavuşmanın sevinciyle Denizli’yi bir bir terk ederler. Herkes serbestçe gitse de Bediüzzaman gidemez. Hapisten kurtulsa da sürgünden, sürgünden kurtulsa da gözaltından kurtulamaz. Çünkü o, o günkü yönetimce korkulan adamdır, elebaşısıdır ve en büyük suçludur! Fakat o, yalnız kaderin hükmüne boyun eğer. Külli kadere tâbi olarak, Ankara’dan gelecek emri bekler. Otelin üst katındaki odasına çekilir. İki aya yakın kaldığı Denizli’de, Tüccar Hafız Mustafa’nın, Sadık Bey’e yazdığı mektubunda belirttiğine göre, iki defa hapishaneye giderek mahpusları ziyaret eder, bir defa da kabristana gidip şehit Hafız Ali’yi ziyaret eder.

Üstad, hapishanenin karanlıklı duvarları arasında geçen dokuz aydan sonra, dünyaya yeni doğmuş gibidir. Otelin en üst katında ufku açık odanın penceresinden, güzel bahçeleri seyrederek tefekküre dalar. Sıra sıra kavak ağaçlarının dal ve yaprakları, rüzgarın dokunmasıyla âdeta raksetmektedir. “Asrın Garibi,” dayandığı pencereden, cezbeyle sallanan ağaçları uzun uzun seyrederek. Hayatı boyu ruhunun derinliklerinde hep gurbetin hüznünü yaşamış büyük ruh, yine garip kalmıştır. Birden, gelecek sonbahar ve kış mevsiminde ağaçların yapraklarından ayrılacakları hazin hâlleri hayaline ilişir. Kardeşlerinin ayrılığıyla birleşen bu hüznün, kalbine dolar ve gözlerinden yaşlar hâlinde akmaya başlar.

Fakat her zaman olduğu gibi, yine Kur’an’dan ve hakikat-i Muhammediye’den gelen nur imdadına yetişir. Üstad’ın hüznü kalbine bir ferahlık verir ve bir teselli kaynağı olur. O nur, varlıklar üzerindeki fena ve zeval perdesini kaldırır, o perdeler altındaki sayısız hikmetleri gösterir.

Mukaddes çilenin hammalı büyük ruh, Denizli Şehir Oteli’nin penceresindeki hisli tefekkürünü şu cümlelerle noktalar:

“Evet, madem Allah var ve ilmi ihata eder, elbette adem, idam, hiçlik, mahv, fena, hakikat noktasında ehl-i imanın dünyasında yoktur. Ve kâfirlerin dünyaları ademle, firakla, hiçlikle, fânilikle doludur. İşte bu hakikati, umumun lisanında gezen bu gelen darbimesel ders verip der: ‘Kimin için Allah var, ona her şey var. Ve kimin için yoksa, her şey ona yoktur, hiçtir.’”

Hasan Feyzi

Denizli’nin yetiştirdiği ehl-i tarık, ehl-i kalp, edip ve hatip bir zat olan Hasan Feyzi Denizli’nin pek çok sevilip sayılan öğretmenlerindendir. Üstad Bediüzzaman’ı duymuş, fakat henüz görmemiştir. Denizli Mahkemesi’nde kâtiplik yapan Muharrem Bey, hem talebesi hem de mürididir. Muharrem Bey, mahkemeden kitapları alıp Hasan Feyzi’ye götürür. Hasan Feyzi bu sayede risaleleri okuma imkânı bulur. Eserleri okuyup Hasan Feyzi feyiz aldıkça Bediüzzaman’ı görme iştiağı da o nispette artar. Bu maksatla, her defasında mahkûmların götürüldüğü yol güzergâhında durup içinden şöyle geçirir:

“Eğer bu Bediüzzaman, ahir zamanda gelecek o ‘Hatemü’l-Evliya’ olan zat ise, bir şekilde kendisini bana belli eder.”

Bediüzzaman kafiyle giderken, Hasan Feyzi’nin hizasına geldiğinde aniden durur. Döner, engin gözleriyle Hasan Feyzi’ye nazar eder. Hasan Feyzi’nin kalbi yerinden fırlayacak gibi küt küt atmaktadır. Üstad, Hasan Feyzi’yi iki elini birkaç kez başına doğru kaldırıp selamlar. Hasan Feyzi kalbinden vurulmuş, âdeta kendinden geçmiştir. Heyecandan ayakta zor durmaktadır. Artık bu işaret ona yetmiş de artmıştır bile. Bundan sonra her şeyi bırakır ve bütün varlığıyla Bediüzzaman’a bağlanır. Bediüzzaman’ı görebilmek için duruşma günlerini iple çeker.

Denizli hapsinden tahliyeden sonra her gün aksatmaksızın Bediüzzaman’ın kaldığı otele giderek ziyaret eder, huzurunda boyun bükerek, dersini dinler. Bu süre zarfında pek çok kişiyi Üstad’a götürerek hizmet eder.

Bediüzzaman’ın Denizli’den ayrılma vakti geldiğinde Hasan Feyzi’nin içine tarifsiz bir hüznün çöker. Firakın yakıcı ateşiyle kalbi kavrulur. Bu duygularla kaleme sarılır. “Hazretinize buradan ayrılık söylemişim” diye yazdığı şiiri, hareket etmek üzere olan otobüsün penceresinden Üstad’ın önüne bırakır. Şiir hasret, firak yüklü mısralarla başlar:

*Çekilip nur-u hidayet yine zindan olacak,
Yine firakat, yine hasret, yine hüsrân olacak.
Yine sen, yaş yerine kan akıtıp ağla gözüm,*

Çünkü hicran dolu kalbim, yine viran olacak.

Bu şiirin bir yerinde, tıpkı Hafız Ali gibi, Hasan Feyzi de canını Üstad uğrunda kurban etmekten söz eder:

*Bab-ı feyzinden irak olmayı asla çekemem,
Dahi nezrim bu ki, canım sana kurban olacak!*

Ne gariptir ki, bu içten ve samimi dileği kabul olur ve Bediüzzaman'ın Emirdağ'da 13 Kasım 1946'da zehirlendiği gün, o da Denizli'de hastalanır. Kısa zamanda Üstad bedeline şehit olur ve o da Denizli Kabristanı'nda Hafız Ali'nin yanına defnedilir.

Hasan Feyzi bu iki yıllık kısa sürede Üstad'ın ifadesiyle yirmi yıllık hizmet eder. Onun vefatını haber alan Üstad, taziye mektubunda şunları yazar:

“Risale-i Nur'un kahramanlarından ve Hafız Ali'nin makamına geçen merhum Hasan Feyzi'nin vefatı, Denizli'ye, Risale-i Nur dairesine ve bu memlekete ve âlem-i İslam'a büyük bir zayıfattır... Ben merhum Hasan Feyzi'nin vefatını onun şahsı itibarıyla tebrik ediyorum ve Denizli'yi ve Nur dairesini ve bu memleketi cidden taziye ediyorum.”

İsimsiz Kahramanlar

Üstad bedeline ahirete gidenler şüphesiz bunlardan ibaret değildir. Bu uğurda nice isimsiz kahramanlar vardır. Bunlardan biri de “Medrese-i Nuriye ismiyle anılan Sav köyünden Hacı Hafız Mehmet'tir. *Emirdağ Lahikası*'nda geçen bir mektuptan onun da Üstad bedeline ahirete gittiği anlaşılmaktadır. Hatta Üstad, onun makamının Hafız Ali ile Hasan Feyzi'nin ortasında bulunduğunu ifade eder. Üstad, o vefat etmeden irade dışı, onu vefat etmiş talebeler ve Üstadlar arasında andığını belirtir.

Teksir Makinesi Çıkmış

İnebolulular tahliyeden sonra önce demir yoluyla İstanbul'a geçerler. İstanbul'da teksir makinesinin çıktığını öğrenerek bir tane satın alır, İnebolu'ya dönerler. Bunu haber alan Ispartalılar da, hem makinenin işleyişini öğrenmek hem de bir adet satın almak üzere Tahiri Mutlu'yu İstanbul'a gönderirler.

Hizmet, kaldığı yerden bütün hızıyla devam etmektedir.

İki ay sonra Üstad'ın Emirdağ'a ikamet emri gelir. Denizli'den Emirdağ'a geçen Üstad, orada muvakkaten 15 gün bir otelde kalır. Daha sonra, uzun yıllar mecburi ikamet edeceği kiralık mekânına yerleşir. Yine ardı arkası kesilmeyen takipler, baskılar ve zehirlemeler birbirini takip eder.

Denizli'den Sonra

Denizli hapsinden sonra, mecburi ikamet etmek üzere Emirdağ'a sevk edilen Bediüzzaman, yine baskılar, tarassutlar ve tehditler altındadır. Hatta bazen bu baskıların şiddeti, hapishane hayatını aratacak derecede artar. Bunu bizzat Üstad'ın aşağıdaki ifadelerinden anlıyoruz:

“Bir zaman Emirdağ'da ikamete memur ve tek başıma menzilde âdeta bir haps-i münferit ve bana çok ağır gelen tarassutlar ve tahakkümlerle bana işkence vermelerinden, hayattan usandım, hapisten çıktığıma teessüf ettim! Ruh u canımla Denizli hapsini arzuladım ve kabre girmeyi istedim.. Ve ‘Hapis ve kabir, bu tarz-ı hayata müreccahtır’ diye ya hapse veya kabre girmeye karar veririrken, inayet-i İlahiye imdada yetişti. Kalemleri teksir makinesi olan Medresetü'z-Zehra şakirtlerinin

ellerine yeni çıkan teksir makinesini verdi. Birden, Nur'un kıymetli mecmualarından her tanesi bir kalemle beş yüz nüsha meydana geldi. Fütuhata başlamaları, o sıkıntılı hayatı bana sevdirdi! 'Hadsiz şükür olsun!' dedirtti."

Üstad Tashih Etti

Tahiri Mutlu, Emirdağ'da da Üstad'ı ziyaret eder. Bu ziyaretlerinden birini şöyle anlatır:

"*Celcelutiye* vahiymiş. *Mecmuatü'l-Ahzap*'ta var. İstanbul'a geldiğimde bir tane *Mecmuatü'l-Ahzap* aldım. Emirdağ'da Üstad'a götürdüm.

'Üstad'ım bunu bana tashih et' dedim, bıraktım. İkinci defa geldiğimde baktım, üç cildi de noktası noktasına tashih etmiş! Aldım, üzerine Üstad, 'Tahiri'nindir' diye yazmış.

Eskiden İstanbul'da müftülüğün yanında bir oda vardı. Altı liraya oradan alır, kardeşlere verirdim. O zaman Sav'da teksir yaparken 15-20 günde bir İstanbul'a gider, kâğıt mürekkep alır gelirdim.

Üstad, *Celcelutiye*'yi okurken o ifrit meselesi için bazı yerleri atlayıp okumuyor. Okusa hemen iki ifrit peyda olacak! 'Emret' diyecekler. O zaman o da, 'Git Süfyan'ı, git Sağır'ı filan...' diyecek, olmaz."

Hicret'in Hicreti

Tahiri Mutlu'nun en büyük kızı Hicret, o yasak dönemde evlerindeki risale çoğaltma hizmetinin önemli bir elemanıydı. Yazılarıyla ve süslemeli ciltleriyle pek çok hanımın Risale-i Nur'a ilgisini çekmiştir. Hicret, 1946'da ilerleyen böbrek rahatsızlığı (nefrit) sebebiyle ahirete çok genç yaşta (21) göç eder. Üstad o sırada Emirdağ'da bulunmaktadır. Bu masum talebesinin vefatı üzerine babasını taziye için yazdığı mektupta şunları ifade eder:

"Kahraman Tahiri'nin Nurcu, masume, merhume, mübarek Hicret'i dünyadan cennete hicret etmesi, hakikaten beni mahzun eyledi. Öyle bir Nur şakirdi ve masum taifesinin ehemmiyetli bir çalışkanı gitmesi, Nur hesabına da beni müteessir etti... İnşallah onun yerine çoklar girecek, yerini boş bırakmayacaklar! Nasıl ki şimdiden Uşaklı küçücük Haydar meydana çıktı. 'Hicret eden hemşiremin vazifesini göreceğim' diye bizi mesrur eyledi.

Cenab-ı Hak, Hicret'in peder ve validesine ve akrabasına sabr-ı cemil ihsan edip, Hicret'i onlara şefaathçi eylesin! Ve o merhumeyi de merhume hemşirem Hanım'la cennete mesrur eylesin! Âmin..."

Afyon Hapsi (1948-1949)

1947'nin sonunda Emirdağ ve Isparta'dan toplanan ve Afyon Ağır Ceza Mahkemesi'ne sevk edilenler arasında Tahiri Mutlu da vardır. Tahiri Mutlu, Afyon Hapishanesi'nin dördüncü koğuşunda bulunmakta, Üstad'dan gelen yazıları çoğaltanlar arasında yer almaktadır.

Hapishane şartları her zaman sıkıcı ve sınırları törpüleyicidir. Bazen küçük bir kıvılcım, tartışmaları tutuşturabilir.

Talebeler arasında bu neviden meydana gelen kırgınlıklar ve huzursuzluklar, Üstad'ı fazlasıyla üzer. Üzüntüsünü bir mektupla şöyle dile getirir:

"Aziz, sıddık kardeşlerim Hüsrev ve Mehmet Feyzi, Sabri!

Ben sizlere bütün kanaatimle itimat edip istirahat-i kalple kabre girmek ve Nurların selametini size bırakmak bekliyordum ve hiçbir şey bizi birbirimizden ayırmayacak biliyordum. Şimdi dehşetli bir planla, Nur'un erkânını birbirinden soğutmak için resmen bir iş'ar var... Madem sizler lüzum olsa, birbirinize hayatınızı, kuvve-i sadakatınız ve Nurlara şiddetli alakanızın muktezası olarak feda

edersiniz, elbette gayet cüzî ve geçici, ehemmiyetsiz hissiyatınızı feda etmeye mükellefsiniz. Yoksa katiyen bizlere bu sırada büyük zararlar olacağı gibi, Nur dairesinden ayrılmak ihtimali var diye titriyorum! Üç günden beri hiç görmediğim bir sıkıntı tekrar beni sarsıyordu. Şimdi katiyen bildim ki, göze bir saç düşmek gibi az bir nazlanmak, sizin gibilerin mabeyninde hayat-ı Nuriyemize bir bomba olur. Hatta size bunu da haber vereyim. Geçen fırtınayla bizi alakadar göstermeye çok çalışılmış. Şimdi mabeynimizde az bir yabanilik atmaya çabalıyorlar. Ben sizin hatırınız için her birinizden on derece ziyade zahmet çektiğim hâlde, sizden hiçbirinizin kusuruna bakmamaya karar verdim. Siz dahi haklı ve haksız olsa benlik yapmamak, Üstad'ımız olan şakirtlerin şahs-ı manevisi namına istiyorum. Eğer o acip yerde beraber bulunmaktan gizli parmaklar karışıyorlar, biriniz Tahiri'nin koğuşuna gidiniz. Said Nursî." (Şualar, On Dördüncü Şua)

Sungur Ağabey'in ifadesiyle, "Üstad'ımız bu durumdan çok müteessir olmuş ve Allah'a müteveccihen, 'Ya Rab, yok mu benim hiç ihtilaflara girmeyen bir talebem?' diye yalvarmış. Üstad, 'İşte o zaman bana Tahiri gösterildi' diyerek bunu Isparta'da bir ders esnasında anlatmıştı."

Tahiri Mutlu'ya yakınları sorarlar:

"Ağabey, niçin Üstad, 'Biriniz Tahiri'nin koğuşuna gitsin' demiş?"

Tahiri Mutlu boynunu bükerek, bu soruya şöyle cevap verir:

"Kardeşim, bizde gıybet yok, dedikodu yok. Yalnız Kur'an var, namaz var, risale yazmak ve okumak var."

Hanımı Vefat Eder

Tahiri Mutlu, Afyon hapsinde iken hanımının vefat haberini alır. Yirmi beş yıllık hayat arkadaşı, fedakâr ve cefakâr eşini son kez görememek şöyle dursun, cenazesine bile katılamaz. Hüznünü paylaşacak biri vardır. Ama o da yanı başında değil, başka koğuşta. Durumu bir mektupla Üstad'a arz edip duasını talep eder. Tahiri Mutlu'nun Üstad'ına yazdığı bu edep ve nezaket dolu mektup ve arkasına mübarek el yazısıyla Üstad'ın düştüğü not şöyledir:

"Bismihi sübhanehu ve in min şey'in illa yüsebbihü bihamdihi, esselemü aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtühü ebeden daima.

Çok muhterem ve müşfik Üstad'ım Efendim Hazretleri,

Kemal-i tazim ve hürmetle iki ellerinizden ve eteklerinizden öperek, bu mübarek günlerde dualarınızı bekleriz. Bugün memleketten Abdullah Çavuş Kardeşimizden aldığımız mektupta, 'Küçük medrese-i Nuriye'nin âcize talebelerinden refikam Hatice'nin dâr-ı fâniden veda ile ebedî hayata kavuştuğu anlaşılmış olduğundan –hâşâ bir şikayet değil– keyfiyetten muhterem ve müşfik Üstad'ımı haberdar ederek, mübarek dualarına dâhil olması için bu mektubumu affınıza sığınarak yazmaya cesaret eyledim! Bu hususta Risale-i Nur'un On Yedinci Mektup'u bize her cihette teselliye kâfidir. Risale-i Nur'u inayet-i İlahiye ile telif eden zat-ı faziletmeab Üstad'ımız Hazretleri'nden Cenab-ı Hak, had ve hudutsuz razı olsun. Âmin, âmin, âmin...

فبرار ايدہ رک مبارک دعا لکھنے داغل اولماسی ایجن بوسکتوی
عفو بیزه صیغینہ فی یاز ماغہ جبارت ایله دم . بو فصوصه
رساله نورک [۱۷] نجی مکتوبی بزده لهر جھنده تائی به کافیر
رساله نوری عنایت الکریمه ایله تالیف ایکن ذات فضیلت آباب
استاد مضر نرندن جناب مق صد ومدود سنه راضی اوسون
آمین . آمین . آمین .. تدار تدار ال وانکریکن دن او برک دعا لکھ

بکله بن قصور له بیچاره طلبه ز
فاد اسلام
لماک بو مدر حوضه خدیجه
خاصه و خالصه اولاد لر بیله برابر نورک
مشرقا خانم بیله برابر لکھن ندن کور بن اونی
دعا دعا

Tahiri Mutlu'nun, Afyon Hapishanesi'nde hanımının vefatı üzerine Üstad'a yazdığı mektup ve Üstad'ın kendi el yazısıyla mektubun altına düştüğü not...

Tekrar tekrar el ve eteklerinizden öperek dualarınızı bekleyen kusurlu, biçare talebeniz, Tahiri.”
Üstad'ın el yazısıyla mektubun altına düştüğü anlamlı not ise şöyledir:

“Kardeşlerim! “Bu merhume Hatice, evlatlarıyla beraber Nur'un has ve halis şakirtlerindedir. Ben onu hemşirem Hânım'la beraber daima duama dâhil etmeye karar verdim. Siz dahi dualarınıza hususi bir surette bu mübarek aylarda dâhil ediniz.”

“Benim Namazım Geçmez!”

Tahiri Mutlu'nun Afyon Mahkemesi'nde bir duruşma sırasında şahit olduğu hatırası:

“Afyon Mahkemesi'nde bir gün ikinci namazının vakti daralmıştı. Üstad'ın şaşmaz bir âdeti vardı. Dışardan eve gelirken iki dakika sonra varılacak olsa bile vakit girdiğinde durur, hemen namazını kılardı. Vakit ilerleyince namaz için mahkeme heyetinden izin istedi, vermediler. Üstad baktı olmayacak, fırladı kalktı ayağa. ‘Benim namazım geçmez’ deyip yürümeye başladı. Hâkim, mübaşire işaret etti. Üstad'a yer gösterdi. Namazını kıldıktan sonra gelip yerine oturdu. O gün maalesef hepimizin namazı kazaya kaldı...”

İnebolu maznunlarından İbrahim Fakazlı'nın anlattığına göre, bir defasında öğleden sonraki bir celse için mahkemeye sevk edilirler. Hâkim henüz gelmediğinden kendilerini boş bir odaya alır, kilitlerler. Oda büyüktür, ama öylesine pistir ki, yerlere basmak dahi mümkün değildir. Üstad namaz kılmak ister. Yalnız bir kişinin kılacağı kadar çok tozlu bir pencere kenarı vardır. Hemen orayı temizlerler. Tahiri Ağabey boynundaki uzun ve geniş atkıyı çıkarıp oraya serer. Böylece Üstad'a namaz kılacak bir yer hazırlanır. Üstad namazını orada kılar.

“Barış Şenliği”

Hapiste mahpuslar arasında sık sık huzursuzluk ve çatışma çıkar. Bediüzzaman'ın talebeleriyle birlikte hapse girmesinden sonra bu çatışma ve huzursuzluklar hissedilir derecede azalır. Bunu fark eden gardiyanlar, işlerinin kolaylaşmasını Bediüzzaman'ın hapiste olmasına bağlarlar. Eskiden

koğuşların kapısı açılıp mahpuslar bir araya getirilemezken, şimdi, âdeta kurtla kuzunun barışması gibi, kavgalar sona erer, hapishaneye bir barış havası gelir.

Hatta hapishanenin kapıları açılarak bütün mahpusları bir araya getirme kararı alınır, “barış şenliği” düzenlenir. Şenlik sırasında davullar, zurnalar çalınır, halaylar çekilir. Takvanın zirvesinde olan Tahiri Mutlu, bundan rahatsız olur. Üstad, “Beşte bir yerine geçer” diye koğuştaki talebelerine haber gönderir. Tahiri Mutlu sesleri işitmek için yatak çarşafını kulaklarına tıkar. Üstad, penceresinden bu masum ve müttakî talebesinin durumunu izler. Ve bu gibi eğlencelerin meşruluğunu ifade eden bir fetva kaleme alır. Bu ibretli yazı aynen şöyledir:

“Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu medrese-i Yusufiye'nin koğuşlarının birden açılmaları, biçare mahpuslara bir bayramdır. Ve çobanların kavalı, Mevlevi'lerin neyi ve dervişlerin tekkelerde def çalmaları gibi, burada düdük ve def çalınması, dinleyenlere, ya Şafii mezhebini takliden ve ehl-i tarikatın ve Mevlana Celaleddin'in fetvalarına ve Kur'an'ın neşe ve şevk-i uhrevi veren edebiyatının toprağı altın yerine çeviren bir nevi müsaadesine ve ehl-i kalbe mahsus haram olmayan ayn-ı sefahet ve lehviyatta bir çeşit zevk-i manevi teminine binaen, muvakkaten dinlenebilir. İnşallah hüsn-ü niyete göre ve 'inneme'l-a'malü binniyat' sırrıyla zararı olmaz. Hem istemeden kulağa kendi kendine gelen çalgı seslerinin zararı yoktur.

Fıtratımda ziyade şefkat bulunmasından, hapistekilerin sıkıntıları ve teneffüse beraber çıkmamaları beni sıkıyor, sıkıntılara yüz sıkıntıları ilave ediyordu. Bu hâl beni o sıkıntıdan kurtardığı için, hem kendimi hem onları tebrik ederim!” (*Bediüzzaman Said Nursî, Mufasssal Tarihçe-i Hayat, Abdülkadir Badıllı, c. 3, s. 1608*)

Müdafaa

Tahiri Mutlu, Afyon Mahkemesi'ne sunduğu müdafaasında aynı konuda daha önce Denizli Mahkemesi'nin verdiği beraat ve iade kararını hatırlatarak, Risale-i Nurları okumanın, tab ve neşrederek yapılan hizmetin suç olmadığını belirtir:

“Ben gerek Isparta Sulh Mahkemesi'nde ve gerekse Afyon Sorgu Dairesi'nde sorulan suallere doğru olarak cevap vermişim. Bizi beraat ettiren Denizli Mahkemesi bütün kitaplarımızı bize iade etmiş. Üstad'ım Bediüzzaman'ın risalelerini okuyup yazmakta ve kendisine talebe olan kardeşlerimle mektuplaşmakta bize ceza vermemişti. Hâlbuki altı sene evvel Üstad'ımın müsaadeleri olmadığı hâlde, marifetimle, eski yazıyla İstanbul'da matbaada tabedilen 500 adet, Bediüzzaman'ın Yedinci Şua kitabını Denizli Mahkemesi tamamen sandığıyla, 20.7.1945 tarihli kararıyla yedime teslim etmiş. O zaman müştak olan Nur talebelerine tab bedeli mukabilinde tevzi edilmişti.

İşte bu ali mahkemenin Temyiz'in yüksek tasdikiyle katiyet kesp eden hükmüne istinaden, iki sene evvel İstanbul'dan teksir makinesi ve kâğıt alarak Isparta'ya getirdim.” (*Şualar, On Dördüncü Şua*)

Yüzü Felç Olur

Soğuk bir kış günü Afyon'da sabah 7:30'da Nur talebelerini mahkemeye götürmek için kapı önüne çıkarırlar. Üstad, Tahiri Mutlu ile kelepçelenmek ister. Tahiri'yi çağırırlar. Başı yüzü sarılı hâlde gelir. Üstad, kendisine bir şeyler söyler. Başını yüzünü açar, bakarlar ki, yüzüne felç gelmiş, ağız ve gözleri bir tarafa kaymış, gözlerinin içi kıpkırmızı kanla dolmuştur!

Üstad, “Geçmiş olsun” der ve eliyle yüzünü gözünü sıvazlar, sonra da, “geçecek” der. Tahiri Mutlu tekrar yüzünü sarar ve birlikte mahkemeye giderler.

İbrahim Fakazlı, Tahiri Ağabey'in koğuşunda bulunan Mustafa Osman'a bunun sebebini sorar.

O da, Tahiri Ağabey'in yeşil sebzeleri yemediğini, kendi mıntukasından gelen teberrük kuru şeyleri yediğini, her zaman da oruçlu olduğunu, vücudunda kan dolaşımının azalması sonucu bu duruma geldiğini söyler.

On beş gün sonraki duruşmaya giderken merakla Tahiri'nin yüzüne bakarlar. Tamamen iyileşmiş, felçten hiçbir eser kalmamıştır...

Eskişehir Yalaman Camisi İmamı Osman Toprak, Afyon hapsinde iki ay kalanlardandır. Der ki:

“Afyon hapsinde tam 64 gün mevkuf kaldım. Bu mevkufiyetim Tahiri Ağabey'in koğuşunda geçti. Hapiste devamlı Üstad'la görüşmelerimiz olurdu. Üstad bana bir gün, ‘Onlar seni başka koğuşa koyacaklardı, ben seni Tahiri'nin yanına verdim!’ dedi. Beni altı koğuş gezdirmişlerdi. Sonunda Tahiri'nin koğuşunda kaldım.”

Üstad, Tahiri Mutlu için:

“Tahiri'nin öyle bir derecesi var ki, manevî sahadaki derecelerinden birisini görse dünyayı terk eder! Bunu kendisine söyleme. Tahiri dolu testidir, artık su almaz. Eğer bu durumunu kendisi bilseydi, dünyada harcardı. Bu manevî varlığı ahirette Ümmet-i Muhammed'e faydası olacak” demişti.

Tabaka Tabakadır

Hapisten çıktıktan sonra, hanımı vefat etmiş olduğundan, yakınlarının ısrarı üzerine Tahiri Mutlu yeniden evlendirilmeye teşebbüs edilir. Ancak Üstad'a gidip danışmadan karar vermek istemez. Üstad kendisine:

“Kardeşim, Nur talebeleri tabaka tabakadır. Birinci tabakada olanlar, her şeyini feda etmek, mücerret kalmak zorundadırlar. Tahiri, işte sen bunlardansın” der. Bunun üzerine evlenmekten vazgeçer ve kendisini tamamen hizmete verir.

Üstad'ı Gezdire

Uzun yıllar gözaltı, takip ve hapislerde geçen hayatının verdiği sıkıntı sebebiyle Üstad, son zamanlarında dışarı çıkıp gezmeyi arzu eder. “Ben ekmeksiz yaşarım, hürriyetsiz yaşayamam!” veya “Havasız yaşayamam, gıdasız ve ekmeksiz yaşayabilirim” der. Üstad, bu dönemde gezip hava alma ihtiyacını çokça hisseder.

Bu ihtiyacı bilen Tahiri Ağabey, çoğu kez bir fayton, bir cip kiralar getirir, Üstad'ı istediği yerlerde gezintiye çıkarır. Hatta bazen, Bayram Yüksel'in ifadesine göre, Üstad bu seyahatlere doymaz, “Evlatlarım, şuraya da gidelim, şu tepeye de çıkalım” der. Çoğu kez benzin biter. Fakat Tahiri Ağabey her zaman olduğu gibi imdada yetişir, sahip olduğu imkânlarını Üstad'ın ve Nur'un hizmetinde sarf eder.

Tahiri Mutlu, Isparta'nın yerlisi olduğundan, âdeta kendisini ev sahibi kabul eder. Bağ bahçe ve arsa türünden mülkünün çoğunu satarak hizmetin emrine verir.

Zamanla hizmet uğruna her şeyini satar, geriye bir tek evi kalır. Onu da ahir ömründe Kur'an hizmetine vakfeder. Tıpkı Hz. Ebu Bekir. gibi bütün varlığını, malını, canını, hayatını, inandığı dava uğrunda feda eder.

“Tahiri Kendini Bilmesin!”

Yine Bayram Yüksel'in anlattığına göre:

“Tahiri Ağabey hiçbir zaman ‘olmaz’ demezdi. Tahiri dendi mi ‘Tamam efendim’ akla gelirdi. Bunun için Üstad ona çok dua eder, ‘Ya Rabbi, Tahiri kendini bilmesin!’ derdi. Belki bu sözü yirmi

sefer Üstad'ın ağızından duymuşumdur. Böyle bir ifadeyi hiçbir ağabey hakkında kullanmamıştı...”

Üstad, Isparta'da bu dönemde *Mesnevî* ve *İşaratü'l-İcaz*'ı yanındaki talebelerine Arapça olarak ders verir. Bazen bu derslerin sabahtan öğleye kadar açıklamalarla sürdüğü olurdu. Bu derslerin takipçileri, o dönemde yanında bulunan Tahiri, Zübeyir, Ceylan, Sungur, Bayram ve Hüsni'dür.

Isparta'da Mustafa Ezener'e ait Mimar Sinan Kitabevi önünde... Mustafa Sungur, Mustafa Ezener ve Tahiri Mutlu Ağabey...

Muhittin Yürüten anlatır:

“Tahiri Ağabey’in bu hizmetteki yeri büyüktür! Üstad’ımız Tahiri Ağabey için, ‘Tahiri’yi ben açmadım. O kendini bilmez. Eğer bilseydi yaşayamazdı!’ demişti.”

Tahiri Mutlu bir ara hacca gitmek için Üstad’dan izin ister. Üstad, “Tahiri, sen bizimle beraber gitmek istemez misin?” deyince, “İsterim Üstad’ım!” der ve o sene gitmekten vazgeçer. Ayrıca, Üstad’ın kendisine, “Sen İslam’ın büyük kalesinin bekçisisin. Harp meydanında bulunan bir kalenin muhafızısın. Bugün değil, ama ileride gideceksin” dediği de rivayet edilir.

Nitekim Tahiri Mutlu, daha sonraki yıllarda Şam ve Beyrut’ta Abdülkadir Badıllı ile Arapça risaleleri bastırıp, oradan kitaplardan da yanına alarak 1969’da hacca gittiği bilinir.

Üstad’ın Isparta’ya Gelişi

Üstad Afyon hapsinden sonra zaman zaman civar illere ziyarete gidip gelse de yine Emirdağ’da kalmaya devam eder. Fakat Üstad’ın gönlünde Isparta vardır. 1953 yılında Üstad’ın Isparta’ya gelişini Tahiri Mutlu şöyle anlatır:

“Üstad zaman zaman civardaki şehirlere (Eskişehir, Bolvadin, Afyon’a) gider gelirdi. Biz kendisini davet etmeye gittiğimizde Eskişehir’de idi. Hüsrev Ağabey bir gün bize, ‘Üstad herhâlde Isparta’ya gelmek istiyor, gidin getirin’ demişti. Biz Rüştü Çakın’la beraber gitmiştik. Evvela otele, kardeşlerin odasına vardık.

‘Biz Üstad’a çıkmak istiyoruz’ dedik:

‘Buyurun çıkın’ dediler. Odasına girdik:

‘Üstad’ımız, sizi Isparta’ya götürmek için geldik. Araba emrinizdedir!’ dedik. Üstad itirazsız kabul etti. Hâlbuki araba filan hazır değildi! Fakat Hz. Üstad böyle isterdi. Bunu bildiğimizden, ‘Araba emrinizdedir’ dedik. Üstad çok geçmedi, hemen Isparta’ya gidecek eşyaları bize göndermeye başladı. Biz telaşla araba için caddeye çıktık. Baktık otel kapısının önünde bir taksi duruyor... Hem de bir zaman Üstad’ımız için, İstanbul’da parasını yatırıp Bursa’da teslim aldığımız taksiyi Emirdağ’a götüren şoför değil mi? Şaşırdık. Cama vurduk.

‘Ne var?’

‘Isparta’ya gider misiniz?’

‘Kim gidecek?’

‘Üstad Hazretleri gidecek.’

‘Giderim.’

Oh, sevindik! Hz. Üstad, Zübeyir, ben bindik, yola çıktık. Öğle namazı Afyon’da olmuştu. Hz. Üstad imam, biz cemaat olduk, arkasında kıldık. Sonra yola devam ettik. Isparta’ya vardık. Üstad, Isparta’da iki gün Nuri Benli’nin yaptırdığı yeni otelde kaldı. Boyalar filan biraz kokuyordu, biraz da rutubet vardı. Elhamdülillah sonra Isparta’daki ev bulundu. Bu ev Tenekeci Mehmet Efendi’nin hanımı vasıtasıyla bulundu. Oraya taşındık. Ömrünün sonuna kadar da orada kaldı. Orada Üstad çok rahat etti. Dört odası vardı. Keza büyük mutfağı, bizim kaldığımız bir oda... Bir odayı da mescit yapmıştık. Ev sahibesi de altında oturuyordu.

Üstad, Ağlamaya Başladı

Isparta’da bir müddet kaldıktan sonra Üstad, ‘Barla’ya gitmek lazım, gideceğiz’ dedi. Bir taksi tuttuk. Hz. Üstad, Zübeyir, ben, üçümüz bindik. Eskişehir’den de üçümüz beraber gelmiştik. Fakat yol, dağ taş, çakıl... Neyse, Barla’ya vardık. Üstad’ın evine giden yolu bilmediğinden şoför doğru bizi Barla’nın içine götürdü! Ben ve Zübeyir Ağabey, Üstad’ın kollarına girdik. Üstad evleri biliyor. Sağa sola bakarak ilerliyorduk. Bir evin önünden geçerken, bu Mustafa Çavuş’un eviymiş. İkinci Mektup’ta geçen ve şefkat tokatlarında mescide gaz döken zat idi. Çok sadık, mübarek biriymiş. Kapının üstünde bir kilit vurulmuştu. Bu demektir ki evde kimse kalmamış, hepsi ahirete göçmüşler... Üstad onu görünce ağlamaya başladı. Biz Üstad’ı daha sıkı tutuyorduk. Fakat Üstad, öyle sıradan değil, sarsılarak ağlıyordu. Ağlayarak, sekiz sene kaldığı eve kadar vardık. Kapıdan girince, ‘Beni kendi hâlime bırakın, içeri de kimseyi almayın!’ dedi. Biz Zübeyir’le kapının önünde nöbetçi gibi karşı karşıya dikildik. Üstad’ın geldiğini haber alanlar gelmeye başladı. Biz ‘Yasak!’ diyoruz. Vaktaki Üstad kapıyı açtı, ‘Buyurun, serbest’ dedik. Üstad’ın Barla’ya bu gelişi, Barla’dan ayrılışından tam on dokuz sene sonra idi...”

Üstad’ın Bazı Özellikleri

Tahiri Mutlu, İstanbul’da yanındakilere zaman zaman Üstad’ı anlatır, onun ahvalinden bahseder. Mahmut İşgören’in tuttuğu notlar arasından tespit ettiğimiz bazı hususlar:

- Üstad’ın Eski Said, Yeni Said, bir de Üçüncü Said devresi vardır. Bizim Isparta’da hizmetinde bulunduğumuz zaman, Üçüncü Said devresi idi
- Üstad, miladî değil, hicrî takvimi kullanırdı. Diyanet’te çalışan Mustafa Acet Kardeşimiz her sene Üstad’a özel bir takvim yapardı. Saati takvimin yanına asar, vakit geldi mi hemen ezan okur, namaza dururdu.
- Üstad, radyodan Kur’an dinlerdi.
- Üstad, çamaşırları yıkandıktan sonra asılı iken kimseye dokundurtmazdı.
- Üstad yüzüne baktırmazdı. Derste şöyle bakacak olsak, “Keçeli, bana nazar etme!” diye ikaz ederdi.
- Üstad’ın beş dakika vaktini boş geçirdiğini görmedim.
- Üstad bana, “İhtiyarların genci” diye dua ederdi.
- Üstad sarığını başından hiç çıkarmazdı. Yatarken bile sarıkla yatardı.

- Üstad sabah namazında Onuncu Söz'ün sonundaki ayetleri okurdu.
- Üstad, Kur'an'ın sade okunmasını severdi. Teganniye sevmezdi.
- Üstad namaza hemen duramazdı. Bana öyle geliyor ki, Kâbe'yi tam karşısına alıyor, görüyor, öyle duruyordu. "Neveytü, neveytü..." der, sonra tam huzuru bulunca "Allahü ekber!" deyip durur, o sırada yüzünün rengi değişir, ellerini âdeta karnını yırtacak gibi şiddetle vurup bağlardı. Bir müddet doğrulmazdı. Yavaş yavaş doğrulur, Fatiha'da 'Errahmanirrahim' deyince eski vaziyetini alırdı.
- Üstad, yanımıza gelenlere, medrese açmalarını tavsiye ederdi. Eğer medrese açarlarsa anahtarını getirip Üstad'a verirlerdi. Biz de, "Filan yerde açılan yeni medresenin anahtarı, Üstad'ım!" derdik. Üstad vakit varsa hemen o gün oraya giderdi. Yoksa ikinci gün muhakkak o medreseyi ziyarete giderdi.
- Üstad bazen gece veya gündüzden, "Mahmut'a söyleyin, yarın Emirdağ'a gideceğiz!" derdi. Fakat öbür gün sabah dersinden sonra, duvarda asılı olan şecereyi göstererek, "Razi olmadılar, gidemeyeceğiz" derdi.
- Üstad'a otomobil almak için İstanbul'dan parasını yatırdık, Bursa'dan yeni olarak teslim aldık. Emirdağ'a getirdik. O gün yatmak için Ceylan'lara gittik. Gece ne oldu bilmiyoruz, şafaktan Ceylan'ı çağırdı. O gitti, gelmez. Ta neden sonra elinde bir mektupla geldi. "Şimdi otomobile bineceksiniz. Konya'da Halıcı Sabri'ye gidip teslim edeceksiniz" yazılıydı.

Vekilharcıydım

Tahiri Mutlu, Üstad'ın yanında kaldıkları yedi yıl süresince, hizmetinde azami dikkatle hareket ettiklerini söyler:

"Üstad'ın vekilharcı bendim, yemekleri Zübeyir, yapardı. Mesela yoğurt alacağız, yoğurtçunun kendi eliyle verdiğini almazdık. Elli-yüz tane çanak var. Elimizle içinden birini alırdık. Hepsini birden zehirleyecek değiller ya! Fırından da fırıncının verdiği ekmeği almazdık. Kendi elimizle yarım ekmek alırdık. Bir ekmek 15 gün, bir ay devam ederdi... Yemeğin hepsi sefer tasında şöyle küçük, ya pirinç çorbası, ya şehriye... İçine bir yumurta koyar, o kadar... Sofrası tepsisi yok. Yatakta yer. Bir tahta parçasının üzerine tası koyar. Kaşığı büyükçe bir çay kaşığıdır. Bir öğün yer, artarsa onu kaldırır bir daha yer. Yemezse, Zübeyir onu getirir, kura atarız, kime düşerse o yer. Ceylan'a söylemezdik!"

Neşir Faaliyetleri

Risale-i Nurların neşir tarihinde belli başlı üç dönem vardır.

Birinci dönem: El yazısıyla çoğaltma dönemidir. Bu dönem, risalelerin telifle başladığı 1926'dan 1950'li yıllara kadar yoğun bir şekilde devam eder. Barla'da telif edilen risaleler, oradan Bedre'deki Santral Sabri'ye gider. Santral Sabri kendisine gelen yazıları çevredeki merkezler sayısınca çoğaltır, gönderir. Gelen metin, evlerde, bazen yüklüklerin arkasında gaz lambaları ışığında büyük bir gizlilik içinde yazılarak çoğaltılır. Sonra el altından Anadolu'ya ihtiyaç olan yerlere sevk edilir. Mesela Isparta'nın Sav köyü, bin kalemle âdeta bir fabrika gibi çalışmış bir merkez olarak tarihe geçmiştir.

Bediüzzaman, Hafız Ali ve Tahiri Mutlu'nun içinde bulunduğu gruba "Nur Fabrikası," Hüsrev Altınbaşak grubuna da "Gül Fabrikası" adını vererek, tatlı bir rekabetle teşviklerde bulunurdu. Bu dönemde 600 bin nüsha risale el yazısıyla çoğaltılıp Anadolu'ya dağıtılmıştır.

İkinci Dönem: Teksirle çoğaltma dönemidir. İlk teksir makinesinin alınıp hizmete konulması, Denizli Mahkemesi'nden sonra İnebolulular tarafından gerçekleştirilir. Tahiri Mutlu da İnebolu'ya giderek önce makinenin nasıl çalıştığını öğrenir Dönüşte de İstanbul'dan bir teksir makinesi alıp Isparta'ya götürür. Böylece İnebolu'dan sonra Isparta'da risaleler teksir makinesiyle çoğaltılmaya başlanır. Ama teksir makinesi özellikle Afyon Mahkemesi sonrasında daha yoğun olarak kullanılır. Teksir faaliyetinde İnebolu, Isparta'nın Sav köyü, İstanbul ve Ankara gibi Nur merkezleri anılmaya değer büyük hizmetler yapar. Tahiri Mutlu'nun da başında bulunduğu Sav'da sadece üç yıl içinde her risale biner nüsha olarak çoğaltılır.

Üstad Bediüzzaman, 1953'te teksirle çoğaltma hususunda manevi bir ihtar aldığını ifade ederek, yakın talebelerine:

“Kardeşim, İmam-ı Ali'den ihtar var! Latin harfleriyle eserlerin basılmasına izin verildi. Ancak ondan önce teksirle eski yazı olarak çoğaltmamız ve dağıtmamız gerekir.”

Tahiri Mutlu, el yazısı döneminde evini bir merkez hâline getirir ve aile efradıyla uzun zaman risale çoğalttığı gibi, teksir döneminde de makineyi satın alır ve bu hizmetin de başında yer alır. O gün teksir için en güvenli yer Sav köyü'dür. İstanbul'dan gelen teksir makinesini kimse kendi evine koymaya cesaret edemez. Ancak Savlı Mustafa Gül'ün akrabası İbrahim Gül, evini bu hizmete açar. Başta Tahiri Mutlu olmak üzere, Ali İhsan Tola'nın yardımlarıyla yoğun bir teksir faaliyetine girişilir.

Üçüncü Dönem: 1956 yılında Latin harfleriyle matbaalarda basılma dönemidir. Bu da bizzat Üstad'ın izni ve nezareti altında başlatılır. Yoğunlukla Ankara'da devam eden basım faaliyetlerini Isparta'dan takip eden Üstad, gelen formları tashih ettikten sonra basılmasına izin verir. Bütün külliyat Üstad'ın sağlığında ve onun tashihleriyle baştan sona basılır. Bu faaliyet bugün artan teknik imkânlarla devam edip gitmektedir.

Tahiri Mutlu bütün bu yayın dönemlerinin hepsinde en önde ve merkezinde bulunur. Risale-i Nurların neşri dendi mi, akla gelen isimlerin başında yer alır. 1956'da Ankara'da Latin harfleriyle basılmaya başlandığı sırada risalelerdeki Arapça ve Farsça ibareleri aslından kontrol etmek üzere, Üstad tarafından Ankara'ya gönderilir. Ceylan Çalışkan da Latince basımda yardım etmek üzere beraberindedir.

Sav'da Teksir Faaliyeti

Tahiri Mutlu'nun teksir döneminde Sav'daki faaliyetinin şahidi ve aynı zamanda yardımcılarından olan Hasan Kurt, o günleri şöyle anlatır:

“Tahiri Ağabey, 1953'ten sonra üç sene müddetle Sav'da teksir hizmetinin başında yer aldı. Bu olay şöyle olmuştu:

Üstad, ‘İmam-ı Ali'den ihtar aldım! Yeni yazıya müsaade edeceğim. Fakat külliyatı Osmanlıca'yla tamam edeceğiz, ondan sonra' demiş.

Bunun üzerine Tahiri Ağabey, İstanbul'a gidip bir teksir makinesi aldı. Isparta'da o zaman matbaa bile yoktu. Teksir geldi, ama nereye yerleştirileceği bilinmiyordu. Kimse evine almaya cesaret edemiyordu. Bunun üzerine Hüsrev Ağabey, Ispartalı talebeleri topladı:

‘Üstad'ın emri var: Teksirle külliyat basılacak. Ondan sonra yeni yazıya müsaade edilecek. Ama kimin evinde olacak?’

Kimse ses çıkarmadı. Zaten o zaman Isparta'da hizmetle meşgul olan toplam 10-12 kişi vardı. Hiçbiri cesaret edip de, benim evimde olsun, diyemedi. O sırada Sav'dan Mustafa Gül Ağabey gelmişti. Zaten hizmet için sık sık gelir giderdi. Hüsrev Ağabey durumu ona açtı:

‘Kardeşim, Sav köyü yazıya bin kalemlle çalıştı. Herkes Risale-i Nur’un mahiyetini biliyor. Herhâlde kimse şikayet etmez. Bu vazifeyi, olsa olsa yine sizin orada yapabiliriz. Oradan bir ev ayarlayıver’ demiş. O da, amcası İbrahim Gül’ü düşünmüş. Çünkü onun evi değirmenin yanında hem de biraz gözden uzaktaydı.

İbrahim Gül çok mübarek ve ihlaslı biriydi. Tek bir oğlu vardı. İlkokulu bitirdikten sonra askere gidene kadar külliyatı iki sefer yazmıştı. Çok mübarek, melek gibi bir gençti, Allah rahmet etsin! Askerden geldi, onu everdi, bir seneye varmadan öldü. Oğlu da ölünce İbrahim Efendi’nin dünyadan tamamen bağları koptu. Biraz da yaşlıydı. Yetmiş falan vardı. Mustafa Gül gidip kendisine teklif edince, ‘Canım feda olsun! Üç odam var. Birinde biz yengenle kalırız, ikisini size hibe ediyorum. Nasıl isterseniz öyle yapın’ demiş.

Bu hizmetin başına Tahiri Ağabey’le Ali İhsan Bey’in geçmesi kararlaştırılmıştı. Onlar işin gece gündüz başındaydılar. Gündüzden akşama kadar teksirleri yığıyorlar. Ben de Tahiri Ağabey’in yanına devamlı gidip geliyordum. O, ‘Kardeşim, bu gece şu kadar adam lazım’ derdi. Ben evleri dolaşır, 20-30 kişiyi çağırırdım. Akşam yemeği yiyip yatsı namazını kıldıktan sonra hep beraber gelir, teksir toplamaya başlardık. Bazen 20-30 kişi sıraya girer, sayfaları teker teker toparlayıp sonrakine verirdik. En sondaki da sayıp tomarı bağlardı. Otuz-kırk kişi bu şekilde gece sabaha kadar çalışırdık. Bu şekilde külliyatın teksirle çoğaltılması üç senede bitti. Zaman zaman mürekkep ve kâğıtta problem çıkıyordu, iş düzgün gitmiyordu. Bu yüzden aksamalar oluyordu. Yoksa daha kısa zamanda biterdi. Tahiri Ağabey’le Ali İhsan Tola bu süre zarfında hiç dışarı çıkmadılar.

Tahiri Ağabey kâğıtları İstanbul’dan getirtirdi. O devamlı işin başında olduğundan kâğıt ne kadar dayanacaksa ona göre ayarlardı. Mustafa Gül ile Efe Şükrü, özellikle Efe Şükrü teksirin başında devamlı kolunu çevirirdi. Yanlarından hiç ayrılmazdı. Hüsrev Ağabey mumlu kağıda yazar, sonra getirilir, birkaç sayfa basıldıktan sonra tekrar Üstad’a götürülür, tashih olurdu.”

“Cennete Gidiyorum!”

“Teksir hizmeti çok şükür herhangi bir baskın olmadan tamamlandı. Mübarek ev sahibi İbrahim Gül Efendi hastalandı, yatağa düştü. Akşamdan evine ziyarete gittim; ıstırabından kafasını iki yana döndürüp duruyordu. Sekerat hâlindeydi. Ziyaret edip ayrıldım.

Sabahleyin mescidin önüne geldim. Bir de baktım Üstad’ın taksisi orada duruyor. Koştum. Üstad, Hüsrev Ağabey’i de alarak İbrahim Gül’ü ziyarete gelmiş. Hemen vardım, ellerini öptüm. Üstad yorgana bürünmüş, taksinin arka koltuğunda duruyordu. Hüsrev Ağabey de o zamana kadar hiç dışarı çıkmamıştı. Hep yazıyla meşguldü. Hüsrev Ağabey, ‘İbrahim’in ziyaretine geldik, çağır gel’ dedi.

‘Ağabey, akşam vardığımda çok hâlsizdi, gelebilir mi bilmiyorum!’ dedim.

‘Hele sen Üstad’ın geldiğini söyle’ dedi. Neyse vardım kapısını çaldım.

‘Kim o?’ dedi. Hanımı çok takvaydı. Hiç kimseye gözükmeydi.

‘Benim, İbrahim Ağabey’ dedim.

‘Konuşmaya takatim yok, zaten akşam gelmiştin, müsaade edemeyeceğim’ dedi.

‘Ama sana büyük müjdeyle geldim. Üstad Hazretleri, Hüsrev Ağabey’i de alıp gelmiş, aşağıda seni bekliyorlar...’ deyince:

‘Neee, nerde?’ dedi. İçeri girdim, vücuduna âdeta can gelmişti. Kollarından tuttum mübareğin. Sanki benden ileride gidiyordu. Arabanın yanına vardığımızda Üstad’la arasında şu konuşma geçti. Üstad:

‘İbrahim Gül!’ diye seslendi.

‘Buyur Üstad’ım!’

‘Bu siman ne diyor, biliyor musun?’

‘Üstad’ımız, biz ne biliyorduk ki, hep sen öğrettin!’

‘Senin siman, ben cennete gidiyorum, ben cennete gidiyorum, diyor!’ dedi.

Sonra, ‘Otur bakayım’ dedi. Yanına oturttu. Öyle müjdelere verdi ki:

‘Kardeşim İbrahim Gül! Bu tehlikeli zamanda, kelleyi torbaya koymuşçasına her fedakârlığa göğüs gerdin. İhlasının neticesi, bir sayfamız dahi zayi olmadı. Baskın da olmadı. Hiçbir zayıat görmedik. Senin ihlasın neticesi tertemiz çıktı. Senin evinden semaya kadar nur dikildi. Cenab-ı Hak sana cennette kasırlar hazırladı. Kimsenin yapamadığı hizmeti sen yaptın!’ dedi.

Hüsrev Ağabey ağlıyor, o ağlıyor, ben ağlıyordum. Hepimiz ağlıyorduk. Sonra:

‘Hemen götür kardeşim; yatsın, istirahatine baksın’ dedi.

Bir pazartesi günü bu görüşme oldu, diğer pazartesi günü toprağa düştü mübarek...

Üstad o müjdeyi verip gittikten sonra biz başından ayrılmadık. Üstad ne müjdelere verdi, diye diye sevinçle ahirete gitti. Çok şükür...

Teksir hizmeti bitmişti. Böylece her eserden biner nüsha çoğaltıldı. Teksir edilenler İstanbul’a gidip, ciltlenip geliyordu. Gelen ciltleri de her yere koyamıyorduk. Bir kısmını Rüştü Ağabey’in dükkânına, bir kısmını Hüsrev Ağabey’in evinin tavan aralarına saklamıştık. Hainler haber almışlar, Hüsrev Ağabey’in evini basıp 300 kadar mecmuayı götürdüler. Ağabeyler adam koydular araya. Bir başkâtip vardı, Hayri Bey diye. Parayı tam almış, pek azı hariç kitapları vermemişti. Yaktılar mı, ne oldu bilinmez. Sonra tokat yedi; önce bir eliyle ayağı kesildi, sonra bir ayağı daha kesildi! Çarşıda ibret-i âlem, sürünerek gezdi durdu. On sene öyle yaşadı. Bir hapishane müdürü daha vardı. Risale-i Nur’a ihanet edenlerden... Bir de onu gördüm. O da tokat yedi; felç oldu, süründü gitti!

Neyse, Hüsrev Ağabey ifadesinde Tahiri’inin evinde basıldığını ve makineyi de memuriyetten biriktirdiği parayla aldığını söyledi.

Ardından komşusu Hilmi Efendi’yi Sav’a gönderdi. Tabii o zaman vesait yok, yayan gelmiş. Durumu haber verdi. Biz hemen harekete geçtik. Teksir makinesini ve döküntü kâğıtları topladık. Hüsrev Ağabey, ‘Makineyi Tahiri Ağabey’in evine götürün ve ona benim verdiğim ifademi söyleyin. İfadelerimiz birbirini tutsun!’ demişti. Çünkü polislerin sabahleyin Atabey’e damlayacakları belliydi...

Ben hemen gidip Efe Şükrü’yü kaldırdım. Teksiri ve döküntü saçını kâğıtları topladık. Benim atı aldık, teksiri bir yanına, odunları da öbür yanına sardık. Gece yarısı doğru Atabey’e... Tahiri Ağabey’in evinde de jandarma çavuşu kiracıymış. Aksilik, benim hayvan da devamlı bağılıyor, duyulacak diye ödümüz kopuyor. Neyse, hayvanı biraz uzakta bir ağaca bağladık. Tahiri Ağabey’i uyandıracamız, ama bir yandan da jandarma çavuşu duyar diye korkuyoruz. Neyse ki kapıları ayrıydı... Camı takırdatınca Tahiri Ağabey:

‘Kim o?’ dedi.

‘Benim Hacı Ağabey’ dedim.

‘Hoş geldin Çavuş Ağa. Hayrola, ne bu böyle gece vakti?’ dedi. Hemen kapıyı açtı. Meseleyi anlattık. ‘Allah razı olsun Hüsrev Ağabey’den, çok iyi etmiş’ dedi. Teksiri kâğıtları teslim ettik. O sırada şafak da sökmüştü. Ne hikmetse hayvan hâlâ bağılıyordu. Biz döndük.

Ertesi gün ifadeyi almışlar. Makineyi götürmüşler, ama Tahiri Ağabey’i tevkif etmemişler. Olay zararsız atlatılmış. Zaten teksir faaliyeti de bitmişti...”

Farklı Bir Yeri Vardır

Risale-i Nurları tanıdıktan ve yoğun hizmete girdikten sonra memuriyeti bırakan Tahiri Mutlu’nun,

Üstad'ın Yeni Said döneminde önemli bir yeri vardır. 1953 yılından itibaren, Isparta'da Bediüzzaman'ın etrafındaki nurlu hizmet halkasını teşkil edenler arasında Tahiri Mutlu ayrı bir yere sahiptir. Yedi yılı içine alan bu dönemde ağırlıklı olarak Üstad'ın yanında kalanlar şunlardır:

Zübeyir Gündüzalp, Tahiri Mutlu, Mustafa Sungur, Bayram Yüksel, Ceylan Çalışkan, Hüsnü Bayram...

Yaptıkları kabahatler sebebiyle Üstad, talebelerini azarlayıp kovsa da, "Tahiri, sen müstesnasın!" der, onu ayrı tutar. Hatta çoğu kez, onun yüzünden diğerlerini de affeder...

“Sen Diyebilirsin”

Üçüncü Said döneminde (1953-1960) yanında bulunan talebelere Üstad, Arapça *Mesnevî* ve *İşaratü'l-İcaz*'ı ders verir. Bir gün Isparta'da Tahiri Mutlu'nun da bulunduğu ders esnasında Yirmi Sekizinci Söz okunmaktadır:

“İnsan olan bir insan diyebilir ki: ‘Benim Halıkım bu dünyayı bana hane yapmış, güneş benim bir lambamdır, yıldızlar benim elektriklerimdir, yeryüzü çiçekli miçekli halılarla serilmiş benim bir beşiğimdir’ der, Allah’a şükreder.”

Dersin burasında Üstad, okumayı durdurur, “Tahiri, işte sen böyle diyebilirsin” der.

O yıllarda bayram ve oruç günleri Suudi Arabistan'la Türkiye arasında yine bugünkü gibi tartışmalara sebep olur.

Hatta bir gün Tahiri Ağabey, Üstad'a, “Bugün Arabistan'da bayram” der. Fakat Üstad, takvimi göstererek, “Kardeşim, ben Türkiye'ye göre amel ediyorum!” der. Daha sonra bir derste bu davranışının sebebini, “Ben de öyle yapsam, fitneye sebep olur!” diye açıklar.

Gençlerin Kumandanı

Bayram Yüksel, Tahiri Mutlu'nun şahsiyetini ve hizmetteki önemini şu ifadelerle dile getirir:

“Üstad'ımız, Tahiri Ağabey'e ‘Gençlerin kumandanı’ derdi. Tahiri Ağabey'deki hasletler bambaşkadır. En çok beraber kaldığımız, çok mübarek bir ağabeyimizdir. Otuz sene üç ayları tuttu. Ben vitir namazını yatsının arkasından kıldığını hiç görmemiştim. Nur talebelerinin âdeta bir dua hazinesiydi, Üstad'ımızdan ne gördüyse aynen tatbik ederdi. Ben hiç kimse hakkında Üstad'ımızın böyle dediğini duymamışım. ‘Tahiri velidir. Dünyada kendini bilmesin.’ Bunu Üstad'ımızdan Tahiri Ağabey hakkında çok defa duymuşum.

Bir gün yine bir ders esnasında, Üstad:

‘Tahiri, bu dünyada kendini biraz bilmek mi, yoksa istihdam olunmak mı istersin?’ deyince, Tahiri Ağabey:

‘Aman efendim, istihdam olunmak isterim’ der.

Tahiri Ağabeyimiz, Üstad'ın hizmetinde olanların içinde hepimizden yaşlıydı. Fakat hepimizden çok çalışırdı. Risale-i Nur olsun, Kur'an-ı Kerim olsun, gözünden hiçbir noksan kaçmazdı. Tashih ederken bizlerin gözünden kaçır, fakat onun gözünden kaçmazdı. İçimizde Kur'an-ı Kerim hizmetinde en fazla Tahiri Ağabey'in hizmeti geçti. Isparta'da en sıkıntılı anlarımızda hem teksir işlerinde, hem mumlu kâğıt meselelerinde bütün Risale-i Nur'un hizmetlerinde, en nazik zamanlarda sırf Allah rızası için, hiç fütur vermeden çalışır, onun çalışması bize gayret verirdi. Bilhassa sabahlara kadar teksir işlerinde çalışırdık. Sabahleyin millet yattığında, çuvallarla yaptığımız teksirleri, eserleri başka yerlere kaldırırdık. Isparta'da bütün hizmetlerin tedbirinde bize çok müşfikane davranırdı. Hem manevî pederimiz, hem en kıymetli ağabeyimiz idi. Hiç yorulmak bilmezdi.”

“Mektubu Yırt!”

Ahmet Gümüş anlatıyor:

“İsparta’dayken Üstad’ımız, Tahiri Ağabey’le beni, gelen mektupları tasnif için vazifelendirdi. Ben okurdum, Tahiri Ağabey de dinlerdi. Daha ziyade hizmetle alakalı mektupları ayırırdı. Bazı mektuplarda, ‘Üstad’ım, biz seni zamanın Mehdi’si kabul ediyoruz’ ifadelerini duyunca, ‘Kardeşim, o mektubu yırt at!’ derdi.

Üstad’ın Urfa’ya vardığını haber aldık. Öğle vakti Tahiri Ağabey bana, ‘Sen Üstad’ın Mehdi olduğunu bilmiyor musun keçeli!’ dedi. Ben de, ‘Biliyorum, fakat siz bunu kafamdan sildiniz. Üstad’a takdir nazarıyla baksam beni azarlardı. Beni seveni ben de sevmiyorum, der, kendisine bir mahalle hocası olarak baktırır, nazarları hep Risale-i Nur’a celp ederdi. Siz de gelen mektuplar Mehdi’den bahsediyor diye yırttırıyordunuz’ dedim. Tahiri Ağabey bunun üzerine, ‘Keçeli, o öyle olur. Üstad’ımız ahir zamanda beklenen Mehdi’dir. Bunu böyle bil!’ dedi.

‘Sarraf Mehmet Büker, Üstad’ımıza gelerek, ‘Üstad’ım, Nur talebelerinin hanımlarının boynundaki altınları verseler, bir şirket kursak, altın piyasasına hâkim oluruz, hizmet için şöyle yaparız, böyle yaparız’ der. Üstad da, ‘Kardeşim, ben Nur kardeşlerimin madde üzerine şirket kurmalarını istemiyorum’ diye cevap verir.

Ben, ‘Üstad bunu neden istemedi?’ diye Tahiri Ağabey’e sorduğumda:

‘Kardeşim, para tatlıdır! Hinoğlunun birisi, bu paraları cebine indirir, öbür taraftaki saf Nurcudaş, Nurcu dediğin böyle mi olur, der. Çünkü en samimi kardeşler bile birbirlerine hile yapabilirler’ diye açıkladı.

Üstad’ımız bana bir gün, ‘Ahmet sana bir hatıramı anlatayım’ dedi ve şöyle devam etti:

Ben Van’da iken bu dinsiz felsefenin ruhsuz hezeyanları mütemadiyen Dr. Abdullah Cevdet tarafından neşrediliyordu. Çok âlimler de Avrupa’nın bu hezeyanlarına kendilerini kaptırdılar. İnsanların bu hâle düşmesi beni çok düşündürüyordu. Ben o zaman, âlem-i İslam’ı dolaşacağım. En zeki, en kabiliyetli talebeleri seçeceğim. Bunlara dört sene din-i hakikat dersi vereceğim. Yetiştirdiğim bu talebeleri âlem-i İslam’a göndereceğim. İslamiyet’i ortadan kaldırmaya çalışanlara karşı benim bu talebelerim İslamiyet’i dünyanın başına geçirirler, diye düşünürdüm. Şimdi anlıyorum ki ben burada Yeni Said’in ve Risale-i Nur’un istikbaldeki muazzam hizmetini Kur’an namına hissetmişim, öyle söylemişim. Şimdi benim Tahiri’im, Ceylan’ım, Zübeyir’im, Bayram’ım, Sungur’um, Hüsnü’m, bu hakikat dersini Risale-i Nur’dan bir senede aldılar. Arzu eden talebelerim de bir senede hakikat dersini Risale-i Nur’dan alırlar. Ve âlem-i İslam’a ve dünyaya bu hakikatleri en kısa zamanda neşrederler. Benim eskiden tahayyül ettiğim dersi şimdi Risale-i Nur’dan bir senede alıyorlar.”

Onun Hatırı İçin...

Tahiri Ağabey’in hatırı için, Üstad’ın talebelerini pek çok defa bağışladığı bilinir. Yine Bayram Yüksel anlatıyor:

“Bir kabahatimizden dolayı Üstad hiddetlendiği zaman biz Tahiri Ağabey’i gönderirdik! ‘Tahiri’nin hatırı için sizi affettim’ derdi.”

“Bir ara Zübeyir Ağabey’in parmağında dolama çıkmıştı. Çok ağrıyordu. Hâli perişandı! Hüsnü Ağabey, Zübeyir Ağabey’i doktora götürmüş, tıbbî müdahale yapılmıştı. Zübeyir Ağabey bize, ‘Görüyorsunuz, parmağımda çok şiddetli ağrı var. Ders okunurken, dikkatim parmağıma gider. Siz beni idare edin, dersi takip edemeyeceğim’ dedi. Ders için huzura vardık. Ağabeylerin hepsi

oradaydı. Sadece Tahiri Ağabey köyüne gitmişti. Üstad'ımız bana:

‘Zübeyir nerededir?’ diye sordu:

‘Üstad'ım, gazete almak için çarşıya gitti’ dedim.

Aynı soruyu döndü Sungur Ağabey'e sordu. Ağabey odayı kastederek:

‘Üstad'ım, burada yoktur’ dedi. Üstad'ımız:

‘Ben Zübeyir'den şüpheleniyorum, ehl-i dünya onu kandırmış olabilir! Gidin, Zübeyir'i bulun getirin! Zübeyir gelmeyince ders yapmıyorum!’ dedi.

Bayram'la Hüsnü Ağabey, Zübeyir Ağabey'i getirdiler. Üstad'ımız:

‘Sen neredeydin?’ dedi.

‘Üstad'ım, odadaydım!’ dedi. Üstad'ımız bana dönerek:

‘Sen neden hemşehrini bana tercih ettin?’ diye teessüflerini bildirdi. Ben mahcubiyetimden o anda yer yarılrsa içine girecektim!

Üstad, ‘Ben Zübeyir'i öyle zannederdim ki, Risale-i Nur için değil parmağı, başsız gövdesi, gövdesiz başı olsa yine Risale-i Nur, Risale-i Nur, diye koşacak biliyordum. Ehl-i küfür beni bıçaklarla parça parça etse, Said yine iman, Kur'an ve Risale-i Nur, diye gider. Ben böyle talebe istiyorum. Ufak bir parmak meselesinden üzülen kırılan talebelere Risale-i Nur'un ihtiyacı yoktur; uhuvvet ve ihlası gaye edinen talebeye ihtiyaç vardır’ dedi ve hepimizi talebelikten azletti. Muhtelif yerlere dağıttı. Zübeyir Ağabey'le beni Ermenek'e, Sungur Ağabey'i Ankara'ya, Bayram Ağabey'i Diyarbakır'a, Hüsnü Ağabey'i de Kastamonu'ya sürdü.

‘Ben tek başıma kalacağım!’ dedi.

O gece kapının önünde, belki bizi affeder diye epeyce bekledik. Sabaha doğru Tahiri Ağabey geldi. Biz bir hata yaptığımızda, Üstad, Tahiri Ağabey'in yüzü suyu hürmetine affederdi. Onu kırmazdı. Üstad da hep Tahiri Ağabey'in olmadığı zamanlar bize böyle dersler verirdi. Hatta Ceylan Ağabey buna ‘resmigeçit dersi’ derdi. Neyse, gelen Tahiri Ağabey'in hürmetine bizleri affetti...”

Ankara Davası

1958 yılında Nazilli'de, bir araya gelip Risale-i Nur okuyan bir grup Nur talebesi yakalanır. Bunun üzerine basın, “Nurcular ayin yaparken yakalandı!” diye yaygara koparır. Her zaman olduğu gibi, “tarikatçılık, cemiyetçilik, laiklik ihlali ve irtica” gibi suçlamalar peş peşe sıralanır. Kamuoyunu yanıltan ve aleyhte yönlendiren bu yayımlar, Üstad Bediüzzaman'ı çok üzer. Bunun üzerine yakın talebelerine, bu isnat ve iftiraları yalanlayan bir yazı kaleme almalarını söyler. Yazılan bu metne, kendisi tashih ve ilaveler yaptıktan sonra, çoğaltılıp dağıtılması için Ankara'daki talebelerine gönderir. Olayın bundan sonraki gelişimini, Ankara'da mektubu basan Mustafa Türkmenoğlu'ndan dinleyelim:

‘Ben o sırada Mehmet Emin Birinci'yle Ankara'da matbaada bulunuyordum. Mektupta Risale-i Nur'un mahiyeti anlatılıyor, tarikat olmadığı, zamanın iman kurtarmak zamanı olduğu belirtiliyordu. Bir de kenarına pusula ilave edilmişti, ‘Bu mektubu teksir edip münasip yerlere dağıtın’ deniyordu. Mektup, Üstad'ın üslubunu andırıyordu. Mektubun sonunda beş kişinin ismi vardı: Tahiri, Zübeyir, Ceylan, Bayram, Sungur... İsimlerin üçü üstte, ikisi altta idi. Simetri olsun diye boş yere rahmetli Rüştü Çakın Ağabey'in ismini ilave ettim ve Mehmet Emin Birinci'yle yaptığımız istişare sonunda matbaada üç bin adet bastık. Mektup uzunca idi ve şu ifadelerle başlıyordu:

‘Bazı gazetelerde çıkan yalanlar hakkındaki bir tekzibi bera-yı malumat gönderiyoruz.’ Bu mektup daha sonra *Emirdağ Lahikası*'nda yayınlandı.

Basılan mektuplardan bir miktarını, mahrukâtçı Cemalettin Bey'le Üstad'a gönderdik. O sırada biz

Mehmet Emin Birinci'yle kitapların formalarını toplayıp cilt için İstanbul'a götürdük. Kamyonu Süleymaniye'ye bırakıp ben Pendik'e annemi ziyarete geçtim. Neyse, gece validemle sohbet ettik, hasret giderdik. Sabah namazından sonra da sohbete daldık. O sırada kapı çaldı. Kapıyı açtım, baktım Birinci karşımda...

'Hayrola ne var?' dedim.

'Haydi hemen hazırlan!' dedi. Yanında iki tane de genç var. Onları önce kardeşlerden sandım. Neyse, üstümü başımı değiştirmiş çıktım.

'Nereye?' dedim. Birinci:

'Bu arkadaşlar Birinci Şube'den!' deyince durumu anladım. Aleyhimize gıyabi tutuklama emri vermişler... İstanbul'da mahkemeye çıktık. Polis nezaretinde bizi apar topar Ankara'ya götürdüler.

Hapishaneye girdik. Bir de baktım ki ne göreyim, Tahiri Ağabey, Sungur, Bayram, Zübeyir, Ceylan, bütün ağabeyler orada... Sanki bayram yerine girer gibi kucaklaştık, sarmaş dolaş olduk. O sırada gözüm Rüştü Ağabey'e ilişti. Bir kenarda mahzun mahzun duruyordu. Tabii o bizden çok yaşlı idi. İsmi mektubun altına benim yazdığımdan haberi yoktu. Rüştü Ağabey'in yanına gittim:

'Ağabey, bu da geçer yahu!' dedim.

'Türkmenoğlu!' dedi, 'Geçer, geçer de, deler de geçer!'

Tabii bir şey diyemedim, kabahat bendeydi.

Cemalettin Ağabey, mektupları Üstad'a götürdüğü için içeri alınmıştı. Atif Ural'ın kardeşi Kalkay Ural da -biz ona Ahmet derdik- o da sağa sola dağıttığı için alınmıştı. Böylece içerde sekiz-on kişi olmuşuk.

Tahiri Ağabey'in yakını olan bir avukat vardı. O, yalnız Tahiri Ağabey'i savunmak için davaya girmişti. Av. Mustafa Egemen'le Bekir Berk ise hepimizin avukatıydı. Tabii Bekir Ağabey, orada davayı tanıdığından çok yakın ilgilendi.

Önce hepimizi nezarete aldılar, birkaç gün sonra koğuşlardaki odalara dağıttılar. Hapishanede yedi-sekiz oda vardı. Ben, Tahiri Ağabey, Mehmet Emin Birinci aynı odaya düşmüştük. Mehmet Emin Birinci, Ahmet dediğimiz Kalkay ve Cemalettin, ilk duruşmada salıverildiler.

Rüştü Ağabey duruşmada:

'Benim ilgim yok, ismim sonradan yazıldı!' dedi. Ben de:

'Doğrudur, sonradan ben ilave ettim!' dedim. O da 45 gün üzerine tahliye oldu. Geri kalanlarımız ise 67 gün üzerine tahliye olduk.

Vaktini Boş Geçirmez

Ben Tahiri Ağabey'i Ankara Hapishanesi'nde yakından tanıdım. Aynı koğuşta kaldık. Tahiri Ağabey'in en muazzam tarafı, bir kere vaktini hiç boş geçirmezdi. Ortada bir bahçe vardı, her tarafı kapalı. Sadece gökyüzü görülüyor. Orada volta atardık. O pek çıkmazdı. Daima ibadetle ve okumakla meşgul olurdu. Ama biz bir kenara toplanıp risale dersi yapacak olsak, hemen kendi şahsî dersini, okumasını bırakır, yanımıza gelir dinlerdi. Fatiha denince yine kendi köşesine döner, ibadetine ve duasına devam ederdi.

Hapiste kaldığımız sürece Tahiri Ağabey, bütün namazları vaktinde kıldı. Yatsı namazının farzını, son sünnetini kılar, vitri kılmazdı. Koğuşa bitişik koridorun sonunda açılmayan bir kapı önü vardı, seccadelerimizi oraya sererdik. İmamlığı Tahiri Ağabey yapardı. Yattıktan kısa bir müddet sonra kalkar, sekiz rekât teheccüt kılardı, arkadan üç rekât vitri kılar, sonra imsaka kadar okurdu, imsak olmadan da bizi kaldırırdı. Kendi o namaz kılınacak yere gider, bizi beklerdi. Her gün sabahleyin muhakkak orada kılardık.

Bir gün vakit namazında başka bir koğuşa gittiğinden cemaate iştirak etmemiştim. Bana çok kızmıştı. Celallendi mi yüzüne bakamaz, karşısında duramazdık. Hatta, ‘Ahirette yakana yapışırım!’ demişti. Bize uzun surelerle namaz kıldırırdı. Tesbihat ve ders yapardık. Üzerini ‘İslam Peygamberi’ yazılı siyah ciltle kapladığımız *Sözler*’i içeriye sokmuştuk. Tahliyeden sonra Tahiri Ağabey, Ceylan ve Zübeyir Ağabeyler stad’ın yanına Isparta’ya döndüler.”

1958 Ankara davasında beraat eden Nur talebeleri: Soldan sağa (ayaktakiler) Mustafa Sungur, Cemaleddin Günel, Ahmet Kalkay Ural, Bayram Yüksel, Zübeyir Gündüzalp; (ortadakiler) Tahiri Mutlu, Av. Mustafa Egemen, Av. Bekir Berk, (...), Süleyman Rüştü Çakın; (oturanlar) Mustafa Türkmenoğlu, Ceylan Çalışkan, Mehmet Emin Birinci...

İmam Oldu

1960 yılı Ramazan ayı geldiğinde Üstad, talebelerine, “Bu sene teravihi beraber kılacağız” der. Talebeler bunu büyük bir sevinçle karşılar. Üstad, yatsının farzını kıldırdıktan sonra teravih için Tahiri Ağabey’i öne geçirir. Ramazan’ın 15’ine kadar bu şekilde kılarlar. Bundan sonra Üstad rahatsızlanır ve daha sonra ebedî yolculuk için Emirdağ’ına, sonra da Urfa’ya hareket eder.

Üstad’ın Vefatında

Bediüzzaman, son Urfa yolculuğuna çıktığı zaman, Isparta’daki evinde nöbetçi olarak Tahiri Mutlu kalır. Daha sonra Ali İhsan Tola da yanına gelir. Bu veda yolculuğunun nasıl başladığını Tahiri Ağabey şöyle anlatır:

“1960 yılında Isparta’da Hz. Üstad’la beraber Ramazan-ı Şerif’in birinci günü idi... Bayram filan camiye gitmişlerdi. Ben evde kalmıştım. Üstad birden, ‘Beraber namaz kılacağız!’ dedi. Biz elhamdulillah Üstad’la beraber teravih kılacağız, diye sevinçten uçtuk. Üstad’la beraber namaz kılmak ne demek... Evin bir odasında Üstad, diğerinde biz kalıyorduk. Bir odayı mescit yaptık. Neyse, Üstad’la namaza durduk. Üstad farzda imam oldu. Sünneti kıldıktan sonra, ‘Geç bakalım!’ dedi bana... Biz Üstad’a teravihte imam olacağız! Üstad Hazretleri’ne karşı içtihat olur mu hiç! ‘Peki’ dedik ve geçtik imamlığa. Böyle beraber 11 gün namaz kıldık. Sonra Üstad rahatsızlandı, cemaatle kılamadık. O zaman yalnız kıldı. Tabii ben arkasında hiç teravih kılamadım. Elemler’den aşağı on sureyi ağır ağır okuyordum. Rükû ve secdelerde de yine ağır ağır okuyarak kıldırımdım ki Üstad’ımız da yetişsin diye... Çünkü Üstad, Şafii’ye göre imamın arkasında Fatiha’yı okurdu. Onun Fatiha’yı ikmal edebilmesi için ağır okurdum. Allah kabul etsin.

Üstad hastalandıktan sonra Emirdağ’a gitti, oradaki talebeleriyle vedalaştı. Oradan tekrar Isparta’ya dönmek istedi. Bize telefonla, Üstad’ın hareket ettiğini ve çok hasta olduğunu bildirdiler. Üstad akşama yakın Isparta’ya geldi. Çok hastaydı. Zübeyir’le beraber ikimiz kollarına girdik, yavaş yavaş merdivenlerden çıkarıp yatağına yatırdık. Öyle ki yorganı örtüyoruz, hemen açıyor. Kardeşler gece nöbet beklediler. Zübeyir, Hüsnü, Bayram, Sungur... Sabah oldu, namaz kıldık, nöbet sırası bize geldi. Üstad gerçekten ağır hastaydı, baygın vaziyette yatıyordu. Bir ara gözünü açtı, bana, ‘Hüsnü’ye söyle, Urfa’ya gideceğiz’ dedi. Tekrar gözünü yumdu.

Ben hemen gittim, Hüsnü’ye, ‘Üstad’ımız, Hüsnü’ye söyle, Urfa’ya gideceğiz, diyor’ dedim. Hüsnü

Kardeş, 'Arabanın tamire ihtiyacı var' dedi. Ben hemen tekrar Üstad Hazretleri'nin yanına gittim. Dedim: 'Üstad'ım, arabanın tamire ihtiyacı varmış.' Üstad, 'Başka arabaya bakılsın' dedi. Ben tekrar Hüsnü'ye gittim, 'Başka arabaya bakılsın, diyor' dedim. Öyle deyince hep birden ayağa kalkıp seferber oldular. Hemen patlak tekeri tamir ettiler. Biz de bir yandan Üstad'ın eşyalarını arabaya taşıdık. Üstad'ın yatabilmesi için otomobilin arka koltuk boşluğunu doldurduk. Bu arada kardeşler de araba da hazır oldu. Üstad'ı kaldırıp giydirdik ve koltuklarına girdik. Allah rahmet etsin, Zübeyir dedi ki: 'Ağabey, Üstad'ın ateşi var. Urfa'ya gittiğimizi bir daha tekrar edelim.' 'Çok iyi olur!' dedim. Bunun üzerine Zübeyir, 'Üstad'ım, Urfa'ya ziyarete gidiyoruz' dedi. Üstad'ın evet demeye mecali yoktu. Kafasını salladı. Evet, dediğini anladık. Yavaş yavaş otomobilin yanına indirdik. Ben hemen otomobilin diğer kapısından girerek, koltuklarından, kardeşler ayaklarından tuttular. Hazırladığımız yere yatırdık.

Bayram'a Müsaade Çıktı

Bu arada Bayram da Üstad'la gitmek istiyordu. Fakat Üstad evde bir kişi bırakmaz, daima iki kişi bırakırdı. Bayram'la ikimiz kalacaktık. Fakat onun da ehliyeti vardı. Bayram kardeş dedi ki: 'Ağabey, Üstad'a söyleyen de ben de gitsem!' Üstad ben yaşlı olduğumdan, Allah razı olsun, ne söylesem kabul ederdi. Dedim:

'Üstad'ım, çok uzun mesafeye hareket edeceksiniz. Müsaade etseniz de Bayram da Hüsnü kardeşimize refakat edip yolda yardım etse... 'Peki' dedi. Bunun üzerine, 'Haydi Bayram, sen de hazırlan' dedik. Garaj kapısı kapalı iken hazırlandılar, bindiler. Sonra kapıyı açtım ve onları uğurladım.

Her sabah polisler gelir, arabanın konulduğu yere bakarlar, araba oradaysa sokaktaki yerlerinde dururlar, araba yoksa zili çalarlar, nereye gittiğini sorarlar. O gün de öyle yaptılar. Arabayı garajda görmeyince zile bastılar. Ben ikindiye kadar cevap vermedim. İkinci vakti tekrar zile bastılar. Kapıyı açtım. Polis, 'Nereye gitti?' dedi. Ben de 'Barla'ya gitmiştir' dedim. Gittiler. Herhâlde Barla'ya gidip gitmediğini sormuşlar. 'Barla'ya gelmedi' cevabını alınca tekrar geldiler. 'Barla'ya gitmemiş' dediler. Ben de, 'Yalvaç'a gitmiştir' dedim. Gittiler ve o gün bir daha da gelmediler.

Evin sahibesi Fıtnat Hanım'ı da sıkıştırmışlar, ısrarla ondan da Üstad'ın nereye gittiğini sormuşlar. Fıtnat Hanım, 'Ne bileyim, ben bekçi miyim? Siz bekliyorsunuz ya, siz bilmiyorsunuz da ben mi bileceğim?' diye cevap vermiş.

Gittikten sonra çok yağmur yağdı. Biz yağmur yağsın diye çok dua ettik. Çünkü Eğirdir yolu bir tane, oradan geçerken Üstad'ın arabasını tanırlar. Yağmur yağınca herkes dükkânlarının önünden içeri çekilir. Hakikaten öyle olmuş. Konya'dan sonra Üstad açılmış...

Sonra, 'Seni emniyet amiri çağırıyor' dediler. Ben hiç aldırmadım. İsterlerse idam etsinler! Nasıl olsa Üstad'ın salimen Urfa'ya vardığını telgrafla haber aldım ya, hiç aldırmıyorum. Emniyet amirine vardım.

'Seni vali istiyor' dedi.

Valinin odası çok büyüktü, içeri girdim. Öyle bir hışımla geldi.

'Niye söylemiyorsun nereye gittiğini!' diye bağırdı.

'Bilmiyorum, nasıl söyleyeyim?' dedim.

'Haydi defol git!' diye beni kovdu.

Ertesi gün Üstad'ın vefat ettiğine dair telgraf geldi.

Hüsrev Ağabey'e gittim. Odasında yok. O da bir yere girdi mi çıkması zor. Çağırdım:

'Neredeyse çık. Bildiğin gibi değil!'

Birden çıktı:

‘Ne var Tahiri?’ dedi. Telgrafi gösterdim.

‘Olmaz böyle şey!’ dedi.

‘Ne yapalım?’ dedim.

‘Acele bir daha yıldırım telgraf çek’ dedi.

Çektim. Cevap: ‘Evet!’ Gösterdim, sonra kendisi gelmedi. Biz beş arkadaş bir otomobil tutup yola çıktık. Fakat yetişemedik... Gazeteler, ‘Ertesi gün cuma namazından sonra kalkacak’ diye ilan etmişti. Fakat Emirdağlılar ‘Geliyoruz’ diye telgraf çekmişler.

Emirdağlılar ‘Biz götüreceğiz!’, Ispartalılar ‘Biz götüreceğiz!’ diyecek. Urfalılar ‘Hayır, burada vefat etti, burada kalacak!’ diyecek. Onun için perşembe ikindi namazından sonra defnetmişler.”

Bu sırada Tahiri Mutlu ile Ali İhsan Tola devamlı *Evrad-ı Kudsiye*’yi okurlar. Hatta Ali İhsan Tola’nın ifadesine göre, 23. kez okuduklarında Urfa’dan Üstad’ın vefat haberi gelir. Bunun üzerine Tahiri Ağabey, Ali İhsan Tola hemen Urfa’ya hareket ederler. Urfa’ya yaklaştıklarında bindikleri arabanın lastiği patlar. Tam o sırada Urfa’da cenaze namazı kılınmaktadır. Onlar da buldukları yerde giyabi olarak namazı kılarlar, sonra yollarına devam ederler.

Cenaze defnedildikten sonra da her ikisi ağabeylerin tensibiyle mezarın başında nöbetçi olarak beklerler. Bu arada gece boyu gelen halkın, mezarın toprağını avuç avuç almaya kalktıklarını görüp engel olurlar. Ali İhsan Tola’nın beyanına göre, toprağı avuçladıklarında Üstad’ın kabrinden etrafa gül kokuları yayıldığı görülür.

Zübeyir Ağabey’le (1960-1971)

Üstad Bediüzzaman’ın vefatından sonra bazı talebeler gözaltına alınır, bir kısmı da Urfa’dan çıkarılır. 1960 ihtilali ve Üstad’ın vefatıyla hizmette kısa süreli bir fetret dönemi yaşanır. İleri gelen Nur talebeleri bir müddet gözden uzak kalmak için kısa aralıklarla memleketlerine çekilirler. Bu dönemde Tahiri Mutlu, Atabey’deki evine çekilip hizmetlerine oradan devam eder. Bu arada davasının öncüsü ve Üstad’ın vekili kabul ettiği Zübeyir Gündüzalp’le daimî irtibat hâlinindedir. Gerek Ankara’da gerekse İstanbul’da bulunduğu yıllarda Zübeyir Ağabey’in yanına giderek hizmetlere iştirak eder.

27 Mayıs İhtilali üzerinden bir buçuk ay geçince 11 Temmuz günü Urfa’da Üstad’ın mezarı ihtilal hükûmetinin aldığı kararla yıkılır ve Bediüzzaman’ın naaşı Isparta’ya nakledilir.

Mezar yıkıldıktan iki gün sonra Isparta’da bulunan on Nur talebesi hiçbir sebep yokken, sırf ihtilalcilerin evhamı yüzünden tutuklanarak gözaltına alınır. Savcının suçlaması komiktir: “Memleket dâhilinde müesses sosyal temel nizamları devirmeye matuf olarak Nurculuk cemiyeti kurmak ve şahsi nüfuz temin etmek için dini alet ederek propaganda yapmak!” Tevkif edilenler arasında Tahiri Mutlu ile beraber şu isimler vardır:

Süleyman Rüştü Çakın, Mehmet Sözer, Mehmet Babacan, Hüsrev Altınbaşak, Nuri Benli, Mustafa Ezener, Hüseyin Hilmi Kaytancı, Mustafa Karaton ve Osman Yıldırımkaça...

Bu masum insanlar, sırf ihtilal hükûmetinin evhamı yüzünden üç buçuk ay hapiste tutulurlar. 19 Ekim 1960’ta beraat ederler. Böylece Tahiri Mutlu, dördüncü hapsine girmiş olur.

İstanbul’da...

Tahiri Mutlu, 1967’den sonra İstanbul’da daimî olarak kalmaya başlar. Bundan sonra aralıklarla memleketine gidip gelse de artık vefatına kadar, hizmet yeri İstanbul olur. İstanbul’da sırasıyla

Süleymaniye, Zeyrek, Vefa, Nurtaşı, Fındıkzade'deki hizmet merkezlerinde kalır. Son olarak Kocamustafapaşa'daki Tevruz Apartmanı'na yerleşir. Son nefesini Rabbine teslim edene kadar burada kalır.

İstanbul'da bulunduğu sürece özellikle yine neşriyat hizmetlerini sürdürür. Eserlerin teksirle çoğaltımında, matbaalardan gelen formaların tashihinde bizzat bulunur. İleri yaşına rağmen âdeta gençlerle yarışmasına gece gündüz çalışır.

“Şimdi Üstadımız Zübeyir!”

Yaşça kendisinden büyük olmasına rağmen, Zübeyir Gündüzalp'e hep hürmet eder. Bu, Bediüzzaman'dan sonra hizmette en önde onu görmesinden kaynaklanır. Nitekim bu gerçeği zaman zaman yakınlarına ifade ederek, “Üstad'ımız vefat etti, şimdi Üstadımız Zübeyir'dir!” der. Kendisine hizmete ait bazı müşkül ve ihtilafli meseleler sorulduğunda, “Bunları biz bilmeyiz, bunları ancak Zübeyir bilir, ona sorun. Çünkü biz her zaman Üstad'ın yanına girip çıkamazdık. Üstad'ın huzuruna her zaman girip çıkabilen, Zübeyir'di” diyerek onu referans verir. Zübeyir Ağabey'in yakınındaki gençlere, “Bizim muttali olmadığımız meselelere Zübeyir muttavidir. Hizmetle ilgili ondan duyduklarınızı yazın, bir nüshasını da bana verin” der.

Kendisinden 27 yaş küçük olmasına rağmen Zübeyir'e zaman zaman “Ağabey” diye hitap etmesi, ona olan hürmet ve bağlılığının derecesini gösterir. Buna karşılık Zübeyir Gündüzalp de ona karşı çok hürmetkâr davranır, âdeta bu konuda birbiriyle yarışır.

Bu konuda Zeki Şimşek'in şahit olduğu bir hatıra şöyle:

“Liseli talebeler için yapılacak bir toplantı sebebiyle Nurtaşı'na gelmişlerdi. Biz o zaman yeniydik. Kapıdan girerken birbirlerini öne geçirmek için bir mücadeleleri vardı ki görmeye değerdi. Âdeta yerlere yıkılacak şekilde birbirini öne geçirmeye çalıştıklarına şahit olmuş, şaşırmıştım...”

Hasan Yalçın'ın müşahedeleri de aynı gerçeğe parmak basar:

“1968 yılı idi... Tahiri Ağabey henüz İstanbul'a yerleşmemişti. Aralıklarla gelip gidiyordu. O zaman Nurtaşı eski hâliyle idi. Tahiri Ağabey oraya gelmişti. Fırıncı Ağabey kendisini cemaate takdim ederken:

‘Üstad, Tahiri Ağabey için, Tahiri çavuşunuzdur, hürmet edin, derdi’ dedi. Bunun üzerine Tahiri Ağabey doğruldu, kaşlarını çattı ve gözlerini yere dikerek:

‘Beli kardeşim! Üstad benim için öyle derdi. Genç kumandanlar, ihtiyar çavuşlara hürmet ederler. Bizim kumandanımız Zübeyir'dir’ dedi.

Bir bayram günü Süleymaniye'de bayramlaşma vardı. Sungur Ağabey'le Tahiri Ağabey, Zübeyir Ağabey'in elini öpmek istemişlerdi. O da şiddetle elini çekti ve hatta bu yüzden dengesi bile bozuldu.

Tahiri Ağabey zaman zaman, ‘Üstad ve Risale-i Nur olmasa kim tanırdı Atabeyli Tahiri'yi!’ derdi.”

Tevruz'dayken bir defasında deprem olur. Ardından sofralar kurulur. O sırada Eyüp Ekmekçi, “Ağabey, gidiyorduk!” der. Tahiri Ağabey, “İnşallah orada Zübeyir'in eteğinden tutarız, o bizi bırakmaz!” deyince, Zübeyir Ağabey, “Amman Tahiri Ağabey, tut, bırakma!” diye karşılık verir.

Neşriyat sırasında, birtakım ihmal ve hatalar yapılacak olsa, Tahiri Ağabey'in paltosunu giyip, “Zübeyir'e gidiyorum” dediği, hizmette şikayet mercii olarak da kendisini kabul ettiği bilinir.

Önceden Hisseder

Tahiri Mutlu, İstanbul'da bulunduğu sürece ne zaman İstanbul'dan ayrılacak olsa, mutlaka Zübeyir Gündüzalp'i haberdar eder, hatta ondan izin almadan ayrılmaz.

Zübeyir Gündüzalp'in vefatından önceki günlerde yine Isparta'ya gitmek ister. Bu maksatla yanına gelir. Zübeyir Gündüzalp'e her zamankinden farklı bir hasretle sarılır. Sanki bir daha kendisini göremeyeceği gibi tekrar tekrar yüzüne bakar ve kendisinden helallik diler. Bu durum orada bulunanların gözünden kaçmaz. Ayrıldıktan sonra, Zübeyir Ağabey, "Tahiri Ağabey'in bu seferki ayrılışı farklıydı!" der. Bunu işitenler, akıllarından, 'Acaba Tahiri Ağabey yolcu mu?' diye geçirirler. Çünkü en yaşlıları odur. Oysa şairin, "Bakarsın, beklenen sıra bozulur" demesi gibi, kimse bilmez ki yolculuk sırası başkasınındır!

Nitekim yirmi gün sonra o yolcunun Zübeyir Gündüzalp olduğu anlaşılır...

Tahiri Mutlu, çok arzu etmesine rağmen, davasının öncüsü kabul edip saydığı bu Nur Kumandanı'nın cenazesinde bulunamaz. Çünkü birkaç gün öncesinde Atabey'de aniden hastalanıp yatağa düşer. İki ayrı bedende bir ruh olan bu Nur kahramanları, birbirinin başına geleceği önceden hissederler. Tahiri Mutlu'nun yanında bulunan torunu Dr. Hüsnü Bey, o anı, "Hiçbir şeyi yoktu, birden belden aşağısı tutmaz oldu, felç gibiydi, ayağa kalkamıyordu!" diye anlatır.

Evet, Zübeyir Gündüzalp'in vefatını hisseden Tahiri Mutlu, günlerce öncesinden yatağa düşer. İstanbul'a gidip cenazesine iştirak etme imkânı bulamaz. Fakat torunu Dr. Hüsnü'yü, cenazeye iştirak etmek üzere hemen İstanbul'a gönderir.

Zübeyir Ağabey'den Sonra (1971-1977)

Zübeyir Ağabey'den sonra tamamıyla İstanbul'a yerleşen Tahiri Mutlu, hayatının sonuna kadar burada kalır ve gece gündüz Risale-i Nur hizmetiyle meşgul olur. Özellikle Üstad'ın hayatının gayeleri arasında zikrettiği Tevafuklu Kur'an'ı bastırmayı kendisine gaye-i hayat edinir. Üstad, Risale-i Nurların matbaada tabedilmesinden sonra, "Benim bu dünyada vazifem bitti!" deyip ahirete göçtüğü gibi, ne gariptir, Tahiri Mutlu da Tevafuklu Kur'an'ın tashihlerini bitirip ahirete göçer. Böylece hayatının gayesini başarıyla tamamladığını ispat eder.

Tahiri Mutlu, başta anne baba olmak üzere hanımı ve iki kızını erkenden kaybettiğinden geride kalan yakınlarına çok şefkat ve ilgi gösterir, akrabalık bağlarını, sıla-i rahmi hiç ihmal etmez. Mektupla da olsa bu bağı sürdürür. Burdur'da bulunan damadı Fehmi Bey'e ve kızı Saime Hanım'a dünyevî işlerini havale eder. Zaman zaman tarlaların gelirleri hususunda onlarla mektuplaşır. Yiyecek türünden kendi tarlasından çıkan bulgur, soğan ve limon gibi mahsullerden göndermelerini ister. Dünyevî işlerin takibini yazdığı bu mektuplardan birinde torunu küçük Emine'ye muhatap olup, teşvik ve tavsiyelerde bulunmaktan geri durmaz:

"Çok muhterem damadım Fehmi ve kerimem Saime Hanım,

Pek çok selam ve dua ve hasseten şifa duası eder, mübarek ve müstecap dualarınızı bekleriz. Emine Hanım'ıma da pek çok selam, dua eder, hayırlı duasını bekleriz. İnşallah Kur'an-ı Kerim'i çok okuyordur... Mektubat'tan ezberlediği yeri inşaallah vardığımızda bize dürüst olarak okuyacak olursa, burada tabettiğimiz Kur'an'dan bir tane daha verileceğini kendisine söz veriyoruz. İnşallah bizim bu ricamızı kabul eder...

İki gün evvel telefonla görüştüğümüz üzere Külkara'yı alacak olan kim ise hemen ferağını verir, parayı alarak Hacı Ramazan Efendi vasıtasıyla buraya gönderilmesini rica ediyoruz."

Daha sonra bazı harcamalarla ilgili bilgilere yer verdikten sonra şöyle devam eder:

"İnşallah Kur'an-ı Azimüşşan'ın ikmaline pek az kaldı. Hayırlısıyla bitip ve cilt işleri de bittikten sonra Cenab-ı Hak hayırlı bir ömür ihsan ederse, biz de haziran-temmuz aylarında belki gelebiliriz."

Mektubun bundan sonraki bölümünde, ihtiyaçları olan ve göndermeleri gerekenleri yazarak şöyle son verir:

“Başka bir ihtiyaç olursa yine de yazarız. Şimdilik en mühimi, bulgurdur.

Cenab-ı Hak sizlere de hayırlı nefi’li ticaretler ihsan buyursun! Âmin, ya Muin... Ara sıra telefonunuzu ve mektubunuzu alınca, alaküllihal biz kendimizde bir beşaret hissediyoruz.

Burada satırlarımıza son verirken, tekrar selam ve dua eder, dualarınızı bekler, gözlerinizden öperim. Ayrıca Hameyli Teyze’ye de çok selam ve dua eder, hususiyle duasını bekleriz. İnşaallah onun mübarek duası sizlere ve bizlere büyük kazanç olur.

Elbaki Hüvelbaki, Muhammed Tahiri.”

Manevî Bir Eğitim Yeri

Tahiri Mutlu, Kocamustafapaşa’daki Tevruz Apartmanı’nın üst katından Marmara Denizi’ne nazır olan mekânında beş-altı yıl, hep Kur’an ve iman hizmetiyle haşır neşir olur. Takva ve ubudiyette Üstad’ın tam bir vekili olarak yaşar. Kulluğa mâni en küçük hâl ve tavırlardan şiddetle sakınır, etrafındakileri de sakındırır. Bulunduğu yeri, âdeta manevi bir eğitim yerine çevirir. Temizlik, disiplin ve intizama son derece dikkat eder. Bulunduğu dairenin duvarlarını ikaz ve irşat edici yazılar süsler. Bunları görenler, kendilerini manevi bir kışlada sanır, talimatlara aykırı hareketten kaçınmaya çalışırlar. Duvarlarda yer alan bu yazılarından bazıları şöyledir:

Şu levha, abdest alınan yerin kapısında asılı durur:

“Dikkat, dikkat!

Buradan abdest alan, suret-i katiyede ıslak ayağını yere basmayacak ve ayağına çorap giyecek, ondan sonra çıkacak.

Buraya abdest almaya giren, kapıyı örtüp ondan sonra abdestini alacak ve çıktıktan sonra da kapıyı örtecektir.”

“Burada Kimsenin Aleyhinde Konuşulmaz”

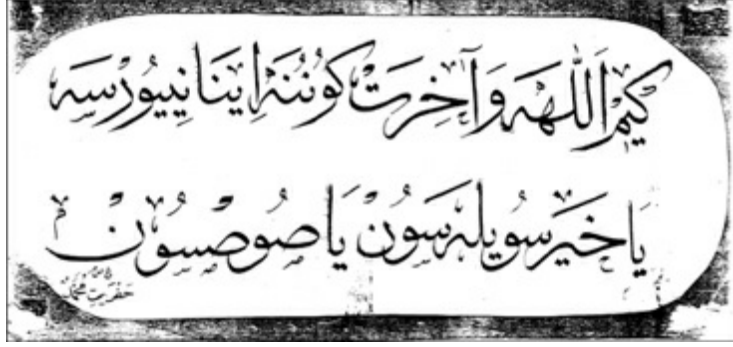
Siyasî rekabet ve tarafgirlikler sebebiyle o günlerde, ehl-i iman arasında gıybetler, dedikodular, aleyhte konuşmalar eksik olmaz. Tahiri Ağabey, bundan son derece müteessir olup üzüntü duyar. Mü’minler arasında kin ve ayrılığa sebebiyet veren bu gibi konuşmaları önlemek için, dışardan içeri girenlerin gözüne ilişecek şekilde duvara şu levhayı astırır:

“Burada, kimsenin aleyhinde konuşulmaması suret-i katiyede rica olunur!”

Aynı konuda Mustafa Acet’in hattıyla yazılmış bir hadis-i şerif meali de kendi odasının duvarını süsler:

“Kim Allah’a ve ahiret gününe inanıyorsa, ya hayır söylesin, ya sussun!”

BURADA,
KİMSENİN ALEYHİNDE
KONUŞULMAMASI,
SURET-İ KATİYYEDE
RİCA OLUNUR.

Hattat Hamid'in hattıyla yazılı Arapça levha ve manası da, onun hassas olduğu bir yönüne dikkatimizi çeker:

“Allah indinde amellerin en faziletlisi (farzlardan sonra), Müslüman’ın kalbine sürur vermektir.”

Tahiri Ağabey’in zaman zaman bayram tebriği olarak kullandığı kartının bir yüzünde Risale-i Nur’dan aynen aldığı yazı da, onun mesleğin esaslarına ve kuluğa ne kadar önem verdiğini gösterir:

“Şu kısa tarikin evradı, ittiba-ı sünnettir. Feraizi işlemek, kebairi terk etmektir. Ve bilhassa namazı tadil-i erkân ile kılmak, namazın arkasındaki tesbihatı yapmaktır.”

Kartın öteki yüzünde ise şu cümle yer alır:

“Mübarek bayramınızı tebrik eder, hizmet-i imaniyede halisen sebatınızı Allah’tan dilerim.

Tahiri Mutlu”

Meslekî Hassasiyeti

Tahiri Mutlu ve onun gibi Bediüzzaman Hazretleri’nin tezgâhından geçmiş ruhlar, Risale-i Nur’un mahiyet ve önemini idrak etmiş olan Nur talebelerinin, yüzlerini Risale-i Nur’dan başka tarafa çevirmelerini ve başka şeylerle meşgul olmalarını “sadakatsizlik” olarak görürler. Bu noktada çok hassastırlar. “Yüz elimiz de olsa ancak Nur’a kâfi gelir” diyen Üstad’a tam ittiba hâlinindedirler. Bu gibi has dairedeki kardeşlerin, Risale-i Nur’un dışında ikinci üçüncü derecedeki hizmet ve faaliyetlere alaka duymalarından ciddi rahatsız olurlar.

O tarihte İstanbul Spor Sergi Sarayı’nda, müstehcen yayınlar aleyhinde büyük bir toplantı yapılır. Bu toplantıya katılan bir Nur talebesi, Tahiri Ağabey’in yanına gelir. Toplantıya katılan kalabalıktan ve konuşmacılardan hararetle söz eder. Sanatçıların, milletvekillerinin müstehcen yayınlar aleyhinde veryansın ettiklerini ballandıra ballandıra anlatır. Tahiri Ağabey, kendisini dinledikten sonra o kardeşin beklemediği bir tepki gösterir:

“Kardeşim! Senin söylediklerin kulağıma hiç girmedi!”

O Nur talebesi şaşırır, bozulur, rengi kızarır. Tahiri Ağabey bu tavrıyla, bir Nur talebesinin,

Risale-i Nur dairesinin dışındaki hizmetlerden bu derece etkilenip onlara böylesine kendisini kaptırmış olmasından rahatsızlık duyduğunu belirtir. Nur hizmetinin dışındaki faaliyetlerin cazibesine kapılarak şevkini, zevkini Nur'un dışında aramanın, hizmette bir çözülme işareti olduğunu görerek memnuniyetsizliğini bu şekilde dile getirir.

Onlar, "Risale-i Nur talebelerinin meşgul olduğu vazife, kainattaki bütün muazzam mesailden daha büyüktür" diyen bir Üstad'a gönül verenlerin başka şeylere gönlünde yer ayırmasını, "davanın esasından taviz" olarak görürler. Risale-i Nur'un mahiyetini bilenlerin geniş daire hizmetlerine aşırı ilgi duymaları ve zaman ayırmaları Dördüncü Mesele'yi ihmale sebep olacağından buna razı olmazlar.

"Mesulsün!"

Bir gün Diyarbakır Ergani'den halis bir Nur talebesi, İstanbul'a kendisini ziyarete gelir. Tahiri Ağabey onu denemek için, ne işle meşgul olduğunu sorar. O kardeş, Risale-i Nur hizmetlerini anlatacağına, dinî kitaplar satmakla meşgul olduğunu söyler. Tahiri Ağabey birden celallenir, o kardeşin hiç beklemediği bir tepki gösterir ve der ki:

"Kardeşim, indallah mesulsün!"

Sonra da, "Bu sana ders olarak yeter!" deyip odasına çekilir.

Tahiri Ağabey'in tepkisinin sebebini ve dinî kitap satmanın ne gibi bir mesuliyet getireceğini o anda kavrayamayan o kardeş, çok bozulur. Sonra, oradakiler meseleyi kendisine izah eder ve Tahiri Ağabey'in aslında dinî kitap satılmasına değil, Nur talebelerinin Risale-i Nur hizmeti dışında, başkaların yapabileceği işlerle zaman öldürmelerine tahammülü olmadığını, bu yüzden kızdığını izah ederler.

Zaman zaman, "Kur'an ve Risele-i Nur'dan başka şeyle iştiğal boştur, boştur, malayanidir. Biz Üstad'ımızdan böyle gördük. Onun takip ettiği tarzda hareket etmeye de mecburuz. Herkes ne yaparsa yapsın, kendisi bilir. İcbar yok" der.

"Kardeşlerim, lafla, kuru gürültüyle Risale-i Nur'a talebe olunmaz, tatbikatla olunur, tatbikatla!" diye ikaz eder.

Evet, onlar, Üstad'dan aldıkları derse binaen, Risale-i Nur'u okumayı, okutmayı, neşretmeyi ve bu sayede yalnız imana hizmet etmeyi, kainatta hiçbir şeye değişmezler. Onunla meşgulliyeti hayatlarının en yüksek vazife ve gayesi bilirler. Bunun üstünde bir gaye tanımadıklarını her hâllerıyla ispat ederler.

Ali Uçar'a Tavsiye

Ali Uçar'ın 1974'te Almanya'ya gitmesi meşveretle kararlaştırılınca, dua ve tavsiyelerini almak için Tahiri Ağabey'i ziyarete gider. Tahiri Ağabey ona, suret-i katiyede mesleğin esaslarından ayrılmamasını, medreseler açarak yalnız Risale-i Nurların okunup okutulmasına gayret etmesini, bunun dışındaki meselelerle meşgul olmamasını tavsiye eder.

Bu tavsiyeyle de kalmaz, Ali Uçar ve oradaki kardeşlere zaman zaman mektuplar yazarak, hizmetin esaslarına bağlı kalınması gereğine dikkat çeker. Bu mektuplardan birine şöyle başlar:

"Çok aziz ve muhterem ve sadık ve kahraman kardeşim Ali Uçar ve Hüseyin ve emsali kardeşlerimize!"

Daha sonra mektup, geçen mevlit kandillerini tebrik ve dua ile devam eder. Ardından Üstad'ın gaye-i hayatı olan hizmet-i imaniyedeki mesleğin muhafazasına dair külliyattan seçip gönderilen

paragrafların ekte sunulduğunu belirtir. Bunları okuyarak o istikamette amel etmenin manevi mesuliyetten kurtulmaya vesile olacağını hatırlattıktan sonra şöyle der:

“Bizim ve sizin yegâne gaye ve emelimiz, Üstad ve Risale-i Nur’dur. Bunun haricindeki meşguliyetlerle meşgul olmaya vaktimiz yoktur. Onlarla meşgul olanlar dahi çoktur.”

Merhum Ali Uçar bu tavsiyelere uyararak, bütün mesaisini Risale-i Nur’la meşgul olmaya hasreder, Allah’ın izniyle Avrupa’da Nur medreselerinin açılmasına, Nurların okunmasına, Nur hizmetinin kökleşmesine vesile olur.

Hizmet Anlayışları Tasfiye

Tahiri Mutlu, celalli ve haşmetli görüntüsü yanında, özellikle hastalara ve ehl-i hizmete karşı çok müşfik ve merhametlidir. Âdeta hizmet edenlere hizmet etmek ister. Başka zamanlardaki celalli hâli, hizmet esnasında merhamete dönüşür. Hizmetle bizzat meşgul olur, bizzat meşgul olamadığı safhalarını adım adım takip eder.

Bazen küçük bir meselede bile yanındakilerle meşveret eder, böylece meşverete verdiği önemi lisan-ı hâliyle ders verir. Başladığı bir hizmeti, bir vazifeyi bitirinceye kadar bütün fırsatları, vakitleri değerlendirir ve o hizmete devam eder. Bir işi bitirmeden, gayet mühim bir durum olmazsa başka bir işe el atmaz.

Cübbesiz ceketsiz namaz kılanlara, “Kardeşim, cübbeni ceketini giy, namaza dur. En iyisi cübbe, olmazsa böyle ceketle kıl” der.

Tevafuklu Kur’an çalışması sırasında yanındakilere:

“Tevafuklu Kur’an’ın tevafuklarının kırmızı olması, Üstad’ın tensibidir. Bu böyle olduğu gibi, Üstad, ciltlerinin de kırmızı olmasını isterdi. Hatta ben cilt için İstanbul’a gelirken, ‘Tahiri, benim kitaplar kırmızı olacak değil mi?’ derdi. Ben de, ‘Evet Üstad’ım’ derdim.”

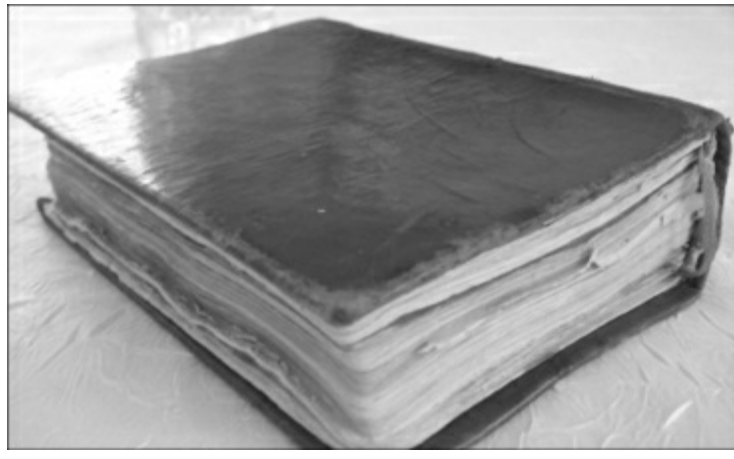
Bir gün Tahiri Ağabey, Hamid Algar’ın Risale-i Nur’u Amerika’da İngilizce’ye tercüme ettiğini duyunca çok sevinir ve şöyle der:

“Üstad bu günleri görseydi ne çok sevinirdi! Yerinde duramazdı. Amerika gibi bir yerde Risale-i Nur’u neşretmek ne demek...” deyip her gece dua ettiklerinin listesine Hamid Algar’ın ismini de yazar.

Kırk Anbar

Tahiri Mutlu’nun nereye gitse yanından eksik etmediği, kulluğa ait eşyaları arasında, seccade/sarık/cübbe yanında, “Kırk Anbar”ın yeri büyüktür. “Kırk Anbar,” kendi el yazısıyla hazırladığı kalın dua kitabıdır. Bu kitaba bu ismi kendisi vermiştir. İçinde kendi el yazısıyla Yasin, Amme, Mülk, Fetih, Rahman gibi sureler yanında, bu sureleri okuduktan sonra onlarla ilgili özel dualar, *Cevşen*, *Evrad-ı Kudsiye*, *Tercüman-ı İsm-i Azam*, *Veysel Karanî’nin Duası*, *Delaili’n-Nur*, *Hulasatü’l-Hulasa*, *Sekine*, *Tahmidiye*, *Celcelutiye* ve *Büyük Cevşen*’de yer alan bütün dualara ilave olarak kendisinin çeşitli dua kitaplarından seçtiği özel dualar yer alır.

Kırk Anbar, sadece bir dua kitabı değildir. Tahiri Mutlu’nun, zaman zaman Risale-i Nur’dan bazı ayet ve hadislerden ve hoşuna giden güzel ve ibretli sözlerden de yer yer içine derç ettiği bir kitaptır.

Yanından hiç eksik etmediği, kendi deyimiyle "Kırk Anbar"...

Kırk Anbar'da dikkatimizi çeken önemli bir husus da, içinde çok uzun bir dua listesinin yer almış olmasıdır. Bu dua listesinde Peygamber Efendimizden başlayarak bütün peygamberler, evliya, asfiya, ecdadımız zikredildikten sonra, Üstad ve Nur talebelerinden hayatta veya ölmüş olanları, kendi yakınlarından hayatta veya ölmüş olanları içine alan çok geniş bir isim listesi bulunmaktadır. Yakınında bulunanların şahadetiyle *Kırk Anbar*'da yer alan duaları ve isim listesini istisnasız her gece sabaha kadar baştan sona okuyup dua ettiği bilinir.

Hatta bir keresinde Afyon'a birkaç günlüğüne gittiğinde *Kırk Anbar*'ı İstanbul'da unuttur. Telefonla Rüştü Tafral'dan ister. Rüştü Tafral:

"Ağabey, nasıl olsa birkaç güne kadar geleceksiniz, çok mühim mi?" dediğinde:

"Evet kardeşim, çok mühim, derhâl Ekrem Kardeş'le onu bana gönder!" der.

"*Kırk Anbar*," hayatta onun ayrılmaz bir parçasıdır. Diyebiliriz ki, onu kendisinden ölüm ayırdı. Şu anda bu antika yazma eser, Ankara'da torunu Hafız Mehmet Tahir Güzel'in yanında bulunmaktadır. Bir fotokopisi de bizdedir.

***Kırk Anbar*'dan Seçmeler**

Kırk Anbar'ın sayfaları arasına serpiştirilmiş hadisler, ayetler, güzel menkıbeler de vardır. Adı üstünde, *Kırk Anbar*. Tahiri Mutlu'nun önemli bulduğu her şeyi içine yazdığı bir kitabıdır *Kırk Anbar*. Hatta yakınlarının vefat tarihlerini bile... Böylece kendimizi o büyük abidin dünyasına biraz daha yakın hissedecek, onun içtiği pınardan feyiz almaya çalışacağız.

"İlahî, bu kıldığım ibadeti ve taati sen kabul eyle. Ahir vakitte imanımı şeytan şerrinden sen sakla. Dilimi sekerat-ı mevte kelime-i tevhit üzerine sabit kıl! Âmin..."

"Zalimin zulmünü destekleyen veya zalimin zulmüne revaç veren, dinde merduttur." (Hadis-i şerif)

Ceylan'ın vefatı: 22.8.1963

Zübeyir'in vefatı (Cuma günü): 2.4.1971

Pazar günü kabre konması, 4.4.1971

Hicret'in vefatı: 3.10.1946

Refikamın vefatı: 27.6.1947

Babamın vefatı: 8.9.1951

Validemin vefatı: 3.1.1955

Fitnat'ın vefatı: 20.12.1955

Ali Osman'ın vefatı: 6.9.1951

Büyük zatların, evliyullahın okudukları çeşitli salavatların derlendiği bölümde, her bir salavatın hikmet ve faydaları hakkında kısa notlar geçmektedir.

Mesela: “Yirmi bir defa mucizat-ı katiye-i Ahmediye’ye işaret eden gayet kıymetli ve şirin ve zevkli bir salavat-ı şerifedir:

Ala men ünzile aleyhi ’l-Kur’ani ’l-Hakîm...

Gayet zevkli ve canlı ve kibar-ı evliyaullahın mergubu bir salavat-ı şerifedir:

Ez dem-i subh-i ezel ta be kıyam-ı arasat...

Meşhur İmam-ı Buseyri, âlem-i manada *Kaside-i Bürde*’yi Resul-i Ekrem’e (a.s.m.) okuduğu zaman, gelecek salavat-ı şerifenin yarısını okumuş ve yarısını bilememiş olduğundan Peygamberimiz (a.s.m.) Hazretleri tekmil etmiş gayet kıymetli bir salavat-ı şerifedir.

Mevlâya salli ve sellim daimen ebeda,

Ala Habibike hayri ’l-halkı küllihim.”

“Kulumun abdesti bozulduğunda abdest almazsa bana gazap etmiş olur. Abdest alır, namaz kılmazsa yine gazap etmiş olur. Abdest alır, namaz kılar dua etmezse yine gazap etmiş olur. Bunları yaptıktan sonra ben onu affetmezsem gazap etmiş olurum. Gazap bana yakışmaz, Ben kulumu affederim.” (Hadis-i Kudsi)

“İslah-ı nefis için günde 19 defa okumak me’surdur:

Allahümme ya Hayyu ya Kayyum, birahmetike esteğisü eslih li şe’ni küllehu vela tekilni ila nefsi tarafete aynin vela ekalle min zalike, ya ze’l-Celali ve ’l-Cemali ve ’l-İkram.”

Münacatü ’l-Kur’an bölümünde surelerin ve ayetlerin aralarında küçük el yazılarıyla okuduklarında neye faydalı olduklarını anlatan notlar vardır:

“Kur’an’ın bir harfi bir hazine-i maneviyenin bir anahtarı olur.”

Büyük Cevşen’de yer alan “İlahi ezzünübü ehraşatni” duasının başına şunu yazmış:

“Seyyidi ve senedi ve Üstadi, Hazret-i Ğavs-ı A’zam eş-Şeyh Abdülkadir-i Geylani.

Ve bi savtı seyidi ve senedi ve Üstadi ve Üstadü’l-müslimin emiri’l-mü’minin Hazret-i Halifetullahi’l-Mehdi Muhammed Said Bediüzzaman Radyallahu Anhüma ve bi nidaihimâ’l-makbuleyni ’l-me’nuseyni.”

Cennete Girdiren İki Haslet

“Abdullah bin Amr’dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

‘İki haslet vardır ki, onlara devam eden her Müslüman muhakkak cennete girer. Bu iki şey kolaydır, fakat bunları işleyip yapan azdır.’

Soruldu: ‘Ya Resulallah! Bu iki haslet nedir?’

Peygamber (a.s.m.) buyurdu: ‘Sizden her biriniz her beş vakit farz namazın arkasında on defa tekbir getirir, ihlas ve anlayışla Allahü ekber, Allah her şeyden yücedir, söyler. On defa, Elhamdülillah (Her çeşit övgü bütünüyle Allah’a mahsustur) der. On defa da tesbih eder. Sübhanallah (Allah bütün noksanlıklardan münezzehtir) der. Bu söyleyişler dilde 150’dir. Tartıda ise sevap itibarıyla on misli olarak 1500’dür.’

Ravi demiştir ki: Peygamber’in (a.s.m.) elleriyle bunları saydığını gördüm.

İkinci haslet: ‘Sizden biriniz yatağa girdiği zaman, 33 kere tesbih eder, 33 kere hamd eder ve 3 kere tekbir getirir. Bunlar dilde 100 adettir. Amel defterinde ve tartıda ise 1000 adet hasenedir. Sizden hanginiz bir gündüz ve bir gecede 2500 günah işler? Bu kadar sevaba kavuşan kimse elbette cennete girer.

Soruldu: ‘Ey Allah’ın Resülü, nasıl olur da insan bunlara devam etmez, bu tesbihleri her gün getirmez?’

Peygamber (a.s.m.) buyurdu: ‘Sizden birinize namazında şeytan gelip ona şu ve bu işi hatırlatır da

bunu ona hatırlatmaz!'

Demek ki hevai bir elhamdülillah kelime nasıl mücessem bir meyve-i cennet olur?

Çünkü sen gündüz uyanık iken güzel bir söz söylersin, bazen rüyada güzel elma şeklinde yersin. Gündüz çirkin bir sözü gecede acı bir şey suretinde yutarsın. Bir gıybet etsen, murdar bir et suretinde sana yedirirler. Öyleyse şu dünya uykusunda söylediğin güzel sözlerin, çirkin sözlerin, meyveler suretinde uyanık âlemi olan âlem-i ahirette yersin ve yemesini istib'ad etmemelisin.

Kırk Anbar'da Hizb-i Enes'in (r.a.) yer aldığı sayfa...

Kıyamet gününde en ağır azabı görecek olan, Allah Teala'nın ilminden kendisini faydalandırmadığı âlimlerdir. (Hadis-i Şerif)”

Ayrıca kitapta yer alan bazı duaların başında “Her sabah üç kere okunacaktır,” bazılarının başında “Bu dua her gün okunacaktır” şeklinde notlar vardır.

Hikmetli Sözler

“Sıhhatine aldanma. Güzelliğine güvenme. Bugün iyi olursun, belki yarın bunu bulamazsın. Bugün selamet ve rahatta olursun, yarın belki esarete, zindanlarda olursun. Her hâli düşün! Daima istikbalinin iyi olmasını bugünden hazırla. Ömür azdır. Her an ölümün şüphelidir. Üzerinde kimsenin hakkını bırakma. Herkesle helalleş. Hazret-i Peygamber'in (a.s.m.) buyurduğu gibi, yatarken vasiyetini de yaz, sonra uyu. Uyanacağını tam bilemezsin.”

“İnsanlar için hatalarını müdafaa etmek kadar kolay bir şey yoktur. Fakat bu ancak serserilerin işidir! Hâlbuki hatalarını tanımak, insanları başkalarının fevke çıkarır, ona asalet verir.”

“Allah rızası talep ederek bir gün itikafa giren kimse için Allah, itikaf edenle cehennem arasını şarkla garp arası genişliğinde üç hendekle kaplatır.” (Buhari)

“En fena hırsız namaz hırsızıdır ki, rükû ve secdesinden doğrulunca kavme ve celseyi tekmil etmeyendir.” (Hadis-i Şerif)

İsim Listesi

“Kırk Anbar”ın önemli bir özelliği de, içinde 700'e yakın ismi bulundurmuş olmasıdır. Ben bizzat 680 küsur ismi saydım. Layık olmadığım hâlde ismimi o listede “Hafız İhsan” diye görmek, beni heyecanlandırdı ve Rabbime şükürümü artırdı! İnanıyorum ki, bu ve bunun gibi çalışmalarda onun dua ve himmetinin büyük tesiri vardır... Rabbimden dileğim, dünyada duasına nail olduğumuz gibi ahirette de şefaatten mahrum etmesin!

İsimlerin çoğu Ahmet'ler, Mehmet'ler, Muhammed'ler, İbrahim'ler, Ümit'ler, İhsan'lar şeklinde geçtiği ve keyfiyetleri sadece kendince bilinenler olduğu gibi, herkes tarafından tanınabilecek olanları da vardır. Bu eseri okuyanların aşına olacaklarına inandığım isimlerden bazılarını aşağıya alıyorum. Şunu da ifade edeyim ki, bu seçme herhangi bir sıralamaya tâbi değildir:

“Kerimem Meymune, torunlarım Hafize Gülay, Hüsnü, Halit. Hafız Mehmet, Emine, Re'fet Bey, Abdullah Çavuş, Zeynep Münteha, Necati, Ekrem, Enver, Necmettin, Kemal, İhsan, Hesna, Molla

Zahit, Molla Hamid, İsmail, Bünyamin, Maşuk, Ceylan, Abdurrahman, Hacı Muhammed Emin Hoca, Naile, İsmail Hakkı, Hacı Cezmi ve refikası Fatıma, Ersan, Nihat, merhum pederim Hüsnü, validem Zübeyde, refikam Hatice, hemşirem Aişe, kerimem Hicret, Aişe, Emine'ler, Sıddık Süleyman, Havva Teyze,

Ve ila ervahi merhum Ahi Hafız Ali, Hafız Mustafa, Ahmet Dayı, Hasan Feyzi, Ahmet Feyzi, Eyüp, Hamid Algar, Hafız İhsan, Vahdet, Şerafettin, Asiye, Bahattin, Feyzi, Şevki, Sami, Ömer, Mehmet Emin, Karye-i İrfan'dan Derviş'in oğlu Hüseyin, Ali Hoca (Kırıkhan), Fethullah Hoca, Abdülkadir Badıllı, Kahraman'lar hanedanı, Molla Zahid, Necmeddin, Sabahattin, Muhsin, Kâmil, Halil, Seyyit Salih, Ali Ulvi, Doktor Tahir, İnce Mehmet Küçük Ali Abdülmecit Sofi Mirza, Nuriye, Molla Abdullah Molla Mehmet Bekir Ağa, Hacı Hilmi Efendi, Hacı Sadık Efendi, Ahmet Fuad, Hüsrev Ağabey, Hulusi Bey, Hameyli Teyze Hacı Ramazan ve hanedanı, Mustafa, Bayram, Hüsnü, Kuralkan Hamid ve refikası, Abdullah Çavuş, Mustafa Çavuş, Mübarek Süleyman, Muhacir Hafız Ahmet, Hacı Nazif ve refikası, Hasan Dayı, Marangoz Hacı Ahmet, Bülbül Hafız Ahmet ve refikası, Sadullah, Eşref Edip, Hâkim-i Adil Ali Rıza, Ali Hoca, Âlime Hanım..”

Yanlış Saymayasınız!

Tahiri Mutlu, bazen tek başına, bazen ağabeylerden bir-ikisiyle Anadolu'yu gezip kardeşlerle görüşür ve Risale-i Nur mesleğinin esaslarını takviye etmeye çalışır. Zübeyir Gündüzalp'in vefatından sonra İstanbul'dan çıkarak Ankara'ya ve oradan da Doğu illerine hatta Doğubayazıt'a kadar birkaç kez gittiği bilinir. Bu ziyaretlerinden birinde Bayram Yüksel ve Osman Demirci Hoca da vardır ve kardeşlere Tevafuklu Kur'an'ın tabı ile ilgili bilgi vererek himmetleri talep eder. Ziyaretlerinden birinde Ankara'da Hacı Bayram'daki dershaneye uğrar.

Mustafa Türkmenoğlu'nun anlattığına göre:

1972 yılı idi... Ankara'da hizmetler hayli ilerlemiş ve yeni bir mülk dershaneye ihtiyaç duyulmuştur. Bunun için epey yer bakılmış, sonunda Emek'te emsallerinden biraz daha uygun fiyata bir yer bulunmuştur. Bu dairenin fiyatı o zamanın parasıyla 140 bin liradır. Ev sahibi müsamahasızdır. Verdiği kısa süre içinde para getirilmezse başkasına satacaktır. Diğer vilayetler de haberdar edilir. Gerek borç gerekse hibe olarak toplanan para ancak 126 bin 250 lira olur. Ertesi gün paranın ödeneceği son gündür. O gece sabaha kadar dua edilir, para defalarca sayılır. Fakat nafile, her defasında çıkan sonuç, 126 bin 250'den ne bir kuruş fazla ne de bir kuruş noksandır. Artık bu büyük fırsatın elden kaçtığı düşünülür. Çünkü 15 bin liraya yakın açığı kapatmak imkânı yoktur.

O gün kuşluk vakti Tahiri Mutlu Ağabey, İstanbul'dan Ankara'ya gelir. Bayram Ağabey, meseleyi üzgün bir şekilde Tahiri Ağabey'e açar. Tahiri Ağabey dinledikten sonra, “Parayı yanlış saymayasınız!” der. Herkes gülümseyerek itiraz eder, “Defalarca saydık ağabey!” derler. Yine de parayı ağabeye “İstersen bir de sen say” diyerek verirler. Tahiri Ağabey parayı sayar. Bu sayımda para 141 bin 250 lira olarak çıkar. Üstelik evin bedelinden bin 250 lira fazla! Para tomarının 15 tane binliğinin hem de defalarca eksik sayılması mümkün değildir. İlk anda işin kerametine intikal edemeyen kardeşler, hep bir ağızdan itiraz ederler, “Ağabey yanlış saydın. Biz akşamdan beri kaç kez saydık...” derler. Bunun üzerine Tahiri Ağabey para tomarını saymaları için uzatır. Tekrar sayarlar. Acayip! Kaç kişi eline alıp sayarsa saysın, para hep 141 bin 250 lira olarak çıkar. Herkes şok olur. O zaman bunun, “10 veli kuvvetindeki” Tahiri Ağabey'in kerameti olduğu anlaşılır. O gün bu büyük hizmetin, onun himmetiyle gerçekleşmiş olmasının sevinç ve mutluluğunu yaşarlar.

Bazı Tavsiyeler

Mahmut İşgören'in notları arasında Tahiri Mutlu Ağabey'le ilgili bazı tespitlere rastlarız. Bunlardan bir kısmını buraya alıyorum:

- Bir defasında Tahiri Ağabey, “Çoktan beri yatsının sünnetini ilk defa iki kıldım. Vitri de arkasından... Şimdi çalışma zamanı!” demişti. Kur'an'ın ilk baskısı yapılıyordu, forma gelmişti.
- Bir gün, “Yedinci Söz'ün sonundaki duayı ezberle ve her namazdan sonra oku” demişti, “Allahümme nevvir kulubena'dan sonra istersen 'Kuburena' da ilave et. 'Kalbimi ve kabrimi nur-i iman ve Kur'an'la nurlandır' de, daha iyi olur.”
- “*Sekine*'yi 19 defa oku. Sonunda da, “Ya Rab! Bugünkü ehl-i imanın dualarının kabulü ve Senin rızan için okudum, kabul et' diye niyet et. Sonra *Tahmidiye*'nin sonundaki duayı oku. En sonunda da evradın sonundaki duayı oku. Tamam, ondan sonra ne yaparsan yap.”
- Bir gün şöyle demişti:
- “Çok mühim kardeşim, çok mühim! Cemaat imamın sesine uyacak, hareketine değil... Kalkarken imam Allahü ekber dese cemaat imamdan evvel kalkar. İmam biraz doğrulacak, ondan sonra Allahü ekber diyecek. Camilerde Allah muhafaza niyetle imama uydum, diyor, ama imamı dinlemiyor!”
- Kardeşim, Risale-i Nur'la iktifa et. Yeniden bir şey katmaya yeltenme. Ben yedi sene Üstad'ın yanında kaldım. Yalnız bir tek kelime sordum. Sabah dersinde üç, dört, beş saat ders yaparız. İkindiden sonra başka... Tek kelime konuşmayız.”
- Ders okurken Tahiri Ağabey geldiğinde hürmeten ayağa kalkılacak olsa, “Oturun, devam edin! Kitap okurken ayağa kalkmayın, kitaba hürmetsizlik olur” derdi.
- “Üstad birisi bir şey istedi mi yaptırmazdı. Ben içimden bir şeyi arzu etsem, Sungur Ağabey'i gönderirdi. Çam Dağı'na gitmek isterim, hazırlanırım. 'Sen dur,' der, 'Bayram, sen gel!’”
- “İstanbul'dan giderken Adapazarı yakınlarında 15-20 haneli bir köy vardı. Hepsi Halk Partiliydiler. Üstad'ın oradan geçeceğini haber almışlar. Sırtlarında mavzerlerle sokaklarda dolaşıyorlardı. Bir tek otel var. Biz korkuyoruz, Üstad'a bir şey yapmasınlar diye... Biz iki-üç kişiyiz. Ne yapacağız? Üstad korktuğumuzu anladı, 'Tam tam, bu gece burada kalacağız!' dedi. 'İyi,' dedik, 'sırayla nöbet tutarız.' Sonra yatsı namazını kıldık. Bizim o damarımız kırıldı. Üstad, 'Haydi, gideceğiz' dedi. Köyün ismini Zübeyir'le düşündük çıkaramadık. Zaten akşamdan sonra girmiştik.”

“Bunlar Okunmak İçindir”

Tahiri Ağabey, dostlarına son derece vefalıdır. Onları ziyaret etmeyi, hâl ve hatırlarını sormayı ihmal etmez. Hatta çok kısa beraberlikten sonra vefat eden kızı Hicret'in beyini de tıpkı kızı hayattaymış gibi zaman zaman Dinar'a gidip ziyaret eder. Bu arada eski hizmet yıllarında Afyon'a bağlı, “Kızılören” diye bilinen, Üstad'ın “Karye-i İrfan” dediği köydeki dostlarını da ziyaret eder.

Hizmetinde bulunan Ekrem Kılıç bir defasında Tahiri Ağabey'le bu köyü birlikte ziyaret ettiklerini anlatır:

“Sanıyorum 1976 yılında idi... Tahiri Ağabey'le beraber Karye-i İrfan'da Mustafa isimli bir zatın evine gitmiştik. Geldiğini haber alanlar, Tahiri Ağabey'e karşı çok hürmet gösterdiler. Hatırladığım kadarıyla içlerinde Berber Mehmet de vardı. Epey sohbetten sonra Tahiri Ağabey:

‘Risale-i Nur'u okuyup yazmaya devam ediyor musunuz?’ dedi.

‘Eskiden Isparta'ya gidip gelir, okur yazardık. Şimdi eskisi gibi okuyup yazamıyoruz’ dediler. Tahiri Ağabey hiddetlendi:

‘O hâlde gidin evinizdeki kitapları getirin!’ dedi.

Herkes gitti, evinden bir miktar alıp getirdi. Bunlar arasında el yazması defterler de vardı. Tahiri Ağabey:

‘Bunlar okumak için yazılmıştır. Ben bunları İstanbul’a götüreceğim. Orada üniversitelilere okutturacağım’ dedi.

Risalelerin ne emek ve zahmetlerle yazıldığını bilen Tahiri Ağabey, onların okunmadan durmasına gönlü razı olmadı ve bunu bir israf olarak gördü.”

“Elimi Öpecekler!”

Hayati Mansuroğlu’nun ifadesine göre; Tahiri Ağabey, bazı zenginlerin mal ve paralarını alıp hizmette kullanır. Mesleğimizdeki istiğna düsturu sebebiyle Sungur Ağabey bir gün kendisine bunu hatırlatır:

“Ağabey, mesleğimizde bu var mı? Bu, mesleğimize uygun mu?” der.

Tahiri Ağabey şu cevabı verir:

“Kardeşim, o mallarını hizmette kullandığım kimseler, yarın kıyamet günü gelip bana teşekkür edecekler, ellerimden öpecekler!”

Tevafuklu Kur'an'ın tashih ve baskı çalışmalarının yapıldığı Kocamustafapaşa'da Tevruz Apartmanı'ndaki nurlu mekan... Soldan sağa: Muhsin Demirel, Mehmet Fırıncı, Abdülvahit Mutkan, Mustafa Sungur, Tahiri Mutlu, Abdullah Yeğin ve Hamdi Yüce... 1975 Nisan sonu...

Fethullah Hoca'ya Vekâlet

Tevafuklu Kur'an'ın yurt dışında basılmasına bazı ağabeyler karşı çıkarlar. Formaları ellerinde bulunduranlar vermeye yanaşmayınca sıkıntı doğar. Bunun üzerine ortaya yeni bir formül atılır. Tevafuklu Kur'an'ın basımı için bir vakıf kurulmasına karar verilir. Böylece Kur'an, kişilerin inisiyatifinden çıkıp vakıf adına basılacaktır. Gerçi Zübeyir Ağabey, hizmet adına böyle bir müessese kurulmasına Üstad'dan müsaade edildiğine dair bir şey duymadığını söylese de başka çare kalmaz. Tevafuklu Kur'an'ın neşri gayesiyle bugünkü Hizmet Vakfı kurulmuş olur...

Vakfın mütevelli heyeti üyeleri arasında Tahiri Mutlu da bulunmaktadır. Vefat eden veya istifa eden üyelerin yerine yapılacak seçimde, vakfın tüzüğüne göre önce üç kişinin ismi yazılıp kapalı zarfa konulur. Neticede mevcut mütevelli heyet, o üç isimden birini seçer. Tahiri Mutlu'nun istifasından sonra yazdığı üç isimden birisi Fethullah Gülen Hocaefendi'dir. Hizmet Vakfı mütevelli heyeti o üç isimden Hocaefendi'yi üyeliğe seçer.

Hocaefendi, Hizmet Vakfı'ndaki görevine bir müddet devam eder. Fakat daha sonra artan hizmetlere zaman bulamadığını ifade ederek izin ister ve vakıf üyeliğinden ayrılır.

Son Günleri

Tahiri Mutlu, İstanbul'da, Kur'an ve iman hizmeti esnasında, tabiri caizse cephe-i hizmette iken, 11ık bir Nisan günü (3 Nisan 1977) rahmet-i Rahman'a kavuşur. Vefat edeceği gecenin gündüzünde âdeta veda eder gibi komşularla görüşür, hatta tavan arasındaki eski el yazması kitaplarını bile çıkıp ziyaret eder, onlarla bile bir nevi vedalaşır. Aslında hiç hasta hâli yoktur, o gece her zamanki gibi yatsı namazını kılar, gece kalkmak üzere yatar.

Hizmetinde bulunan Ekrem Kılıç anlatıyor:

“Biz bazı hadiseleri sonradan değerlendirmek durumunda kaldık. Ben o zamanlar çok hasta olurum. Tahiri Ağabey temiz havayı çok severdi, odasının camlarını karşılıklı açardı, cereyan yaptırırdı. Ona dokunmazdı, ama ben çok zaman hasta olurum. Bazen nefesim kesilecek gibi olurdu. Bu yüzden kendimin vefatını hayal ederdim de Tahiri Ağabey'in vefatı aklımın kenarından geçmezdi... Sağlam bir bünyeye sahipti.

“Tevafuklu Kur'an ikinci kez basılmıştı. Onun nezaretinde baştan sona, son bir kez daha gözden geçirmeye başladık. Tahiri Ağabey, bu konuda çok hassas davranıyordu. En ufak bir hata kalsın

istemiyordu. Ben, Mahmut İşgören ve Tahiri Ağabey, bu karşılaştırmalı tashihi sonlarına yaklaşmıştık. Üçümüzden biri okuyor, ikimiz de takip ediyorduk. Daha çok med, kasır, hareke gibi teferruat hususları takip ediyorduk. Çalışmanın sonuna yaklaştık. Vefatına üç veya dört gün kalmıştı. Kendisinde değişik bir hâl belirlemeye başladı. Ne zaman Kur'an'ları kapatıp tashihe ara verecek olsak, dilinden şu dua eksik olmuyordu:

“Üç gün yatak, dördüncü gün toprak! Namerde muhtaç etme Ya Rabbi!”

Üç gün boyu âdeta bu cümle dilinde vird-i zeban oldu. O zamana kadar öyle bir şey olmadığı için hayret ettik, ama bir mana veremedik. Tahiri Ağabey'e ölümü kondurmuyor ve tabii bunun ne anlama geldiğini de anlamıyorduk. Çünkü ölüme sebep olacak ağır bir hastalığı yoktu.

Hatta o gün ikindiden sonra alt kata inip Rüştü Ağabey'le Otuzuncu Lem'a'dan kayyumiyet bahsini okumuşlar. Hatta enteresan bir şey oldu. Gece vefat ettiğinde bir kardeş, Rüştü Ağabey'i uyandırıp:

‘Ağabey, Tahiri Ağabey gitti!’ deyince, Rüştü Ağabey, ölümüne ihtimal vermediğinden:

‘Bu gece vakti nereye gitti!’ demiş.

Çünkü daha gündüz kendisiyle ders yapmışlardı... Hasta değildi, kimse öleceğine ihtimal vermiyordu.

Neyse, Kur'an'ın tashihi bitti. Sanıyorum çarşamba günü idi. Onu takip eden cumartesi gününü pazara, yani 2'yi 3 Nisan'a bağlayan gece vefat etti.

Biz o gün ikindiye kaldık, dersten sonra seccadesini ben odasına götürdüm. Biraz sonra kendisi de odasına geldi. ‘Ekrem, bir kâğıt kalem bul,’ dedi, ‘mektup yazacağız!’ Ben de düşündüm: ‘Bugün cumartesi, postane kapalı. Yarın da pazar, bu mektup pazartesine kalacak. Şimdiden yazmanın ne anlamı var!’ Böyle, aklımıza sığmayan pek çok hadise olmuştu, daha sonra Tahiri Ağabey'in haklı olduğunu görmüştük. Onun için aklıma, ‘Sen karışma!’ dedim. Kâğıt kalemi getirdim, yazmaya başladık. Damadı ile kızına hitaben o söylüyor, ben yazıyorum. Kızı Saime'ye hitap ediyor, ‘Ben sizinle daha evvel konuşmuştum. O tarla çok hisseli olduğu için o değil de (...) tarlayı satalım. Hem sizin hem bizim ecdadımıza faydası olur. Ben inşaallah 10 güne kadar geleceğim, size hadis-i şerifler okuyacağım’ diyordu.

Sonradan damadından öğrendim, satılan arazinin parası Ispartalı Salim Ağabey'e verilip, kârını iman Kur'an hizmetlerine aktarmayı tavsiye etmiş. İkinci namazından sonra mektubu yazdık, masanın üzerine koyduk. ‘Zarfin ağzını kapatayım mı?’ dedim, ‘Yok’ dedi, öyle kaldı.

O gece yatsı namazından sonra seccadesini odasına götürdüm. Saati gece üçte kalkması için kurdum. ‘Allah rahatlık versin’ deyip odadan çıktım.

O zaman Mimar Mehmet Ali Ataizi Kardeş vardı. O sıralar salonda, gece sabahlara kadar okurdu. Tahiri Ağabey gece göğsünde bir ağrı hissetmiş, zile basmış. Mehmet Ali Kardeş gitmiş. Ilık bir su istemiş ve eritip içtiği toz şeklinde bir ilaçtan almış. Fakat ağrı geçmeyince tekrar zile basmış. Bu sefer ben de uyandım. ‘Kardeşim, bu ilaçtan içtim, ağrı kesilmedi! Dr. Tahir Barçın Efendi'yi bir arasak...’ dedi. Olacak ya, Dr. Tahiri Ağabey de oturduğu evden o gün Feneryolu'na taşınmıştı. Ne adres var, ne telefon... Daha önce hasta olduğu zaman ya ona giderdik ya da onu çağırırdık. İlaç paketini boşunu bana uzattı. ‘Ekrem,’ dedi, ‘Ben bundan bir tane içtim, tesir etmedi. Sen bunu al, Hüsnü'ye git. Bundan bir tane daha içebilir miyim diye sor, Hüsnü'yü de al gel!’ Torunu Hüsnü, o zaman göz bölümüne asistan doktor olarak girmişti.

Gittik, Dr. Hüsnü'yü alıp getirdik. Hüsnü Bey aynı ilaçtan bir daha içirdi. Ağrının kesilmediğini, devam ettiğini görünce yatırmak istedi. Fakat ağrı daha şiddetlendiğinden sırtını arkaya dayalı olarak oturttuk. Hüsnü Bey, ağrının vücuda yayılıp yayılmadığını sordu. Önce yayılmadığını söyledi. Bunun üzerine bir müddet daha bekledik. Derken ağrının yayıldığını söyleyince, Hüsnü Bey, hemen bir araba hazırlanmasını, hastaneye kaldırılması gerektiğini söyledi. Koşarak aşağı kattaki Sadık

Bahtiyar'a durumu bildirdim. Süratle tekrar bulunduğu kata çıktım. Sadık Bahtiyar da arkamdan hazırlanıp geldi. O sırada Dr. Hüsnü, kalbine masaj yapıyordu. Tahiri Ağabey sedirin üstünde dizüstü tahiyatta gibi oturmuş, dudakları kıpır kıpır, hep bir şeyler okuyordu. O anda son nefesini vererek ruhunu Rahman'a teslim eyledi. Rahmetullahi aleyhi rahmeten vasiaten...

Bir gün önce ağabeyi telefonla kendisini aramıştı. Ona, 'Hemen ziyaretine gelirdim, fakat şimdi geç oldu. Yarın sabah inşaallah ziyaretine geleceğim' dedi. Ağabeyi o zaman Suadiye'deki akrabalarında kalıyordu. Ertesi sabah kendisini Suadiye'ye götürdük. Bir ben, bir de arabayı kullanan kardeş vardı. Bize, 'Yarım saat arabada bekleyin, görüşüp geleyim' dedi. Hakikaten tam yarım saat sonra geldi. Arabaya bindi, bana döndü, tebessüm ederek:

'Ağabeyime, artık dünyaya çalışman yeter, şimdi ibadete, ezkâra vaktini sarf et' dedim. İyi yaptım mı?' dedi.

Birkaç gün önce de Mahmut Kardeş bir yakınının vefatı dolayısıyla Hatay'a gitmek istemişti. Genelde isteyen herkese izin verdiği hâlde, ona izin vermek istemedi. Baktı, kardeşin boynu büküldü. O zaman Tahiri Ağabey, 'Git ve hemen dön, pazar akşamı burada ol!' dedi. Kısa bir mesafe olmadığından bu da kolay bir şey değildi. Kardeş tekrar yere bakınca, 'Git, ama pazartesi sabahı burada ol!' dedi.

Tahiri Ağabey hiç böyle yapmazdı. Ama bu sefer Mahmut Kardeş'in gitmesini istemiyor ve istese de çok sınırlı izin veriyordu. Bunun üzerine Mahmut Kardeş gitmekte tereddüt etti. Ben, 'İzin aldın, hadi git!' dedim ve gitti.

Pazartesi öğle namazını müteakip Fatih Camii'nden kaldırıldığı sırada Mahmut da ancak Topkapı terminaline gelebilmiş, orada öğle namazını kılıp Kocamustafapaşa'ya geçmiş. Kapıda 'Cenaze Fatih'ten kalkacak! diye yazıyı görmüş. Ama kimin vefat ettiğinden haberi yoktu. 'Cemaatten birinin cenazesi' diye düşünmüş. Sonra biz geldik, durumu bildirdik. Tahiri Ağabey'in dediği gibi pazartesi sabahı gelmiş olsaydı cenazeye yetişecekti...

Vefat ettiği günün sabahında, Bayram Yüksel, Hüsnü Bayram, Abdullah Yeğin ve Anadolu'dan bazıları, naaşının bulunduğu Kocamustafapaşa'daki eve geldiler. Saat 11'e doğru Isparta Sav kahramanlarından, uzun yıllar hizmette ve hapiste beraber oldukları Mustafa Gül Ağabey geldi. Yüzünü görmek istedi, açtı ve son kez, 'Rabbinden razı, Rabbi ondan razı' olan mutmain, mütebessim çehreyi seyretti. Ardından, 'Vay mübarek!' diyerek, hıçkırığa hıçkırığa ağlamaya başladı."

Cenaze namazı, Fatih Camii'nde Osman Demirci Hoca tarafından kıldırılır. Büyük bir kalabalığın parmak uçları üzerinde Eyüp Sultan'daki kabrine taşınıp defnedilir.

Ağlamasını Unutan Sema!

Vefatından sonra hava garip bir hâl alır. Kayseri'de bulunan Necmettin Oğuz, havadaki bu durumu şöyle anlatır:

"Sema, âdeta kızgın bir tavadan çıkan duman rengiyle kaplanmıştı. O zaman Kayseri Müftüsü Necmettin Nursaçan'ın söylediğini unutmam:

'Mutlaka Allah'ın çok sevgili, salih kullarından biri dünyayı terk etti; bu hava ona işarettir!'

Tahiri Ağabey vefat ettiğinde, kardeşimiz Ömer Uyar'ın pederi için okutacağı mevlit dolayısıyla Isparta'daydık. Ne gariptir ki onun ölüm haberini kendi memleketinde almıştık. Kayseri'de görülen havanın benzerine orada da şahit olmuş, bir mana verememiştik. Demek bütün Türkiye'nin üzerinde aynı kasvetli hava hâkimdi... Gerçekten büyük bir veli, bir Allah dostu, dünyayı terk etmişti. Dönüşte Yeni Asya gazetesinde, vefatını konu alan bir yazı yazmış ve havanın bu durumuna dikkat çekmiştim."

Bu ibretli yazıyı, aradan 30 yıl geçmesine rağmen, ruhuna rahmet niyazıyla buraya alıyorum:

Gufrana Bürünmüş Tabut

Eskişehir'den Isparta'ya doğru arabamız süratle ilerliyordu. Anadolu o gün bir başkaydı. Her taraf sanki kavrulmuş bir dumanla kaplanmıştı. Rengi ne siyahtı, ne de beyaz... Kızıla çalan bir sisti bu! Aramızda semanın bu hâlini konuşuyorduk. Sebebi neydi acaba? Çünkü hiç görülmemiş bir hâl idi. Yoksa manevi âlemde bir şeyler mi oluyordu? Âdeta güneş tutulmuş gibiydi! Rüzgarsız hava, durgun bir denizi andırıyordu. Her tarafa bu kıızıla yakın bulut sinmiş, kalmıştı. Hatta resim çeken arkadaş, bu yüzden dağların manzarasını çekememişti.

Isparta'ya doğru yol alıyoruz. Havada hiçbir değişiklik yok. Aynı hâl devam ediyor. Ve aramızda tekrar tekrar mesele oluyor. Hatta atom bombası mı atıldı, diye içimizden geçiriyoruz. Bir şeyler hissediyorduk, ama bir türlü keşfedemiyorduk. Isparta'ya varmıştık. Bir kardeşimizin pederi için mevlit okunacaktı.

(...) Ve havanın esrarını açığa çıkaran, aklımızda düğümlenen soruları çözen bir haber aldık:

“Tahiri Mutlu Ağabey vefat etti!”

Semanın ne demek istediği, bu acayip sisin manasının ne olduğu açığa çıkmıştı. Tesadüf olamazdı. Çünkü kainattaki hadiseler başıboş değildi. Hele böyle mübarek bir insanın kainattan gidişi, rastgele bir hadise olamazdı. Nitekim aynı yüce gaye etrafında beraber cihat etmiş, çile çekmiş, hapishanelerde mücadele vermiş Zübeyir Ağabey de altı sene önce, aynı gün vefat etmemiş miydi!

Zübeyir Ağabey, 4 Nisan 1971'de Eyüp Sultan sırtlarından ebediyete açılan kabrine konulmuştu. Altı yıl sonra yine aynı gün 4 Nisan 1977'de Tahiri Mutlu Ağabey...

Burada tesadüf değil, tevafuk vardı. Çünkü ölüm, failsiz bir in'idam değildi. Hakîm ve Rahîm bir zat tarafından vatan-ı asliye bir sevkuyattı.

Kur'an, semanın ağlayacağını, ehl-i imanın ölmesiyle mahzun olacağını mana-yı muhalifiyle ifade ediyordu. Biz Isparta'da bu hakikatin tecellisini semaya bakıp bakıp okuyor, gözümüzle görüyor ve ruhumuzla duyuyorduk.

Elbette böyle bir mana kahramanının, ömrü iman ve Kur'an hizmeti yolunda geçmiş, çile çekmiş, hapishanelere girmiş bir büyük mücahidin ölümüyle mevcudat mahzun olacak, sema ağlayacaktı...

(...) Ve sema ağlıyordu. Fakat Isparta seması gözyaşı dökmeden ağlıyordu. Âdeta hayretinden ağlamasını unutmıştu...

Bir hadis-i şerifte, “Ne mutlu o kimseye ki, ömrü uzun ve ameli güzel olur!” buyurulmaktadır. İşte bu Peygamber müjdesine mazhar olmuş bahtiyar, mutlu ve mesut bir insan idi Tahiri Mutlu. Kemalın zirvesinde bir yıldızdı. O, melek-misal bir insandı. Ama celalli ve haşmetli bir melek görünümündeydi.

O ala-yi illiyyine, kulluğun miracına çıkmış bir büyük veli, bir yıldız insandı. Takva kalesinin kahramanı bu insan, aziz bir misafir olarak yaşadı ve göçtü bu âlemden. O, her an huzur-u daimîde idi. İnsan onun huzurunda huzur ve sükûn bulurdu. Bütün dünyevî ağırlıkların üzerinden kalktığını, bir kuş hafifliği kazandığını hissedirdi. Ilık bir mana atmosferi çevrelerdi etrafını. İyilikten başka bir şey düşünmezdi. Konuşurken sesi sanki maveradan gelirdi! Lahutî bir sedayla okuduğu Nurlar, dinleyenlerin kalbine feyiz nefhaları sunardı. Onun meclisinde insan, engin feyiz deryasında bulurdu kendini...

O, Kur'an'a âşıktı. Zaten uzun ömrünü onun yolunda feda etmişti. Üstad'ının hayat gayelerinden olan Tevafuklu Kur'an için bir genç gibi didinir, gece gündüz, yorulmadan tashihleriyle uğraşır.

Kur'an dinlemeyi de çok severdi. Her ziyarete gidişimde okutur, huşu ile dinlerdi. Kur'an'a karşı iki büklüm olur, edep ve hürmet abidesi kesilirdi.

Nihayet onu da muazzam ve muhteşem bir teşyi ile uğurladık. O gün Fatih'ten Eyüp Sultan'a nurlu

bir sefer oldu. Etrafi hayretler içinde bırakan muhteşem kalabalık, yollara sığmadı. Gufrana bürünmüş tabut, eller üstünde Eyüp Sultan sırtlarının ahirete açılan tepesine vardı. Kur'an'lar okundu ve dualar edildi.

Evet, bir yıldız insan daha vuslata ermişti. Üstad'ına, yâranına kavuşmuştu. Ebedler ülkesinin mesut iklimine uçmuştu. Kim bilir, bu millet üzerindeki hangi musibetleri alıp götürdü bu büyük veli?

Ya Rab! Onun ve onun gibilerin şefaatlerini, himmetlerini üstümüzden eksik etme! Bizlere de onun yolunda hizmet ve ibadetle geçen bir ömür ver! Güzel bir hatime ve mutlu bir son nasip et! Âmin...

İKİNCİ BÖLÜM

Tanıyanların Dilinden

BURAYA KADAR Tahiri Mutlu'nun hayatıyla ilgili bilgilere yer verdik. Bu bölümde onunla ilgili hatıralara yer vereceğiz...

Tahiri Mutlu ile hizmette beraber bulunmuş, ona yetişmiş kişilerin onunla ilgili hatıra ve beyanları bu bölümde yer alacak.

Bir zatın şahsiyetini anlamakta bu tür hatıra ve beyanların büyük önemi vardır. Onunla görüşüp hatıra sahibi olanlar, elbette bizim burada tespit ettiklerimizden ibaret değildir.

Biz, biyografi tarzıyla, hayat ve hatırat çerçevesi içinde elde edebildiğimiz ve ulaşabildiğimiz bilgilerle bir örnek sunuyoruz.

Şunu ifade etmeliyim ki, bu tür araştırmalar, elde edilecek yeni bilgilerle daima gelişmeye açıktır. Ve her hatıra kendi makamında önemlidir.

Takvada Tahiri

Mustafa Sungur

Hep Tebessüm Ederdi

TAHİRİ'LER, ZÜBEYİR'LER, Ceylan'lar, Bayram'lar, her biri cemaatin şahs-ı manevisinde boy atan farklı kabiliyetlerdir. Evet, sadakatte Zübeyir, ihlasta Bayram, zekâda Ceylan, takvada Tahiri... Her birisi ayrı bir sahada boy vermiş, gelişmiştir.

Tahiri Ağabey, ubudiyet ve takvada kaim, sadakatte daimdi. Hiç gülmezdi, ama hep tebessüm ederdi.

Üstad'ımız ona farklı davranırdı. Bir şeye kızsın, Tahiri gelse ona döner, "Hoş geldin Tahiri!" der demez, yüzündeki o kızgınlık hâli anında silinip giderdi.

Bir gün Üstad bize çok hiddetlenmişti. Öfkeli konuşuyordu. O sırada kapıda Tahiri Ağabey belirdi. Üstad'ın yüzü birden 180 derece değişti, mütebessim ve tatlı bir hâl aldı. Bir buna hayret ettik. Üstad'ın yanında Tahiri Ağabey'in yeri başkaydı...

Neşriyatta Büyük Hizmet

Neşriyatta büyük hizmetleri olmuştu. *Hizbü'l-Kur'an*, *Hizb-i Hakaik* ve *Ayetü'l-Kübra*'yı İstanbul'da bastırmıştı.

Bir zaman aile efradını bir masanın etrafında toplayıp hep birlikte risale yazmışlardı. Üstad kendisini "Nur Fabrikası"nın azaları arasında sayıyordu. 1942 yılında Üstad'ımızı Kastamonu'da ziyaret etmişti. Bir mektubunda Üstad bu ziyaretinden memnuniyetini belirtirken şöyle der:

"Aziz, sıddık kardeşlerim ve hizmet-i Kur'aniye'de kuvvetli arkadaşlarım!

Bu defa Kahraman Tahir'i umumunuz namına gördüm. Ve onda bir Lütfi, bir Hafız Ali, bir Hüsrev ve bir Said (fakat genç Said) müşahede ettim. Cenab-ı Hakk'a çok şükrettim...

Bu defa onun kokusunu alıp, o daha gelmeden, benim yanıma gelen komiser ve taharri adamları münasebetiyle, benden talebeler tarafından sual edilen bir mesele, belki size de faydası var diye gönderildi.

Umum kardeşlerime birer birer selam ederim.

Kardeşiniz Said Nursî"

Daha biz ne diyelim? Bu mektuptaki ifadeler onu anlatmaya yeter, bize bir şey bırakmaz...

Üstad'ımız, *Kastamonu Lahikası*'nda yer alan ve Kastamonu'daki talebeler tarafından sorulan, siyasetle alakadar olmadığını izah eden mektubu, Isparta'daki talebelerine, Tahiri Ağabey'in eliyle gönderir.

Üstad Himmet Etmiş

Bir ara Tahiri Ağabey'in hapisyanede yüzü felç olmuş, ağzı yana kaymıştı. Üstad eliyle meshedip dua etmiş ve iyileşmişti.

Üstad'ın iki kalın cübbesi vardı. Bunlara "maşlah" diyordu. Kırmızı olanını Tahiri Ağabey'e, yeşil olanını da Hüsrev Ağabey'e vermişti.

Üstad'ımız Mustafa Osman'ı Tahiri yerinde kabul ederdi. Onun da Tahiri Ağabey gibi kuvve-i velayeti vardı.

Ya Okur, Ya Yazar, Ya da Namaz Kılırdı

Abdullah Yeğın

TAHIRİ AĞABEY'İN en çok dikkatimi çeken yönü, Risale-i Nur'dan başka hiçbir şeye fazla kıymet vermemesiydi. Ya yazardı, ya okurdu, ya da namaz kılırdı. Üstad'ımızın bütün emirlerini noktası noktasına yerine getirmeye çalışırdı...

Zaten en tehlikeli zamanlarda, Denizli Mahkemesi'nden önce *Ayetü'l-Kübra*'yı neşretmesi, İstanbul'da gizli tabı çok büyük fayda vermişti.

Üstad'ımızın da mektuplarda söylediği gibi, fevkalade sadakatli bir ağabeyimizdi. Risale-i Nur'a karşı fevkalade sadıktı.

Ben bir kardeşimizden işitmiştim. Üstad'ımıza, “Şimdi üniversite mezunu kardeşlerimiz var. Eskisi gibi birkaç kişi çalışmıyor” demişler. Üstad:

“Bize üniversite mezunu değil, bize ‘Risale-i Nur’a sadık talebe’ lazım” demiş. İşte Tahiri Ağabey bunlardan birisiydi.

Risale-i Nur'a sadık; Üstad ne derse yapar, boş durmazdı. Hasta da olsa, yine oturduğu yerde dersini ve Kur'an'ını okurdu. Çoğu zaman abdestli bulunurdu.

Üstad'ın kıymet verdiği talebelere kıymet verirdi. Onlara danışmadan bir şey yapmazdı. Kendisi “şöyle olsun” demezdi, sorardı. Risale-i Nur'dan başka bir meşgalesi yoktu. Ağır başlı, acele etmez, çok tadil-i erkânla namaz kılırdı. Herkesi imamete geçirmezdi. Allah şefaatine nail etsin!

Ailesi de vefat ettikten sonra tamamen kendini hizmete vermişti. Pek çok mülkünü satıp hizmete verdiği de bilinir.

Hulasa bir Nur talebesi nasıl olursa, Tahiri Ağabey o vasıfları haizdi...

Zemberekvarî Bir Hizmet

Mehmet Fırıncı

Güzel Yazısıyla Hizmet

TAHİRİ AĞABEY'İN özellikle Eskişehir hapsinden sonra hem kendi güzel yazısı, hem aile fertlerinin yazıları hem de teksir ve matbaalarda risaleleri çoğaltıp bastırmakla Risale-i Nur'un neşrinde zemberekvari bir hizmeti olmuştur. Zaman zaman İstanbul'a gelerek eserlerin matbaalarda basımını takip etmiştir. İstanbul'a geldiğinde çoğu zaman Nazif ve Mazhar Çelebi'lerin Süleymaniye'deki köşkünde kalırdı. Çünkü İstanbul'a geldiğini haber aldıklarında onu bırakmazlardı, misafir etmek için ısrar ederlerdi. Zira onlarla Atabey'den akrabalığı vardı. Şu andaki Çelebi Hava Yolları şirketi onlara aittir.

Beni İmam Yaptı

Hiç unutmam, bir gün İstanbul'a geldiğinde seferî olduğundan namazı benim kıldırمامı istedi. Yalvarırcasına, "N'olur, sen kıldır da ben arkanda iki rekât daha fazla namaz kılayım!" dedi. Kendi kıldırma iki rekât eksik kılacak... Israr etti, beni öne geçirdi. Ezile büzüle öne geçtim. Ben kim, Tahiri Ağabey'e imam olmak kim!

O sırada kâğıt kalem, mürekkep gibi yazı malzemeleri almak üzere beraber Süleymaniye'den çıktık. Bozdoğan kemerini geçince orada önümüze üst üste dilenciler çıktı. Tahiri Ağabey, hepsine de vermeden geçmedi. Ben, "Ağabey, bunlar bu işi biraz ticarete döküyorlar!" diyecek oldum. Dedi ki: "Kardeşim, 'şey'en lillah' dedi mi vermek lazım..."

Yani, Allah rızası için istedi mi, sen verdiğinde sevabına nail olursun, demek istedi.

[بېرىنچى ئېغىز] شۇكى ئات بوز وندە سىرىدان مەنى مانك كىمال
انتظامدى، وكىمال موز وىنلىرى وكىمال زىنلىرى، و ايجازىنك سىرىدى
و بېرىنچە ئىزمەلى، ورتك فطرت انظما را ئىتمە لىرى ناسلكە بىر سانغ
كىملىك و مېوب و جودىن وكىمال قەدىنى و وودىنى غايت كىشى بىر قىيا
سىدە كوستىيوردا او پىلە دە جامدە و بىسپ مەنەردەن مەنەردەن آىرى
و منتظم مەركىبانك ايجادى مەركىبات عدەتقە بىنە اوصانغ كىملىك و مېوب و
دېنە شىراوت و وودەننە اشارت اىتمەكە بىر ابرھىت مجموعه سىلە غايت
يارداق بىر طرز دە كىمال قەدىنى و وودىنى كوستىيوردا كىملىك تەركىبان بىر
دات نەبىر ايدىدان تەركىب و تەخلىل كەتكەن مەنە كىملىك دە نىزايت دەقە
افتصاد و قارىشە ايجىدە نىزايت دەقە دە بىر امتىياز و نەبىلە
مەنەلا اظورا قەدى كىملىك و كوكلك موق قارىشە اولدىنى مالدە
كەمچ شىبىر مابەرقە بىر سورىدە سىبىلەنە لىرى و وودىنى تەبىر و تەبىر
اىتمەك و آغاچلار كىرن قارىشە مادە لىرى بايراق و مېوب و مېوب و تەبىر
اىتمەك و مېوب بىر نە قارىشە بىر سورىدە كىدن غداق مادە لىرى كىمال
كەتكەن وكىمال مېزانلە . . . آىرۇب تەبىر اىتمەك بىنە او كىملىك مطلق
و كىملىك مطلق و او قارى مطلق و مېوب و جودىنى وكىمال قەدىنى و وودىنى
كوستىيوردا كىملىك لىرى لىرى مەنەردەن بىر نە كىملىك كىملىك و مېوب و مېوب
كىمال كەتكەن كىملىك بىر مېوب بىر كىملىك كىملىك بىر كىملىك بىر كىملىك

Tahiri Mutlu, ilk dönemde, okunaklı, itinalı ve inci gibi yazılılarıyla “Nur Fabrikası”nın faal bir üyesi idi.

Hayatında En Öncelikli Şey Namazdı

Mehmet Emin Birinci

“Gerçi Velidir!”

“TAHİRİ AĞABEY” denince ilk akla gelen şey, takvadır, namazdır, dua ve ezkârdır. Mesela sarıksız cübbesiz hiç namaz kıldığı vaki değil. Üstad’dan kalan seccadesi üzerinde namazdan beş dakika önce hazır olur ve ezanı beklerdi. Yine Üstad’dan kalan maşlah (cübbe) ile namaza durur, tadil-i erkânla kılar. Hayatında en öncelikli şey, namazdı. Yatsıyı kılar, vitri kılmaz, yatardı. Çünkü vitir, gece namazıdır. Kalktığında önce vitirle başlar, teheccüt kılar, sonra da evrad ve ezkârla sabahlardı.

Üstad onun için, “Gerçi velidir” der. Katiyen öyledir. Ama hiç kendini belli etmezdi.

“Zübeyir Bilir”

Tahiri Ağabey, küçük olsun büyük olsun bütün ehl-i hizmete hürmetkâr davranırdı. Hizmet için kendisine bir şey sorulsa, “Zübeyir bilir, ona sorun!” derdi.

Tevafuklu Kur’an’ın basılması için benim Almanya’ya gitmem istişare ediliyordu. Bazıları para meselesinde itiraz edecek oldular. Tahiri Ağabey hiddetlendi:

“Bunlar vermezlerse, ben vereceğim, git!” dedi.

İşte Sadakat!

Bir gün Isparta’ya gittim. Üstad evde yoktu. Yerine Tahiri Ağabey’i nöbetçi bırakmıştı. “Ahi,” dedi, “kusura bakma, Üstad olmayınca ben seni Üstad’ın evine alamam!”

İşte, Üstad’a sadakat ve bağlılık budur...

Bir gün Fırıncı Ağabey’le İzmir’deydik. Haber aldık ki, Tahiri Ağabey Tire’de hastalanmış. Gittik. Baktık âdeta cansız yatıyor. Doktor gelmiş, bakmış nabızı normal, ateşi normal, “Bunda bir şey yok!” deyip gitmiş. Ama baygın yatıyor. Neyse, Nihat Kurtça ve Fırıncı Ağabey’le birlikte kendisini alıp İzmir’e getirdik. Kan tahlili yapıldı. Meğer şeker komasına girmiş... Biraz şeker zerk ettiler, hemen ayıldı, kendine geldi.

Torunlarını çok severdi; anne tavuğun civcivleri üzerine titremesi gibi onları korurdu.

Selahattin Yıldız, Tahiri Mutlu ve Mehmet Emin Birinci...

Ankara Cezaevi'nde Beraberdik

Mustafa Türkmenoğlu

Üstad Onu Ankara'ya Gönderdi

TAHİRİ AĞABEY'İ Isparta'da Üstad'ın ziyaretine gittiğim zamanlar görüyordum. Ama öyle karşılıklı oturup sohbet etmiş değildim. Bizden yaşlıydı.

Üstad, 1956'da ilk defa risalelerin Latince olarak neşri için Tahiri Ağabey'le Ceylan Kardeş'i Ankara'ya bize yardımcı gönderdi. Rahmetli Tahiri Ağabey, Kur'an harflerinde Osmanlıca'dan karşılaştıracak, Ceylan da yeni yazıda bize yardımcı olacaktı. İki ay kadar kaldılar. Elllerinden geldiği kadar bize yardımları dokundu. Ondan sonra Üstad kendilerini çağırdı.

Matbaada baskı işine Üstad'ın verdiği ehemmiyeti göstermesi bakımından önemlidir. Bir ara matbaacılar baskı işini 15 gün kadar durdurmuşlardı. Ceylan Ağabey, bu arada memleketine gidip anne babasını ziyaret etmek için Üstad'dan izin istedi. Üstad'dan gelen cevapta, "Sizin orada vaktinizi uyuyarak geçirmeniz, babanızı ziyaretten daha sevaplıdır" diye yazıyordu.

Bekir Ağabey Davayı Tanıdı

Bekir Ağabey orada davayı tanıdı. Hepimizin vekâletini almak üzere bir odada bir araya gelmiştik. Bize, "Davanızı mı savunayım, yoksa sizin tahliyenizi mi öne alayım?" dedi. Biz ağız birliği etmişçesine, "Davamızı savun, biz burada kalmaya razıyız" dedik. Tabii bu, onun üzerinde şok etki yaptı. Çünkü daha önce kime sormuşsa önce tahliye olmak istemiş. Biz "dava" deyince risaleleri okumaya başladı. Davaya tam sahip oldu.

Şunu da söyleyeyim:

Zübeyir Ağabey anlatmıştı. Üstad Hazretleri gece kimseyi kabul etmediği hâlde Bekir Ağabey'i kabul etmiş. Zübeyir Ağabey'e, "Bekir gelecek, onu kabul et" demiş.

Hakikaten gece yarısı Bekir Ağabey geliyor. Üstad kabul ediyor ve ona vekâletini veriyor. Öyle bir vekâlet ki, bütün alanları kapsıyor... Hakkımda dava açmasına, davadan feragatine, tazminat ve tazminattan feragatine, her şeyi veriyor. Üstelik hem mühürünü basıyor, hem de parmağını... Bekir Ağabey'e karşı sonsuz bir güven göstermişti.

Namazı Vaktin Evvelinde Kılardı

Rahmetli Tahiri Ağabey, namazı vaktin evvelinde kılardı, vakti hiç geçirmezdi ve tadil-i erkâna çok riayet ederdi. Hatta Ramazan'da bir kere rastlamıştık. Bir teravih iki saat sürmüştü...

Bir gün ben pencereden dışarıya bakıyorum. Dairemiz yerle birdi. Birileri geçiyordu. Bana bir kızdı, "Bakma!" dedi. Takvası kuvvetliydi. Cenab-ı Allah şefaatine mazhar eylesin.

Ben bir gün Üstad'ın yanına gittim, Isparta'da bana:

"Nerelisin?" dedi. Ben tabii, İstanbul'da doğma büyümeyim, ama pederim Humus Hama tarafından gelme olduğundan, "Humusluyum" dedim.

Üstad kafasını kaldırdı. Şöyle köşeye baktı baktı. Hani insan uzağı görmek için gözünü büzüştürür ya, öyle baktı baktı. Sonra tebessüm ederek:

"Siz," dedi, "Şamlısınız."

"Şam'da bir Kürt mahallesi var, sen oradansın. Sen hem Kürt'sün, hem Arap'sın," dedi. "Sonra,

akrabayız. Şu şu soyda birleşiyoruz.”

Bunu bugüne kadar kimseye söylemedim.

Hukuk fakültesini bitirince, her insanda olduğu gibi bende de makam arzusu vardı. Yüksek dereceli memur, vali, hatta milletvekili olabilirdik. Ziyaretine gittiğimde bana dedi ki:

“Sana milletvekilliği, valilik, diyanet işleri başkanlığı, hatta üçünü birden verseler ve çok cüzi şeylerde onlara ittiba edeceksin, deseler, bunu mu istersin; yoksa, hem seni hem kardeşlerini hapse atacaklar. Hangisini tercih edersin?” dedi. Ben tabii ses çıkarmadım. Aynen şöyle dedi:

“Ben, kardeşim, ikinciye tercih ederim.”

Sarız'da savcı idim. Bana yaşlı bir savcı arkadaştan mektup gelmişti. Meğer gelen bütün mektupların fotokopilerini çekiyorlarmış. Neyse, bir gün bir telefon geldi. “Acele Ankara'ya gel!” diye. Müsteşar çağırıyor. Yüksek bir harcırah verdiler. Neyse, çıktım müsteşarın odasına. Onlar beni çağırdılar.

Yaşlı müsteşar bana, “Bak evladım, seni aldatıyorlar” dedi. “Bunlarda bazı küçük kitaplar var. Bunlar zahiren iyidir. Kendilerine çekerler. Benimsettikten sonra, –işaret ederek resmi gösterdi– ondan sonra buna deccal derler. Sen vazgeç. Seni merkeze alacağım, ne makam istersen vereceğim” dedi. Bilmiyor ki, ben de onlardanım.

Tabii hiç ses çıkarmadım. Sarıız'a döndüm. Ardından hemen bir telgraf emriyle Kars 'ın Susuz kazasına naklim geldi.

Üstad'a Acıdım

Bir gün son zamanlarında Üstad'ı ziyarete gittiğimde bitkin bir hâli gözüme ilişti. İçimde kendisine karşı bir acımak hissi gedi. Baktım biraz sonra Üstad değişmeye başladı. Şaşırdım kaldım. Üstad yatağında oturuyordu, ben yerdeydim. Değişti, büyüdü, büyüdü, sanki duvarı kapladı. Bir açık seçik konuşmaya başladı ki, ben ekseriyetle zor anlardım. Gayet net konuşmaya başladı. Hayret ettim. Sonra yavaş yavaş büzülmeğe başladı. Korktum. Sonra gönlümü aldı. “Bak,” dedi, “sen geldin, Cenab-ı Hak bana şifa verdi.”

Çok büyük bir zattı, ama biz o zaman anlayamadık. Belki anlasaydık, kimbilir hizmetten çok, şahsına önem verir, hizmette geri kalırdık.

Acip Bir Zattı

Ali İhsan Tola

Tok Sesiyle “Ahi!” Dedi mi Tamamdı

TAHİRİ AĞABEY’LE çok eskiden tanışırız. Sık sık Senirkent’e gelir giderdi. Atabey’le münasebet bürosu yakın olduğu için... Evvelce tütün mütün çalıştırırdı. Gül bahçeleri vardı. Sekiz-on tane imbikleri vardı. Mahallin eşrafıydı. “Zade” olarak tanınırdı. Zade, Osmanlı’da nesl-i Nebevî’den gelenlerin isimlerinin sonuna gelirdi. Bunlara “Çelebizade” denirdi.

Tahiri Ağabey’in İstiklal Harbi’nden gazilik madalyası ve maaşı vardı. Ama maaşını almazdı. Ahmet Feyzi Ağabey de öyle... Ölürken gazilik kağıdı geldi, maaşını alabilirsin, diye, o da almadan gitti. Böyle vatana hizmet edenler, bu gibi şeyleri nazar-ı itibara almazlardı.

Tahiri Ağabey o tok sesiyle “Ahi” dedi mi tamamdı. Acip bir ihlası vardı. Acayip hâlleri vardı. Kaşları çatı mı bitti. “Böyledir” dedi mi, daha üzerine varamazsın. Sünnete en ufak bir aykırılık olsa, bir çıkıştı mı adamı mahveder, karşısında kimse duramazdı. Doğru bildiğinden zerre kadar taviz vermezdi.

Kendisini çok severdik. Diğer arkadaşlarla da öyleydik. Zübeyir bambaşkaydı. Ceylan işin matrak tarafındaydı. Tahiri Ağabey gayet ciddiye. Bayram ilmiyle değil, onda da ittiba vardı. Sungur’da ilim keyfiyeti ön plana çıkmıştı. Tahiri Ağabey’e hürmet ederdik. Yaşlımızdı, hocamız makamındaydı. Her birisinin ayrı bir hususiyeti vardı. Zaten onlar birleşerek bir bütünü oluşturmuşlardı.

Tahiri Ağabey’in acip bir takvası vardı. O saat geldi mi kalkacak, diz çökecek; sabaha kadar, hiç kalkmadan; hiçbir dakika geciktirmez. Yaz kış böyle. Hadislerdeki keyfiyete tam uyardı.

Nöbetçi Kaldık

Üstad Urfa’ya giderken evde onunla nöbetçi kaldık. Üstad sayıklar gibi, “Abdullah” dedi, “Urfa” dedi. Yani o kadar hasta, ancak kelimeleri söylüyor... “Tamam,” dediler, “Urfa’ya gideceğiz!” Ondan sonra Hüsnü, Bayram ve Zübeyir birlikte yola çıktılar. Acayip yağmur yağıyordu. Polislerin molislerin dışarıda duracak hâli yoktu. Çekilmişler bir yerlere... Biz Tahiri Ağabey’le evde kaldık. Gelenler sorsalar da “Bilmiyoruz” diyeceğiz. Evvela Konya’dan, sonra Antep’ten aradılar. Rüştü Çakın irtibat kuruyordu. Antep’te çamur yağmaya başlamış.

Bize “*Evrad-ı Kudsiye*’yi okuyacaksınız” dedi. Hiç konuşmadan zannediyorum 24 kere okudum. Hep okuyoruz. Bize okuma vazifesi verildi. Ancak yeme içme sırasında bir parça işaretle konuşuyoruz, o kadar...

Karşımızdaki binada askerler vardı. Pencereyi açıp “Kürt!” diye bağıyor, hakaret ediyorlardı. Tahiri Ağabey, sert bir şekilde, “Muhatap olma!” dedi.

Zübeyir, Urfa’dan telefon açtı, “Mesele böyle böyledir” dedi. Ben, “Zübeyir, siyaset yapıyorsun” dedim. İnanamıyorum tabii. Tahiri Ağabey aynı şekilde, “Olamaz” diyor. Hüsvrev Ağabey’e götürdük haberi, o da:

“Olamaz yahu. Daha on sene yapılacak hizmet vardı” dedi.

Bize, “Siz cenazede bulunacaksınız” diye vazife verdiler. Tahiri Ağabey, ben, Mustafa Ezener, Konya’dan Hüsnü Altıntabak... Konya’da birleştik. Otobüsler oraya geldi. Biz varmadan,

“İspartalılar geliyor, cenazeyi götürecekler” diye bir haber yayılmış. Neyse, Urfa’ya varmadan lastik patladı. Saate baktık, tam cenaze namazının kılındığı vakit... Zaten bir hayli yaklaşmıştık. Biz de gıyabî cenaze namazına durduk.

Tahiri Ağabey’le bana, ilk gece mezarın başında kalma vazifesini verdiler. Gelen atıyor kendini yere, mezarın toprağını avuçlayıp alıyor. “Kardeşim, etmeyin gitmeyin n’olur!” desek de kimse dinlemiyor. Kabirden toprak aldıkça da gül kokusu geliyordu... O geceyi kabrin başında geçirdik.

İkinci gün Tahiri Ağabey, “Biz kaçalım buradan” dedi. “Sen bilirsin ağabey” dedim. Geldik Isparta’ya. “Hüsrev Ağabey, mesele böyle böyle” dedik. Önce, “Evliya, öldüğü yerde gömülür” dedi. Biz gittik, arkamızdan, “Getirin!” dedi. Ben de, “Ağabey, tekrar buraya gelmesindeki mesuliyet size racidir” dedim. O anda herkes şaşkındı, ne diyeceğini ne yapacağını bilemiyordu. Sonradan getirilmedi.

Efe Şükrü ile Deli Şükrü

1951-52 yıllarıydı... Tahiri Ağabey’le Sav’da teksir yapıyorduk. Bir tane yatak vardı, ona Tahiri Ağabey yatıyordu. Onun dışında bir kıl kilim vardı, onun üzerine de ben yatıyordum. Sav’da böylece bir sene neşriyatta beraber çalıştık. Evinde teksir yaptığımız İbrahim’in kimsesi yoktu, kendi hâlindeydi. Değirmenin vârislerindendi. Evi değirmenin yanındaydı.

O zaman Sav’da bir Efe Şükrü vardı, bir de Deli Şükrü... Deli Şükrü’nün adı deliydi, işi deliliğe vuruyordu. Kafasında değişik bir külah, üzerini iki okka kir kaplamış, takkenin aslıyla yamanın adedini bilemezsin. Sırtındaki elbise hakeza... Ayağındaki şalvar öyle. Ayağının çorabı yırtılmış, çarık bir metre arkadan geliyor.

Akşam namazı oldu mu Deli Şükrü gelir, “Gidecek bir şey var mı?” der. Çıkardığımız teksir kâğıtlarını sandıklara yerleştirir. Üzerine elma mı koyacak, armut mu, ne koyacaksa... Eşekle kar altında Isparta’ya götürür. Deli Şükrü’nün bir de acayip bir hanımı vardı, bağırır çağırırdı. Deli Şükrü gelir, sessizce doldurur, karla yola girer. “Deh, deh!” gider. Kimse, nereye gidiyorsun, demez. Teksirleri çıkarır koyar, gelirken de onun yerine kâğıt getirir.

Hüsrev Ağabey, teksir olacak kağıdın aslını mumlu kağıda yazardı. O kağıdı evinden almak da bir meseleydi. Çünkü Hüsrev Ağabey’in kapısında polis beklerdi. Sırtında yamalı torbayla Deli Şükrü gider, Hüsrev Ağabey’e selam verir, “Fukaraya bir şey verir misiniz?” der. Kimse inanmaz, yapamaz dersin. Hüsrev Ağabey de, “Torbanı ver de koyuvereyim be adam!” der. Torbanın altına mumlu kağıdı yerleştirir, üzerine de yiyecek... Deli Şükrü boynunu bükerek, “Allah kabul etsin” der. Böylece, yazılan yazıyı alır getirir. Bu hizmeti falan diplomalı, falan rütbeli yapamazdı. O rütbeleri aynı dakikada söker, altını üstüne getirirler. Ama ondan kimse ümit etmez. O gün paşa oydu.

Efe Şükrü’ye gelince... Hakikaten efedir o... Onun evi de değirmene girerken sağ taraftadır. O da bize teksirin kolunu çevirmekte yardım ederdi. Biri ses çıkaracak olsa, Şükrü, “Hayyt!” dedi mi o iş orada biterdi. Eski maceraları var. Bir adama kolay kolay efe denmez. “Bu adam, dediğini yapar” derlerdi.

Zahire bakarak hükmetmemek gerekiyormuş, Üstad’dan bunu öğrendik.

Mümtaz Bir Sima

Abdülkadir Badıllı

Nur Talebelerinin Gülü

KUR'AN VE İMAN hizmetinde mümtaz simalardan birisi ve belki bir cihette birincisi, Tahiri Mutlu'dur. Umum Nur talebelerinin gülü, sevgili ağabeyi, sadık, sıddık ve masduk Nurcu ve büyük velayet sahibi, fakat kendisinin farkında olmayan Tahiri Ağabey...

1935 yılından sonra Risale-i Nur hizmetine giren ve "Nur Fabrikası"nın büyük rükünleri arasına katılan ve Hz. Üstad'la Denizli ve Afyon hapislerinde beraber bulunan bahtiyar ve kahraman bir ruhtur. Üstad'ın pek çok takdir, taltif ve teveccühlerine mazhar olmuş efrad-ı ailesiyle birlikte Nurların yazılmasına-intişarına hizmet etmiş, mesut ve mutlu bir mü'mindir.

Denizli'de ve Afyon Hapishaleleri'nde –bilhassa Afyon hapsinde– uhuvvet ve hizmet hususunda Nur talebelerinin merkezietini teşkil etmiş ve bu noktadan da ayrıca Üstad'ın nazar-ı istihsanını kazanmış büyük bir insandır.

Şefkatli Bir Baba Gibi

Ben, Tahiri Ağabey'i ilk defa Isparta'da Hz. Üstad'ı ziyarete gittiğim zaman 1953 yılında gördüm. Zübeyir Ağabey, Bayram ve Ceylan Ağabeylerin de orada bulunduğu bir gündü... Kendisini ilk gördüğümdeki intibamı, çok şefkatli ve mültefit bir baba gibi olmasıydı.

Bundan sonraki ziyaretim 1955 sonbaharında olmuştu. Sabah dersinde beraber bulunmuştuk. Dördüncü Şua olan *Hasbiye Risalesi* okunuyordu. Herkes sırayla bir parça okuyordu. İmanın yüksek mertebesinden bahseden bir yerd. Üstad, "Tahiri," dedi, "senin imanın bu mertebeden aşağı değildir." Tahiri Ağabey, boynunu bükerek, bir çocuk masumiyetiyle, "Elhamdülillah!" dedi. Sonra Üstad Hazretleri bana dönüp, "Kürdoğlu, senin de hissen var" dedi.

Yine bir ziyaretimde, yanlarında on gün kadar kalmıştım. Bir gün Üstad ve diğer talebeler Barla'ya gitmişlerdi. Biz Tahiri Ağabey'le nöbetçi kalmıştık. O sırada çok tatlı sohbetler yaptık.

Mesnevî'yi Bastırdık

1969'da beraber hacca gitmek üzere yola çıktık, Beyrut'a vardık. *Mesnevî*'nin Arapça olarak basılması için Beyrut'ta temaslarda bulunduk. Eski Kudüs Müftüsü Emiri'l-Hüseyini ile görüştük. Asıl dili Arapça olmasına rağmen Osmanlı döneminde Türkçe'yi de öğrenmişti. Para yok, pul yok. O zaman basılması için bir hesap yaptırıldı. Üç bin Lübnan parası gerekiyordu. Bir Lübnan parası bir buçuk marktı. O zat bu parayı bize senetsiz sepetsiz verdi.

Tahiri Ağabey'in hâl ve tavırları, edebi, o zatın çok dikkatini çekmişti. Beyrut'ta işçilik pahalı olduğu için bize Şam'a gitmemizi söyledi. Şam'a gittik. Benim orada Salahiye Mahallesi'nde Mevlana Halid'in türbesine yakın yerde akrabalarım vardı. 1953'te Üstad'la ilk görüşüğümde bana, "Senin Şam'da akrabaların var" demişti. Doğu'da Şeyh Selim Hadisesi'nden sonra hicret edip oraya yerleşmişlerdi. O sırada Atabeyli Mustafa Gözütok ile Tahiri Ağabey'i umreye gönderdik.

Şam'da hangi matbaanın daha idareli basacağını araştırırken bize, "Bunu burada basabilmeniz için önce bir devlet dairesinden onay almanız lazım, o olmadan bastıramazsınız" dediler. Durumu akrabalara anlattık. Onlar, "Kolay" dediler, "Emekli Albay Bahattin Bey bu işi yapar."

Yangın Çıktı

Hakikaten adam kitabı aldı gitti, bir saat içinde mühürletti geldi... Tahiri Ağabey de umreden döndü geldi. Bir otelde iki oda tuttuk. Birinde yemeklerimizi pişiriyor, birinde yatıyorduk. Biri küçük, biri büyük iki tüpümüz vardı. Tahiri Ağabey bir gün dışarıda idi. Ben bir hortumla büyük tüpten küçüğüne gaz aktarıyordum. Birdenbire vidalar söküldü. Her iki tüpten odaya gaz boşalmaya başladı. Her ne kadar vidaları sıkıştırmaya çalıştıysam da gazın odaya dolmasına engel olamadım.

Birden öyle dehşetli bir patlama oldu ki, otelin dokuz kapısı kırıldı. Bizim kapı ve pencere kırılıp döküldü. Odanın her yeri yandı. Ben de tutuşmuşum.. Neyse, elimle ateşleri söndürdüm. O sırada acısını hissetmedim. Meğer ellerim ayaklarım ve yüzüm yanmış. Hemen hastaneye gittik. İlaçlar verdiler. Sabah kalktığımda yüzüm, ellerim, ayaklarım şişmiş, su toplamıştı. On beş gün hiçbir şey yapamadım. Tahiri Ağabey, o sırada, günlerce bütün işleri kendisi yaptı.

Tahiri Ağabey, Arapça bilmemesine rağmen, ibareyi okurken manasına nüfuz ediyordu. Hatta bazı yerler geldiğinde buraları Abdülmecid Ağabey'in atladığını, burada derin manaların olduğunu söylüyordu. Ben buna hayret ediyordum. Bir ara bana, "Ahi, sen bunu tercüme et" dedi. Ben de bu tavsiyeye uyarak daha sonra tercüme ettim. Neyse, her formayı defalarca tashih ettik. Böylece beş bin nüsha bastık.

Tahiri Ağabey, *Mesnevî*'den bir miktar yanına alıp hacca gidecekti. O sırada Sungur Ağabey de geldi, 500 nüsha *Mesnevî*'yle onları uçağa bindirdik, gönderdik. Ben de kara yoluyla gittim. Tabii Suudî Arabistan gümrüğünde, "Kitapları tetkik edeceğiz" diye el koydular. Sonra Salih Özcan uğraştı, gümrükten çıkardı. Kalan bir kısmını Mısır'a, bir kısmını Kuveyt'e gönderdik. Bir kısmını da İstanbul'a getirdik.

İmza Eder misin?

Tahiri Ağabey'in vefatına yakın bir zaman İstanbul'da ziyaretine gelmiştim. Bir kâğıt yazıp kendisine uzattım, "Bunu imza eder misin?" dedim. Kağıda baktı okudu. Şunu yazmıştım:

"İnanıyorum ki, Üstad sizi mahşer gününde yanına alacak. Sizin de beni yanınıza alacağınızı imza eder misiniz?"

Kağıdı okudu, gayet ciddi olarak, kalktı, imza etti. Şimdi o kâğıt yanımda duruyor.

Şam'dayken, orada bulunan büyük bir âlim vardı. Ramazan el-Buti'nin kayınpederi olan bu zat, Ahmet Ak Efendi idi. Bu zat Türk'tü. Şam'da yaşayan âlim-fazıl bir insandı. Tahiri Ağabey, Üstad'dan kalan maşlahını sırtına giyip, başına da sarık sararak birlikte bu zatın ziyaretine gittik. Tahiri Ağabey'in hâl ve tavrını gördükten sonra:

"Bu zatın emsali ancak selef-i salihinde, Asr-ı Saadet'te bulunur" dediğini unutmam.

Alman Mağlubiyeti

Bizzat Tahiri Ağabey'den duyduğum bir hatıra şöyle:

"Ben Kastamonu'ya Üstad'ımızı ziyarete gittiğimde, kendisinden dinleyip oradaki Nur talebelerinden de etraflıca duyduğum bir hadise şöyledir:

Hazreti Üstad, İkinci Cihan Harbi başlarında İslam milletlerine büyük darbeler vuran İngiliz ve Rusların Alman ordusu karşısında mağlubiyetlerini büyük sevinçle karşılıyordu. Hatta bir ara Alman ordusuna muvaffakiyeti için dua etmeye başlamıştı. Fakat bir müddet sonra Almanların çok acayip zulümlere başladığını, masum çocuk demeden bombalarla imha ettiğini işitince, dua defterinden onların ismini sildi ve sırt çevirdi..."

Hatta Tahiri Ağabey, “Alman mağlubiyetinin, Üstad’ın duasını kesmesinden sonra başladığını” söylüyordu.

Tevafuklu Kur’an’ın yazılmasına Hüsrev Ağabey önyak olduğu gibi, onun tabına da Tahiri Ağabey muvaffak olmuştur. Bu hususta çok büyük gayretler göstermiş, Müslümanların eline geçmesine en büyük vesilelik şerefini kazanmıştır.

Hulasa Tahiri Mutlu Ağabey, hizmeti, fedakârlığı, cesareti, feragati, ihlası, sadakati ve ubudiyetinin evsafi tadatla bitmez, kemalatına erişilmez, hakiki, mü’min bir insandı.

Allah-ü Zülcelal Hazretleri, Tahiri Ağabey’in ruhuna, dünyalar durdukça, saatlerin aşirelerinin birbirine darp edilmesi sayısınca rahmetler, nurlar indirsin! Âmin...

“Hâlâ mı Anlamadınız?”

Hasan Kurt (Savlı Hasan Çavuş)

“Önce Refik, Sonra Tarik”

TAHİRİ AĞABEY o kadar mübarek, o kadar ihlaslı, o kadar sadakatliydi ki, gıybet olacak diye ağzınızı açtırmazdı. Gıybet hakkında ne kadar hadis, ayet, kelam-ı kibar varsa hepsini ezberlemiş, hemen onları okurdu. Sonra da “Sükûtü’l-lisan, selametü’l-insan... Hâlâ mı bunu duymadınız?” derdi. Yine onun bir tekerlemesi vardı: “Önce refik, sonra tarik.” Yani, yola çıkmadan yol arkadaşını seçmek gerektiğini ifade ederdi.

Torunlarından birinin Atabey’de sünnet düğünü vardı. Çok kalabalık davetliler gelmişti. Yemekler yeniyordu. O kadar saf kalpli bir insandı ki, beni çağırdı.

“Sana bir şey danışacağım” dedi.

“Buyur ağabey” dedim.

“Benim İstanbul’dan çok zengin akrabalarım geldi. Onların huzuruna yakasız gömlekle mi çıkayım, yoksa yakalı gömlekle mi giyeyim, ne dersin?” dedi. Ben de:

“Ağabey, ne olacak, sen kendi hâlin ne ise onu değiştirme” dedim. Çok sevindi ve bana:

“Allah razı olsun, bana kuvvet verdin” dedi.

Hanımı erken vefat etmişti. Ondan sonra, tam terk-i dünya oldu, bütün hayatını hizmete vakfetti.

İhtilafı Önledi

Bir gün, Afyon hapsinde aralarına sokulmak istenen nifakı Üstad’ın nasıl önlediğini anlatarak, Üstad’a olan minnettarlığımı dile getirdi:

“Talebeler arasında meydana gelen ihtilaf sebebiyle başımıza öyle bir zarar açılacaktı ki, uhuvvete büyük bir darbe gelecekti. Çünkü içimize fitne sokmuşlardı. Üstad onu kendi koğuşundan hissetti ve önledi. ‘Çabuk bu aranızdaki nazlanmayı kaldırın. Vallahi, bu başımıza gelen musibetten daha tehlikelidir’ dedi.”

Tahiri Ağabey bunu anlattı ve “Ne mutlu bize, böyle bir Üstad kime nasip olmuştur... Başımızı secdeden kaldırmamak yine azdır” dedi.

Hapiste ihtilaflar olunca Üstad, “Biriniz Tahiri’nin koğuşuna gitsin” demiş. Çünkü Tahiri, kimsenin aleyhine konuşmadığı gibi, başkalarını da konuşturuyordu. Hâlinden kalinden herkes ders alıyordu.

Haydi Karakola!

Bir defasında, Sav’da teksir merkezinden, Tahiri Ağabey’den tashih edilecek kâğıtları alarak Üstad’a götürdüm. Üstad’ın evinin yanına vardığımda baktım sağda solda polis yok. Yanımda beş-altı sayfa vardı. Adam meğer köşeye saklanmış. Zile basarken geldi kolumdan tuttu, “Haydi karakola!” dedi. Mecburen gideceksin. Düşüm yola; gidiyorum, ama hep yanımdaki teksirleri düşünüyorum. Âdeta içimde yağımın eridiğini hissediyorum. Onları bir ele geçirseler, çoğalttığımızı anlayacaklar. Ya Rabbi, ben şimdi ne yapayım?

Polis yandan gidiyor. Hani Üstad’ın bir sözü var ya, “Risale-i Nur kendi kendini muhafaza eder” diye... O sırada az biraz geri kaldım. Rüştü Çakın Ağabey’in dükkânının önünden geçiyorduk. Yaklaştı. “Karakola mı gidiyorsun?” der demez, “Şunu al” dedim, çaktırmadan yazıları ona verdim.

Teksirleri teslim edince rahatladım. Üzerimden dağ gibi bir yük kalktı. Daha, dayak yemişim, işkence görmüşüm, umurumda bile değildi.

Neyse, karakola vardık. İki komiser vardı. Herhâlde birinde biraz iman varmış ki:

“Yahu ondan başka hoca mı yok? Günde bir sürü insan gelip gidiyor. Ne buluyorsunuz bunda?” dedi. Sonra, “Bana bak! Burada biliyorsun bol dayak var. Şimdi seni dayaktan muaf tutacağım. Ancak bir daha gelmeyeceğine söz ver.”

“Söz veremem komiser bey” dedim.

“Neden söz vermiyorsun?” dedi.

“Çok şükür biz Müslüman’ız. Âlimler bizim rehberimizdir, hakikati onlardan öğreniriz. İlm ü irfanımız yok. Büyük âlim olduğundan ondan bir kelime duyarız diye ziyaretine geldim. Belki yine gelirim..” dedim.

“Yasak dinlemiyor musun?” dedi.

“Yasaksa yasak, fakat söz veremem” dedim.

“Söz vermiyor musun?” dedi.

“Hayır, söz vermiyorum komiserim. Madem ‘gelme’ diyorsun gelmemeye çalışırım. Lakin belki gene gelebilirim. Söz verdim mi, Müslüman’ın ağzından çıkan, senettir.”

“Hadi bir daha gelirsen, iki kat cezalı olursun” dedi, saldı.

“Aferin, Aferin!”

Rüştü Çakın Ağabey’in yanına geldim. Beraber Üstad’a geldik.

Üstad’ın yanına gelince yarı sinirimden yarı heyecanımdan benzim atmıştı:

“Köpekler boğdu mu? Nasıl oldu, anlat bakalım!” dedi.

Ben komisere söylediklerimi anlattım. “Söz veremem” dediğimi duyunca çok keyiflendi:

“Aferin, aferin!” diyerek alnımdan öptü. Sonra kaşlarını çattı:

“Neye söz vereceymişsin? Ne varmış benim yanıma gelmekte? Ne istiyorlarmış benden? Kim ne zarar gördü, çıksın desin” diye öfkeyle söylenmeye başladı. Sonra:

“Devam ediyor mu teksir, kardeşim?” dedi.

“Ediyor, Üstad’ım” dedim.

Verdiğimiz sayfaları hemen tashih etti:

“Devam edin. Öyle sevap kazanıyorsunuz ki, sizin uykularınız dahi ibadet sayılıyor. Yaptığımız işte bütün âlem-i İslam’ın hakkı var. Her okuyandan, sizin defter-i amalinize sevap gelecek” dedi. Çok müjdelere verdi.

Üstad’la konuştuğça ne korku ne üzüntü, hiçbir şey kalmazdı.

Hizmete Adanmışlar

Onların bizi tuzağa düşürdükleri gibi bizim de onları yanıltan kardeşlerimiz vardı. Sav’da hayatlarını hizmete adanmış üç kardeş, Şükrü, Ahmet, Süleyman... Onların nesli, Âl-i Beyt’tendi. Geceli gündüzlü başlarını hizmetten kaldırmazlardı.

En büyükleri biraz saf gibiydi, ama Risale-i Nur’a sıra geldi miydi sana bana akıl öğretirdi. Sav’dan Hüsrev Ağabey’in evine dilenci kılığında girer, yanındaki kitabı bırakır, tashih edilmiş olan yazıları alır, heybesinin altına yerleştirir, üstüne de bir-iki yiyecek koyup “Allah razı olsun” diyerek polislerin gözleri önünde çekip gelirdi. Sırtında bir palto var, yeninin biri yok, biri tam var; başında eski bir külâh... Kırk yamalı bir elbise, sırtında bir de sırt torbası... “Deli Şükrü” diye de anılırdı.

Üstad'ımızın Arabasını Beraber Aldık

Mahmut Çalışkan

18 Yaşındaydım

BEN, TAHİRİ AĞABEY'İ 1956 senesinde Üstad'ımızın şoförü olduktan sonra Isparta'da tanıdım. Üstad'ımızın istirahatini temin etmek için Üstad'ın son yıllarında kullandığı meşhur Chevrolet arabasını Tahiri Ağabey'le beraber aldık.

Bu arabayı alana kadar Üstad'ın seyahatleriyle ilgili kısa bilgi vereyim:

Üstad'ımız sık sık kırlara gidiyordu. Bir zaman yayan gitti. Daha sonra faytonla gitmeye başladı. 1954'e gelince, daha uzaklara gidip gelmeye başladı. Gidip gelirken araba bulunmuyordu. Mesela 10 kilometre uzağa gitse, giderken araba bulunsa, gelirken bulunmuyordu.

Üstad'ımızın 1954'ten sonra Isparta'ya, Emirdağ'a sık sık gidip gelme arzusu oldu. Onun üzerine "araba alınması" lüzumu belirdi. Emirdağ'a Zübeyir Ağabey'le beraber meşveret edildi ve araba alınmasına karar verildi.

Ben o zaman 18 yaşındaydım. Bir gün Zübeyir Ağabey'in vasıtasıyla Üstad'ımızı ziyaret edip elini öptüm. Dışarı çıkınca Zübeyir Ağabey, "Kardeşim, 5-10 dakika görüşelim" dedi. Zübeyir Ağabey'in odasına gittik.

Zübeyir Ağabey bana, "Üstad'ımız kırlara gidince uzağa gitmek istiyor. Uzağa gidince araba bulunmuyor; yürümek mecburiyetinde kalıyor, çok zorluk çekiyor. Onun için ağabeylerle meşveret ettik, araba alınmasına karar verdik. Kendimizden bir şoför yok" dedi.

Ben o zaman, içimden gelen bir sesle, "Zübeyir Ağabey, ben olayım" dedim. Ben o zaman şoför değildim. Direksiyona bile geçmiş değildim. Zübeyir Ağabey, "Kardeşim, senin şoförlüğün yok, nasıl olacak?" dedi.

Eskişehir'den Ehliyet Aldım

Daha önceden duymuştum. "Eskişehir'de şoförlük kursu açılmış, buradan gidip öğrenip geliyorlar" deyince, "Kardeşim, sen hemen git" dedi. Ben gittim, kısa zamanda öğrendim, tam ehliyet alacağım sırada bir cip aldık. O zaman köy yollarına ancak cip gidebiliyordu. Ehliyeti de cipi de alıp Emirdağ'a geldim. Üstad'ımızı gezdireceğim.

Ben gelmeden Üstad'ımız Isparta'ya gitmiş. Yıl 1956... Ertesi gün ciple beraber Isparta'ya gittik. Vardık, Rüştü Çakın Ağabey'i bulduk. Üstad'ımızın evine gittik. Zübeyir Ağabeyler beni başka bir eve yerleştirdiler. Ertesi gün sabah dersinden sonra Üstad'ımıza haber verdiler. "Mahmut araba almış; burada hem çalışacak, hem de sizi gezdirecek" dediler.

Sabah namazından sonra beni çağırdılar, gittim. Beraber huzura girdik, elini öptüm. "Sen safa geldin evladım! Sen araba almışsın, beni gezdirmeye gelmişsin, öyle mi?" dedi. "Evet efendim," dedim. "Maşaallah, maşaallah, tam tam" dedi ve sevindi. "Nerede kalıyorsun?" dedi. "Aşağıda bir evde kalıyorum" dedim. "Yok, bundan sonra bizim yanımızda kalacaksın" dedi.

Gittik, eşyaları toplayıp geldik. Kapıdan girince kapının yanında ilk sağda dolabın yanında benim, sonra Ceylan Ağabey'in, ondan sonra Tahiri Mutlu Ağabey'in, ondan sonra Bayram Ağabey'in, sonra kapıya yakın Zübeyir Ağabey'in yatakları var. Kapısına en yakın, Zübeyir Ağabey'inkiydi. Neyse kalmaya başladık. Üstad'ımızı her gün gezdirmeye gidiyoruz. Ben de dışarıya karşı "çalışıyor" süsü

vermek için gidiyorum durakta duruyorum. İş olursa gidiyorum, ama esas maksat çalışmak değil, Üstad'ımıza hizmet. O zaman adım attığımızda takip ediliyorduk. Üstad'ımıza fayton alındığında, Afyon Mahkemesi'nde faytonu alanı da atı vereni de hesaba çekmişlerdi.

Barla'ya Gittim

Daha sonra Üstad'ımızla Barla'ya gittik. Barla'da yol yok. Keçi yolu, ancak bir çığır var, başka bir şey yok. Cipi arazi vitesine taktık. Artık rahatça gidip geliyoruz.

Çok soğuk bir kış günü sabah dersinden sonra Üstad'ımız:

“Arabayı hazırlayın, Emirdağ'a gideceğiz” dedi.

Hava çok soğuk, buz kesiyor. Eksi bilmem kaç derece... Zübeyir Ağabey:

“Peki Üstad'ım!” dedi. Ama odaya gelince, “Kardeşim, ne yapacağız, hava çok soğuk. Üstad'ımız cipin içinde üşür” dedi. Üstad'ımız “Gideceğiz” dedi mi bahane yok, gideceğiz demektir. Zübeyir Ağabey dedi ki:

“Üstad'ımızın arkada oturduğu yere döşek serelim. Yorganı üzerine alalım. Önüne de mangal var. O mangala ateş dolduralım. Önüne koyalım o şekilde götürelim.”

“Tamam” dedik ve o şekilde yaptık, Emirdağ'a geldik. O zaman da yollar çok bozuk, çok geç geliniyor. Sabah çıkıyoruz, ikindiden sonra varıyoruz. Geldik, 5-10 gün kaldıktan sonra tekrar aynı şekilde Isparta'ya gittik.

En Yaşlımız Tahiri Ağabey'di

Isparta'ya varınca, içimizde en yaşlı Tahiri Ağabey'di, geldiğimizi duyunca yukarıdan öyle bir hızla inişi vardı ki, sanki uçarcasına Üstad'ımızı karşılar, koluna girer, yukarı odasına kadar çıkarırdı. Üstad'ımızın istirahati temin edilince daha sonra odamıza geldik. Tahiri Mutlu Ağabey dedi ki:

“Artık Üstad'ımız sık sık Emirdağ'a gitmek ister. Fakat bu arabayla biz Üstad'ımızı üşütürüz. Üstad'ımıza kapalı, muhafazalı bir taksi alalım” dedi.

“Olur ağabey, nasıl alınacaksa alalım” dedik.

Neyse, meşveret yapıldı. Taksi alınmaya karar verildi. Tahiri Mutlu Ağabey'le ikimiz İstanbul'a gittik. Orada gezdik, dolaştık. Şurada satılıyor, burada satılıyor diye ta Bebek'e kadar gittik. Fakat bir türlü anlaşılmadık... Alamadan Isparta'ya döndük geldik.

Isparta'da boyacı Hüsnü Ağabey, vardı, “Bir de Ankara'ya gitseniz...” dedi. Ondan sonra kendisi de dâhil üçümüz beraber gittik. Ankara'da otobüsten inince sorduk. Bize Kavaklıdere'yi tarif ettiler. Üçümüz beraber arabanın olduğu yere vardık. Baktık araba çok güzel, hoşumuza gitti. Bu araba da Amerikan Konsolosluğu'nun arabasıymış. Amerikan Konsolosu Türkiye'ye gelmiş, görevini bitirip dönerken arabayı satmak için oraya bırakmış.

Hemen kolaylıkla bu arabayı aldık. Sanki bu araba Üstad'ımız için oraya ayrılmış... Hâlbuki her şeyin en bolu İstanbul'da var. İstanbul'da bulamayıp da doğrudan doğruya oraya gitmemizde hikmet varmış. O zamanın en güzel arabası oydu. Kaloriferli, süspansiyonları çok güzel; toz almıyor, rüzgar almıyor... Pazarlık ettik, aldık; ondan sonra Isparta'ya geldik. O zaman 28 bin liraya aldık. Araba 53 modeldi. Isparta'da onun gibi üç-dört araba vardı. Ama diğerleri 50-51 modeldi. En yenisi Üstad'ınki idi. Chevrolet'ti.

Daha sonra Üstad'ımızı taksi ile gezdirmeye başladık.

Kendinden Kelime Katmazdı

Tahiri Mutlu Ağabey, Allah kendisinden razı olsun, çok halim selim kimseydi. Onu Mehmet Çalışkan Ağabeyim gibi görüyordum. O da öyleydi. Üstad'ımızın sıkıntısı olsa ilkin "Mehmet Çalışkan'ı çağırın" der, onunla paylaşırdı. Tahiri Mutlu Ağabey de böyleydi. Üstad'ımızla konuşurken Tahiri Ağabey başıyla "Evet" veya "Hayır Üstad'ım" derdi. Kendinden bir kelime katmazdı. Üstad'ın bütün sözlerine "Evet Üstad'ım", "Hayır Üstad'ım" derdi. "Şöyle oldu, böyle oldu" diye kendi yorumlarını katmazdı.

Biz bir yerlere giderken evde Tahiri Ağabey beklerdi. Üstad'ımız yerine onu bekçi bırakırdı.

Bir ara Tahiri Ağabey de dâhil bütün ağabeyler Ankara'da tevkif edilince Üstad'ımız yalnız kalmıştı. Tevkif gerekçesi olan yazıda benim imzam yoktu. Beraber iki ay kaldık.

Hep Tahiri Ağabey Nöbetçi Kalırdı

Bir gün Üstad'ımız, "Arabayı hazırlayın, Emirdağ'a gideceğiz" dedi. Yola çıkacağımız zaman Şaban Ağabey'e, "Sen burada kal" dedi.

Biz yola çıktık. Her zaman Emirdağ'a geliyor, 15-20 gün kalıyor, ondan sonra dönüyordu. Biz çıktıktan sonra Üstad'ımızın evine Mustafa Ezener Ağabey gelmiş. Şaban Ağabey Ezener Ağabey'e Üstad'ın ne zaman döneceğini sormuş. O da, "15-20 gün kalırlar, sonra gelirler" demiş. "Nasıl olsa zaman var" deyip Şaban Ağabey köyüne gitmiş...

Diğer zamanlar hep Tahiri Mutlu Ağabey kalırdı. Neden her zaman Tahiri Ağabey'i bıraktığı şimdi ortaya çıkacak. Biz Kara Yolları'nın parkına geldik, namaz kıldık. Sonra Üstad'ımız, "Geri döneceğiz" dedi. Ben bir şey soramam da, sormam da... Neyse, geldik. Barla Pazarı'nın oraya gelince, eskiden ben kornaya basardım, Tahiri Ağabey hemen biz varana kadar hızla aşağıya inerdi. Ben yine eskisi gibi kornaya bastım, Şaban Ağabey de insin, karşılarsın diye. Kapıya vardım, inen falan yok. Zile bastım, yine yok. Kapı kilitli, Üstad'ımız arabada bekliyor.

Birden aklıma, komşunun duvarından atlayıp kapıyı açmak geldi. Oradan atlayıp kapıyı açtım, kapının sürgüsünü indirdim ve Üstad'ımızı arabadan indirdim, yukarı çıkarttım. Odasının anahtarı kendindeydi. Geçti, istirahat etti. Şaban Ağabey gelip de Üstad'ımızın arabasını kapıda görünce şaşırılmış. Aceleyle yukarı çıktı:

"Mahmut Kardeşim, ne zaman geldiniz?" dedi. Ben:

"Gitmedik ki" dedim.

"Yapma yahu," dedi, "Ezener Ağabey'den sordum, 15-20 gün sonra gelir, dediği... Şimdi Üstad'ımız beni ne yapar?"

"Valla Şaban Ağabey, bilmiyorum ne yapacağını. Onu zaman gösterir."

Birkaç gün geçti. Üstad'ımız zile bastı, sabah dersine çağırdı. Dersin sonunda:

"Kardeşim, alaküllihal burasını terk etmeyecektin," dedi. "Burası âlem-i İslam'ın merkezi hükmündedir."

İşte, Tahiri Mutlu Ağabey'in neden yerinde kaldığının cevabı burada. Üstad'dan gelen bir şeye kendi fikrini asla katmıyor, ne derse onu harfiyen yapıyordu...

“Zübeyir Bilir!”

Rüştü Tafıral

Fuzulî ve Afakî Konuşmazdı

TAHİRİ AĞABEY’LE ilk defa Süleymaniye’deki küçük odamda görüştüğümü hatırlıyorum. Kendisine herkesin cevap veremeyeceği bir mesele hakkında, “Üstad’dan duyduğunuz bir şey var mı?” diye sormuştum. Verdiği cevap şuydu:

“Biz böyle meseleleri bilmeyiz, ancak Zübeyir Efendi bilir. Büyük zatların bir sır katibi olur. Zübeyir de Üstad’ın sır katibi idi. Üstad Hazretleri daha ziyade onunla hususi sohbet ederdi.”

Merhum ve muhterem Tahiri Ağabey’le son yıllarında vefatına kadar beraber kaldık. Hayatı daima Nur hizmetinde geçirdi. Risale-i Nur’un tashihi, neşri ve dersi, hayatında esas teşkil ediyordu. Fuzulî ve afakî konuşmaları yoktu. Hatta odasında yemek yerken bile risale okutur, dinlerdi. Böylece yemekte geçecek zamanı dahi ihya ederdi.

Gelen misafirlere bazılarını fazlaca oturup zamanı işgal ettiklerinde sıkılırdı. Fakat bunu hissettirmezdi. Ben de bu durumu önlemek için Tahiri Ağabey’e, “Sizin hizmetleriniz var, isterseniz odanıza buyurun” diyerek odasına gitmesine yol açardım. Kendisi de mütebessimane kalkar, selam verir ve odasına geçerdi.

Çok iktisatlı ve nizamlı bir hayatı vardı. Hayatı ekseriyetle medrese içinde geçmiştir. Medreseyi ihya etmeyi esas almıştı.

Teheccüt Vakti Dua

Teheccüt namazını ve evradını bir düstur hâlinde ifa ettiğine yakından şahidiz. Bir kere teheccüt vakti bir hususu sormak için odasına girdim. Minderinde kıbleye doğru oturmuş, elindeki Hizbü’l-Hakaik’ı tarif edemeyeceğim bir hazin ve latif sesle okuyor, gözlerinden damlalar akıyordu. Ve simasında bir nuraniyet vardı. Bana baktı, tebessüm etti. Ben, “Peki, sonra konuşuruz” manasında el işaretiyle rahatsız etmeden dışarı çıktım. Sonra bana bu zikirlerin manevi halavetinden bahsetti.

Tahiri Ağabey bu teheccüt ve evradından sonra sabah namazını kıldırır, tesbihattan sonra da sabah dersini başlatırdı. Sırayla herkes okur, böylece kuşluk zamanına girilirdi. Tahiri Ağabey biraz daha hizmete devam eder, ekseriya öğleden öncesi, bazen de öğleden sonrası bir miktar uyurdu ki, buna “kaylule” denir.

Tahiri Ağabey, Nur’un fedakârlarına karşı çok mütevazı idi. Bir defasında Haseki’de abdest alıp odama geçerken baktım, havluyu iki elinin üzerine alarak ayakta bana havlu tutuyor. Birden şaşırıverdim. Hz. Üstad’ın vârisi, saff-ı evvel faziletine sahip, benden 35 yaş büyük olmasına rağmen bu hareketi bizi eritip yumuşatıyordu.

Şahsî münasebetlerde böylesine tam tevazu ve tefani sırrına göre hareketleriyle beraber, hizmet düsturlarına uyulmayan bazı hâllerde gayret-i diniyesinin neticesi olarak gayetle üzüldüğü, hatta hiddet ettiği görülürdü.

Has dairenin hizmet ehlini dünyaya, makama ve geniş dairenin şaşaalı faaliyetlerine teşvik ettiklerini hiç görmedim.

Hizmeti Ertelemezdi

Risale-i Nur ve Üstad'dan aldıkları ders ve terbiyenin neticesi olarak, hizmet hayatları ciddi bir nizam içinde cereyan ederdi. Bugünkü hizmeti sonraya bırakmak gevşekliğini hiç sevmez, o hizmeti anında ifa eder ve ettirirlerdi. Bu hususta bir hatıram şöyledir:

İkinci namazı ve dersinden sonra Tahiri Ağabey'in isteği üzere bazen beraber oturup hizmete ait bazı meseleleri tezekkür eder, sohbet ederdik.

Bir kere de lahika mektuplarının mana ve ehemmiyetine dair konuştuk. *Emirdağ Lahikası*'nın takdim yazısındaki yedinci paragraftan sonraki paragraflarda da temas edildiği gibi, cemiyette zamanla ortaya çıkan bazı hadiseler karşısında istikametli hareketi tayin edip neşretmekle Nur cemaatinin hizmet birliğini korumak, münafıkların planlarına karşı gerekli ikazları yapmak ve hizmet-i imaniyenin ve o yoldaki fedakârlığın ve keyfiyet hususiyetinin ehemmiyetini beyanla teşvik etmek, böylece haslar dairesinden Nur cemaati içinde manevî disiplin ve istinat noktasını göstermek gibi çok ciddi hikmetleri bulunan lahikaların neşrinin Risale-i Nur'da bir esas olduğu manasında hayli konuştuk.

Bunun üzerine, “Ahi, parası benden, hemen git bir teksir makinesi al” dedi. Ben, “Bu saatte büyük mağazalar kapanır, yarın bakarız” dedim. O ise “Hayır, şimdi gideceksin” dedi. Ben de hemen harekete geçtim.

Disiplin Hâkimdi

Tahiri Ağabey, medrese hayatı beraberliğinde nizamlı ve disiplinli idi. Namazlar tam vaktinde ve cemaatle kılınırdı. Namaza yakın, yani namazı biraz geciktirecek şekilde sofraya kurulamazdı. Bir hizmet olmadıkça medrese ehli keyfine göre dışarılarda gezemezdi. Sabah ve ikinci dersleri tam bir nizam altında icra edilirdi. Abdest alan, ıslak ayaklarla halılara basamazdı.

Dershanede gıybet yasağını ilan eden levhası, odasında asılı dururdu. Sabah namazına yakın, dersane ehlinin namaza hazır olmalarını nizam altına almıştı. Yemekler muayyen vakitlerde cemaatle yenirdi. Namazlarda sarık, cübbe ve tadil-i erkân icra olunur, takva ve azimete riayet edilirdi. Cerrahpaşa semtinde iken, altımızdaki daireden bir kiracı, bizim dairenin balkon direğine televizyon antenini bağlamıştı. Tahiri Ağabey, ev sahibine şikayet ederek anteni derhal kaldırttı. Medresede fuzulî ve malayanî sohbetler, laubaliyane şaka ve gülmeleri sevmezdi. İyi yetişmek için bu nizam ve disiplini elzem görüyorum.

Emirdağ Lahikası'nda ifade edildiği gibi, “Risale-i Nur'un talimatı dairesinde” hareket etmeye ceht gösterirler, sadakati esas alırlardı.

Tahiri Ağabey'in takva, azimet, ahkam-ı Kur'aniye ve Risale-i Nur ve Üstad'a olan teslimiyetindeki hassasiyeti ileri derecedeydi. Zübeyir Ağabey'in ise, bu sıfatlara sahip olmakla beraber, daha çok, nifak cereyanına karşı teyakkuzu ve müdebbirliği ve bu cihetteki hassasiyeti ve Hz. Üstad'dan aldığı anlaşılın feraseti çok üstün derecede idi.

Kayyumiyeti Okuttu

Tahiri Ağabey vefat ettiği gecenin gündüzünde odama geldi ve “Kayyumiyeti merak ediyorum” dedi. Odasına gittik. Kayyumiyeti okudum. Renkten renge girdi. Hafiften hırıltılı bir nefes alış verişiydi. Gece kardeşler geldi, “Tahiri Ağabey gitti” dediler. Ben, “Bu saatte nereye gitti” dedim. “Ahirete” demesinler mi! Birkaç saat önce kayyumiyeti okumuştuk. İnanılacak gibi değil, bunu duydum ve tam on gün hasta yattım.

Sonra düşündüm: “Neden kayyumiyet?” Meğer ruhunu kayyumiyete teslim etmeye hazırlanmış...

Çok Titiz ve Hassastı

Refet Kavukçu

“Kesin O Sesi!”

RAHMETLİ TAHİRİ MUTLU Ağabey, Kocamustafapaşa’daki dershanede kalıyordu. Mehmed Fırıncı Ağabeyim, İsmail Yazıcı, Hamdi Yüce ve Habib Akbulut kardeşlerimizle beraber, hat hocam Hamid Bey’in yazdığı Tevafuklu Kur’an-ı Kerim’in tashihiinde çalışıyorduk. Bu vesileyle kendisini daha yakından tanıyabildim. Tashihte azami titizlik gösteriyordu. Bize her bir Kur’an sayfası için liste çıkarıyordu. Harekelerin harflerin üzerine tam durması için lazım gelen dikkati esirgemiyordu. Düzeltmesi lazım gelen kelime harf ve harekelerin neler olduğunu belirten tutanak hazırlamıştı. Bizler ona göre düzeltme yapardık.

Odasıyla çalışma odamız arasında bir koridor vardı. Bazen bir haber veya bir ilahi müzik dinleme ihtiyacı duyduğumuzda kısık sesle de olsa, ibadet huzurunu bozduğu için rahatsız olurdu. Odasının kapısını açar ve sert bir tavırla kendisine mahsus o Davudî sesiyle:

“Gene mi? Kesin o sesi!” diye ihtarda bulunurdu.

Hakikaten azami mertebede muttaki bir şahsiyeti. Abdest alırken, sünnet kabul ettiği adabı tatbik ederdi. Önlük bağlar, odasının bir köşesinde etrafı örtülerle kaplı yerde ibrik, leğen kullanırdı. Aynı tarzı rahmetli Zübeyir Ağabeyimde de görmüştüm.

Nur Talebelerine Dua Ederdi

Şahit olduğum bir garip hali de şuydu. Akşam namazından sonra ayakta kıbleye karşı döner, yatsı ezanına kadar, dua vaziyeti alırdı. Cep defterine yazdığı başta Üstad’ı olmak üzere, yüzlerce Nur talebesi kardeşlerinin isimlerini zikrederek dua ederdi.

Üstad’ımızın, akşam namazından sonra ertesi gün kuşluk vaktine kadar dünya kelamı konuşmaması âdetine uyar, bunu ihlal etmemeye çalışırdı. Dua defterine bu fakirin anne baba ve aile efradının isimlerini de dahil etmişti.

Hamid Hocanın yazdığı Kur’an’da, (Ve’l-Asr) kelimesinde olduğu gibi, okunmayan eliflerin üzerinde vasıl işaretleri bulunurdu. Tahiri Mutlu Ağabey, “Halkımız bu işaretleri hareke zanneder, ayeti yanlış okur” endişesiyle ve mesuliyetteki hassasiyetinin iktizasısı olarak, bizlere o işaretleri ısrarla sildirmişti.

Nitekim Hizmet Vakfı’nın bastığı benim hattımla Nesil Yayınları’nın bastığı Ku’ran’lar hep bu şekilde vasılsızdır.

Böyle bir alışkanlıkla yazdığım ve tetkik için Ezher’e gönderdiğim mushafta bazı vasılları atladığımdan düzeltme yapmak üzere tekrar bana geri gönderilmişti. Konmamış vasılları ısrarla koymamı istiyorlardı. Arap aleminde yazılan ve basılan bütün Kur’an’larda vardı.

Birlikte Kahvaltı

Bir sabah bu acizi kahvaltı yapmak üzere odasına çağırdı. Yer sofrası yaptı. “Köyden kızlarım göndermiş, beraber yiyelim” diyerek yağ, peynir, bal ve süt koymuştu. Hem yiyor, hem de Üstad’dan hatıralar anlatıyordu.

“Üstad’ımız bir zaman bana, ‘Tahiri sana kutupluk mu verilse, yoksa hizmetkarlık mı, hangisini

kabul edersin?’ dedi. Ben, ‘Hizmetkarlığı kabul ederim’ dedim. O istikamette medreseye kapandım. O gün 1948, bugün 1972, devam edip gidiyorum.”

O büyük zatın bu fakire gönlünü ve dilini böyle cömertçe açmasından duyduğum memnuniyeti tarif edemem. Dahası beni daha çok mesut eden, ummadığım ve belki de layık olmadığım bir sırdan daha bana söz etmesi oldu. Dedi ki:

“Kimseye söylemezsen Hz. Üstad’ımızın kabrinin nerede olduğunu sana söyleyeceğim.”

Ben sevinç ve heyecandan adeta uçuyordum. Üstad’ımızın cenazesi ile ilgili asılsız iddialara da cevap olması dileğiyle naklediyorum. Kabirle ilgili hatırasını şöyle anlatmıştı:

Üstad’ın Kabri

“Isparta’da bir kardeşimizin küçük bir çocuğu vefat ediyor. Isparta şehir kabristanında buldukları boş bir yere defnediyorlar. Giriş kapısının hemen sağ tarafındaki çimenlik yeri kazıyorlar. Karşılarına bir tabut çıkıyor. O bölgede cenazeler kabre tabutla konulmadığı için şüpheleniyorlar. Üstad’ımızın tabutu olabilir diye bana telefon açtılar. Acele Isparta’ya çağırdılar. O zaman Ankara’daydım, hemen gittim. Durumu anlattılar.

“İki kardeşimizi daha yanımıza alarak gecenin geç bir saatinde kabristana gittik. Tabutu çıkardık, kefeni açtım. Evet, bu mevta Hz. Üstad’ındı, hiç bozulmamıştı, ilk konulduğu gün gibi duruyordu. Koku da yoktu. Yalnız kefenin ağız hizasına gelen kısım sararmıştı. Kefen de sağlam duruyordu. Mevsim, hasat mevsimi olduğu için, bir at arabası bulduk. Tabutu koyduk. Etrafına ve üzerine buğday ve arpa çuvalları yerleştirdik, belirsiz duruma getirdik. Ve defin yapacağımız yere doğru yaya olarak yollandık. Defin vazifemizi sabaha kadar ifa ettik...”

Kabrin yerini bu fakirden esirgemediği için bir kaç defa ziyaretinde bulunmuşum.

Rahmetli Bayram Ağabey’imin sağlığında yerini belirtmeden, kabrin bulunduğu beldeye gideceğimi söylediğim zaman, kastımı anlamış olacak ki, “Orada değil, değil... Herkes öğrendiği için oradan da çıkardık. İki üç kişiden başka kimsenin bilmediği bir yere defnettik” demişti.

Cenab-ı Hak, cümlemizi şefaatlerine nail eylesin! Amin...

Neden Teheccüde Kalkamadı?

Mustafa Ekmekçi

TAHİRİ AĞABEY'İ ilk defa Süleymaniye dershanesi sahibi Abdurrahman'la beraber Isparta'da Üstad'ı ziyarete gittiğimde gördüm. Yıl 1958... Üstad'ın vefatından sonra da zaten İstanbul'a geldi. İstanbul'da uzun yıllar beraber olduk.

Teravihten Sonra İftar

Üstad'ın vefatından sonra bir müddet Atabey'de hizmetine devam etti. Hatta bir defa kendisi anlatmıştı. Yoğun çalıştığı bir Ramazan günü iftarı yapmış, üzerine bir yorgunluk çökmüş, teravihi çok zor kılabilmiş. Bundan sonra kendi kendine “İftarı teravihten sonra yapacağım” diye söz vermiş.

Bu kararından 40 sene sonra, hâlâ iftarı teravihten sonra yapardı. Yalnız iftarda bir fincan kahve yaptırır, tortusu oturunca suyunu içer, iftarını onunla açardı. Ta yaz aylarında saat dokuzaya kadar iftarın uzadığı zamanlarda bile bu âdetini terk etmedi. Evinde sabah namazına dinç uyanabilmek için de tahta üzerinde yattığını biliyorum.

Nöbet Tutardı

Üstad Isparta'ya gelince Tahiri Ağabey de yanına gelip gitmeye başlamış. Kendisi gece yatsıdan sonra saat 12'ye kadar uyur, sonra kalkar, diğer ağabeyler yatar, Üstad'a gece Zübeyir Ağabey'le değişimli nöbet tutarlardı. Çünkü o zaman Üstad'ın hizmetinde bir kişi devamlı uyanık bulunurdu. Genelde Zübeyir Ağabey bulunurdu.

Üstad Hazretleri, yatsıdan sonra kapıyı içerden kilitleyerek yatar. Gece hiç açık bırakmazdı. İkinci bir anahtar sadece Zübeyir Ağabey'de bulunurdu. Üstad zile basıp çağırdığı zaman Zübeyir Ağabey kendi anahtarıyla kapıyı açar, içeri girer, gece olunca bazen sabah kendisi de açtığı olurdu. O zaman Tahiri Ağabey girer, kış ise ilk iş olarak sobayı yakardı.

Tahiri Ağabey girince bakar ki, Zübeyir Ağabey sobayı akşamdan öyle muntazam hazırlamış, odunları öyle düzgün dizmiş ki, sadece bir kibrit çakmak yeterdi. Bu arada Üstad Hazretleri hemen dışarı çıkar, Tahiri Ağabey abdest için leğen ve ibriği hazırlar. Gelir gelmez, sağa sola bakmadan, hemen abdest alır. Tahiri Ağabey abdest suyunu dökünceye kadar Üstad namaza durur. Bu, teheccüt namazıdır. Malum, 12'den sonra teheccüt oluyor. Tahiri Ağabey de o sırada yapılacak işleri yaptıktan sonra çıkar. Üstad namazını kıldıktan sonra yerine oturur. O zaman 150 mumluk ampul vardı, hâlâ da müzede duruyor. Onu bir iple yukarıdan aşağı sarkıtır ve okumaya başlardı. O sırada Tahiri Ağabey usulca kapıyı kapatıp çıkar.

“Halil, Unutma Ki...”

Tahiri Ağabey İstanbul'a geldiğinde Vefa'daki yerde Risale-i Nurları birlikte teksir yaptık. Bazen istişare toplantıları için Süleymaniye'de Zübeyir Ağabey'in yanına gidip gelirdi. Gece diyelim 11.30-12.00'de gelir, yatar, “Beni 1.30'da kaldırın” derdi. Çünkü sabaha kadar namaz kılıp, *Büyük Cevşen*'in hepsini bitirirdi. Arkasından tıpkı Üstad gibi uzun bir dua listesi vardı, baştan sona oradaki isimleri zikrederdi. Her gece bu böyle. Onun için, bize kendini kaldırmamız için saat verirdi.

Yine bir gece Halil Yürür ve Tahiri Ağabey'le birlikteydik. Tahiri Ağabey akşama kadar çalışmış,

yatsıyı kılıp yatmıştı. Yine kendisini kaldırmamızı tembihlemişti. Fakat çok yorgundu. Vakit gelince baş ucuna vardık, bir-iki seslendik. Uyanmayınca Halil, “Bırakalım uyusun, çok yorgundur, bir buçuk saat uyku mu olur” dedi.

Tahiri Ağabey, sabah ezan okunurken kalktı. Teheccüt vakti bitmiş, imsak geçmiş, hâliyle o gece okuyacaklarını okuyamamıştı. O boğuk ve gür sesiyle:

“Haliiiiiiil!” diye bir bağırды ki, ödümüz koptu. Halil telaşla:

“Hayrola, ne var ağabey?” diye koştu.

“Hani beni uyandıracaktın?” dedi. Halil de:

“Ağabey, kıyamadık, çok yorgundun” deyince, hâlâ kulaklarımda çınlayan sözü şu olmuştu:

“Halil Ağa, Halil Ağa! Unutma ki bu gece gitti, bir daha geri gelmeyecek.”

O zaman Zeyrek’te *Siracünnur* ve *Zülfikâr*’ı teksir yaptık. Mustafa Gül Ağabey de gelmişti. Bir gün Tahiri Ağabey her nasılsa yine teheccüde uyanamamıştı.

Teheccüde Neden Kalkamadı?

Bazen istişare için, Zübeyir Ağabey’in daveti üzerine Süleymaniye’ye giderdi. O zaman onu götüreceği bir tane araba bile yoktu. Yürüyerek gider, gelirdi.

O gece teheccüde kalkamamanın üzüntüsü içinde yanıma geldi ve:

“Ahi! Bu gece neden teheccüde kalkamadım biliyor musun?” dedi. “Bilmiyorum” dedim. “Ben buradan yürüyerek giderken gözlerime bir şeyler ilişti, o yüzden kalkamadım” dedi.

Sonra oturduğu yerden kalktı, namazda rükua eğilir gibi yere paralel bir vaziyet aldı ve o şekilde odada yürümeye başladı:

“Bir daha giderken böyle gideceğim. Görenler, ‘Bu adam mutlaka bir şey kaybetti, onu arıyor’ desinler” dedi. Bu manzara hâlâ gözlerimin önündedir...

Kur’an’ın Kerameti

1970’ten sonraydı... Basur rahatsızlığı vardı. Ayrıca gözlerinden de rahatsızdı, perde inmeye başlamıştı. Sefer diye bir göz doktoru kendisini muayene etmişti. Doktor gözlerin kapanabileceğini, mutlaka ameliyat olması gerektiğini söyledi.

Sonra Tahiri Ağabey Kur’an-ı Kerim’in tashihine başladı. Hem teksir yapıyor, hem de tashih... Tabii göz iyi görmüyor, yeni bir gözlük alınması lazım. Derken bir gün kızmış, gözündeki gözlüğü atmış. Bakmış gözü daha iyi görüyor... Bir daha da gözlüğü almadı. Bir gün o doktor geldi, “Ağabey, şu gözüne bir bakayım” dedi. Baktıktan sonra, “Ooo, çok iyi, çok iyi” dedi. “Ameliyat oldun mu?” dedi. “Oldum” dedi. Doktor da “Belli” dedi. Biraz sonra Tahiri Ağabey:

“Sen bana ne ameliyatı sordun?” dedi.

“Göz ameliyatı tabii” deyince. Tahiri Ağabey:

“Efendi, ben basurdan ameliyat oldum” dedi.

Bunun üzerine doktor, “Bir daha bakayım” dedi. Baktı ki, hiçbir şey kalmamış. Bu, hiç şüphesiz Kur’an hizmetinin bir kerameti idi...

Sabah Namazına Kalkamadık

Bir ara siyatik olmuştu, bacaklarında çok şiddetli ağrılar vardı. Fırıncı Ağabey, Ekrem, ben, Muhsin, alıp beraber Bursa’ya götürdük, oradan da Oylat’a çıkacağız. Gece Oylat’a çıkarken meğer Kıbrıs İkinci Barış Harekâtı oluyormuş... O gece de Miraç Kandili’ydi. Biz tepeye doğru çıkarken, herkes

harp haberini alınca korkudan aşağıya iniyordu. İnenler bize bakıyor, biz de onlara bakıyoruz. Çıktık baktık, her yer boşalmış, kimse yok. Sadece üç-beş hizmet edenler var. O gece Tahiri Ağabey sabaha kadar orada dua etti. Sabahleyin radyoyu dinledik, askerlerimiz Beşparmak Dağları'nı almışlardı.

Oradan Bursa'ya geldik. Geç olmuştu. Yorgunduk, yattığımız yer de basıktı. Sabah namazını kaçırdık. Önce Tahiri Ağabey uyanmıştı. Baş ucuma dikildi:

“Ahi,” dedi, “sen hiç sabah namazına kalkmadığını hatırlıyor musun?” Tabii bazen kalkamadığımız oluyordu. “Hatırlıyorum” dedim. O, derin bir teessürle:

“Ben hiç hatırlamıyorum” dedi.

Yine bir hastalığı sırasında ikinci kez sabah namazına kalkamadık. O zaman ben korkumdan dışarı kaçtım. Bunun üzerine işi nöbete koyduk.

Hiç Bakmadı

Bir defasında Burdur'a trenle gittik. Öyle bir şey oldu ki, koltuklar karşılıklı ya, karşısına bir kadın düştü. Başka yer de yok, her yer dolu. Dikkat ettim, Burdur'a gidinceye kadar, hiç kafasını kaldırıp bakmadı. Bazen başını kaldırıp dışarı bakıyordu. Yemeği de aynı şekilde önüne bakarak yedi.

İstanbul'a geldik, yaz vakti, ortalık sıcaktı. Tevruz yerine Bayazıt'ta daha serin olacağını tahmin ettiğimiz bir giriş katı vardı. Onun bahçeye bakan genişçe bir balkonu vardı. Bayağı uzakta ev vardı. Kadınlar görününce, “Ben burada oturmam” dedi.

Bunun üzerine Mehmet Kuru, Tevruz'daki odasına kuzey duvarından bir pencere açtı, odası esmeye başladı, yayla gibi oldu ve oraya yerleştikten sonra:

“Artık benim cenazem burada yıkanacak, buradan bir yere gitmem” dedi.

Bir defasında ameliyattan sonra yine Burdur'da kızının evinde bir ay kaldık. İğneleri vardı. Ben de iğnelerini yapıyor, haplarını içiriyordum. Onun için beni de beraberinde istedi, uçakla gittik.

Sırtüstü Yatmış, Ağlıyor

Orada bir gün baktım, sırtüstü yatmış, ellerini de başının iki yanına avuçları yukarı gelecek şekilde yastığın üzerine koymuş, “Ya Rabbi, iman-ı kâmil, hüsn-ü hatime ver!” diye ağlıyordu.

Kızı o hâlini görür görmez telaşlandı. “Eyvah, babam herhâlde ölüyor!” dedi. Sırtüstü aynı şekilde devamlı o duayı ediyordu: “Ya Rabbi, iman-ı kâmil ve hüsn-ü hatime ver!”

Kızı ağlamaya başladı. Ben kendisini teselli etmeye çalıştım. Sonra baş ucuna gittim, ağlamasını diye ona bir şeyler anlatmaya kalktım. Ne dediğimi hatırlamıyorum. Birden celallendi:

“Efendi,” dedi, “rahatsız oluyorsan git, öbür odada otur!”

Tekrar ağlamaya devam etti. Öyle bir hâl işte...

Hayatında ibadet, Üstad ve Risale-i Nur'dan başka bir şey yoktu. Hatta bir gün, “Benim kızlarım vardı, adları neydi?” dedi. Yani kafasında başka bir şey buldurmuyordu.

Sungur Ağabey yanında anılacak olsa, şahadet parmağını kaldırarak hep şunu söylerdi:

“Efendim bi tane, bi tane...” Başka bir şey demezdi. Kaç defa duydum. “Bi tane” derdi...

Sav Köyü, Fabrika Gibi

Bir keresinde, teksir çıktığı zaman Mustafa Gül Ağabey'le Sav köyünde tam bir sene hiç dışarı çıkmadan teksir yaptıklarını anlatmıştı. İhtiyaçlarını diğer kardeşler temin etmiş. Bu çalışma büyük bir gizlilik içinde gerçekleşmişti. Çünkü o zaman şiddetli takibat altındaydılar.

Sav'daki teksir faaliyeti şu kademelerden geçerek yapılmıştı:

Önce İstanbul'dan kâğıtlar, yüzlük koliler hâlinde gönderilir. Gelen koliler Isparta'da Rüstü Çakın Ağabey'in dükkânının ardiyesine depolanır. O zaman Sav 500 haneli bir köydü ve hepsi Nur talebesiydi. Isparta'ya her gün alış veriş için merkeple gidip gelenler olurdu. Dikkat çekmesin diye herkes, merkebin heybesine sadece bir paket teksir kağıdı koyup getirirdi. Akşam olunca, gelen paketler üst üste yığılırdı.

Teksir Tekniği

Teksir yapılacak sayfa mumlu kâğıt olarak teksire takılır, kaç tane çoğaltılacaksa o miktar elle çevrilerek çoğaltılırdı. Her sayfa ayrı bir yerde üst üste yığılırdı. Bu iş bittikten sonra bu defa toplanma işlemi vardı. Bunun için birisi akşamdan evleri gezer, "Tasnif var, tasnif var!" diye seslenirdi. Beşer onar kişi gelip, birden 10'a kadar birisi, 10'dan 20'ye öteki, 20'den 30'a kadar da diğeri toplar, böylece imece usulüyle, teksir edilmiş olan kâğıtlar sırayla bir araya getirilirdi.

Bu işlem bittikten sonra birisi tarafından tekrar sayılırdı. Çünkü bazen yanlışlıkla eksik veya fazla kâğıt alınabilirdi. Tasnif işi bitince ciltlenmek üzere kitap sarılır, paketlenip bağlanırdı. Böylece her top, bir kitap tomarı hâline gelmiş olurdu. Bu tomarlar, pazara gidenlerin heybesine birer tane verilmek suretiyle geldiği yoldan dikkat çekmeden tekrar geri giderdi.

Oradan da cilt yapılmak üzere ambarla İstanbul'a sevk edilirdi. Ciltçi Halil Çilingir'e, ne miktar cilt ihtiyacı varsa o kadar cuma akşamından bırakılırdı. O, Cuma gecesinden iş yerine kapanır, cumartesi pazar boyu gizlilik içinde çalışır, pazartesi sabahı 7:30'da kitapları hazır hâle getirirdi. Dükkânın önüne koli hâlinde bırakır, oradan da alırlardı. Bundan sonra ihtiyaç olan yerlere gönderilirdi.

İşte, biz de Tahiri Ağabey'le *Siracünnur* ve *Zülfikâr*'ı Zeyrek'teki yerimizde bu metotla teksir yapmıştık.

İstanbul'a Gelişi

Tahiri Ağabey'in devamlı olarak kalmak üzere İstanbul'a geliş tarihi 1967'dir. O zamana kadar Atabey'de devamlı teksir ve yazıyla meşgul oluyordu. Tabii İstanbul'a aralıklarla gelip giderdi.

Tesbihatta birisi aceleyle "Ya Cemilü ya Allah ya Karibü ya Allah" dese, "Efendi, dur, Allah de!" diye müdahale ederdi.

Rüyada Gördüm

Tahiri Ağabey'i zaman zaman rüyamda görürüm. Bir sene oldu onu rüyamda görelim. Güya yine İstanbul'a gelmiş, uçağa binmek üzere gidiyormuş, Kalabalık bir cemaatle kendisini yolcu ediyorduk. Bana dedi ki: "Ahi! Biz şimdi Mustafa Gül'le teksir yapıyoruz. Sen de lazımsın, gelsen iyi olur, ama senin de burada hizmetin var."

Uçağa kadar götürdük. Kim bilir, belki de ahirete gittiğini bilmiyor. Yine teksir ve neşir hizmetleriyle meşgul oluyordur...

Tahiri Mutlu, Mehmet Kuru ve Mustafa Ekmekçi...

“Zübeyir’e Gidiyorum”

Halil Yürür

“Halil Ağa, Devam Et!”

TAHİRİ AĞABEY, kalp dairesinde, enfüsi âleminde Zübeyir Ağabey’e bağlı ve sadıktı. Zübeyir Ağabey için “Bunda Üstad’ımızdan bir haslet var” derdi. Âdeta önünde elpençe divan dururdu...

Altı ay kadar kendisiyle Fındıkzade’de teksir yaptık. O kontrol amiri idi. Bakar, tetkik ve tashih ettikten sonra:

“Halil Ağa, devam et!” derdi.

Mahrumiyet günleriydi... Bir ara bir hafta boyu her gün patates yedik. Ben bir alicengiz oyunu oynadım. Tencerede pişmiş patatesi çöpe döktüm. Kardeşler bir süre sonra yemeği almaya gittiler. Baktılar tencerede yemek yok. Altı kişiydik. Çöpe döküldüğü anlaşılınca, Tahiri Ağabey benim dışımda hepsini sorguya çekti. Bana karşı, Üstad’ı gördüğümünden mi, Zübeyir Ağabey’in yakınında bulunduğumdan mı bilmem, mesafeli davranırdı. Ben de teksirin başında çalışıyordum. Yemek çöpten çıkınca Tahiri Ağabey çok kızdı. “Bunu döken, Nurcu olamaz!” dedi. Hemen paltosunu giydi, “Ben Zübeyir’e gidiyorum!” dedi.

Zübeyir Ağabey de enfüsi dairenin amiri olduğu için meseleyi anladı ve hemen, “Ooo, iyi geldin Tahiri Ağabey, hemen Nurtaş’na git!” dedi. Orada Kur’an tashihi hizmeti vardı. Aramızda mesele olduğunu anlayınca Tahiri Ağabey’i oraya yönlendirirdi. Zübeyir Ağabey’i daima üstün tutar, ona tâbi olurdu.

“Halil, Kahkahayı Bırak!”

Yine bir gün teksir yapıyorduk... Tahiri Ağabey ne kadar ciddi ise, ben de o kadar şakacı, şen şakraktım. Bundan hoşlanmıyordu, ama bana da pek bir şey demiyordu. O günler başka türlü geçmiyordu. Tabii ben bir fikra, bir nükte anlatınca kardeşler kahkahayı basıyorlardı... Hâlbuki o, kahkahadan hoşlanmazdı. Ben de o zaman limonu çok severdim. Hemen her içtiğime ve her yediğime limon kullanırdım. Bir gün bana dedi ki:

“Halil, kahkahayı bırak, sana bir sandık limon alacağım!” Beni zayıf tarafımdan yakalamak istemişti rahmetli...

Tabii sıddıkiyet makamını kazanmak kolay değil. Üstad kendisi için, “Bu kardeşim, sıddıkiyet makamını kazanmıştır” demiş.

Ben Üstad’dan manevi izin aldığımdan biraz serazat davranırdım. Rüyada büyük bir çınar ağacının altında, Üstad’ın eline abdest suyu döktüğümü görmüştüm. Bu bana, hizmette istihdam edildiğime işaretti.

Bir gün teksir sırasında Mustafa Ezener Ağabey de vardı. Ne olduysa gene kızdırmışım:

“Sen olmasan da biz bu işi yaparız” dediler. Bir müddet oradan ayrıldım. Geldiğimde baktım ki altı sayfa yapmışlar, altısında da hata var. “Bunlar ne böyle?” dedim. Baktılar, baktılar ve:

“Sen teksirin başından ayrılma” dediler.

Tahiri Ağabey vefatından bir hafta önce Kâmil’le beni çağırdı. “Hakkınızı helal edin” dedi. “Hayır, bizim ne hakkımız var ağabey, asıl siz bize hakkınızı helal edin!” dedik. Çok telaşlı bir hâli vardı. Meğer son yolculuğuna hazırlanıyormuş... Vefat edince anladık. “Eyvah, kaçırdık!” dedik.

“Mutfağa Bir Müslüman Eli Değmiş”

Kamil Yürür

“Tuvalete Gitmek Daha İyi!”

BİR GÜN DERSHANENİN mutfağını temizledik. Cennetmekân Tahiri Mutlu Ağabeyim:

“Kardeşim, mutfağa bir Müslüman eli değmiş” dedi.

Bir defasında namaz kılmak için seccadesini sermişti. Kardeşin biri seccadenin secdeye gelen yerine bastı. Tahiri Ağabey bir hiddet etti:

“Kardeşim, ayağın bastığı yere alın konmaz” dedi ve seccadeyi yıkattı.

Yine ondan duyduğum altın değerinde bir söz var:

“Kardeşler hakkındaki söz ve gybetleri dinlemektense, tuvalete gitmek daha hayırlıdır” demişti.

“Allah’ın İşine Karışma!”

Bir gün Zeyrek’ten Kirazlımescit’e gidecektik. Şehzadebaşı geçidinde arabaların geçmesini bekliyorduk. Hava oldukça soğuktu:

“Ağabey, üşüdünüz mü?” dedim.

Sert bir ses tonuyla:

“Kardeşim, Allah’ın işine karışmaya ne hakkımız var” deyip beni susturdu.

Bir gün kendisine:

“Ağabey,” dedim, “Yasin’de bir ayet varmış. Üstad Hazretleri o ayeti okuyunca araba çalışmazmış.”

“Kardeşim, o yetki bize verilmemiş” dedi.

Tekrar, kaldığımız yere geldik. O gecenin sabahında:

“Kardeşim, orada beklerken gözüm namahreme değdi, teheccüt namazını kılamadım” dedi.

Tahiri Ağabey’i ilk gördüğümde Ankara’dan gelmişti. Yatarken bize dedi ki:

“Kardeşim, beni saat 3’te kaldırın.”

Biz de, yoldan geldi, yorgundur diye kaldırmadık. Sabah namazına kalkınca bize bir hiddet, bir şiddet etti:

“Kardeşim, o saatler bir daha geri gelir mi?” diye bizi azarladı.

Onun mutat âdeti idi. Gece 3’te kalkar, sabah namazına kadar evrad ve ezkâr okurdu.

120 Basamaklı Tevruz

Tevruz Apartmanı 120 basamaklıdır.

“Kâmil gel sen bana asa vazifesi gör” der, elini kolunu omzuma kor, üst kata çıkıp içeri girinceye kadar dayanırdı.

Bir gün, taksisi olan bir kardeş, Tahiri Ağabey’i hizmet için bir yere götürüyordu. O kardeş hem araba kullanıyor, hem de Kur’an okuyordu.

“Kardeşim, arabayı kullan” diye onu susturdu.

Tevafuklu Kur’an-ı Kerim’in tashihi yapılıyordu. Hata sevap cetveli listesi Süleymaniye’deki müftülük binasında olan Mushafları Tetkik Heyeti’ne veriliyordu. Tetkik Heyeti de “Hata yok” diye rapor veriyordu.

Tahiri Ağabey, onlardan sonra tekrar gözden geçiriyor, hatalar buluyordu. Tetkik Heyeti'ne götürüldüğünde heyet mahcup oluyor ve:

“Bu hoca kimdir? Ne kadar gayretli, dikkatli bir kimsedir... Böyle kimseler cemiyette az bulunur” diye meth ü sena ederlerdi.

Tuvalet adabına çok dikkat ederdi.

“Kardeşim, hocalar tuvalete dikkat etmiyorlar. İyice idrar kesilmeden kalkıyorlar” demişti.

Vefatından bir gün evvel bizleri çağırdı:

“Hakkınızı helal edin!” dedi.

Yatsı namazını kıldırdı ve o gece vefat etti.

Rahmeten vasiaten...

“Kıymetini Bilemedik!”

Mikail Yaprak

TAHIRİ AĞABEY’İ ilk defa İstanbul’daki ikametgâhında ziyaret ettiğimde, o güne kadar hep onun hakkında anlatılanlara göre hayalimde canlandırdığım bir zatı hakiki hâliyle görmüş oluyordum.

Uzun boyu, hafif eğilmiş beli, kalın kaşları, heybetli bakışları, beyaz sakalı, nurlu siması, mütebessim çehresi, sarıği cübbesi, en mühimi de edep ve ciddiyeti hâlâ gözlerimin önünde, hâlâ taptaze ve capcanlı... Bundan gayrısı rüya gibi... Ziyaretin gerçekleştiği zaman ve mekân, şahıslar, kendisiyle muhatabiyetim, gruptan biri tarafından tanıştırılmam, onun “maşaallah”la tebessümle karşılık vermesi... Bir vakit namazının (öğle veya ikindi) cemaatle kılınması... Sonra bir hizmet erbabıyla ciddi bir hizmet meselesinde ikili görüşmesi... Tatlı sert bir istişare... Bütün bunlar zihnimle temas kuruyor.

Tahiri Ağabey’i ziyaretim, hatıralarıma bir yaz günü sıcaklığıyla düşüyor, sıcak bir hava estiriyor, ruhumu sarıyor. Ziyaretim, 1972’nin “mutlu” bir zaman diliminde geçmişti.

Önemli zatların ardından hepimizin sığınağı bir cümle vardır:

“Hayatta iken biz onun kıymetini maalesef bilemedik!”

Halbuki gidenlerin arkasından bu ifadeyi sarf ederken bile, geride kalan ve hâlen hayatta olan önemli şahsiyetlerin değerini bilmemeye devam ederiz...

Onun Kışlasında Talim Gördü

Aziz Üstad’ın aziz talebesi Tahiri Mutlu için ne söylesek nakıs kalır. Bu ifade, Üstad’ın bütün hizmetkârları, bütün has talebeleri için geçerlidir. Onlar ki, Bediüzzaman gibi bir zatla oturup kalktılar, ona hizmet ettiler, ondan hususi ders aldılar, tabir yerindeyse onun kışlasında talim gördüler. Sadakat ve himmetlerinin derecesi nispetinde o büyük Üstad’ın hususi iltifatına mazhar oldular...

Onun hususi iltifatına mazhar olanlardan birisi de Tahiri Ağabey’dir. Ona “kahraman” unvanını vermiş, “Nur Fabrikası” mensubu olarak görmüş ve nihayet ona kendi cübbesini hediye etmiştir.

Tahiri Ağabey, bu dünyada “istiklal madalyası” ve ücretsiz seyahat kartı sahibi idi. Ama onun bu dehşetli ahir zamanda, Risale-i Nur dairesinde Kur’an ve imana ettiği halisane hizmetten dolayı aldığı manevi madalya ve unvanların sayısını ve keyfiyetini, ancak o unvanları ona bahşeden Allahü Zülcelal Hazretleri bilir.

Kendisi 3 Nisan 1977’de Hakk’ın rahmetine kavuştuğu zaman, Bursa Işıklar Askerî Lisesi’nde yedek subay öğretmen vazifesini ifa etmeye çalışıyordum. Cenaze namazına katılamamanın hüznü içerisinde, aşağıdaki mısralarla duygularımı dile getirmeye çalışmışım.

Tahiri Mutlu’ya

Bursa, Nisan 1977

Gülerek bu diyardan cennete uçan biri,
Kahraman bir mücahit, işte Mutlu Tahiri!
Ne omuzlar, ne eller, parmaklar taşıyordu,
Bu mutlu hizmetkâra paşalar şaşıyordu!

Şaşkınlık soruyordu: "Nerden çıktı, bu da kim!"

İstanbul afakına bugün olmuştur hâkim.

Hava neden bulanık ve neden herkes yaşlı?

Nerede gizlenmiştir bu muammanın aslı?

Parmaklar üzerinde sükûtuyla duran kim?

Motor gücünü aşan, koşanı durduran kim?

Said Nursî'nin, "Evet tanırız o Üstad'ı,"

Talebesi Tahiri, "Duymadık biz bu adı!"

Duymazsınız, çünkü o kendini duyurmadı.

Aldatan bu dünyaya iltifat buyurmadı.

Makama tercih etti sade hizmetkârlığı,

Belli olmazdı onun yokluğuyla varlığı.

Kur'an'a ve imana sadık bir hizmetkârdı,

Kendisi için değil, Kur'an için yaşardı.

Onu tanıtamadık, sustuk bugüne kadar,

Dünyada yaşıyordu çünkü ta düne kadar.

Bugün haber aldık ki, Mutlu Ağabey bizim,

Mutlulukla ayrılmış, aramızdan azizim!

Cihadında erdiğin makamın kutlu olsun.

Özün ve soyun gibi ahiretin mutlu olsun!

Lisan-ı Haliyle Konuşurdu

Bekir Yalım

TAHIRİ AĞABEY'LE 1966-68 yılları arasında Isparta'da beraberdik. 67 sonunda İstanbul'a gitti. Ben daha önce Abdullah Ağabey'le Adana'daydım. Kendisi beni talebelerle meşgul olmak için Isparta'ya istedi. O zaman istişare ederek hizmetleri başka bir kardeşe devredip Isparta'ya geldim.

Tahiri Ağabey –Allah rahmet etsin– o zaman bize çok sahip çıktı. Şehrin epey dışında kalan toptancı hâlinin yanında Trabzonlu bir minare ustası bir ev yapmıştı. Evin arkasında bir-iki odalı yer yapmış, bize orayı dersane olarak kullanmak üzere vermişti. Başka yer yok zaten, mecburen oraya gittik. Tahiri Ağabey'le birlikte orada bir müddet kaldık.

Tahiri Ağabey evrad ve ezkârını bitirdikten sonra bana risale okutur, umumiyetle kendisi dinlerdi. Çok az konuşur, konuşması da ekseriyetle lisan-ı hâliyle olurdu. Sanki gözüyle konuşur, gözüyle anlaşır bir hâli vardı.

Onu Anlatmak Zor

Büyük zatların yanında bulunmaktan zor olan şey, galiba onları anlatmaktır. O zaman bu şuurda olsak, her şeyini gözlem altına alır, hıfzederdik. O zaman 22-23 yaşlarında bir gençtik.

Civar köylerde, mahallelerde yaptığımız derslere beraber giderdik. Kendisi çok az okurdu, devamlı bize okuturdu. Onun o ciddi dinlemesi diğer insanlara ders olurdu. Kuleönülü Büyük Ruhlu Küçük Ali, derse geldiğinde kendisine yaptırırdık; ehl-i hâl bir insandı, kalp gözü açıktı. Tahiri Ağabey'le Kuleönü, Atabey, Sav, İslamköy, hepsini dolaştık.

Tahiri Ağabey'in yaşantısı fevkalade takva ve ihlas çizgisindeydi. İrtibata, istişareye çok ehemmiyet verirdi. Hizmetle alakalı bir mesele olunca birkaç kişi beraber konuşur, sonra harekete geçerdik. Maddî meselelerde sıkıntı olduğu zaman kendisi devreye girer, hemen onu hallederdi. Umumiyetle de malını satarak karşılardı. Üstad zamanında böyle olduğu gibi, son zamanlarında da bunu devam ettirdi.

Sadakat Örneği

En dikkat çeken yönü, takvası, Risale-i Nur'a olan sadakat ve bağlılığı idi. Risale-i Nur'da en ufak inhirafî bir hadiseyi, hatta kelimeyi de kabullenmezdi. Bir gün beraber Tire'ye gittik; orada torunu vardı. Tire'de o zaman güzel hizmetler oluyordu. O hizmet cazibesi dolayısıyla zaman zaman gidiyorduk.

Bir gün Tahiri Ağabey'in torununun evinde namaz kıldık. Tesbihatı oradaki ileri gelen bir Nur talebesi yaptı. Tesbihatta “Allahümme ecirna min belai'n-nisa” yanına bir cümle ilavesiyle “Allahümme ecirna min hut'atin nisa” dedi. Hemen Tahiri Ağabey müdahale etti, “Dur!” dedi, “Getirin tesbihatı.” Getirdik. “Var mı burada hut'a kelimesi?” dedi. “Nerden çıkardın sen bunu?” diye müthiş bir şiddet etti. “Olmaz böyle şey!” dedi. Kabullenmedi ve onu ikaz etti.

Isparta'da kaldığı sırada tuvalete gitme elbisesi dahi ayrıydı. Gece teheccüt ve evradını hiç ihmal etmezdi.

Her Lokmada Besmele

Bir gün sofrayı kurdum, yemek yiyeceğiz. Çorbayı tabağa doldurdum getirdim. Şöyle bir baktı. Bakışından hemen bir şey olduğunu anlarız zaten. Hatam olduğunu anladım, ama ne olduğunu bir türlü kestiremedim. “Hayrola ağabey, bir şey mi oldu?” dedim. Konuşmuyor da, eliyle tabağı gösteriyor. “Niye tabağı çok doldurdun?” diyormuş. “Bereket yeri kalmamış bunun” dedi. Dedim: “Ağabey, kusura bakma, dalgınlıkla olmuş.”

“Dikkat et bundan sonra!” dedi.

Çok dikkatimi çeken bir husus da, yemek yerken mutlaka her lokmasında besmele çekip, yuttuktan sonra da elhamdülillah demesiydi...

Yemek tabaklarının sünnet edilmesine çok dikkat eder, ufak bir bulaşık kalmasına müsamaha göstermezdi. Başkaların yapmadığı sünneti, tabağı eline alarak fevkalade bir şekilde yapardı.

Bir de uydurukça kelimeleri katiyen kullanmaz ve kullandırmazdı. Hizmet ehlinden kullanan olursa, onu şiddetle ikaz eder, düzeltirdi.

Büyük Çark, Küçük Çark

Bir gün Salim Ağabey’in halı mağazasında namaz kılıyoruz... “Gelen giden olur, hem onlarla görüşür, hem de ders yaparız” diye gitmiştik. Ezan okunur okunmaz namaza durduk. Biz dört rekâtı bitirene kadar o ancak ikiyi tamamladı. Biz bekliyoruz, o son rekâta kalktı. O arada Şaban Ağabey pazar için gelmişti. Tahiri Ağabey son rekâta kalkınca Şaban Ağabey de sünnete başladı. Tahiri Ağabey son rekâtı bitirip selam verirken Şaban Ağabey dört rekâtın hepsini kıldı, selam verdi, oturdu! Tahiri Ağabey’in yanında olduğu için farkına vardı. Selam verir vermez Şaban Ağabey’e öyle bir kükredi ki, “Ne bu?” dedi, “Nasıl namaz bu!” dedi. Hazır cevap Şaban Ağabey, Allah rahmet etsin:

“Ağabey, büyük çarklar yavaş yavaş döner, küçük çarklar çabuk çabuk döner!” dedi. Hepimiz güldük, tabii onun o şiddet hâli de gitti, o da tebessüm etti. Ama “Keçeli, keçeli, olmaz böyle!” dedi. Şaban Ağabey Ağabey, “Ben yaptım da oldu!” dedi.

“Ahi Sus!”

Ne gıybet eder, ne de ettirirdi. Bu yönü de çok fevkaladeydi. Çünkü o zamanlar “Yazıcılar” münasebetiyle müthiş bir gıybet konusu vardı. Oradan biri laf getiriyor, biri götürüyor... Tahiri Ağabey kaşlarını çatıp, “Ahi, sus!” dedi mi kimse konuşamaz, susardı. Tabii bu şekil konuşurmayınca tansiyon düşer, karşı taraf da konuşmayı azaltırdı. Gıybet ateşi sönmüş olurdu... O, hâliyle kaliyle ders verirdi.

İstanbul’a gittikten sonra ara sıra ziyaretine giderdim. Bir-iki gün beraber kalırdık. Hukukumuz çok olduğundan çok alaka ve sevgi gösterirdi.

Yıl 1969... Bir gün beni Üstad’ın mezarına götürdü. “Bak!” dedi, “Bu, ağır bir mesuliyet taşır.” “Tamam ağabey!” dedim. Mezarın başında okudu, çok duygulandı.

Eğitimle İlgili Bir Örnek

Eğitimle ilgili, kötülükleri gidermek hususunda bir hikâyeye anlatırdı. “Kardeşim, hiçbir zaman çubuk dedirtmeyeceksin” derdi, “Bizim Atabey’de herkesin saygı gösterdiği bir âlim varmış. Bir gün caddeden giderken iki-üç gence rastlıyor. Ellerinde uzun, içi delik çubuklar varmış. O zaman modaymış, ucuna sigarayı takıp içerlermiş. Gençlerin elinde çubuklar varken karşıdan o âlim zat gelmiş. Gençler hocayı görünce çubukları arkalarına saklamışlar. Hoca da üzerlerine üzerlerine gitmiş, ‘Nedir o ellerinizde sakladıklarınız?’ demiş. Onlar da önce mahcup olmuş, ezile büzüle, ‘Bir

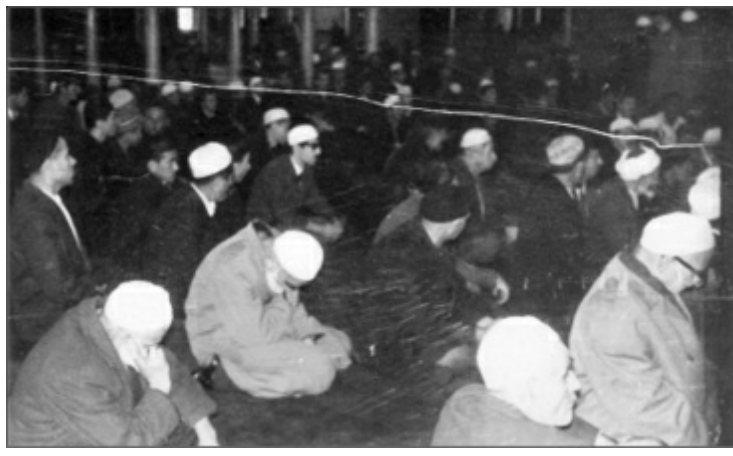
şey değil hocam!’ demişler. Hoca tekrar üsteleyince gençlerin saygı perdesi yırtılıp, ellerindeki çubuğu hocanın gözüne doğru uzatarak, ‘Çubuuuuk!’ demişler.”

Bunu anlatır, hata varsa onun üzerine giderek değil, görmezden gelerek, makul şekilde çözmek gerektiğini ifade ederdi. Bu münasebetle, *Münazarat*’ta geçen şu paragrafı aktarmak isterim.

“Fena adama ‘iyisin, iyisin’ denilse iyileşmesi, iyi adama ‘fenasın, fenasın’ denildikçe fenalaşması çok vuku bulmuştur.

S: Neden?

C: Faraza bazıların altında büyük bir fenalıkları varsa da, hücum edilmemek gerektir. Zira çok fenalıklar vardır ki, iyilik perdesi altında kaldıkça ve perde yırtılmadıkça, ondan tegafül edildikçe, mahdut ve mahsur kaldığı gibi, sahibi perde-i hicap ve hayâ altında ıslahına çalışır. Lakin vaktaki perde yırtılsa haya atılır, hücum gösterilse fenalık fena tevessü eder.”

Merhum Mustafa Polat için Fatih Camii'nde okutulan mevlidde iki büküm bir kul: Tahiri Mutlu...

“Aman Kardeşim, Namazı Vaktinde Kıl!”

Mehmet Karasan

BEN TAHİRİ AĞABEY’İ ilk defa 1970 yılında Fatih’te Nurtaşı’nda gördüm. Kendisi o zaman Kur’an tashihi ile meşguldü. İnşaat işlerinden anlardım. Kaldığı daireye tamirle ilgili hususlar için iki kez gitmişim. Ben o zamanlar çalıştığım için ikindi namazlarını geç kılıyordum. İki defasında işimi bitirdikten sonra, karşımda durup âdeta yalvarırcasına bana şu tavsiyede bulundu:

“Aman kardeşim, n’olur namazlarını vaktinde kıl!”

O sıralar, vakf-ı hayat edip Nurtaşı’nda kalmaya başladığım yıllardı.

Daha sonra Tahiri Ağabey, Kocamustafapaşa’daki Tevruz Apartmanı’na geçti. Enver Kardeş yanında bulunuyordu. O askere gidince ben de oraya geçtim.

O zaman ben, Mahmut, diye bir kardeşle medrese hizmetlerini yapıyorduk. Ekrem Kardeşimiz, Tahiri Ağabey’in hizmetine bakıyordu.

O sıralar Abdullah Ağabey’le Rüştü Tafral Ağabey de orada kalıyorlardı. Daha sonra Abdullah Ağabey, Çarşamba’daki Hizmet Vakfı’nın yerine geçti.

Tahiri Ağabey namaz vakti yaklaşınca ezan okunmadan önce odasından çıkar, namaza hazırlanırdı. Tabii, onu görünce biz de hazırlık yapardık. Yanından hiç eksik etmediği bordo renkli bir seccadesi vardı. Kendisine Üstad’dan hatıra kalmıştı. Bu seccadeyi serer ve mutlaka onun üzerinde kılardı.

“Huu” Dese Uyanırdım

O zamanlar benim uykum çok ağırdı. Sabah namazlarına kardeşler beni zor kaldırırlardı. Fakat ne hikmetse, Tahiri Ağabey yatağıma ayağının ucuyla hafifçe dokunur, “Huu!” diye seslenir seslenmez ayağa fırlardım.

Kıbrıs Harekâtı sebebiyle bizi ihtiyaten askere çağırılmışlardı. Edirne’de 45 gün sıkı bir eğitim yaptıktan sonra dönmüştüm. Bitkin şekilde yatıyordum. Allah selamet versin, Mustafa Ekmekçi gelmiş, beni uyandırmaya çalışmış. Ne kadar uğraştıysa bir türlü uyandıramamış. Tahiri Ağabey’e gidip, “Ağabey, kaldıramıyorum, yoksa bu öldü mü!” demiş. Tahiri Ağabey gelmiş, aynı şekilde ayağının ucuyla yatağıma dokunup “Huu” der demez uyanmışım. Mustafa Ekmekçi, “Ben bu kadar uğraştım, kaldıramadım, bu nasıl oluyor?” diye şaşırmış. Bana uyandıktan sonra bunu anlatınca şu yorumu yapmışım.

“Kim bilir, belki de Tahiri Ağabey’i üzmemek için müekkel melek beni uyandırmış olabilir!”

Tahiri Ağabey, sabah ve ikindi namazlarından sonra sırayla ders okuturdu. Her birimizin elinde kitap olur, ondan takip ederdik. Üstad Hazretleri de öyle yaparmış. Bir defasında Üstad’dan şu hatırayı nakletti:

Namaz Tekmili

“Sabah namazında Üstad kendi odasında Zübeyir’le kılar, biz kardeşlerle arka odada kılardık. Namazı kıldıktan sonra Üstad, Zübeyir Ağabey’le odasından çıkar, yanımıza gelir. Tek tek hepimize:

‘Sabah namazını kıldın mı?’, ‘Tesbihatı yaptın mı?’ diye sorardı. Bir nevi tekmil merasimi gibi... Bundan sonra derse başlardı. Duruma göre ders bazen bir-iki, bazen de üç-dört saat sürerdi. Aynı dersi ikindiden sonra da yapardık. Hatta Üstad bir defasında dışarıdan gelmiş, ikindi namazını gecikmeli olarak kılmıştı. Yine aynı şekilde namazdan sonra tesbihatını yaptı, sonra ikindi dersini

okudu. Akşam yaklaştığı için dersten sonra hemen akşam namazı hazırlığına başladı.”

Tahiri Ağabey, sabah namazından sonra Ekrem’le ikimize birer sayfa Kur’an okutur dinler, hatalarımızı düzeltirdi. Kur’an’a başlamadan önce ne hikmetse bana *Delaili’n-Nur*’dan kısa bir bölüm okuturdu.

O zamana kadar saat 9 olurdu. Biraz yattıktan sonra 10.30 veya 11’de kalkar, kahvaltı yaptıktan sonra öğlen namazına hazırlık yapardı.

Akşamdan Sonra Dünya Kelamı Yok

Akşamla yatsı namazı arasında dünya kelamı konuşmazdı. Bir defasında Ekrem yoktu. Zil çalınca odasına girdim. Duvarda kıskaçla tutturulmuş bir kâğıt vardı. Onu işaret etti. Bir taraftan okuyordu. Ben anlamadım. Tekrar tekrar işaret edip de ben anlamayınca, kızarak dünya kelamı yapmak zorunda kalmıştı.

Bir tası vardı, yemeğini onda yedi. Yine Ekrem’in olmadığı bir gündü. Yemeğini tasa koyup kendisine vermişim. Yedikten sonra beni çağırdı. Bana ciddi bir şekilde:

“Sen yemeği bu tasa mı koydun?” dedi. Korktum, cevap veremedim. Soruyu tekrarladı. Meğer espri yapıyormuş... Üçüncü de tebessüm ederek sorunca ben de bir tehlike yok diye, “Evet” dedim. Bunun üzerine, “Hiç belli mi?” diye tabağı gösterdi. Tabağı öylesine sünnet etmişti ki, yemek konulduğu belli olmuyordu, tertemizdi... Sonra da, “Böyle yapacaksınız” diye ekledi.

Yine bir gün namazı kılmış, tesbihatı yapmıştık. Elinde tesbih iki eli dizleri üzerindeydi. Sağ eliyle tesbihatı çekerken sol eliyle de aynı anda öbür taraftan tesbihleri ittiriyordu. “Üstad’ın da böyle yaptığını, bir hatıra olarak anlatıyorum, bilirsiniz” demişti.

“Kara Dedeniz”

Kendisi derslerde pek açıklama yapmadığından herhâlde Risale-i Nurları fazla bilmiyor diye bizde bir zan olmuştu. Bir gün, Risale-i Nur’da bir cümlenin yeri nerede, diye bir bahis olmuştu. Cümle, “Meşiet-i İlahiye ile meydana gelen işlerde ‘inşaallah, inşaallah’ yerine bilerek ‘tabii, tabii’ demek ne kadar hata bir hakikat olduğu” şeklindeydi. O, Yirminci Mektup’un İkinci Makam’ının Dokuzuncu Kelime’sinin sonunda yer aldığını söylüyor, biz de Ekrem’le başka yerde olduğunu iddia ediyorduk. Sonra kitabı açıp gösterdikten sonra gülerek:

“Kara dedenizin bir şey bilmediğini zannetmeyin ha!” demişti.

Tevruz’da kalırken her banyodan sonra ellerinin tırnaklarını bana kestirirdi. Ayaklarını kendi keserdi. Ölene kadar tırnaklarını ben kestim. Tırnaklarını kestirirken takip ettiği sıra şöyleydi.

Önce sağ elinin serçe parmağından başlatır, sonra yüzük parmağını atlatır. İkinci olarak orta parmağını kestirir, şahadet parmağını atlatır, başparmağına geçerdi.

Sonra sol eline geçer, yine serçe parmağından başlar, bir tane atlatır, orta parmağı, sonra da başparmağı kestirirdi.

Üçüncü kademedeki bu sefer sağ elin yüzük parmağını, sonra sol elin yüzük parmağını, sonra sol elin şahadet parmağını, en sonunda da sağ elin şahadet parmağını kestirirdi. O zaman bunun hikmetini hiç sormamıştım. Ama galiba sünnette olduğundan böyle yaptırıldı...

Kendisinin her gün okuduğu kalınca bir evrad kitabı vardı. Gece saat 2’de kalkar, sabah namazına kadar onu tamamlardı.

Bir defasında Sandıklı tarafına gitmiş, onu unutmuştu. Telefonla onu istemişti. Telefona Rüştü Ağabey çıkmış, “Yakında geleceksiniz, o kadar önemli mi?” demişti. O mühim olduğunu söyledi ve

Ekrem Kardeş onu kendisine götürdü.

Kardeş mi, Karındaş mı?

Bir gün ağabeyim Yunus Karasan ziyaretine gelmişti. Tanışma sırasında kendisini:

“Ben Mehmet’in kardeşiyim” diye tanıttı. Tahiri Ağabey:

“Kardeşi mi, karındaşı mı?” dedi. Yunus, ne demek istediğini anlamadığından sustu. Tahiri Ağabey şöyle devam etti:

“Kardeşi olursan iman, Kur’an cihetiyle hep beraber olmuş oluruz. O zaman Resulullah (a.s.m.), Üstad ve bizlerle de kardeş olursun. Öteki türlü sadece onunla aynı karında yattığından, sadece karındaş olmuş olursun” dedi.

Böylece Risale-i Nur dairesindeki kardeşliğin, öz kardeşten çok daha yüksek bir anlamı olduğuna işaret etmiş, ağabeyim Yunus’a da karındaşlıktan kardeşliğe terakki etmesinin dersini vermişti...

Hazin Hazin Dua

Üstad’dan bir hatıra anlatmıştı:

“Bir sabah namazından sonra Üstad, Isparta’da odasında idi. Ne yapıyor diye merak ettim. Tabii o çağırmadan odasına giremezdim. Kapının anahtar deliğinden baktım. Kibleye karşı oturmuş, ellerini açmış, hazin hazin dua ediyordu. Epey baktıktan sonra dönüp mutfakta kapları yıkadım, temizlik yaptım. Aradan bir saatten fazla zaman geçtiği hâlde tekrar baktığımda aynı şekilde devam ettiğini gördüm.. Odasının duvarında boydan boya bir şecere vardı. Orada bir sürü isim yazılıydı. Duasında o isimleri tek tek zikrediyordu.”

Celalli Bir Görünümü Vardı

Hüseyin Çakırca

Sen Hatırlat!

TAHİRİ AĞABEY'LE ilk defa 1969 Isparta mevlidinde görüştim. Sonra İstanbul'da Nurtaşı'nda derslerde görüşürdük. O zaman Zeytinburnu'nda bulunuyorduk. Zeytinburnu'na derslere gelirdi. Kendisi hep Osmanlıca risalelerden okurdu. Çok ciddiymi, kaşlarını çatdığı zaman çok celalli bir görünüm alırdı. Daha sonra Tevruz'da vefatına kadar beraber kaldık. O zaman gündüzleri çalışırdık.

Bir gün Zeytinburnu'nda rahlede Latince risalenin üstte, Osmanlıca'nın ise altta olduğunu görünce hemen Osmanlıca risaleyi alıp Latince'nin üstüne koydu. Bu bana ders oldu. O günden beri hep buna dikkat ederim.

Yine soğuk bir gündü. Abdest alacaktı. "Sıcak su hazırlayalım mı?" dedik. Kabul etmedi. Soğuk suyla abdest aldı. Abdest alırken su sıçramasın diye önüne örttüğü bir bez vardı. Onu sırf abdestte kullanırdı.

Elimden tamir işleri gelirdi. Odasına bir abdest alacak yer yaptım. "Abdest suyum kanalizasyona gitmesin" dedi. Bir başka boruyla bahçeye akıttım. Hatta "Cenazem de burada yıkansın" diye vasiyet etti. Öyle oldu.

Ziyaretine gelirlerdi. Hatıralarını dinlemek isterlerdi. Bana, "Sen hatırlat bana" der, ben de "Ağabey, şu mesele nasıl olmuştu?" der, hatırlatırdım; o da başlardı anlatmaya...

"İki Ayakla Bir Yola Gidilir"

Mesela "Her şeyi terk edip hizmete koyulmanız nasıl olmuştu?" derdim. O da anlatırdı:

"O zaman bizim büyüğümüz Hafız Ali idi. Onun yanına gidip gelerek hizmeti öğreniyor ve yazmaya çalışıyorduk. Bu arada takip edilmesi gereken işlerim de vardı. Mesela gül yağı üreten büyük bir kazanımız vardı. Kazan içine gülleri doldurur, suyla kaynatırız. Gülün yağı üstüne çıkar, suyu altta kalır. Üstündekinden gül yağı, altındakinden gül suyu çıkardı. Ayrıca dokuma tezgâhlarımız vardı. Bunların işlerini takip etmek bana düşüyordu. Bu yüzden hâliyle hizmet aksıyordu. Bir gün Hafız Ali Ağabey'in yanına gittiğimde:

Isparta mevlidlerinden birinde...

“Tahiri, iki ayakla bir yola gidilir!” dedi.

“Ben de bunun üzerine gül tesisimizi sattım. Tezgâhları dağıttım. Tamamıyla kendimi hizmete verdim. İki kızım ve hanımla beraber evde mütemadiyen risale yazmaya başladık. Evde iki sofraya vardı. Birinin üzerinde risale yazardık, biri de yanımızda dururdu, üzerinde yemek yerdik. Annem yemekleri hazırlar, biz kalemlerimizi bırakıp öteki masada yemeğimizi yer yemez yazmaya başladık. Bu şekilde on takım külliyattan fazla yazdık.”

Mesela “Ağabey, ilk teksir makinesini nasıl aldınız?” derdim. O başlardı anlatmaya:

“Önce İnebolu’ya gittim. Makineyi gördüm, tanıdım. Sonra İstanbul’a giderek Burla Biraderler’den bir tane satın aldım. Isparta’da o zaman Hüseyin Ağabey vardı. O, teksiri iyi yapardı. Biz de onun tarla işlerini yapardık. Muallim Ahmet Fuat, teksir için Üstad’a para göndermişti. Onu da kullandık.”

“Yedinci Şua’dan Korkmuşlar”

“*Ayetü’l-Kübra*’nın bastırılması nasıl oldu?” derdim. O da anlatırdı:

“İstanbul’da o zaman Cağaloğlu’nda Bozkurt Matbaası vardı. Beş yüz adet basılması için gidip onun sahibiyle anlaştım. Anlaşmamıza göre, basılınca bir sandığa yerleştirip Isparta’ya adresime gönderecekti. Fakat o, sonradan başına bir şey gelmesin diye basılan kitabın bir nüshasını İstanbul Savcılığı’na vermiş. İstanbul Savcısı da Isparta Savcılığı’nı haberdar etmiş. O günlerde Almanlar, demiri delip geçen bir şua icat etmişlerdi. Basında bundan bahsediliyordu. *Ayetü’l-Kübra*’nın adı ‘Yedinci Şua’ olunca, polisler korkmuşlar. İçinde radyasyon taşıyan patlayıcı bir madde olmasın, diye, gelen sandığı uzmanlar nezdinde açtırmışlar.”

Tahiri Ağabey’in namazdan sonra yaptığı dualara kulak verirdik. Bilhassa her namazdan sonra, Hafız Ali, Abdullah Çavuş, Büyük Ruhlu Küçük Ali, Kuleönülü Mustafa, Lütfi ve Hüsrev Ağabeylere dua ederdi.

Şu andaki Süleymaniye medresesinden önce, beş on metre aralıkla aynı sokakta ilk medrese vardı. Üstad 50’li yıllarda İstanbul’a geldiğinde orada kalmış.

Yine bir keresinde anlatmıştı:

“Üstad, Eskişehir’de bulunduğu bir sırada bizi yanına çağırdı. Ceylan’la beraber gittik. Dedi ki:

“Kardeşlerimiz Ankara’da risaleleri Latin harfleriyle basıyorlar. Siz ikiniz gidin, Tahiri sen Osmanlıca’dan takip et, Ceylan sen de Latince’den takip ederek onlara yardımcı olun.”

Sarığa ve Cübbeye Önem Verirdi

Sabah ve ikindi namazlarından sonraki derslerde herkese bir parça okuturdu. Tesbihatı kitaptan yaptırırdı. Hatta namaz aşirlerini de kitaptan okuturdu.

Namazda sarığa ve cübbeye çok önem ederdi. Bir gün arkadan namaza yetiştim. Aceleden sarık sarmamıştım. Sonra beni odasına çağırdı. Dedi ki:

“Ben hacca giderken Şam’a uğradım. Alış veriş için otelden dışarıya çıkmıştım. Başımda takkem vardı, ama sarık sarmamıştım. Karşıma pir-i fâni biri çıktı. ‘Sen sarığını sarmadığın için yarın ahirette Resulullah’a (a.s.m.) ne cevap vereceksin? Şimdi bana cevap ver, ahirette de ona cevap verirsin!’ dedi.”

Ne kadar mazeret ileri sürdümse de kabul etmedi. Namaz kılariken en azından ceket giymemizi ve şayet yoksa gömleğimizi pantolonun üzerine sarkıtmamızı tembih ederdi.

Bir gün Nami Yılmaz, Cemil Yaman ve ben yanındaydık. Vakıf olmayı teşvik makamında:

“Ahi, demirbaş olmak lazım!” dedi.

Biz o zaman hem çalışıyor, hem de boş zamanlarımızda yanına geliyorduk. Onun bu sözünden sonra vakıf olmayı ciddi olarak düşünmeye başladık. Nami ile işimizi bırakıp medreseye geldik. Bizi odasına çağırttı, tebrik etti. “Üstad kimseye, işini bırak gel, demezdi. Ama bırakıp geleni tebrik ederdi” dedi.

“Hainsiniz!”

“Üstad bizi (Tahiri, Zübeyir, Bayram, Sungur, Ceylan, Hüsnü Bayram) zaman zaman toplar:

“Kardeşlerim, zengin bir hacıbaba olsa, sizin ve hizmetinizin bütün masraflarını karşılayacağım, yalnız kerimemi alacaksınız, o da size hizmet edecek, dese ve siz bunu kabul etseniz, hainsiniz!” diyerek fedakârlık dersi verirdi.”

“Bir defasında bizi ikinci defa silah altına aldılar” demişti. Herhâlde bu yüzden kendisine gazilik beratı ve madalyası vermişlerdi. Beş yüz kilo kok kömürü alma hakkı vardı. İki defa mazbatasıyla cüzi bir para ödeyerek kömür almıştık.

Parasını Verirdi

Tahiri Ağabey’i arabamızla bir yere götürsek parasını verir, bir yerden kendisine su alıp getirsek yine parasını verirdi. Dershaneye gelen toplu elektrik faturasına bakar, kendi odasında yaktığı ampule ne kadar isabet ettiğini hesaplayarak verirdi.

Ramazan Demir kendisine yoğurt getirirdi. Bir gün ona, “Bir terazi getir” dedi. Teraziyi getirtti. Yatağının altına koydurdu. Yoğurt geldiği zaman onu tartar, parasını verirdi.

Yine bir gün Mustafa Kavurmacı, iç çamaşırı, yünlüler falan getirmişti. Kendisini çağırttı. “Ya bunların parasını al ya da götür” dedi. Kavurmacı bir miktar para almak zorunda kaldı.

Hayatının son senelerinde Rüştü Ağabey’in de bulunduğu bir sırada, “Kardeşim, Zübeyir Ağabeyhayatı boyunca istiğnaya çok dikkat etti. Ben edemedim. Karar aldım, bundan sonra ben de dikkat edeceğim” demişti.

Bir defasında Sönmez’in cep takviminden istemişti. Getirdim; ısrar etti, parasını verdi.

Ben Otomarsan’da çalışıyordum. Sigortalıydım. Kullandığı bir ilacı yazdırıp getiriyordum. Her defasında, “Ağabey, ben para vermedim” desem de mutlaka parasını veriyordu.

Temizliğe Çok Dikkat Ederdi

Temizliğe çok dikkat ederdi. Normal tuvalet taşının üstüne, sıçramasın diye, iki mermer daha

koydurmuştu.

Bir bayram sabahı idi... “Beni Süleymaniye’ye götür” dedi. Vardık, içeri girince herkes ayağa kalktı. Herkesle bayramlaştı.

Bir gün Fırıncı Ağabey, “Bende küçük bir televizyon var. Kâbe’yi, tavafı, Ravza’yı gösteriyor; onu size getireyim de bakın” dedi. Önce çok sevindi, “Tamam!” dedi. Fırıncı Ağabey tam kapıdan çıkarken, birden, “Hayır kardeşim, sakın getirme,” dedi. “Kimse, Tahiri Kâbe’yi seyretti, demez. Tahir televizyon seyretti, derler.”

Fırıncı Ağabey, de “Peki” dedi.

Bir ikindi sonrasıydı... Ders okurken sıra kendisine gelmişti. Yirmi Üçüncü Söz okunuyordu. Bir anda durdu. Yüzünde bir nuraniyet belirdi. “Kardeşlerim!” dedi, “Ben burayı en az 300 kere okumuş ve 100 kere de yazmışım. Fakat şu anda, hiç duymadığım bir hakikati yeni okuyormuşum gibi geldi bana...”

Seni Görevlendirdim

Kur’an çalışmaları yapılırken Hekimoğlu’nu çağırdı:

“Bu Kur’an renkli olarak basılır mı?” dedi. O da:

“Siz emrederseniz, basılır!” dedi.

“Ben seni bu iş için görevlendiriyorum. Senin arkadayım. Ne zaman sıkışırsan gel” dedi.

Tahiri Ağabey, Anadolu’yu gezdi. Bazı zenginlerden para topladı. Bu parayı Hekimoğlu’na verdi. O da gitti İzmit Kâğıt Fabrikası’ndan kâğıt aldı. Gençler tashihle tezhipte meşgul oldu. Baskıya geçince çok sevindi:

“Bütün fütuhat buna bakıyor, Rusya’yı da bu yıkacak!” demişti.

O zaman Sungur Ağabey ders yaparken:

“Kardeşlerim, biz burada risale okurken, atom bombaları hâlinde Moskova’ya düşüyor” demişti.

Tahiri Ağabey kahveyi severdi. Bir gün biz çalışırken baktık, kahve yapmış, bardaklara koyup tepsiyle bize getirdi. Üstad’ın da, hizmet eden talebelerine aynı şeyi yaptığını anlatmıştı.

Çok Mütevazı İdi

Bir keresinde Tahiri Ağabey’e Üstad’ın mezarını sorduk. Söylemedi. Yalnız, “İleride Mevlana Hazretleri’nin kabrinden daha mükemmel yapılacak” dedi.

Ankaradan zengin bir kardeş gelmişti. Tevruz 12’nin balkonundan, Tahiri Ağabey’in penceresinin önünden dışarıyı seyrediyordu. Ona, “Efendi! Ne bakıyorsun, ehl-i dünyanın mel’abegâhı” demişti.

Tahiri Ağabey, çok ciddi olduğu gibi, aynı zamanda çok mütevazı ve çok şefkatliydi. Bir gün odasının önünde bulunan karton kutuları almak için bir kardeşi gönderdim. Kardeş o kutuları alırken Tahiri Ağabey’i görüyor, o da ona mâni oluyor.

Namazdan sonra beni odasına çağırdı ve benden kendisini helal etmemi istedi. “Nefsime uydum, o kardeşe sert davrandım” dedi. Hâlbuki o kardeş, Tahiri Ağabey’in 50-60 kilo gelen koca kitap sandığını Tevruz Apartmanı’nın en üst katına taşımıştı. Onu hatırladı ve kendisini suçlu addetti, elimi öpmek istedi. Ben daha çabuk davrandım, elini öptüm. Kucaklaştık. Elini kalbimin üstüne koydu “Bu olaydan kalbinde bir şey var mı?” dedi. Ben de “Yok ağabey” dedim.

Beni Teselli Etti

Bir gün hasta olarak çatıda yatıyordum. Hasta olduğumu duydu, çatıya geldi. Ekrem Kardeş’le bal ve

ceviz getirtmişti. Cevizi bala katarak bana ikram etti, dua etti, iyileşeceğimi söyledi. Sonra ben nazdarlığımdan, “Ağabey, günahlarım çok, ahirette ne yapacağım?” dedim. O da, Tahiri’nin de günahlarının çok olduğunu, merak etmememi, Cenab-ı Hakkın Gafuru’r-Rahîm olduğunu, bütün günahları sildiğini söyleyerek beni teselli etti. Bunları söylerken çok şefkatli bir hâli vardı.

Odasında bir levha vardı. Bir hadis-i şeriften alınmıştı. Konyalı bir hoca getirmişti. Odasına astı. Levhada “Farzlardan sonra en mühim amel, mü’minlerin kalbine sürur vermektir” yazılıydı. Bu hadise uyararak herkesin gönlünü yapmaya çalışıyordu.

Bir gün kardeşi İstanbul’a gelmişti. Erenköy’de bir eve götürdüm. Kardeşi, bazı sıkıntıları olduğundan şikayet ediyordu. Ona da, “hizmet etmesini, Risale-i Nur’la meşgul olmasını” tavsiye etmişti. Kardeşi de “Ben *Cevşen* okuyorum” deyince, Tahiri Ağabey, *Cevşen* okumanın yeterli olmadığını, risaleleri okumasının gerekliliğini ona anlatmıştı.

Tevazu Yarışı

Yine bir gün Mülazımköylü Ahmet Fuat Ağabey, Sultanahmet’e gelmişti. Onu ziyarete gittik. Ahmet Fuat Ağabey’in hizmetlerinden sitayişle bahsetti. Onunla karşılaşınca elini öpmek istedi. O da Tahiri Ağabey’in elini öpmek istedi. Epeyce karşılıklı mücadeleden sonra kucaklaştılar, hasret giderdiler.

Tahiri Ağabey’in bir hususiyeti de derslerde göze çarpıyordu. Kalabalık cemaat olduğu anlarda çok çeşitli meşrep erbabının bulunduğu zamanlarda On Dokuzuncu Mektup’tan okur, okutur, “Saltanat-ı dünyeviye aldaticıdır” bahsini tekrar tekrar tilavet ettirir ve ederdi. Bilhassa siyaset hususunda hassasiyeti çok fazla idi.

Zaman zaman Tahiri Ağabey’in ziyaretine gelirdik. O zaman Zeytinburnu’nda bulunuyorduk. Cemaatimiz adına bazı gıybetler duymuştu. Bir kandil akşamı idi... Bizi odasına çağırdı. Gıybetler duyduğunu, çok üzülüğünü ve hakkımızı helal etmemizi söyledi. Bizimle helalleşti.

Aynen Kur’an Hizmeti

Rize/Pazarlı Recep Ali Ağabey, her sene altı ay kışın gelir, mutfakta yemek yapardı. Samimi bir Müslüman ve Nur talebesidir. O sene geç kalmıştı. Kur’an ve Risale hizmetleri kardeşleri çok meşgul ediyordu. Mutfak işleri aksıyordu. Tahiri Ağabey, Recep Ali Ağabey’e mektup yazdı. Mektupta, “O işler fâni, bu işler bâki” diye yazdı. Recep Ali Ağabey hemen geldi. Mutfak hizmetleri düzene girdi. Mutfakta hizmet eden kardeşe de, “Senin bu hizmetin aynen Kur’an hizmeti gibidir!” derdi.

Tahiri Ağabey bir gün bize, “Ezandan sonra, ‘Allahümme Rabbe hazihi’d-daveti...’ duasını okursanız, –pencerenin altını göstererek– orada bekleyen melek o duaya ‘âmin’ der” dedi. Sonra biz, o duayı yazmasını istedik. Bir kâğıda hemen yazdı.

Beni de Buraya Defnedersiniz

Kandil gecelerinde gelenlere Üstad’ın cübbesini giydirir, iki rekât namaz kılmalarını söylerdi.

Vefatından evvel, Zübeyir Ağabey’in Eyüp kabristanındaki kabirlerini ziyarete gitmek istedi. Beni çağırdı. Yanında Mustafa Gül Ağabey de vardı. Ben de Eyüp Sultan’da Piyer Loti’ye arka sokaklardan bir yol olduğunu biliyordum. Götürdüm. Kabirleri ziyaretten sonra, şimdiki kabrinin olduğu yerleri göstererek, “Beni de buraya defnedersiniz” demişti. Neticede öyle oldu...

Vefat edeceği zaman abdest almış, sarığını sarıp cübbesini giymiş, dizüstü evradını eline alarak okumaya başlamış, o şekilde dayandığı yerde ruhunu teslim etmişti...

Üstad'ın hizmetinde bulunmuş iki Nur talebesi: Hüsni Bayram ve Tahiri Mutlu...

Çok Şefkatli Bir İnsandı

Ramazan Demir

“Zübeyir Ağabey’e Söylerim Ha!”

İSTANBUL’DA KALDIĞI hayatının son yıllarında bayramlarda bize uğradı. Kurban bayramlarında kurban etiyle iftarını bizde açardı.

Önceleri kardeşlerle beraber yemek yedi. Sonra Zübeyir Ağabey bana, Tahiri Ağabey’e ayrı ve biraz itinalı yemek yapmamı söyledi. Bunu emir telakki ettim. Ondan sonra yemeklerini yapıp götürmeye başladım. İtiraz edecek olurdu. Hemen, “Zübeyir Ağabey’e söylerim ha!” derdim. Zübeyir deyince bir çocuk gibi boynunu bükerdi. Buna rağmen çorba parasını verirdi.

Bir ara Atabeyde içinde evleri olan arsasını satmıştı. Kırk bin lira parası olmuştu. Bu parayı Simav’daki Halıcı Ömer Kardeş’e verip gelen kârıyla geçiniyordu. Ben o sırada İzmitte arsa alım satım işiyle uğraşıyordum. Benden 30 bin lira karşılığında bir arsa satın almaya söz verdi. Karşılığını Hacı Ömer Bey’den alacağı paradan ödeyecekti. Hatta bir ara bana, o arsayı satıp kendi adına parasını hizmete vermeme söyledi. Vasiyetini yazdırırken, bu parayı henüz ben teslim almadan kendisi çeşitli miktarlarda hizmetlere dağıttı. O sırada askerî hava alanı yapılacak, dedikodusuyla bizim arsalar bedava istimlak edilecek, söylentisi çıkmıştı. O parayı benim adıma dağıtınca, bende bir ferahlık ve rahatlama oldu. Bir daha da o söylentiler olmadı, ortadan kalkıverdi.

Kaza Geçirdik

Memleketinde olduğu zamanlar ailecek ziyaretine giderdik. Bir gün İstanbul’dan çoluk çocuk taksiye dolup ziyaretine gitmek üzere yola çıktık. Adapazarı kavşağına gelince, Ankara’ya uğrayıp oradan Burdur’a geçsek, diye bir fikir ortaya atıldı. Arabadaki herkes, “Ankara’ya uğrayalım, sonra gidelim” diye fikir birliği etti. Bunun üzerine ben de Bilecik yoluna sapmadan Ankara’ya doğru devam ettim.

100 km süratle yol alıyordum. 2-3 km gitmeden birden bir gürültü koptu, ne olduğunu anlayamadan, araba gerisin geri İstanbul istikametine dönüverdi, az sonra da yoldan çıktı. Önümde bataklık ve kayalık vardı. İçimden, eyvah kayalara vurmasam, bataklığa girmesem, diye geçirdim. Ve aniden tel örgünün kenarında durduk. Kimseye bir şey olmamıştı. Arabadan indiğimizde, lastiğin patladığını gördük. Neyse, “Tahiri Ağabey, Ankara’ya izin vermiyor” dedim. Lastiği tamir edip Bilecik istikametine yola devam ettik. Akşama Burdur’daki damadı Fehmi Bey’in evine vardığımızda bizi kapıda karşıladı ve tebessüm ederek ilk sözü, “Nerede kaldınız?” oldu.

Çok şefkatli bir insandı, kendi eliyle bize ceviz kırıp ikram ederdi. Kendisi bana bir seccadesini ve Üstad’dan yadigâr kalan bir sarığını hediye etti.

Üstad’ın Kabrini Gösterdi

Rüyada Üstad’ın kabrini bana gösterdi. Hem de Üstad’ın da hazır olduğu bir anda... Üstad’ı hoş beş ettim. Bana dedi ki: “Şu evleri git bir ölç.” Dedim: “Üstad’ım, metre yok, ama 10’a 10, 100 metre olduğunu tahmin ediyorum.” Sonra aşağıya indim. Baktım Fırıncı Ağabey, ona sarıldım, ayaklarının altında kaldım. Bana bir baktı. Söylenir mi, dercesine.

Bu rüyadan sonra Tahiri Ağabey bir gün, “Gel seni bir yere götüreceğim” dedi. Gittik, aynen rüyada gördüğüm yer. “Senin görmem lazım” dedi. Belki ileride kabir yapılacağı zaman bana bir

vazife düşecek diye düşündüm. Bekliyorum. Tahiri Ağabey bunu ima edercesine, “Senin görmem lazım” demişti.

“Hangi Evliyamı Sevdin?”

Tahiri Ağabey, hanımının vefatından sonra evlenmek istemiş. Üstad razı olmamış. O da vazgeçmiş. Bir gün otobüsle geliyorlar. Alacağı kadın, birisiyle takışmış. Arabanın içini yıkmış kadın, pervasızca atmış tutmuş. Tahiri Ağabey bu manzarayı görünce parmağını ısırılmış. Üstad’a teşekkür etmiş, dua etmiş, “Elhamdülillah beni bununla evlenmekten kurtardı” diye.

Cenab-ı Hak, “Benim için hangi evliyamı sevdin?” diye soracak. Allah’a şükür onu sevdik. Sevdığımız için himmetlerini görüyoruz elhamdülillah. Çok şükür, çok bereketini gördük.

Allah rahmet etsin ve onu bize haşirde şefaatçi eylesin! Âmin...

Kızması da Celali de Hep Hak İçindi

Ekrem Kılıç

Heybeti İçinde Halim Selimdi

1972 AĞUSTOS'UNDAN vefatına kadar yanında kalmak nasip oldu. Görünüşü çok heybetli, kaşları gür, gözleri kalın, bakışları haşmetli idi. Ama aslında çok halim selim, çok yumuşak, bazen çocuktan bile özür dileyebilecek bir tevazu içinde olurdu. Celallendiğinde karşısında kim olursa olsun duramazdı, sözünü hiç sakınmazdı. Ama o ne kadar sürerdi? O hadise o dakikada olur biterdi. Bundan şu anlaşılıyor:

Kızması da celali de hep Hak içindi. Biraz evvel çok celalli olan zat, biraz sonra çok munis olurdu. İnsan tahmin edemezdi. Bir an celallensin, sonra hiçbir şey yokmuş gibi davransın, tamamen o hâlin tam aksi olsun. Bu hâli benim şahsen çok dikkatimi çekmiştir. Bütün hayatı bu manada geçmişti.

“Kes Kardeşim!”

Kimseyi gıybet etmediği gibi, kimseye de gıybet ettirmezdi. Yanında gıybet edilecek olsa, “Kes kardeşim!” derdi. Gıybet edilen şahıs kendi aleyhinde bile olsa müsaade etmezdi. Hatta vefatından bir sene önceydi... Bir levha yazdırmış, kapıdan girenin tam karşısına gelecek şekilde duvara astırmıştı:

“Burada kimsenin aleyhinde konuşulmaz.”

İbadetinde çok hassas ve dikkatliydi, Gece kalkar, evradını okur, vitir ve teheccüdü kılardı ve ardından, uzun bir dua listesi vardı, onu okurdu. Vahşi Şaban Ağabey anlatmıştı. Teheccüdün en çoğunu kılardı. Yani ilmihâlde en çoğu kaç rekâtsa hepsini kılardı. Biz odasına giremezdik.

Yeniden Ezan Okuturdu

Namazında tadil-i erkâna son derece riayet ederdi. Nedense dışarıdaki ezanla yetinmezdi. Dışarıda ezan okunur okunmaz, hemen kendisi de içeride ezan okumaya başlardı. Ezan başlar, Tahiri Ağabey de ezana başlardı. Fakat bir gün nasıl olduysa biraz gecikti... Biz hemen namaza durduk. Ezan okumadık. Tahiri Ağabey odasından çıktı, imam oldu, kıldık. Namazdan sonra bana dedi ki: “Biz burada ezan okumadan hiç namaza durduk mu?” “Durmadık ağabey” dedim. Başka bir şey demedi. Böylece bizi ikaz etti.

Sabah namazından sonra Üstad'ın usulüyle bize sırayla ders okuttururdu.

Gaye-i Hayali Tevafuklu Kur'an'dı

1973'ten itibaren Tevafuklu Kur'an-ı Kerim'in tashihinde beraber bulunduk. Filmler gelirdi. O okur, ben takip ederdim. Sonra ben okurdum, o takip ederdi. Daha sonra Mahmut Kardeş geldi. İlk Berlin baskısının filmlerini beraber okuduk. Daha sonra burada basılması için Hizmet Vakfı kuruldu. Nitekim renkli olarak burada da basıldı. Basıldıktan sonra kendisine bir tane getirip, “Bu size hediyedir” dediler. “Ben hizmetimi bir Kur'an-ı Kerim'e satamam” dedi ve parasını verip aldı.

Bütün hayatı Risale-i Nur'u okumak yazmakla geçti. Tevafuklu Kur'an, Üstad Hazretleri'nin gaye-i hayali olduğundan, kendisi de onu neşretmeyi gaye-i hayal edinmişti. En son tashihler tamamlandıktan

üç gün sonra vefat etmesi de, hayata onunla bağlı olduğunu gösteriyor.
Allah rahmet etsin. Bize de onu Şefaatçi yapsın! Âmin...

“Vallahi Sen Velisin!” (Teyy) Tahir Grdere

“Makamını Bilse Aklını Oynatır”

TAHİRİ AĞABEY’LE ilk defa 1961 yılında Hüsrev Ağabey’le kendisinin mahkemesi dolayısıyla Isparta’da görüştüm. Mahkemede çok kalabalık vardı. Belki 500 kişi gelmişti. Mahkemeden sonra bana, “Yalvaç’a gidelim” dedi. Ben de cana minnet hemen kabul ettim. Yolda araba arıza yaptı. Tamir edilene kadar o hep okudu. Yalvaç’a vardık. Orada Ali Osman Ağabey ve Topal Hafız vardı. İki gün birlikte kaldık, beraber yedik içtik. Dikkatimi çeken şey, her lokmayı yerken başta besmele çekmesi, sonunda da elhamdülillah demesi oldu.

Üstad kendisine, “Vallahi sen velisin!” demiş. Ve sormuş:

“Sen makamını bilmek ister misin?”

“Bilmek istemem stad’ım” demiş.

Üstad kendisi için:

“Eğer makamını bilse aklını oynatırdı!” demiş.

O zaman Nazif elebi de mahkemeye gelmişti. Mustafa zsoy, İbrahim Canan da vardı. Nazif elebi’nin yazdığı telgraf çok enteresandı.

Çok Takva Sahibiydi

Bir gün Yalvaç’ta sabah namazı kılacağız. İbrahim Canan, Mustafa zsoy vesaire vardı. Ben pijama giyyordum. Namazdan sonra bana:

“Neden pantolon giymedin?” dedi. Ben diğerlerini kastederek:

“Onlar da giymedi” deyince:

“Onlar talebe” diye karşılık verdi.

Çok takva sahibiydi.

Ahmet Feyzi Ağabey 125 sayfalık müdafaa yazmıştı. Hepsini mahkemede okumuş. Bu müdafaa Sungur Ağabey’in elinde vardır. Üstad Ahmet Feyzi için “Feyzi’lerin Ağabeyi” dermiş.

Şoförlüğünü Yaptım

Muhsin Demirel

ASLINDA TAHİRİ AĞABEY'İ ne zaman tanıdığımı hatırlamıyorum. Çünkü onun yanında bulunduğum zamandan önce, sayısını hatırlayamadığım kadar bizim eve gelip gitmiş, diğer ağabeyler gibi şeref vermişti. Ben ağabeylerin elinde dünyaya geldim, diyebilirim. Kendisiyle özellikle 1971-75 yılları arasında, gerek Tevafuklu Kur'an'ın, gerekse Risale-i Nurların tab ve basımında hizmette bulundum. Ayrıca 1970-80 yılları arasında hizmetin şoförlüğünde bulunduğumdan çeşitli zamanlarda beraber olma imkânım oldu.

Âcizane, Üstad'ın yanında Tahiri Ağabey'in makam ve yerini belirtmek için şöyle bir giriş yapma ihtiyacını duyuyorum:

Üstad Hazretleri, Risale-i Nur'un bir yerinde Hz. Mevlana Celaleddin'in (k.s.) Vedud ismine mazhar olduğu gibi, Risale-i Nur'un yedi isme mazhar olduğundan söz ediyor. Risale-i Nur bu isimlerden tecelli etmiştir.

Üstad'ımıza son döneminde bilfiil hizmetkârlık eden ağabeyler arasında Zübeyir Ağabey Üstad'ın şahsında bu esmanın tamamına istidadı nispetinde mazhardı. Diğerleri, mesela Ceylan Ağabey, zekâvet ve fetanette, Bayram Ağabey fedakârlık ve ihlasta, Tahiri Ağabey ise ubudiyet, takva ve vera noktasında Üstad'ın mazhar-ı etemmi olmuşlardır.

Lisan-ı Hâlle Konuşurdu

Tahiri Ağabey, bir hâl adamıydı. Çok az konuşur, az davete icabet ederdi. Daha ziyade lisan-ı hâliyle konuşurdu. Biz çok genç yaşta onun yanında bulunma bahtiyarlığına erdik. Dedemiz yaşında olmakla birlikte her zamanki nezaket, vakar ve ciddiyeti içinde bizleri kâmil bir Nur hizmetkârı gibi muhatap alır, öyle konuşurdu. Bu özelliğini hiç unutmam.

Bizler ise imanı zayıf, ubudiyeti noksan, takva sahibi olmaya çabalamakla beraber veradan habersizken, o yüce manevi mertebesini bir kenara koyup bizleri kendine arkadaş ederdi. Sevgili Necmeddin Şahiner Ağabey'in tabiriyle o, maverai sesiyle, yaptığımız hizmeti bize tarif ederken veya yaptıklarımızı biz kendisine anlatırken, âdeta bir çocuk masumiyetiyle yüzümüze bakar, heybetli çehresini munisleştirirdi.

Bazı kabahatlerimiz sırasında bir-iki kelimeyi geçmeyen, çoğu zaman da hiç konuşmadan o mehabetli çehresiyle üzerimize nazar etmesi, edebimizi takınmak için kâfi gelirdi. Bu nasıl bir terbiyedir ki, bugün çok fazla bir hatıra ve konuşmasını hatırlamadan, nazarının, huzur-u daimde bulunuşunun ve lisan-ı hâlinin hâlâ etkisi altındayım. Zannediyorum ki, size onunla ilgili hatıralarını anlatanlar da aynı noktada ittifak edecektir.

Kıymetini Bilemedik

Çoğu zaman gecenin geç saatlerine kadar Kur'an-ı Kerim'in tashih, tezyin vs. işleriyle meşgul olduğumuz sıralarda onun büyük müsamahası altında gerçek kıymetini takdir edemedik.

Geç yattığımızdan, özellikle yaz günleri sabah namazına kalkmak kolay olmazdı. Hepimizi namaza o kaldırırdı. Yalnız bir kere olsun "Namaza kalkın!" dediğini duymadım. Sadece yattığımız odanın kapısını açar, üzerimize nazar ederdi. Odada kaç kişi yatıyorsak, yay gibi fırlardık. O odadan çıkınca gevşer, nasıl olsa daha vakit var, diye ufak bir şekerleme daha yapardık.

Bütün namazlarını büyük bir tadil-i erkânla kılardı. Özellikle sabah namazını bir ayrı kılardı. Önce iki rekât sünnetini kıldıktan sonra, yaşı müsait bir ağabey kamet getirir, onun imamlığında namaza dururduk. Maverai sesiyle birinci rekâta Fatiha'dan sonra Sure-i Yasin'i yavaş yavaş, tane tane ve derin bir huşu içinde okumaya başlardı. Biz gençler ancak o zaman abdest almaya durur, "Selamün kavlen" ayetine geldiğinde sünnete başlar, son sayfasında da farza yetişirdik. İkinci rekâta bir gün Tebareke, bir gün de Amme Sure-i Celilelerini okurdu. Torunu Hafız Mehmet Tahir, bazen ikinci rekâta Vakıa Suresi'ni okuduğunu da söylemişti.

Tesbihattan sonra sabah dersi başlar, kerahet vaktini geçinceye kadar devam ederdi. Bir gün son okuma sırası gelen bir kardeş aceleyle "Said Nursî, el-Fatiha deyip kitabı kapattı. Tahiri Ağabey'in ona bir bakışı ve derinden "Sübhanekê lâ ilme lenâ, illâ mâ allemtenâ" deyişi var ki, o arkadaşı âdetâ mum gibi eritmişti.

Ayrıca sabah ve akşam namazlarından sonra aşr-ı şerifi takiben önce İmam-ı Azam'ın "Sübhanê'l-ebediyyi'l-ebed" diye başlayan tesbihini okur, sonra "Sübhanê Rabbike Rabbi'l-izzeti" okuyup Fatiha derdi. Eğer hafız torunu ve hazır olanlardan birisi bu tesbihi biliyorsa ona okutur, sonunda yine "Sübhanê Rabbike"yi okuyup Fatiha derdi.

Namazda Ciddiyet

Sabah namazının pijamayla kılınmasını istemezdi. Mutlaka günlük elbiselerimizi giyer, öyle namaza dururduk.

Bir gün, kardeşlerden biri sabah namazına pijamayla durmak istedi. Tahiri Ağabey, "Ahi, elbiseni giy!" dedi. O kardeş, "Ağabey niçin, pijamayla namaz olmaz mı?" dedi. Tahiri Ağabey:

"Kardeşim, sen valinin karşısına bu kıyafetle mi çıkarsın?" deyince, o kardeş, Tahiri Ağabey'in üstündeki haşmetli sarık ve cübbeyi göstererek:

"Peki abi, sen valinin karşısına bu kıyafetle çıkabilir misin?" deyince kendisi dâhil hepimiz gülmüştük. Bunun üzerine ciddileşerek:

"Ahi, ben sana karışmıyorum!" demişti.

Bir gün, 1970 yılında Nurtaş'ında ikimiz idik... Birlikte ikinci namazını kıldık. Tesbihatı yaparken, bana kalsa süratli şekilde yapacağım, ama onun yanında olunca ağır yapmak gerektiğini düşündüm. Tercüman-ı İsm-i Azam'ı "Sübhanekê ya Allah, tealeyte Ya Rahman diye o kadar yavaş ve ağıdalı okuyordum ki, ortalarına geldiğimde bana "Vuuuuuu" diye şiddetli bir tecelli etti. "Kardeşim, Üstad, ne bu kadar ağıdalı ne de çok süratli yapmamızı tasvip ederdi" dedi. Fakat tecelli o kadar şiddetliydi ki, ben tesbihatı yarıda bırakıp kendimi üç kat aşağıda kapının dışında, sokakta bulmuştum.

Timsal-i Ubudiyet

Bununla birlikte gerek Kur'an çalışmalarından evvel, gerek esnasında ve sonrasında, arkasında pek çok defa namaz kıldım. Ondan bize kalan, kâmil bir ubudiyetin insanı ne hâle getirdiğinin mücessem bir timsalidir. Bizzat ona hizmetinde yakın olanlar daha iyi bilirler, yatsı namazından sonra yapılan kısa bir dersten sonra Tahiri Ağabey odasına çekilir, iki-üç saati geçmeyen bir uyku veya uyku ile uyanıklık arası bir istirahatenden sonra kalkar, büyük bir itina ile abdestini alır, teheccüt kılar.

Bilahare Hizbü'l-Hakaiku'l-Envar'ına ilave ettiği ve Üstad'dan mervi olduğunu tahmin ettiğim ve Sungur Ağabey'in de tasvip ettiği, başta *Celcelutiye*, Ukkaşe b. Mihsan, Enes b. Malik, Ebu's-Suud ve Gavs-ı Azam'ın *Kaside-i Esmaye*'si gibi bir kısım zatların dualarını sabaha kadar okurdu. İçinde fakirin de bulunduğu isim listesini, eski ve yeni hizmette bulunanları, Zat-ı Risalet ve Ashab-ı Kiram

ve Esatiz-i İzam'dan başlayarak tek tek sayar, münacatta bulunurdu.

Tahiri Ağabey kendi özel dua kitabına “*Kırk Anbar*” ismini vermişti. Şu anda *Kırk Anbar*, kızı Saima Teyze'dedir. Bunun bir fotokopisi de, bu konularda çalıştığım dan torunu tarafından bana verildi.

Bu *Kırk Anbar*'ın bir köşesine Tahiri Ağabey'in el yazısıyla Üstad'dan mervi birkaç cümlesi vardı. Üstad'ın hizmetinde bulunan için bunun ne manaya geldiği ancak erbabınca takdir edilebilir. Cümle şudur:

“Ben aslen Arap'ım. Hz. Hasan evlatlarındayım. Siz kimin yanında bulunduğunuzu, kime hizmet ettiğinizi, kimden ders aldığınızı ve kiminle konuştuğunuzu bilmiyorsunuz.”

“Onlar Sizin Hizmetkârınız”

Bu vesileyle bir hatırayı daha anlatmakta fayda var. Yine Tahiri Ağabey şöyle not etmiş:

“Üstad'ımız müteaddit defa Sav köyüne gitmesine rağmen kimsenin evinde misafir olmazdı. Bir gidişte Marangoz Ahmet'in evine ziyarete gidiyor. Marangoz Ahmet evde yoktur. Üstad'ımız odaya geçip oturur. Marangoz Ahmet hızarla odun biçmektedir. Kendisine haber verirler. O sırada Marangoz Ahmet'in eşi çay pişirmiş olmalı ki, Üstad'ın yanına girmeden eline tepsiyi tutuşturur. Marangoz Ahmet kapının eşiğine geldiği anda Üstad yerinden kalkar, kapının eşiğine kadar gelir. Elinde çay tepsi olduğu hâlde, Üstad, Marangoz Ahmet'e hitaben:

“Kardeşim, benim meskat-ı re'sim olan Nurs karyesi, peder ve validem nazarımda ne derece mübarekse, 70 senedir tahakkukuna çalıştığım gaye-i hayalim olan mesleğime yaptığı yardımdan ötürü Sav köyü de benim nezdimde öyle mübarektir.”

Marangoz Ahmet bu hatırayı anlatırken burada duruyor, “Devamı var, ama hususidir, anlatamam” diyor. Ağabeyler ısrar edince, Marangoz Ahmet:

“Üstad'ımız şöyle der: ‘Kardeşim! Bugün İstanbul'da, Ankara'da erkân-ı hükûmet içerisinde Risale-i Nur'a hizmet edenler pek çoktur. Fakat onlar ancak sizin hizmetkârınız mesabesinde dirler.’”

Bu hatırayı dinledikten sonra, Üstad'ın en baştaki tedris yıllarından en sonuna kadar ondan bizzat ders alan Eski ve Yeni Said dönemine ait ne kadar talebe varsa bu ifade kapsamı içindedir, diye düşünüyorum. Bugün bizlerden sonra Risale-i Nur hizmetinde istifade edecek ne kadar bahtı açık kul varsa hepsi, bu geçmişte yapılan Tahiri, Zübeyir, Şamlı Hafız, Hafız Ali vs. bütün bu özel seçilmiş kulların emekleri ve gayretlerinin vârisi olacaklardır.

Bu itibarla, 1930 yıllarında Üstad ve Risale-i Nur'u duyan ve tasvip eden ve 1935 yılından sonra bilfiil, bhusus hanımının vefatı ve Afyon hapsinden sonra bütün mevcudiyetiyle bir hizmetkâr sıfatıyla son nefesine kadar cansiperane çalışan Tahiri Ağabey merhumun bu hatıra çerçevesinde durumunun takdirini de erbabına havale ediyorum.

Heyetin Reisiydi

Tahiri Ağabey, bugün Hizmet Vakfı'nca basılan, hat sanatında kendisinden feyizyap olduğum Hamid Bey'in yazdığı Tefavuklu Kur'an'ın başından sonuna kadar baskıya hazırlayan heyetin büyük reisi idi.

Fırıncı Ağabey'in organizatörlüğünde İsmail Yazıcı, Habip Akbulut, Hamdi Yüce ve abd-i âcizin içinde bulunduğu teknik heyet, akşam sabah Tahiri Ağabey'le birlikte idik. Kur'an'a hürmetin şahikasını Tahiri Ağabey'de gördük. Silik bir hareke veya nokta için içimizden birimizi matbaadan veya bulunduğumuz yerden çağırırttırır, zaten daha sonra yapacağımız bu hizmet için yarım gün harcardı. O zaman yarım gün harcamak nefsimize ağır gelirdi. Şimdi, keşke hayatta olsaydı da bize

yarım gün eziyet etseydi diye düşünüyorum.

Hattat Hamid Bey'i Cağaloğlu'ndaki yazıhanesinden alıp Kocamustafapaşa'daki Tahiri Ağabey'in kaldığı Tevruz Apartmanı'nın yedinci katına çıkarmak ise ayrı bir maceraydı.

Neyse, apartmanın birinci katını kollarına girerek çıkarırken hayli nükte müktesebatı olan hoca bir nükte anlatır, ikinci kata çıkınca aynı şekilde Fırıncı Ağabey bir fıkra anlatır, üçüncü katta İsmail Yazıcı, derken yedi katı güle eğlene çıkardık.

Yukarı çıktuktan sonra Tahiri Ağabey'in önünde tashihler yapılırken de nükteler, fıkralar, edebiyatçılardan nakiller devam ederdi. Tahiri Ağabey, sohbetimize sadece tebessümüyle iştirak eder, yaptığımız çocukluk ve hafifmeşrepliklere, hizmetin hatırı için "şer'î ruhsatın dışına çıkmayan fakiheler" olarak bakardı.

Mevsim yaz ise karpuz kavun kesilir, buzlu sular veya Hacı Ramazan'ın getirdiği ayranlar, şerbetler içilirdi. Kış ise kış meyveleri yenilirdi. Birkaç sene süren bu çalışmalar, hayatımın en mesut, en nurlu ve şerefli hatıralarıdır...

Bu arada bir zarf içerisinde hocaya hediyesi takdim edilir, yine aynı cümbüş içinde hoca, Cağaloğlu'ndaki yazıhanesine götürülürdü.

O sıralarda biz Cağaloğlu'na fazla gelip gittiğimizden Tahiri Ağabey bize, "Kardeş, Kapalıçarşı'dan geçmeyin, vitrinlere bakmayın!" diye tembih ederdi.

Bu arada şunu ifade edeyim: Başlarda 1-1,5 yıl araba kullanırken ehliyetim yoktu. Ehliyetim Tahiri Ağabey'in duasıydı. Çünkü bu müddet zarfında bir kere bile olsun trafik polisleri tarafından yolum kesilmedi. Fakat ehliyet imtihanından çıkar çıkmaz polis önüme çıktı. Ehliyet sordu. Henüz emniyetten kazanma evraklarımı alıp ayrıldığım birkaç yüz metre olmuştu. Onları gösterip ceza yemekten kurtulmuşum...

Neden İlk Telif Haşir?

Ayrıca kendisinden Üstad'la ilgili duyduğum bazı hatıralar var. Mesela 1972 yılında Marangoz Şevket Ağabey'in evindeydik. *Haşir Risalesi*'nin ilk yazılışını anlatmıştı. 1926 yılında Eğirdir Gölü kenarında iki ağaç arasında kırk defa gidip gelerek Rum Suresi'ndeki "Fenzur ila âsâri rahmetillâhi" ayetini okuyor. Sonra, "Bana Şamlı'yı çağırın" diyor. Geliyor. "Yaz kardeşim!" diyor. Ekrandan okur gibi söylüyor ve Şamlı Hafız Tevfik'e yazdırıyor. Meğer o sırada Ankara'da Milli Eğitim komisyonlarında, haşir akidesini yürütmek için bir çalışma başlatılmış. Üstad bunu manen keşfediyor ve ilk defa Barla'da *Haşir Risalesi*'yle telif başlıyor.

O gün Üstad'ın mezarını da anlatmıştı. Üstad vefat ettikten sonra, ihtilal hükûmeti, naaşını Urfa'dan alıp Isparta kabristanına defnediyor. Tahiri Ağabey'in nakline göre, çocuğu vefat eden bir Nur talebesi yeri kazarken biraz da keşfen Üstad'ın mezarı ortaya çıkıyor. Üstad'ın üç-beş talebesi, lahdi buradan kaldırıp bugün de sadece birkaç kişinin bildiği mekâna naklediyorlar. O zaman "Kim bilebilir?" diye sorduğumuzda elini kalbinin üstüne koyarak, "Ben, ahi!" demişti.

Rahmetli, hayatının sonuna doğru dizlerinden çok rahatsızdı. Romatizmal veya lenf sisteminde bir problem vardı. 1976 Ağustos'unda Birinci, Fırıncı ve Mustafa Ekmekçi Ağabeyler ve hizmetine bakan Ekrem Kılıç'la, kendisini Bursa kaplıcalarına götürdük. Odunluk köyünde Hacı Raşid'in evinde bir hafta kalıp oradan kaplıcalara gidip geldik. Fakat rahatsızlık azalacağı yerde arttı. Tahiri Ağabey, farz namazlarını oturarak kılmak zorunda kaldı, hatta ağrının şiddetinden gözünden yaşlar aktı.

Sonra Oylat'a gittik dört-beş gün de orada kaldık. Fakat maalesef ağrı daha da arttı... Birisi, Sandıklı'daki çamur kaplıcalarını tavsiye etti. Gidip bir hafta da orada kaldık, fakat ıstırapı dinmek

bilmiyor, artıyordu. Yirmi gün süren bu seyahatte imamlığı Mustafa Ekmekçi yapıyordu. Çünkü kendisi ayakta duramıyordu..

Deva Sav'daymış

O sırada Fırıncı Ağabey, bu işin tedavisini yapan birinin Sav köyünde olduğunu duymuş. Hemen Tahiri Ağabey'i Sav'a götürdük. Orada Tevfik Onbaşı denilen bir zat, içinde süt bulunan ağaç dalını ocakta iyice ısıttı. Ağzına bir mendil sardı. Birini Tahiri Ağabey'in dizine, birini de ayak bileğine olmak üzere içindeki sütü sıcak şekilde üfledi. Dağlanan deriyi küçük mendille aldı. İçinde katran, çam sakızı vs. bulunan bir macunu oralara sardı. O macun birkaç gün içinde iltihabı dışarıya çıkarttı. Ve Tahiri Ağabey rahatladı, biiznillah şifa buldu. Bundan sonra Burdur'daki damadı Fehmi Güzel'in evinde istirahat etti. Biz de fırsattan istifade Isparta' ve civarında Üstad'ın kaldığı menzilleri gezdik.

Isparta'da Fıtnat Hanım Teyze'den Tahiri Ağabey'le ilgili bir hatıra duymuştum. 1961 yılı yazı idi... Burdur'dan İstanbul'a dönerken ailecek Isparta'ya uğramıştık. Babam önceden tanıdığı için bizi Üstad Hazretleri'nin evine götürdü. Ev o zaman henüz restore edilmemişti ve arkasından yol açılmadığı için bahçesi genişti. Fıtnat Hanım Teyze bizi o mübarek evde misafir etti.

O zaman Üstad'ın odasında zati eşyalarının bulunduğu bir valiz vardı. Sarığı, cübbesi, kulunç değneği, gözlüğü vs. vardı. Biz o zaman küçüktük; gözlüğü taktık, sarığını sarıp cübbesini giydik, seccadesinde namaz kıldık. Hatta babam bize, Üstad'ın kulunç değneğiyle birkaç kez vurdu. Üstad'ın karyolasının bulunduğu odanın penceresi açık olduğu hâlde içeriden mis gibi bir gül kokusu geliyordu. Fıtnat Hanım bu kokunun Üstad'ın vefatından beri odanın orijinal kokusu olduğunu ve hiç kaybolmadığını söyledi.

Bu arada Zübeyir Ağabey hakkında, "Birinci olarak hizmetinde bulunan ve her şeye akli en iyi eren talebesi" dedi. Tahiri Ağabey içinse, "Üstad'ın, 40 veli kuvvetindedir, fakat kendini bilmez' dediği aklımda kaldı" diye konuştu.

“Hizmet Olunca Şahsî İbadeti Terk Ederdi”

Mehmet Baytekin

KAYSERİ’DE RİSALE-İ NUR’U tanıdıktan sonra Ankaraya Bayram Ağabey’in yanına gitmişim. Niyetim vakıf olmaktı. O sırada Bursa’da ihtiyaç varmış. Bayram Ağabey, elime bir mektupla bir kilo bal tutuşturdu, İstanbul’a Zübeyir Ağabey’in yanına gönderdi. Ben İstanbul’a 29 Mayıs 1970’te vardım. Zübeyir Ağabey’le görüştüktan sonra, “Sen burada kal” dedi ve böylece İstanbul’da kaldık.

O günkü şartlar çok ağırdı. Devamlı takip ve baskınlar oluyordu. Bu yüzden annem babam çok endişeliydi. Hatta babam o zaman davayı idrak etmiş olmadığından, benim kaçırıldığımı sanıyordu. Bu yüzden Zübeyir Ağabeyismimi “Salim” olarak değiştirdi... Herkes beni “Salim” biliyordu. Bana “Anne babana mektup yazmayı ihmal etme, zira mektupla da sıla-i rahim olur” dedi. Fakat mektupları önce Samsun’a Hamdi Ağabey’e göndermemi, onun da oradan Kayseri’ye postalamasını tembih etti. Babam beni Samsun’da biliyordu.

Bir gün babam, Samsun’a beni aramaya gelmiş. Ali Rıza Sağlamer’in dükkânına varıp resmimi göstermiş. Ali Rıza Ağabey, “Hatırlıyorum galiba” diyecek olmuş, orada bulunan İsmail Yazıcı hemen işi fark edip müdahale etmiş, “Ben tanımıyorum, sen nereden tanıyacaksın” demiş.

Babam Samsun sokaklarında bana benzeyen birini bulup “oğlum” diye koluna girmiş. Genç, şaşkın bir şekilde, “Ben nereden senin oğlun oluyorum amca” demiş. Babam üsteleyince, “Gel eve gidelim. Ben evli barklı, çoluk çocuk sahibi biriyim. Sen beni karıştırıyorsun” demiş.

Zübeyir Ağabey çok yönlü, çok tedbirli bir insandı. Her şeyi bütün yönleriyle düşünür, tedbir ederdi. Tam bir “kumandan”dı. Ona en layık sıfat da budur sanırım.

Onu İlk Kayseri’de Gördüm

Neyse, gelelim Tahiri Ağabey’le tanışmamıza... Tahiri Ağabey’le ilk tanışmamız 1967 yılında oldu. O zaman İstanbul’dan bir otobüsle Van mevlidine giderken Kayseri’ye uğramışlardı. Tahiri Ağabey’i ben ilk defa orada gördüm.

12 Mart olunca Zübeyir Ağabey, Süleymaniye’de bir-iki kişi dışında tedbiren herkesi başka yerlere dağıttı. Ben önce Zeytinburnu’nda, sonra Nurtaşı ve Tevruz’da kaldım.

İstanbul’da 1972’de, Tevafuklu Kur’an’ın baskıya hazırlanmasında 14-15 ay fiilen Tahiri Ağabey’le beraber çalıştık.

Tahiri Ağabey’in son derece intizamlı bir hayatı vardı. Yemesi içmesi, yatması kalkması, ibadetleri hep bir intizam dâhilinde idi. Hizmet ve neşriyat olduğu zaman şahsî ibadetlerini terk ederdi. Tabii yatsıdan sonrası müstesna... O zaman, sabaha kadar kendisine aitti. Ama gündüz yapılan hizmet düzenine tamamen uyardı. Müşterek hizmet zamanlarında kuşluk namazı kılmaz, kaylule yapmazdı. Ama onun dışındaki zamanlarda ibadetine çok dikkat eder, seccadesi üzerinde ezanı bekler, okunur okunmaz hemen namaza dururdu.

Sabah namazlarının farzını Yasin ve Tebareke ile kıldırırdı. Hasta olduğu zamanlar, Tebareke ve Amme ile kıldırıldığı olurdu.

Kendisi İstiklal Harbi gazisi idi. Madalyası vardı. Ama madalyayı hep ceketinin iç kısmında taşırdı.

“Neden dışına takmıyorsun?” dediğimizde:

“Boş adamlar takar” demişti.

Madalyanın kendisine tanıdığı bazı haklar vardı. Mesela kok kömürü verirlerdi. Madalyasıyla gidip hakkı olan kömürü alırdık.

Kediler Gibi

Tahiri Ağabey'in, Üstad yanında ayrı bir yeri vardı. Bir gün şöyle anlatmıştı:

“Biri bir kusur işlese, Üstad hepimizi kovar, hizmetten azlederdi. Biz kapının arkalarında miyavlayan kediler gibi beklerdik. Sonra ağabeyler beni gönderirlerdi. Gidip, ‘Üstad’ım, bunlar genç, bilmiyorlar, anne babalarını bırakıp hizmete gelmişler. Affet!’ derdim. Üstad, ‘Tahiri, senin hatırın için’ der, affederdi.”

Kendisine Üstad ve Risale-i Nur’la ilgili ne sorsak hiç bıkmadan cevap verir, tane tane anlatırdı. Sorularımız arasında içtimaî ve siyasî olanlar olursa, “Bunları ben bilmem. Bunları Zübeyir bilir; çünkü bu konuları Üstad hep ona anlatır, ona ders verirdi” derdi. Ayrıca, “Üstad demek Zübeyir demek, Zübeyir demek Üstad demek” derdi.

İstanbul’da hizmette iken Isparta’ya gitmek istese, Zübeyir Ağabey’den izin alırdı. Zübeyir Ağabey’den izin istediğinde o da, “Estağfurullah Tahiri Ağabey” derdi.

Tarihçe’yi İki Kez Devrettik

Kendisine 1953 yılından sonra Üstad’ın yanında kaldıkları zaman hangi kitapları okuduklarını sorduk. Dedi ki:

“Bütün Risale-i Nurları baştan sonra bir kere devrettik. Tarihçe-i Hayatı iki kere okuduk.”

“Neden Tarihçe’yi iki kere okudunuz?”

“Çünkü Tarihçe-i Hayat’ta Üstad’ın mesleği, meşrebi, üslubu, tarz-ı usul ve şahsiyet-i maneviyesi vardır. Üstad’ın şahs-ı manevisini anlamayan, Risale-i Nur’u anlamaz. Onun için Tarihçe-i Hayat çok önemlidir” demişti.

Bir gün:

“Mehmet Kayalar, Üstad’a mektup yazıp, resimsiz 50 adet Tarihçe-i Hayat istemişti. Üstad kalemi aldı, resimlerin boğazından bir çizgi çekti. ‘Böyle çizin, gönderin’ dedi” diye anlatmıştı.

Kendisine, Üstad sarıklı cübbeli olduğu hâlde neden Ankara Mahkemesi’nde ağabeylerin çoğunun takım elbiseli ve kravatlı olduğunu sorduk:

“Ahi! Üstad istedi öyle giyinmemizi” dedi.

“Kimse Bizi Tutamazdı!”

Yine bir gün, “Ağabey, bu 600 bin nüsha risale el yazısıyla nasıl yazıldı?” diye sorduk:

“Kardeşim!” dedi, “O zaman un, yağ, şeker, gaz yağı, hele bir de yanında kavurma oldu mu artık kimse bizi tutamazdı. Gece gündüz durmadan yazardık.”

Tahiri Ağabey şöyle demişti:

“‘Ahirette defterler açılacak. Çevrilecek, bir sayfa boş. Çevrilecek, diğer sayfa boş. Defter hep boş! Diyecek:

‘Yahu ben şöyle ibadet etmişim, böyle namaz kılmışım. Niye böyle oldu?’ Diyecekler ki:

‘Gıybet ettin!’”

Hemen Karakola...

Bir gün anlatmıştı:

“1960 İhtilali’nden sonra Isparta’ medresesindeydik. Bulgur pilavı pişirdik, tam yiyecektik, polisler bastı.

‘Buyurun’ dedik.

‘Yok’ dediler.

‘İzin verin, yiyelim’ dedik.

‘Yok’ dediler, ‘hemen karakola gideceğiz.’

Bizi alıp karakola götürdüler. Gidiş o gidiş, tam sekiz ay sonra döndük. Döndüğümüzde pilavı bıraktığımız şekilde küflenmiş olarak bulduk.”

Yine bir gün şunu anlatmıştı:

“Üstad’ın Rus kumandanının önünde ayağa kalkmaması Ehl-i Sünnet mecmuasında yayınlanınca dedim: ‘Üstad’ım, herkes askerlik hatıralarını anlatır. Sizin bu kadar önemli bir hatıranız vardı da daha önce niçin bize anlatmadınız?’ Üstad, ‘Şahidim, delilim yoktu. Şimdi yayınlandı, neşredebilirsiniz’ dedi.”

Türbesi Yapılacak

Kur’an tashihiyle meşgul olurken, Hattat Hamid’in yazdığı asıl nüshalar bir ağabeyde kasada saklanırdı. O ağabey, peyderpey Tahiri Ağabey’e getirir, biz de onun üzerinde tashih yapıp, yine kendisine teslim ederdik. Fakat zaman zaman o ağabey kaybolurdu; arardık, bulamazdık. Aradan 10-15 gün geçtiği olurdu. Bu durum gecikmelere sebebiyet verdiğinden bizi üzerdi. Bir gün Tahiri Ağabey’e dedim ki:

“Ağabey, sen müsaade et, buna bir formül bulayım.”

“Nedir o?” dedi.

“Her gelen nüshanın bir fotokopisini kendinden habersiz alalım. Gel git olmasın. Böylece zaman kaybı da önlenmiş olur.”

Bunun üzerine o haşmetli kaşlarını çattı ve:

“Hayır kardeşim. Ben böyle bir şey yapmayacağım. Çünkü söz verdim. Ne yapalım, gecikmeli de olsa böyle devam edecek” dedi.

Yine bir gün Üstad’ın mezarıyla ilgili konuşuyorduk. Üstad’ın mezarını Isparta’daki mezarlıktan nakledenler arasında Bayram Ağabey’le kendisinin olduğunu söyledi.

“Ağabey, bize de söyleseniz olmaz mı?” dedim.

“Olur mu, size söyleyeyim de yayın” dedi.

“Peki ağabey, bu mezar, kıyamete kadar böyle açığa çıkmayacak mı?” dedim.

“Yok kardeşim, olur mu öyle şey! Bir gün gelecek, Üstad’ımızın Mevlana gibi türbesi yapılacaktır. Tabii insanlar belli bir seviyeye geldikten sonra...” dedi.

Fıkralar Anlatırdı

Tahiri Ağabey yeri geldiğinde bize fıkralar anlatırdı. Şu anda hangi münasebetle anlattığını hatırlamadığım şöyle bir fıkra dinlemiştik:

“Isparta’da bir Yahudi tüccar vardı. Bu tüccarın dükkânında, hırsızlık yapanları gözetleyen bir maymunu varmış. Birisi dükkândan bir şeyler çalacak olsa, hayvan hemen yerinden atlıyor ve adamın elinden malı alıyormuş:

Bir gün muzibin biri demiş ki: ‘Ben bu maymunu aldatırım.’ Yahudi iddia etmiş: ‘Aldatamazsın!’

Neyse, adam gelmiş dükkâna, maymunun karşısına geçmiş oturmuş. Epey zaman oturduktan sonra uyur gibi yaparak gözlerini yummuş. Maymun da adama baka baka uyumuş. Adam hemen fırsattan istifade dükkândan alacağını alıp çıkmış.

Bunun üzerine Yahudi, maymunu fena hâlde dayağa çekmiş. Daha sonra maymunun gözü açılmış; birisi uyuklayacak olsa, maymun özellikle gözlerini açarak ona daha dikkatle bakmaya başlamış...”

İngilizce Risale-i Nur'dan Ders

Prof. Dr. Niyazi Eruslu o zaman İngiltere’de talebeydi. Malezyalı bir grup gençle Tahiri Ağabey’i ziyarete gelmişti. Eruslu’ya:

“Nerede kalıyorsunuz?” dedi.

“Burası gibi dershanede kalıyoruz ve ders yapıyoruz” dedi.

“Nasıl ders yapıyorsunuz?” dedi.

“Buradaki gibi namazlardan sonra okuyoruz” dedi.

“Nasıl yani?” dedi.

“İngilizce olarak tabii” dedi. Tahiri Ağabey tekrar:

“Nasıl, nasıl!” deyince, orada sanıyorum İngilizce basılmış *Miraç Risalesi* vardı. Niyazi Bey ondan okumaya başladı. Tahiri Ağabey de İngilizce bilmediği hâlde, büyük bir hürmet ve ilgiyle dizleri üstüne oturarak dinledi.

Haşmetli ve Heybetli Bir Melekti

Sabahattin Aksakal

“Olur mu Böyle Şey?”

TAHİRİ AĞABEY çok mübarek bir insandı. Melek, ama haşmetli ve heybetli bir melek görünümündeydi. Hürmetkâr, nezih, nazik bir şahsiyet sahibiydi. Namazda öyle tadil-i erkâna riayet ederdi ki, kendisi huzurda durduğunun farkında olduğu gibi, onu görenler de huzurda olduğunun farkına varırdı.

Yeni Asya gazetesi çıktığında genel yayın müdürü rahmetli Mustafa Polat'ın, yazı işleri müdürü olarak da benim ismimi koymuşlardı. Ben zaten dershanede kaldığımdan, ikinci bir masraf olmasın diye ağabeyler böyle uygun görmüşlerdi. Fakat bunu ilk zamanlar kimse bilmiyordu. Biz Tahiri Ağabey'le aynı mekânda çalışıyorduk.

Bir gün gazete gelince Selahattin Şafak benim jenerikte ismimi okumuştı. “Vay, Sabahattin Ağabey müdür olmuş da haberimiz yok” diye yüksek sesle söyledi. Tahiri Ağabey bundan o zaman haberdar oldu. Sessizce bir müddet önüne baktı. Sonra yazıhaneye gidip Fırıncı Ağabey'e “Olur mu böyle şey? Müdürü bizim emrimize vermişsiniz. Biz ona nasıl emrederiz?” demiş.

Sonra Süleymaniye'ye gitmiş. Herhâlde hem medresede bulunup hem de gazetede ismimin çıkmasını uygun bulmamış olacak ki, bunu Zübeyir Ağabey'e sormuş. Zaten hizmetle alakalı her meseleyi Zübeyir Ağabey'e sorardı. Hatta bir şeyden canı sıkılırsa, “Zübeyir Ağabey'e gidiyorum” derdi.

Dondum Kaldım

Bir gün Ahmet Tanyel, “Seni Zübeyir Ağabey çağırıyor” dedi. Gittim, baktım ki, Tahiri Ağabey yanında dizüstü oturuyor. Oturur oturmaz Zübeyir Ağabey kendine has üslubuyla söze başladı:

“Sabahattin Kardeş'in ismini gördüm gazetede. Dedim ki, eğer Sabahattin Kardeş kendisi istedi, uygun gördü ise saddak... Ama Fırıncı, Birinci ve diğer ağabeylerin baskısı altında kalarak bu işi kabul ettiyse ben gidip onlara yalvarayım, ‘Etmeyin, eylemeyin bu Sabahattin Kardeş'in hizmetine kıymayın. Oradan ayrıl’ diyeyim” dedi.

Tabii ben dondum kaldım. Dilim tutuldu, hiçbir şey diyemedim. Zübeyir Ağabey devamla Tahiri Ağabey'e hitaben, “Üstad'ımız isteseydi zamanında bir gazete çıkaramaz mıydı?” dedi. O da, “Çıkarırdı ahi” dedi. Sonra, “Sen de biliyorsun, ileride birkaç mebusun nezareti altında bir gazeteye müsaadesi vardı, değil mi?” dedi. Tahiri Ağabey, “Aynen öyle” dedi. Tahiri Ağabey'i yumuşattı. Kalktık. Tahiri Ağabey gitti. Zübeyir Ağabey de odasına yöneldi. Ben arkasından daldım içeri. “Ağabey,” dedim, “sen bu gazetenin çıkışına onay vermemiş olsan, ben de bunu biliyor olsam, benim burada ne işim var. Siz ne derseniz o olsun. Ben, ‘Başkasına para verecekler, ben para almadan bu vazifeyi göreceğim’ diye kabul ettim” dedim.

O zaman, “Kardeş, bari gazete biraz güçlenene kadar orada sen kal” dedi.

Biz ayrıldık, Tahiri Ağabey'le Galip Gigin'in yerine geldik. Tahiri Ağabey o zaman, “Zübeyir Kardeşimiz aynen Üstad'ımız gibi konuşuyor, emretmiyor” dedi.

Bir gün yine Zübeyir Ağabey beni Süleymaniye'ye çağırıldı. Dedi ki: “Fırıncı'nın kafasına vurdum.” Yani, “sertçe söyledim” demek istiyor. “Hani anlaşmamızda dershaneden gazeteye değil de gazeteden

dershaneye adam gelecekti, dedim. Fırıncı Kardeş de, ‘Ağabey biz öyle yapıyoruz, bunun aksini yaptığımız yok’ dedi. ‘Nasıl olmuyor? İşte Sabahattin Kardeş. Fedai, ehl-i medrese nasıl kıydınız, nasıl bunu aldınız?’ Vurdum kafasına anlattım bunu” dedi.

Sonra bana döndü, “Kardeş,” dedi, “Senin orada kalmanın zaruretine inanmışlar, gerekli görmüşler, bana orada kalmanın uygun olduğunu anlattılar. Biraz daha kal” dedi.

Üslubu Görüyor musun?

Şu üslubu görüyor musunuz? Herkesi ikna ederek idare ediyor. Zübeyir Ağabey işte budur. O, gazeteye karşı değildi. Gazetenin, mesleğin esaslarıyla karıştırılmasına karşıydı. Bu hatıra da onu göstermiyor mu?

Mesela başörtüsü meselesi olmuştu. Gazeteye başı açık kadın resmi koymuşlar. Gittim, “Eğer koyacaksınız derhâl benim ismimi çıkartın. Bu konuda taviz vermem” dedim.

İkaz etmeme rağmen ikinci kez konuldu. Ben geldim, Fırıncı Ağabey’i buldum. Dedim: “Ağabey, ben ayrılıyorum.” Telaşlandı, “Dur, acele etme, hallederiz” dedi. Dedim: “Bir de Zübeyir Ağabey’le görüşeyim.” Gittim. Zübeyir Ağabey önce, “Beni bu meselelere sokmayın” dedi. “Ağabey,” dedim, “baştan buna taraftar olmayacaktınız. Mademki sizin onayınızla çıktı bu gazete, o zaman sonuna kadar takip etmeniz lazım. Ben yarın, yine bir ayrılık oldu, demesinler diye sabrediyorum ve sana bunun için geldim” dedim. Bunun üzerine ciddileşti, “Biz tiraj için taviz veremeyiz” dedi. “Biz bu gazeteyi niçin çıkardık? Sırf siyasiler bizim adımıza yazılar yazıyorlar, bizi alet ediyorlar, siyaset âlemi bizi yanlış tanıyor. Biz de, hayır, Nurcuların fikri öyle değil, böyledir, demek için çıkardık. Beş yüz tane de çıksa yeter” dedi.

Mahkemeler dolayısıyla Bekir Ağabey’in istişarelere katılmadığını söyledim. O sırada yine istişare olacaktı. “Sen aşağıya in, ben Bekir Bey’le bir görüşeyim” dedi. Sonra beni çağırdı. “Bekir Bey seni bekliyor, yazıhaneye git,” dedi. “Ama sen konuşma kardeşim, Bekir Bey konuşsun.” Benim sinirli olduğumu bildiğinden onu bile düşünüp tedbir ediyordu. Yazıhaneye gittim. Bekir Ağabey, “Seni keçeli” dedi anlamlı bir şekilde. Neyse, gittik. Başkan, Servet Bey’di. Kutlular Ağabey, Can Bey, Necmeddin Şahiner ve diğer çalışanlar var. Herkes çeşitli konularda şöyle olsun böyle olsun diye sırayla görüşlerini söylüyorlardı. Sıra bana geldi. Servet Bey “Sen ne diyorsun?” dedi. “Benim meselem, gazeteye açık resim konmaması. Onun dışında bir meselem yok” dedim. Bunun üzerine Bekir Ağabey söz aldı. Çok güzel bir konuşma yaptı. Davamızın ne olduğunu, hizmetin nasıl olması gerektiğini, esas gayemizin ne olduğunu çok güzel bir şekilde anlattı. Bunun üzerine herkes “Tamam” dedi. Mesele halloldu.

Zülfikâr ve Askerlik

1967 yılı idi... Beni devamlı askerden arıyor, bulamıyorlardı. Babamı sıkıştırıyorlardı. Baktık ki olacak gibi değil, Zübeyir Ağabey, “Git askerliğini yap gel” dedi. Ben bakaya kalmıştım. Biliyorsunuz, böyleleri mahkeme olup cezalı düşüyorlardı.

Tayinim Isparta’ya çıkmıştı. Isparta’ya vardım. Teslim olmadan önce dershaneye uğrayayım, dedim. Vardım ki Tahiri Ağabey orada. “Ooo, tam kardeşim, hoş geldin” dedi. Ben de, askerlik için geldiğimi söyledim. O, askerliği hiç kâle almadan, “Zülfikâr”ın tashihini yapacak birini arıyordum, iyi ki geldin” dedi. Biz o zaman ağabeylere tam teslimdik. “Efendim, askerlik için geciktim de, yarın teslim olmam lazım da...” demeye hiç ihtiyaç duymadım. “Peki ağabey” dedim. Hizmet her şeyden önce geliyordu. Anlayacağınız, askerden önce Tahiri Ağabey’e teslim olmuştum.

Gittik dershaneye, kimse yok; yalnız Tahiri Ağabey var. Tahiri Ağabey'in takip ettiği manevi askerliğe girdim. Namazlar tam vaktinde kılınıyor. Yatsı namazı kılındıktan sonra yatıyor. Üç saat sonra kalkıp, gece sabaha kadar ibadet ediyordu. Sabah namazında bizi kaldırıyor, Yasin Tebareke ile ağır ağır kıldırıyordu. Öğleden önce yarım saat kaylulesi vardı. Kaylule için beni de yatırıyor. Tabii ben gündüz uykusuna alışık değilim. Mecburen yatıyorum. Yarım saat sonra kalkıyor ve “Kalk kardeşim” deyip beni de kaldırıyor, öğle namazını kılıyoruz. Sonra kendi el yazması *Zülfikâr*'ın tashihine devam ediyoruz. Bu şekilde 10 gün kadar kalıp *Zülfikâr*'ın tashihini bitirdik.

Neyse, merkez şubeye vardım. Orada kaydedip, sonra bölüklere taksim ediyorlardı. Selam verdim. Evrakları uzattım. “Ooo, sen çok gecikmişsin” diyeceklerini bekliyordum. Kayıtçı, evraklara baktı, “Hemşehrim, hoş geldin” dedi. Soyadımı görünce kafasını kaldırdı. “Sen,” dedi, “Bahattin Asteğmenimin nesi oluyorsun?” Meğer o da Erzurumluymuş. Bahattin Asteğmen de oranın komutanıymış. Tam hatırlayamadığımı söyledim. Harikulade kolaylıklar buradan başladı... Daha bana, “Sen geç geldin, mahkeme olacaksın” hiçbir şey sormadılar. Aslında daha sonra şubede vazife yaptım. Bu tip geç gelenleri hemen uygulamaya koymak zorunluluğu vardı.

Derken bizi elbise için levazıma götürdüler. Levazım çavuşu evraka baktı. O da İstanbul'dan geldiğimi görünce, “Ooo hemşehrim, hoş geldin” dedi. Bu da İstanbul'dan geldiğime bakıp yakınlık gösterdi. Öteki Erzurumlu olduğumu görüp yakınlık göstermişti. Biz her gittiğimiz yerde büyük bir ilgi ve hoşgörülle karşılanıyoruz. “Git,” dedi, “hemşehrim, istediğin elbiseyi seç.” Hâlbuki kimseye seçirmeden rastgele verirler; bazen dar, bazen bol gelir. Ardından ilave etti: “Hemşehrim, bir işin olursa haberimiz olsun.” Çavuş, ama çavuş demek orada “komutan” demek.

Neyse, oradan ayrıldık, beni yemekhaneye götürdüler. Çavuşlar eğitimde olduğundan, gelince benim yatma yerimi tespit edeceklerdi. O sırada yatacağım yeri tespit için çavuş geldi. Götürdüler. Upuzun ranzalar konulmuş bir yatma koğuşu, yanda da üç tane ayrı ranza var. Belli ki onlar farklı. Herkes de elbisesini çıkarmış, yatmaya hazırlanıyordu. Kimin ne olduğunu bilmiyorum. Beni o üç ranzanın ortasına yerleştirdiler. Neyse, yatsıyı kılıp yatağa girdim. Dedim ki:

“Kardeşim, ben namaz kılan bir kimseyim. Saatim yok, sabahleyin nasıl kalkarım, yardımcı olabilir misiniz?” Hemen baktım, orada koğuş nöbetçisini çağırdı. “Bak, senden sonraki nöbetçiye söyle, sabah saat beşte bu arkadaşını namaza kaldırsın” dedi. Sağımda bir kişi, solumda bir kişi yattık. Biraz iman hakikatlerinden konuştuk, uyuduk. Gece baktım birisi bana, “Komutanım kalk” diye sesleniyor. Allah, Allah, askere geldiğim ilk gün komutan olmuşum. Hayırdır inşaallah, dedim. Neyse, namazımı kıldım, tekrar yattım. Biraz sonra “Koğuş kalk!” diye bir ses. Rap diye herkes kalktı. Elbiseleri giyince baktım yanımdakilerin ikisi de çavuş. Ben de aralarında yatınca –orda normal erin yatması mümkün değil– olduk komutan... Beni aralarına almışlar. Birisi İstanbullu, öbürü Erzurumlu çavuş. Meğer İstanbullu, ikindiye kanepede kıldığımı görmüş, içinden, “Bu arkadaşını yanıma alayım, bundan istifade edeyim” diye geçirmiş. Öbürü de hemşehrilik dolayısıyla, derken biz çavuşlar arasında itibarlı bir asker olduk...

Senin Adın Yok

Neyse, o sabah içtimaya çıkacakların listesi gelmiş. Baktılar “Senin adın yok. Sen boş ver, hiç gelme” dediler. “Peki ne yapacağım?” “Git nerede oyalanacaksan oyalan.” O arada mescidi öğrendim. Gidiyorum, orada okuyorum. Öğlen oluyor, millet eğitimden yemeğe geliyor, ben de mescitten. Bir gün, iki gün, üç gün derken, “Yahu bir yanlışlık olmasın” dedim. “Hayır,” dediler, “yanlışlık yok. İçtima listesinde adın yok. Hepsi o kadar... Askerliğin sayılıyor.” İçtima listesi her gün yazılıyor. Çünkü hasta olan var, izinli olan var. Ona göre yoklama yapılıyor.

Böyle devam ederken çavuşlara dedim ki: “İyi de yarın diyecekler ki, sen askere gittin. Bir selam vermesini bilmiyorsun.” Silah bile teslim edilmedi bana. Hiçbir mesuliyet yok. Git camiye gel yemeğe, git camiye gel yatmaya. Nihayet benim zorlamamla çavuş listenin altına ismimi yazdı. Öyle bir-iki talim malim, selam melam katıldım. Bir ay zaten geç gitmişim. Yemine kadar böyle geçti. Ertesi gün bakıyorum yine listede ismim yok. Ben dersem yazıyorlar, demezsem yazmıyorlar. Liste bölüğün yazıcısından geliyor, yine yok...

Bir gün bölüğün yazıcısı olan çavuş bana, “Hemşehrim, neden içtimada gözükmüyorsun, biliyor musun?” dedi. “Neden?” dedim. “Benim hemşehrim olduğun için seni yazmıyorum” dedi. Meğer Elazığlıymış... Yahu ben Erzurumluymuş, o Elazığlı... Onun da içine öyle bir his gelmiş. O da yazmıyormuş. Ne tanırım ne ederim, onunla hiç temasım olmamıştı. Eğer bir yolunu bulup yemin merasimine kadar usulca oradan çıkıp gitseymişim, kimse ne arayıp ne soracaktı. Adım var, şanımlı yok, askerliği yapmış olacaktım.

Yeminden sonra başka bölükte olmama rağmen merkez şube komutanı beni yazıcı olarak istedi. Benim yüzbaşı aksi bir adamdı. Bana “Olmaz, çıkacaksın eğitime” dedi. Ben, “Komutanım, merkez şubede görevliyim” diyecek oldum. “Ne demek görevliyim, marş marş eğitime” dedi. Merkez şubedeki komutan da beni çok seviyordu. Ona, “Komutanım, durum böyle, beni bırakmıyor. Aranızda halledin” dedim. Neyse, şubedeki binbaşı telefon etmiş. “Ona ihtiyacımız var, onu bize vereceksin” demiş. Bunun üzerine o aksi yüzbaşı geldi bana, “Haydi marş marş, bundan sonra oraya gideceksin” dedi.

***Zülfikâr* Hakkında Üstad’ın Vasiyeti**

Dört ay bitti. Komutan çağırdı. “Bak,” dedi, “nereye gitmek istiyorsan seni oraya vereyim.” Dedim: “Dışarıda bir şubeye verin.” “Bir bakayım” dedi. Rahmetli annem de hep dua ederdi, “Sen şube askeri ol” diye. Bu hizmetle bu dua birleşti. Bir gün komutan beni çağırdı. Isparta Askerlik Şubesi’nin komutanıyla tanıştırdı. Beni alıp götürdü. Fakat o arada beni Antalya’nın Finike şubesine vermişlerdi. Isparta’da iki ay kaldım. Orada kaldığım müddetçe devamlı izne çıkıyor, rahatlıkla dershaneye gidiyordum.

Sonra Finike’ye gittim. Hele orası büsbütün rahattı. Deniz kenarı, sakin, kimsecikler yok... Askerliğin sonu sanki bir tatil beldesinde gibi geçti.

Askerden sonra Tahiri Ağabey’e bu durumu anlattım. Dedi ki: “Kardeşim! Üstad Hazretleri’nin *Zülfikâr* hakkında özel bir vasiyeti var ‘Kim bu kitabı bir sefer yazarsa, askerden muaf olur’ diye.”

Tahiri Ağabey’den bunu duyduktan sonra, sır çözüldü, askerdeki bütün bu kolaylıkların nereden ileri geldiğini anladım. *Zülfikâr*’ın sadece tashihini yapmıştım. Demek yazsaydım, kim bilir nasıl olacaktı... Gariptir ki, askerden sonra o tashih ettiğimiz *Zülfikâr* nüshasını basmak da yine Tahiri Ağabey’le bana nasip oldu...

Vatanımıza Mutluluk Dağıtan İnsan

Necmeddin Şahiner

“Allah İçin Verdik”

İKİNCİ CİHAN HARBİ’NİN yine dünyayı kana buladığı günlerde Nur Risaleleri’nin sadaka ve dualarıyla Müslüman Anadolu bu savaş belasından mahfuz kalmıştı. İşte bu günlerde Atabeyli Tahiri Ağabey, “Mutlu” soy ismiyle güzel vatanımıza mutluluklar dağıtmak için çırpınanlar arasında yer alıyordu.

Hizbü’l-Kur’an ve *Hizb-i Nuriye*’yi bastırıldığı zaman Isparta’nın Çobanisa köyündeki Ahmet ve İbrahim isimli iki çoban kardeşten 500 lira emanet alarak bu eseri bastırmıştı. Ardından köyde dedikodu, sesini yükseltmişti:

“Bu adam bu parayı harcar, size geri veremez. Neden verdiniz?”

Bahtiyar çoban kardeşler, dedikodulara kulaklarını tıkar ve kesin cevabı verirler:

“Biz bu parayı Tahiri Mutlu’ya Allah için, Kur’an için verdik. O ne yaparsa yapsın, bu bizi alakadar etmez.”

“Mutlu Yolcu” Tahiri, hemen İstanbul’un yolunu tutar ve Cağaloğlu’ndaki Aziz Bozkurt’un matbaasına varır. 500 lira karşılığında *Ayetü’l-Kübra*’yı 500 adet bastırmaya muvaffak olur. Eser, o zaman yasak olan İslam yazısıyla basılacaktır.

Necmeddin Şahiner, Mustafa Ezener ve Tahiri Mutlu, İstanbul Şehir Hatları vapurunun dış kısmında...

Yine Bayazıt Sahafılar Çarşısı'nda Üstad'ın eski eserlerini bulup satın alan bu mutlu ve bahtiyar Nur kahramanı, deniz yoluyla İnebolu'ya, oradan da Kastamonu'ya geçerek Üstad'ın ziyaretine varır. Yıl 1942...

Üstad bu ziyaretten duyduğu sevinci, Kastamonu'dan Ispartalı kardeşlerine yazdığı bir mektupta dile getirir:

“Bu defa Kahraman Tahiri'yi umumunuz namına gördüm...”

“İhtiyarların Genci” hitabına ne derece layık olduğunu onunla beraber olduğumuz zamanlar açıkça görür, gençlere taş çıkartırcasına gayretlerine şahit olurduk.

Gül Tokadı

Yaz sıcaklarının İstanbul'u kavurduğu bir gündü... Nefes nefese bu büyük velinin Kocamustafapaşa'daki yedinci kattan Marmara'yı gören ışık dolu, nur dolu saadethanesine çıkmıştım. İçim yanıyordu. Kendileri namaz kılıyorlardı. Hemen buzdolabına koştum. Soğuk su diye bir şişe gül suyunu tepeme dikmişim. Üç-beş yudumdan sonra ancak farkına varabilmişim. Atabey'in gül bahçelerinden gelmiş, hem de gül suyunun özüymüş.

Birden midem kabardı, başım döndü, çıkarmak için doğru lavaboya koştum. Ne kadar uğraştımsa bir türlü gül suyunu çıkaramıyordum. Benim bu perişan hâlimi görünce namazın tesbihatını bırakıp baş ucuma gelen merhum ve mağfur Tahiri Ağabeyimiz, bana bakıp bakıp tebessüm ediyordu. Destursuzca davranışımın tokadını yemiştin. Tatlı tebessümler içinde bana:

“Sen nasıl benden izinsiz odama girer, içindeki gül suyunu su diye içersin ha! Bu, izinsiz hareketinden dolayı sana bir şefkat tokadıdır” diyordu.

Ama bu latif gül tokadı unutulacak gibi değildi, günlerce nefesimden hep gül kokuları gelmişti...

1970 senesinin 29 Mayıs günü İstanbul'un fethi bayramına birlikte katılmış ve Ayasofya'nın önünde gençlerle birlikte topluca resmini çekmişim.

12 Mart 1971 Muhtırası'ndan sonraydı... Anadolu'nun birçok yerinde Nur talebelerini hapisanelere atmışlardı. Fethullah Hocaefendi'yle birlikte Nurların avukatı Bekir Berk Ağabey'i de İzmir Narlıdere Askerî Tevkifhanesi'ne koymuşlardı. Bir yaz günü Tahiri Mutlu, Mehmet Çalışkan ve Haydar Ağabeylerle birlikte İzmir yollarına düşmüştük.

“Merak Etmeyin”

Yolda namazlarımızı anında eda ediyorduk. Bir ara Tahiri Ağabeyimiz bir çeşme başında, su

sıçramadan nasıl abdest alacağını kara kara düşünüyordu. Kendilerine hitaben:

“Ağabeyim, siz hiç merak etmeyin. Siz abdest alırken ben sizin belinize sarılırım ve sizi sıkıca tutarım..” demiştim.

O her zamanki hâliyle tebessüm etmişti.

Tahiri Mutlu Ağabeyimizin takva ve ibadetteki huzurunu tarif etmek ve kaleme almak mümkün değil... Hele sabah ve yatsı namazlarını onun arkasında kılabilmek büyük bir bahtiyarlıktı. Namaza “Yasin” diye başladığı zaman o Davudî sesiyle, sanki beni ahirete ait zirvelere götürürdü.

Tahiri Mutlu, 1977 baharında yine bir gül mevsiminde 3 Nisan’da ebediyete göç etti. Ellerimiz ve başlarımız üzerinde Eyüp Sultan kabristanındaki makberine götürüldü.

Böyle Nur velisinin yakınında bulunmak, dünyada sonsuza kadar şükür ve sevinç hislerimdir. (Haza min fadlı Rabbi...)

Çok şükür, ebedî âlemde böyle, yüce himmetlerini beklediğimiz büyüklerimiz vardır. Mekânı, makamı ve makberi nurlarla dolu olan Tahiri Ağabeyimiz, huzur ve sevinçler içindedir mutlaka... Mevla mağfiret eylesin bu can gülüne!

“Kimin Seccadesi?”

Kayser Hoca

RİSALE-İ NURLARDA Üstad'ın kendisini andığı her yerde ona “Kahraman Tahiri diye hitap etmesi dikkatimi çekmiştir. Bir de Üstad'ın onu imamlıkta öne geçirmiş olması büyük bir mazhariyettir, diye düşünüyorum.

Bir gün Tevruz'a ziyaretine gitmiştim. İkindinin sünnetini kıldık, farza duracaktık. Kendisi Üstad'dan kalan seccadesi üzerinde imamlığa niyet ediyordu. Bir-iki kez niyet etti. Tam duracakken vazgeçti. Dönüp kolumdan tuttu, öne geçirdi.

“Estağfurullah!” diye itiraz edecek oldumsa da kabul etmedi. Namazı kıldırardım. Tesbihattan sonra:

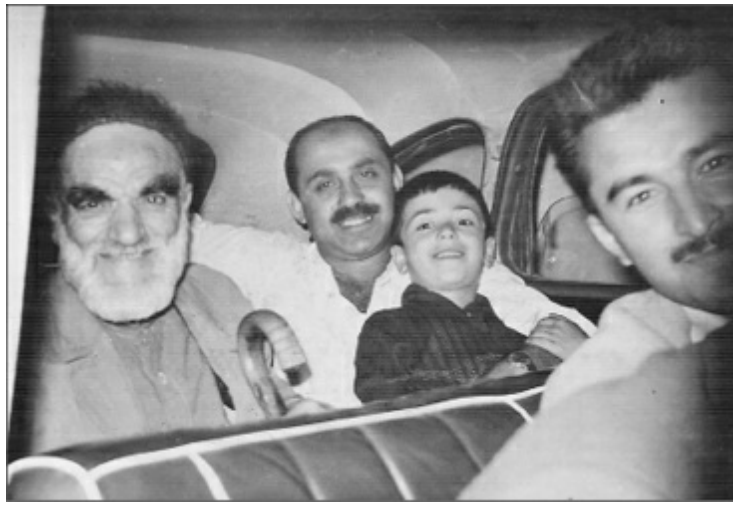
“Kimin seccadesi üzerinde namaz kıldığımı biliyor musun?” dedi. Ben de bilmediğimi söyledim.

Cevaben:

“Mehdi'nin seccadesinde namaz kıldın” dedi. Heyecanlandım..

Aynı gün akşam namazı vakti girmişti. Yine beni öne geçirdi. O sırada gözüme, yeni gelen biri ilişti. Ben de teamülden olarak ona kıldırmasını teklif ettim. O da hiç itiraz etmeden öne geçti.

Bunun üzerine Tahiri Ağabey altından seccadeyi çekip aldı, kendi önüne serdi. O zaman, seccadede herkesin kılmasına izin vermediğini anladım.

Üstad'ın arabası içinde, yanında Hamdi Yeşildağ...

Üç Kişilik Şirket

Mesnevî-i Nuriye ile *İşârâtü'l-İ'caz*, Beyrut'ta Arapça olarak bastırılmıştı. O zaman Suudî Arabistan, kitapları serbest bırakmıyordu. Ben de hac dolayısıyla devamlı gidip geliyordum. Bana, “Sen bunları ciltlet ve götürüp orada gerekli kişilere dağıt” dedi. Beş yüz adet *Mesnevî* vardı. Her birinin cildi bir lira tutuyordu. “İki yüz elli lirası bana ait” deyince ben de:

“Ağabey, demek istiyorsun ki, gerisini de sen ver... Tamam” dedim, anlaştık.

O zaman Kanarya'da imamlık yapıyordum. Bir gün kuşluk vakti baktım zil çalıyor. Ama sürekli çalıyor... Elini zilden hiç kaldırmıyor. Dedim: “Bu Hamdi Yeşildağ'dır.” Zira o hep öyle yapar. Aceleliydi. Kapıya çıktım.

“Burada bir âlim var. Ona haber ver” dedi.

“Tamam, buyurun” dedim. Tabii kendimi âlim görmediğimden benim de diyemeyince:

“Kardeşim, sen ne kaba adamsın! Âlime haber ver, diyorum!” dedi.

Ben de:

“Dediğin gibiyim, evet... Buyurun!” dedim.

“Tahiri Ağabey arabada bekliyor” dedi. Ben hemen:

“Buyursun” dedim.

Tahiri Ağabey çıktı geldi. Sofada beni öyle bir kucaklayış kucakladı ki, o anı hiç unutmam. Başını boynuma yaslayarak:

“Vallahi vallahi vallahi bu gece Üstad'ı üç kez rüyamda gördüm. ‘Bir şirket kurduk’ dedi, ‘Fakat bu, üç kişilik bir şirkettir. Ben müellifi olarak, sen ve Kayser Hoca da neşretmek suretiyle bu şirketin ortağsınız.’ Ve ilave etti: ‘Ben ölünceye kadar bunu kimseye anlatma.’”

“Ölü ya da Diri Geleceğim”

Bir gün yanına gittim. Umreye gideceğimizi söyledim. Dedi ki:

“Sizi yolcu etmeye geleceğim.”

“Ağabey! Siz rahatsızsınız, zahmet etmeyin. Ne gerek var? Ben şimdi sizinle görüştüm. Hakkınızı helal edin!” dedimse de:

“Hayır, ama hay, ama meyyit ben geleceğim” dedi.

O gün Fatih Camii avlusundan saat 10'da otobüsle hareket edecektik. Herkes toplandı. Ama otobüs gelmedi. Bir saat, iki saat gecikme devam etti. Derken baktım Nur talebelerinin omzunda bir cenaze,

Fatih Camii avlusuna giriyor. Dedim:

“Hayrola, kimindir bu?”

Dediler:

“Tahiri Ağabey’dir.”

“Neee! İna lillah...”

Şaşırdım kaldım. Demek dediği doğrudu... “Ama hay, ama meyyit (diri ya da ölü) geleceğim” demişti. İşte, geldi. Demek biz onun için bekletilmişiz... Hemen umreye gidecekleri Fatih Türbesi’nin önünde topladım, bir cenaze namazı kıldık. Namazdan sonra:

“Şimdi artık gidebiliriz” dedim.

“Ama otobüs?” dediler. Gayet emin bir şekilde:

“Otobüs gelmiştir. Gidin bakın” dedim. Gittik baktık, hakikaten otobüs gelmişti. Çünkü gecikmemizin sebebi ortadan kalkmıştı.

Allah gani gani rahmet eylesin!

Âbid Bir Zattı

Ömer Çiçek

Helallik Diledi

TAHİRİ AĞABEY'İN ilk bakışta gür kaşları, değirmi sakalı, ciddi çehresi ve celalli bir görünümü vardı. Ama size muhatap olup konuştuğu zaman pamuktan daha yumuşak, munis bir hâli olduğunu anlardınız. Hizmette torunu yaşındaki çocuklar bile bir şey söylese ciddiyetle onu dinler, asla “Ben eskiyim, yaşlıyım, Üstad’ın yanında bulundum” demez, “başüstüne” der, o hizmeti yapardı. Böyle bir yapıya sahipti.

Abid bir zattı. Üstad, kendisi hakkında, “Ya Rabbi! Tahiri’yi kendine bildirtme...” diye dua etmişti. Kahkahayla gülmeye kızardı. Bir gün kahkahayla gülmüştüm. Bana kızdı ve sonra benden helallik diledi.

Torunu Hüsni, üniversiteyi kazanıp İstanbul’a gelmişti. Bana, onu dershaneye yerleştirmemi söyledi. Onu bir yere yerleştirdiğimi öğrenince çok sevindi ve bana teşekkür etti.

Askere giderken biraz problemler gitmişim. Bazı küskünlükler olmuştu. Dönüşte beni çağırttı: “Ne yapıyorsun?” dedi. Ben de:

“Bir ev tuttum, ehl-i dünya arkadaşlarla kalıyorum” dedim.

“Tokat yersin, evini dershane yapacaksın” dedi. Cumartesi günü eve ders koydular. Beni kendi hâlime bırakmadılar. Allah’ım ebeden razı olsun!

Askerden sonra hatt-ı Kur’an’ı öğreneyim diye *Siracünnur*’u bana hediye etti. “Çok önemli kardeşim, gençken öğrenebilirsin, sonra zor olur” deyip ısrarla Kur’an yazısını öğrenmemi istedi. Ama maalesef işlerin yoğunluğundan öğrenemedik.

Deprem Oldu

Bir gün Tevruz’dayız... Deprem oldu. Bayağı sallandık. Zübeyir Ağabey odasından çıktı. O sırada salavatlar getirildi. Nihayet deprem geçti. Tevruz’u kiraya ben tuttuğum için Zübeyir Ağabey bana latife yollu takıldı:

“Kardeşim, buraya kadar bizi çıkarttın, şimdi kaçmak gerek olsa kaçamayacağız” dedi. Ardından sofralar kuruldu. Hep beraber oturduk. O sırada Tahiri Ağabey:

“İnşallah orada Zübeyir Efendi’nin eteğinden yapışacağız” dedi. Zübeyir Ağabey, hazır bir cevapla kelimelerin üstüne basa basa şöyle karşılık verdi:

“Amman Tahiri Ağabey, iyi yapış, salma!”

Tahiri Ağabey’in aynı kelimelerini alıp ses tonuna yaptığı vurguyla Tahiri Ağabey’den asıl kendisinin şefaati beklediğini ifade etmişti...

Birbirlerine karşı öyle nazik, öyle hürmetli davranışları vardı ki, hayran kalmamak elde değildi.

Buzdolabı Meselesi

Rüşti Ağabey, Ramazan Demir’e, “Tevruza bir buzdolabı alması”nı söylemişti. Bunun için Tahiri Ağabey’i de ikna ettiler. Çünkü yazın yiyecekler sıcaktan bozuluyordu. Zübeyir Ağabey alınmasını istemiyordu. Çünkü “Hiçbir dershanede olmayan buzdolabı, benim kaldığım yerde olmaz” diyordu. Tabii Tahiri Ağabey’in bundan haberi yoktu. Zübeyir Ağabey’in istemediğinden haberi olsa hemen

vazgeçer. Çünkü ona karşı tam bir teslimiyet içindeydi.

Zübeyir Ağabey bir ara bana dedi ki: “Kardeşim, sen sofradayken Tahiri Ağabey’i ikna etmeye çalış. De ki: ‘Buzdolabı sebzelere fitrî ömrünü uzatmaz, sadece kokuşmasını önler. Binaenaleyh, gerek yoktur.’” Ben bunu söyleyince Tahiri Ağabey, bana celaliyle bir tecelli etti ki, ben de hemen “Peki ağabey!” deyip bir daha sesimi çıkartmadım. Gerçekten de buzdolabına ihtiyaç vardı. Çünkü Tahiri Ağabey’in memleketinden gelen bazı yiyeceklerin bozulmadan saklanması gerekiyordu.

Çok Tahammüllüydü

Zeyrek’teki bir ahşap evde *Siraciinnur*’u teksir ediyorduk.

Teksir makinesini Halil Ağabey çalıştırıyordu. Bina bakımsız olduğundan yağmur yağdığında damlardı. Teksirleri yağmurdan korumak için devamlı yerlerini değiştirir, köşe bucak taşırđık. Halil Ağabey, biraz dağınıktı. Tahiri Ağabey ise çok disiplinliydi. Ama buna rağmen Halil’e tahammül eder, bir şey demezdi.

Fındıkzade’de Galip Gigin Ağabey’in yeri vardı, Rüştü Ağabey orada kalıyordu. Zübeyir Ağabey bir ara, “Ben de sizinle orada kalacağım” dedi. Orayı derledik toparladık. Isparta’dan Mustafa Gül ve Tahiri Ağabey de gelmeye başladı. Tabii oraya sığmayınca, üste çıkalım, dedik. Üst kat kiradaydı. Kiracı birkaç aydır kirasını ödememişti. Çıksa da oraya taşınısak, diyorduk. Tahiri Ağabey’in açık kerametini orada gördüm. Oranın boşalması için hemen *Cevşen*’e sarıldı. Okudu, dua etti. Bir de duyduk ki, adam ev alıp çıkmış. Oraya çıktık, ama zamanla orası da dar gelmeye başlayınca Tevruz’a taşındık.

Tevafuklu Kur’an

Tahiri Ağabey, Üstad’ın gayelerinden birisi olan Tevafuklu Kur’an’ın neşrini çok istiyordu. Bunun için, yazılı nüshaları elinde bulunduran bir ağabey engel çıkarıyordu. Buna bir başka ağabey de katılınca epeyi sıkıntı olmuştu. Bunun üzerine Tevafuklu Kur’an’ın şahısların inisiyatifinden kurtulması için “Hizmet Vakfı” kurulmasına karar verildi. Başka çare olmayınca vakıf kuruldu. Vakıf adı altında ve Tahiri Ağabey’in kontrolünde Kur’an basıldı.

İşimiz Zordu

Tevruz’da orta odada Tahiri Ağabey, sağdaki büyük odada biz, solda bulunan küçük odada da Zübeyir Ağabey kalırdı. Tahiri Ağabey sıcaktan bunalır ve aşırı terlerdi. Zübeyir Ağabey de tam tersine, bünyesi zayıf ve hastalıklı olduğundan aşırı üşürdü. Biz, “Tahiri Ağabey sıcaktan sıkılıyor” desek, Zübeyir Ağabey, soğuktan donacak olsa bile sobayı yaktırmazdı. Tahiri Ağabey de sıcaktan eriyecek olsa, Zübeyir Ağabey’in üşümesine tahammül edemezdi, mutlaka sobayı yaktırırdı. Birbirlerinin bu durumundan kendilerini haberdar etmeden sobayı dengeli bir şekilde yakmaya çalışırdık. İşimiz zordu.

Bir gece soğuk olunca Zübeyir Ağabey kalkmış, sobayı yakmak istemişti. Orada evi boyamak için arta kalan vernik kutusu vardı. Onu gaz zannederek sobanın içindeki odunların üzerine dökmeye başlamış. Altında da köz olduğundan biraz sonra müthiş bir patlamayla alev tavana kadar yükselmişti. Patlama sesine hepimiz uyanmıştık. Baktık, ortalık yanıyor. Zübeyir Ağabey’in yüzü sobanın üzerine doğru eğik olmasına rağmen inayet-i İlahî ile bir şey olmamıştı. Bizi görünce o dehşetli hâlde bile gülerek, bir şey olmamış gibi elini havada kavis yaparak, “Yanıyoruz be kardeşim!” demişti.

Şirket-i Maneviye

Sofra kurulacak ve kaldırılacak olsa, Tahiri Ağabey mutlaka iştirak eder, ya bir tabak ya da bir çatal getirip götürürdü. Biz ısrar ederdik. O, “Olmaz kardeşim, benim de iştirak etmem lazım” derdi. Hani mesleğimizdeki “iştirak-i a’mal-i uhreviye” düsturu var ya, onu kastederdi.

Meşveretlerde Zübeyir Ağabey ne derse ona mutlak itaat eder ve ona göre hareket ederdi. Menafiye (mutfaktaki ortak kullanıma) mutlak iştirak eder, memleketinden kendisine gelen yiyecekleri bizimle paylaşırdı.

Bir gün demişti ki: “Üstad, Zübeyir Ağabey’i bir haftalığına bir hizmete göndermişti. Yerine Üstad’ın hizmetine biz bakıyorduk. Fakat konuşmasını hiç anlayamıyorduk. Bu süre zarfında Üstad’ı çok üzdük. Zübeyir’in gelmesini dört gözle bekledik. O, Üstad’ın sözüne değil, gözüne bakar bakmaz ne dediğini anlardı...”

Kabil-i Hitap

Bir gün Zübeyir Ağabey anlatmıştı:

“Üstad’ımız zaman zaman bir şeyi bahane eder, bize şiddetli dersler verirdi. Hatta bazen hepimizi hizmetten kovardı. Bir müddet sonra Tahiri Ağabey’i çağırır, ‘Tahiri, sen bunlardan müstesnasın’ derdi. Bize böyle şiddetli ders vermesi üzerinden 15 gün geçse, ‘Acaba kabil-i hitap olmaktan çıktık mı ki bizi muhatap almıyor?’ diye düşünüp ağlardık.”

Tahiri Ağabey, Üstad’ın hizmetindeyken erken kalkar, Zübeyir Ağabey’e yardım ederdi. Hizmette şefkat ve dayanışmanın en güzel örneğini sergilerdi.

Namaza Kaldırma Üslubu

Tahiri Ağabey’le Zübeyir Ağabey’in sabah namazına kaldırma tarzları farklıydı. Tahiri Ağabey “Essalatü hayrun mine’n-nevm” diye seslenir, “Haydi kalkın kardeşim” der, bizi kaldırmadan bırakmazdı. Zübeyir Ağabey ise sessizce gelir, yattığımız odanın elektrik düğmesine dokunur, yakıp giderdi. Fakat ne hikmetse o zaman daha hızlı kalkardık...

Bahtiyar Bir Âbid

İsmail Yazıcı

Nur Yüzlü Bir Zat

“TAHİRİ AĞABEY” denince aklıma, “bahtiyar bir abid” gelir.

Onunla ilk defa Ankara’da bir belediye otobüsünde görüşmüş ve tanışmıştım. 1967 senesinde Ankara İlahiyat Fakültesi’nde talebydim. Bindğim bir belediye otobüsünde hemşehrim Osman Özçelik’le karşılaştım. Yanında nur yüzlü, beyaz sakallı, iri kaşlı ve tebessüm eden nuranî bir çehre, iri yapılı bir zat vardı. Otobüsün arka kısmında ayakta idiler.

Osman Özçelik bana yanındaki zata göstererek, “Bu, Tahiri Mutlu Ağabey’imizdir” dedi. Kendilerini daha önceden gıyaben işitmişim. Zaten Nur Risalelerinde de ismi geçiyordu. Böyle olunca onu daha yakından ve daha iyi tanımaya çalışıyordum. Daima tebessüm eden bir yüz, nuranî bir çehre, bembeyaz sakal ve haşyet verici, âdeta bulut görüntüsünde iri kaşları, cemal ve celal isimlerinin tecellileri, simasında beraber aksediyordu. Beraberce Ulus mevkiinde Hacıbayram civarında merhum Bayram Yüksel Ağabey’in kaldığı o zamanlarda 27 numaralı dershaneye gittik.

Ben mizaç olarak hem Ankara’ya hem de okula alışmamıştım. Nitekim devre arası, tahsilime ara verip Samsun’a gittim. Ertesi yıl tekrar imtihanlara girerek İstanbul’a geldim. Bilahare Tahiri Ağabey de Risale-i Nur neşir faaliyetleri için İstanbul’a geldi. Zira o hep hizmet peşinde koşuyordu. Daha önceleri Isparta’dayken “Nur Fabrikası” unvanıyla anılan hizmet mensuplarıyla çalışmış, Risale-i Nur’un neşir yoluyla yayılmasında büyük gayret sarf etmişti.

1942 yılında Kastamonu’da ikamet eden Üstad’ı ziyaret ederek etmiş, merhum şehit Hafız Ali Ağabey’in yazdığı *Hizb’ül-Kur’an* ve *Hizb-i Ekber-i Nuriye*’nin basılmasını sağlamıştı. Daha sonra *Ayetü’l-Kübra*’yı bastırılmış.

Bu defa da *Siracünnur*, Osmanlıca olarak bastırılmak isteniyordu. Ancak şimdiki gibi teknik imkânlar mevcut değildi. Kitabın basılabilmesi için öncelikle mumlu kağıda yazılması, sonra teksirle basılması gerekiyordu. Kaç yüz sayfalık kitabı tek tek yazmış, sonra da baskı esnasında kontrol etmişti. O zaman Unkapanı mevkiinde, Zeyrek Camii karşısındaki yüksek duvarların üstünde, şimdi park alanı olan yerde iki katlı ahşap bir bina vardı. Alt katında üniversite talebeleri kalır, üst katta da teksir işleri yapılırdı. Teksir makinesini Halil Yürür (Koca Halil) çalıştırır, baskı işlerini yapar. Tahiri Ağabey de baskı esnasında herhangi bir eksiklik ve yanlışlık çıkmasın diye tek tek kontrol ederdi. Biz de birkaç arkadaş, basılan ve ciltlenmek üzere hazırlanan sayfa numaralarını, bir yanlışlık olmaması için tek tek kontrol ederdik. *Siracünnur*’dan sonra *Zülfikâr* da bu şekilde basılmıştı.

1970’li yıllardan sonra merhum Hattat Hamid Hoca’ya yazdırılan *Hizbü’l-Kur’an* ve Tevafuklu Kur’an’ın basılması düşünülüyordu. Tabii ki bunların matbaalarda baskı işi çok itina ve dikkat istiyordu. Önce tecrübe kazanılması bakımından *Hizbü’l-Kur’an*’ın, arkasından da Kur’an-ı Kerim’in tashih işine başlandı. Gerçek şu ki, Tevafuklu Kur’an’ın sağlıklı bir şekilde basılabilmesi, onunengin sabrı, yılmaz takati ve azami dikkati sayesinde olmuştur. O kadar ki, bazen en ufak bir yanlış bile kaçırmamak için, ayetlerde geçen elifler, bazen tek, bazen de kelimelerin başlangıç ve bitiminde çift gelir, bunları kolayca ayırt edebilmek ve gözden kaçmasını önlemek için (tek elif/çift elif) tabiriyle okur ve okuturdu.

“Aman Yapış Tahiri Ağabey”

İbadet cihetine gelince, ibadetteki dikkat, huşu ve huzurunu ifade etmek pek de kolay değil. Zira en acele işlerde bile namaza 15-20 dakika kala çalışmayı bırakır ve bıraktırır, namaz hazırlıkları yapılmasını söylerdi. Vakit girene kadar seccadesine oturur, sessizce ezanı dinler, ezan okununca da hemen namazın sünnetine başlardı. Namazı ağır ağır ve huşu içinde kılardı. Bazı genç arkadaşların sünneti çabuk kılarak beklediklerine muttali olunca, onları münasip şekilde ikaz eder, namazın tadil-i erkâna riayet edilerek kılınmasının çok faziletli olduğunu söylerdi.

O zamanlar imkânlar şimdiki gibi müsait değildi. Kandil gecelerinde Süleymaniye’de Kirazlımescit’te toplanılır, tebrikleşmeler olur, ders yapılırdı. Dersin sonunda, isteyen, sabaha kadar uyumaz, evrad ve ezkârla meşgul olurdu.

Yine böyle bir mübarek geceydi... Süleymaniye 46 Numara’da toplanılmış, ders yapılmıştı. O gece rahmetli Zübeyir Ağabey de oradaydı. Tahiri ve Zübeyir Ağabeylerin üst katta olduğunu söylediler. Hemen üst kata çıktım. Merdiven başında ayakta idiler. Yanlarında şimdi hatırlayamadığım bazı kişiler de vardı. Gecenin ehemmiyetinden ve hesap gününden bahis açılmıştı. Tebessümle birbirleriyle latife ediyorlardı. Bir ara Tahiri Ağabey bize dönerek:

“Hesap gününde çok sıkışırsak, Zübeyir’in eteğine yapışırsız” dedi. Bu söz üzerine gözler bir anda merhum Zübeyir Ağabey’e çevrilmişti. Acaba bu söze karşılık nasıl cevap verecekti? Zübeyir Ağabey de aynı mütebessim çehreyle ve hiç bekletmeden:

“Aman Tahiri Ağabey, yapış, bırakma!” dedi. Bu müthiş cevap karşısında Tahiri Ağabey, boyun bükerek, “Estağfurullah!” dedi.

Sofuluk Ayı

Hele Ramazan ayları onun için ayrı mana taşırdı. Oruçlu olmasına rağmen çalışmalarını hiç aksatmazdı. Akşam olunca öncelikle akşam namazını kılar, hafif bir şeylerle orucunu açardı. Büyükçe bir bardakla limonlu çay içer, yatsı namazına, yani teravihe kadar, akşamla yatsı namazları arasında devamlı okuduğu virdlerini okurdu. Teravih namazını kıldıktan sonra hafif yemek yer, istirahat çekilirdi. Bizlere de Ramazan ayının ganimet ayı olduğunu, çok iyi istifade edilmesi gerektiğini söylerdi. Bizlere hitaben:

“Kardeşlerim! Üstad’ımız bize, ‘Ramazan ayı, sofuluk ayıdır’ derdi.”

Şehit merhum Hafız Ali’nin onun üzerinde büyük tesiri vardı. Zaman zaman ondan bahseder ve kendisine hitaben, Risale-i Nur hizmetinin ehemmiyetini ihsas için, “Tahiri! İki ayakla ancak bir yolda yürünür” dediğini naklederdi.

Merhum Tahiri Ağabey’in Risale-i Nur hizmetinde mümtaz bir yeri vardır. Üstad’ımız Bediüzzaman Hazretleri kendisiyle alakalı olarak lahika mektuplarında sitayişle bahsetmektedir. Bunlardan sadece birinde Üstad’ın onun hakkındaki şu ifadeleri, bu gerçeği anlatmaya yeter de artar bile:

“Saniyen, Tahiri’nin Denizli hapsinde unutulmaz halisane hizmetiyle ve Nurlara sarsılmaz sadakati ile ve yanılmaz zekâvetiyle ve çekilmez bahadırlığıyla daire-i Nur’da ehemmiyetli makamı için bütün bu defaki mektubunu lahikaya geçirdik. Başta Nur’un şakirtlerinden validesi Zübeyde olarak, akrabasına ve rüfekasına selam ederim. Cenab-ı Hak, onlardan ebeden razı olsun! Âmin...”

Elhâsıl, onun hakkında ne kadar yazsak ve ne söylesek yine onu hakkıyla anlatmamız mümkün değildir. Mahşerde bizim de elimizden tutması ümidiyle niyazımız budur ki:

Nur hizmeti uğrunda serden geçebilmek, ne büyük saadet...

Ya Rab! Bizi de bu kahramanlar zümresiyle beraber haşret!

Âmin...

Azamî Takva: Tahiri Mutlu

İsmail Anbarlı

Ankara'ya Davet Ettik

DİYEBİLİRİM Kİ, onda azamî takva tecessüm etmiş, “Tahiri Mutlu” olmuştu. Ben onun hiç abdestsiz yere bastığını görmedim. Abdestini bozar bozmaz, hemen yeni bir abdest alırdı. Risale-i Nurları bir sefer bile abdestsiz eline almamış ve okumamıştı. Risalelerin üzerine Kur'an'dan başka hiçbir kitabı koymazdı. Kur'an-ı Kerim'in üzerine ise asla hiçbir şey koymazdı. Zübeyir Ağabey'e söyleyerek kendisini Ankara'ya davet ettik. O da hizmet için hiçbir mazeret ileri sürmeden davete icabet etti. Sene sanıyorum 1965 idi...

Ankara'da sıkı takipler vardı, bu yüzden kitap depolarımızı birkaç kez değiştirmek zorunda kalmıştık. Osmanlıca risalelerin acele taşınmasından dolayı sayfaları birbirine karışmıştı. Talep vardı, bu sebeple onları ciltlettiremiyorduk. Tahiri Ağabey, risaleleri bizzat kalemlerle birçok defa yazdığı ve tashih ettiği için bakar bakmaz hangi bahsin nereye ait olduğunu anlıyordu. Ankara'ya geldiğinden itibaren binlerce Osmanlıca nüshayı karşılaştırarak karışık nüshaları düzeltti. “Tamam” dediği nüshaları ciltlettiremiyorduk. Tek bir tanesinde bile yanlışlık çıkmamıştı. Bu zor iş sırasında bir kere olsun “Of!” sözünü duymadık veya “Kardeşim, biraz dikkat etseydiniz de birbirine karıştırmasaydınız” gibi bir şikayet sözü işitmedik. O, mütevekkilane hizmet ediyor ve istihdam edildiğinden dolayı Rabbine şükrediyordu.

Bazen meşguliyetlerin çokluğundan ona yemek götürmemiz çok gecikmesine rağmen, o hiç sebebini bile sormuyor, sanki Nur hizmetinden gıdasını alıyordu.

Namazda tadil-i erkâna son derece riayet eder, tesbihatı itinayla yapar, genizden gelen maverai sesiyle okuyuşu bizleri ayrı âlemlere götürürdü. Üstad'ın, arkasında namaz kıldığı bir şahsın arkasında kılmanın ise bize ayrı bir zevki vardı. Hele onun kıldırıldığı sabah namazları bambaşkaydı... Uzun surelerle kıldırır, tane tane okurdu. Yasin Suresi'ne aşinalığım, onun arkasında kıldığım namazlar sebebiyle olmuştur. Yasin, Tebareke, Mülk Fâtır, Rahman gibi sureleri okur, bazen de Bakara'nın başından, “Sübhanekela ilme lena”ya kadar okurdu.

“Neden Yasin'le Kıldırıyorsun?”

Bir gün, “neden daha ziyade Yasin'le kıldırılmayı tercih ettiğini”ni sormuştum. Bana, bir sahabenin İhlas Suresi'ni tekrar tekrar okuduğunu, Resulullah (a.s.m.) neden böyle yaptığını sorduğunda İhlas Suresi'ni çok sevdiğini söylediğini hatırlatarak, “Ben de onun gibi, Yasin Suresi'ni çok seviyorum, onun şefaatine sığınıyorum” demişti.

Ankara'da daha ziyade 27 no'lu dershanede kalırdı. Bir müddet Bentderesi'ndeki dershanede beraber kalmıştık. Sabahları hangi depoya gidecekse arabayla götürüp bırakıyordum. Giderken, takip edilip edilmediğimize çok dikkat ederdik. Takip edildiğimizi anlarsak, yolu değiştirir, başka yere gider, izimizi kaybettirdikten sonra depoya giderdik.

Pazartesi ve perşembe günleri oruç tutardı. Ayrıca her ayın 13, 14 ve 15. günleri oruçlu olurdu. Üç ayları ise fasılasız tutardı. Her gün en az bir cüz Kur'an okurdu. Devamlı *Cevşen* okurdu, hiç boş durmazdı. Bazı günler *Büyük Cevşen*'i bütün diğer kısımlarıyla baştan sona bitirirdi. Yolda arabayla giderken hem etrafa bakıp tefekkür eder, hem de *Sekine*'yi ezberden okurdu. Dershanede *Cevşen* ve

evrad okurken biri gelip ders okuyacak olsa, hemen okumayı bırakır, sessizce gelip ders yapılan yere diz çöküp oturur, dersi dinlerdi. Şayet yanlış okunursa, anında müdahale eder, yüksek sesle kelimeyi düzeltirdi.

“Teemmel Anbarlı Kardeş!”

O, Üstad’ımızın “canımdan ziyade sevdiğim kardeşlerimden” dediği biriydi. Bütün Nur talebelerine çok saygılıydı. Kimseye yalın ismiyle hitap etmezdi. Mutlaka “kardeş” kelimesini ilave ederdi.

Bir gün Sungur AğabeyAnkara’ya teşrif etmişlerdi. Tahiri Ağabey için bana şunları söylemişti: “Anbarlı Kardeş! Tahiri Ağabey’le beraber hizmet etmek bir mazhariyettir. Hizmet ederken sakın onu incitecek bir harekette bulunma. Hareketlerine dikkat et. Gerçi o, hiçbir menfiligi söylemez. Üstad’ımız, Kastamonu’da iken Ispartalı talebelere yazdığı bir mektupta onun için ‘Bu defa Kahraman Tahiri’yi umumunuz namına gördüm ve onda bir Lütfi bir Hafız Ali bir Hüsrev ve bir Said müşahede ettim’ buyurmuşlardı. Üstad’ımız Hafız Ali Ağabey’e vermek için ayırdığı cübbesini, o vefat ettiği için Tahiri Ağabey’e vermiştir. Teemmel Anbarlı Kardeş, teemmel!”

Kimseyi tenkit ve gybet ettiğini duymadım. Hatta kâfir, fasık ve münafıkların bile aleyhinde konuşmaz, kıymetli vaktini onlarla meşgul etmezdi. Hâlbuki o yıllar, ihtilalin gaddar uygulamalarının devam ettiği sıkıntılı yıllardı...

Kendinden hiç bahsetmezdi. Üstad’ımız 1957 yılında risaleler Latince basılırken onu Ankara’ya göndermişti. Ankara’da üç ay kalıp, Osmanlıca aslından risaleleri tashih etmeye yardım etmişti. Üstad bir harfin bile değişmesine razı olmuyor, mananın değişeceğini ifade ederek tashihe çok önem veriyordu.

Dünyasında Üstad ve Nur Vardı

Mustafa Türkmenoğlu, Atıf Ural, Abdullah Yeğin ve Tahiri Ağabey’in o günkü bir arada hizmetlerini melekler bile alkışlıyordu. Bir çocuk masumiyeti içinde Türkmenoğlu ve Abdullah Ağabey’den bahseder, biz de zevkle dinlerdik. O bir kardeşten bahsederken sanki sözleriyle onu okşar gibi bahsederdi.

Ankara’dan sonra kısa bir dönem için Isparta’ya gitti, daha sonra da İstanbul’a gelip yerleşti. Artık ömrünün sonuna kadar burada hizmetlere devam etti. Ben 1973’te İstanbul’a göç etmişim. Şartlar gereği sık görüşemiyorduk. Bir bayram sabahı Süleymaniye’de beni görünce, “İsmail Kardeş, siz burada mıydınız, ben sizi Ankara’ya döndü zannettim” demesi, beni çok utandırmıştı...

O, zihnini siyasî ve afakî meselelerle dağıtmazdı. Dünyasında Üstad ve Risale-i Nur’dan başka bir şey yoktu.

Şimdi Üstad’ımızla beraber ahiretin hadsiz letafet ve güzelliği içinde Risale-i Nur’u mütalaa ediyordur. Yanlarına giden bir kardeşi de ziyaretlerine gelmiş zannediyorlardır...

Allah ebediyen rahmet etsin!

“Üstad Böyle Yapardı”

Enver Tok

TAHİRİ AĞABEY’LE ilk defa Ömer Yirmiyedi Ağabey vasıtasıyla Nurtaş’ında görüştim. Ben Aksaray’da Sofular’da kalıyordum. O zaman ben hocalar aleyhinde bir şey söylemek istedim. Birden elini kaldırdı, beni susturdu.

Küçük bir çaydanlıkla küçük tüp üzerinde çay demledi ve çayın hepsini bize içirdi. Kendisi de iki bardak içti. Çay demlerken dikkatimi çekti. Su kaynamaya yakınken elinin üç parmağı alacağı kadar çay aldı, çaydanlığın içine attı. Su kabarır kabarmaz indirirdi. “Üstad böyle yapardı” dedi. Yine bir gün çay içti ve ardından ağzını çalkaladı. Bana dönerek “Buna dikkat et. Üstad bir çay içse dahi ağzını çalkalardı” dedi.

İbadette Çok Titizdi

Zamanını çok iyi değerlendirirdi. Ezandan önce abdest tazelerdi. Ezan zamanı abdest aldığı çok az gördük. Ezan okunurken tuvalete gitmezdi. Tuvalet elbiseleri ayrı idi, tuvalete gireceği zaman namaz kıldığı elbiseleri çıkarır, onları giyerdi. Abdest alırken kucağına ve dizlerine, boyu bir metreden fazla havluya benzer kalın bir bez örterdi. Abdest suyunu üzerine sıçratmazdı.

Yatsı namazının son sünnetini dört kılar, vitir namazını ise, muhakkak gece kalktığı teheccüt namazıyla birlikte kılardı. Yatsı namazından sonra odasına çekilirdi. Kış geceleri biraz tashihat işi varsa onunla meşgul olur, yoksa hususi evradını okurdu.

Pazartesi ve perşembe günleri oruç tutardı. Oruçlu olduğu gün iftarını, ağırlık basmasın diye yatsıdan sonra yapardı. Gece fazla oturanlara kızardı. Teheccüt namazından sonra sabaha kadar ibadet ve zikirle meşgul olurdu. Sabah namazı girdiği zaman ezanı okur, bizleri kaldırırdı. Hiçbir zaman beni çağırdığını hatırlamıyorum. Odamıza girmeden veya henüz ayak bastığı zaman, Tahiri Ağabey’i manevi heybetiyle görür, kalkardım.

Her cuma günü gusül abdesti alır, banyodan sonra tırnaklarını kestirirdi. Tırnaklarını adaba uygun şekilde kestirirdi. Kesiliş sırasını tam bilemiyorum. Tırnaklarını bir kağıda sarar, sonra gömdürürdü. Namaza durduğunda ses yapılmasından, hatta kapının açılmasından dahi rahatsız olurdu.

Akşam ve sabah namazlarında “ecirna”larda “ve bi Üstadına”dan sonra Hafız Ali, anne baba, yakın akraba ve mühim Nur talebelerine ismiyle dua ederdi.

Hafız Ali deyince hatırladım, şöyle anlatmıştı:

“Bir gün Hafız Ali Ağabey’in evine gitmişim. Biraz oturduktan sonra evin döşemesine elini vurdu, tıkladı. Aşağıdan bir tepsi yemek geldi. Bize ‘Buyurun!’ dedi. Kendisi yağsız bir çorba yedi.”

Tesbihi tane tane çeker ve çektirir, çabuk çekenleri ikaz ederdi. “Otuz üç defa süb süb demektense, bir defa sübhanallah demek daha iyidir” derdi. Namazını yavaş yavaş, tadil-i erkân üzere kılar, namazda acele edenlere kızardı. “Tavuk yem yer gibi namaz olmaz” derdi. Ömer Nasuhi Bilmen Efendi’nin Büyük İslam İlmihâli’nden, kendi evradını topladığı deftere not ettiği tadil-i erkân hakkındaki bahsi okurdu.

“Üstad, Mehdi-i Azam’dır

“Risale-i Nurlar, ilham-ı İlahî ile yazılmıştır. Üstad, Mehdii Azam’dır. Üstad’ın makamı dört halifeden sonra gelir” derdi.

Namaz tesbihini çekme sırasında cübbesini veya pardösüsünü iki dizleri üzerine örter, tesbihini de iki dizleri üstüne ellerine alır, teker teker çekerdi ve “Hz. Üstad tesbihi böyle çekerdi” derdi. Teravih namazlarını ikişer rekâta selam vererek kıldırırdı.

Sabah ve ikindi derslerinde devamlı bulunur, biz Latin harflerinden okurken, o da Osmanlıca kendi yazdığı eserlerden takip ederdi. Tashihata çok ehemmiyet verir, eksik veya fazla bir nokta dahi olsa onu düzelttirirdi.

Bir gün mühim bir zatın yazdığı Osmanlıca *Sözler* mecmuasını tashih ediyordu. O mübarek şahıs, bazı kelimelerde değişiklik yapmıştı. Tahiri Ağabey birkaç kelimeyi düzeltti; baktı arkası geliyor, birden hiddetli bir şekilde kitabı bıraktı. Yüzü kıpkırmızı kitap rengine dönmüştü. “Bu nasıl değiştirilir. Üstad bile müellifi olduğu hâlde, değiştiremedim, diyor” dedi, öylece odasına çekildi.

Tevafuklu Kur’an’ın tashihinde bizzat kendisi başında bulundu. Tashih olunacak formlar matbaadan gelir, Tevruz’un üst katına çıkartılır, orada tashih edilirdi.

Denizli Hapishanesi’nden anlatırken tayyare biçiminde olduğunu söylerdi. “İçeride Hüsrev Ağabey risaleleri hem okur, hem yazar, biz de onu dinleyerek yazardık” derdi.

“Son duruşmada savcı bizi cezalandırmak için uzun bir iddianame okudu. Bu müddet içinde habire lokur lokur su içiyordu. Savcının iddianamesi bitince, Mahkeme Reisi Ali Rıza Efendi ‘Savcının bütün iddialarının reddine ve bütün maznunların beraatine’ diye kararını verdi.”

Onlar Senin Tesbihin

“Afyon Hapishanesi’nde ayaklarında koca zincirler olan Kasap Tahir isimli bir mahkûm vardı. Üstad onun hücresinin önünden geçerken, zincirleri göstererek, ‘Hocam, ne olacak benim hâlim’ diye seslendi. Üstad, ‘Onlar senin tesbihin’ dedi. Kasap Tahir zincirin halkalarını bir saymış, tam 33 çıkmış.”

Afyon hapsinde bazı talebeler arasında kırgınlıklar çıkmıştı. Üstad, “Biriniz, Tahiri’nin koğuşuna gitsin” diye haber göndermiş. Tahiri Ağabey’e, “Siz ne yapıyordunuz da Üstad sizin yanınıza gönderiyordu?” diye soruldu. Tahiri Ağabey, “Bir şey yaptığımız yoktu. Kur’an, Risale-i Nur, *Cevşen* okuyorduk” dedi.

Üstad Ağladı

“Üstad’ın Barla’ya ikinci geliyordu. Koluna girdik. Çınar ağacına yaklaşırken eski talebelerinden Mustafa Çavuş’un evi görüldü. Üstad o tarafa döndü. Baktı, kapısında kilit asılı. Birden gözyaşlarını tutamadı, ağlamaya başladı. Sonra çınar ağacının bitişiğindeki dershaneye girdi. Bana, ‘Kimseyi içeri sokma’ diye tembih etti. Ben kapıda asker gibi durdum. Kimseyi sokmadım. İçeriden ağlama sesi işitiliyordu.

“1950’den sonra Üstad, Arapça *Mesnevî-i Nuriye*’den dersler yapmaya başladı. Türkçe’ye tercüme ediyor, sabah namazından sonra bize anlatıyordu. Bu dersler bazen üç-beş saat sürüyordu. O dersler çok heyecanlı olurdu. O zaman şimdiki gibi elimizde teyp bulunmadığından o muazzam dersleri kaydedemedik.

“Biz Üstad’a sual sormazdık. Ben sadece bir defa sual sordum. Dedim ki: ‘Efendim, siz Risale-i Nur’un bazı yerlerinde 400 bin mevcudat, bazı yerlerinde de 300 bin mevcudat demişsiniz. Bunun hikmeti nedir?’

“Cevaben, ‘300 bin her sene değişen, 100 bini ise sabit olandır’ dedi.”

Menderes Gidince

“Menderes, Pakistan’a gitmişti. Onu fırsat bildiler, baskın yaparak bizi içeri aldılar. Menderes Pakistan ziyaretinden dönüp Ankara’ya geldiğinde ileri gelenlere, ‘Şuradan iki gün ayrıldım, ortalığı birbirine kattınız. Yazıklar olsun!’ diye çıkıştı. Sonra bizi tahliye ettirdi. Allah rahmet eylesin” diye ona içten dua ederdi.

“Üstad’ın duvarda asılı duran uzun bir şecere listesi vardı. Üstad her gece onların ismini zikrederek dua ederdi. Akşam bize tembih ederdi: ‘Hazırlanın, yarın falan yere gideceğiz.’ Biz arabayı hazırlar, sabahı beklerdik. Sabah olunca şecereye işaret ederek ‘Bunlar izin vermedi’ derdi. Şecerede ben bir kadın ismi gördüm. O da Rabiâtü’l-Adeviye idi” dedi.

“Yine Afyon hapsinde ayakları sakat birisi vardı. Isparta”dan bizimle beraber hapse konulmuştu. Üstad onu görünce gözleri yaşardı. O da kısa zamanda tahliye oldu.”

Üstad Kastamonu’da iken Tahiri Ağabey ziyarete geliyor. Sahaflar’dan bulduğu *Lemeat*’i Üstad’a takdim ediyor. Üstad çok seviniyor. Kapıdan girdiği zaman, ayakkabısının içinde taşıdığı parayı kilimin altına koyuyor. O zaman ibadet sırasında resimli parayı üzerlerinde taşımak istemezlerdi. Ayrıldığı zaman onu unutuyor. Tekrar geri dönüyor, kapıyı çalıyor. Üstad kızıyor ve Tahiri Ağabey’i, “Kellesi kesik insan yaşamaz” deyip ikaz ediyor.

“Ben Tahiri!”

Tahiri Ağabey, İnebolu’da kaldığı müddet zarfında sigara tiryakisi olanlara sigarayı bırakırmak istiyor, “Siz sigara tiryakisisiniz. Biz aramızda tütün sarma yarışı yapardık. Kimse bana yetişemezdi. Bu durumda ben bıraktım. Siz neden bırakmıyorsunuz?” diyerek sigarayı bırakmalarına çalışmış, çoğuna da bıraktırmış. Bu konuda İnebolulu Salih Ağabey’in bir hatırası şöyle:

İnebolu’da kardeşlerde sigara tiryakiliği yaygındı. Üstad’a bu durumu sormuşlar. Üstad, “Biz kainatta en mühim mesele olan iman meselesiyle meşgulüz, sigara gibi küçük meselelerle meşgul değiliz” diye cevap vermiş. Tahiri Ağabey sigarayı bırakmalarında ısrarlı olunca kendisine Üstad’ın bu sözünü nakletmişler. Birden Tahiri Ağabey ciddileşerek:

“O Bediüzzaman, ben ise Tahiri!” demiş.

“Ne demek istiyorsun ağabey?” demişler.

“Elbette o öyle büyük işle meşgul olacak, ben de böyle küçük işle” diye cevap vermiş.

“Takvası, İsmi Gibidir”

Birisi Kastamonu’da Tahiri Ağabey’i Üstad’a şikayet etmiş. O da cevaben, “Tahiri’nin takvası, ismi gibidir” demiş.

Tahiri Ağabey İnebolu’ya ikinci defa, teksir makinesini görmek ve çalışmasını öğrenmek için gelmiş. Sonra Isparta’da teksir faaliyetini başlatmışlar.

Tevafuklu Kur’an tashihinde çok titiz davranırdı. Bir kardeş abdest almak için gidiyordu. Ona “Otur, devam et” dedi. Öylece tashihe devam ettirdi.

Ameliyat olmuştu. Özürlü olmasına rağmen devamlı iç çamaşırlarını yıkatırdı. Kendisi memleketinden gönderilen şeylerle yemek yaptırır, dışarıdan pek nadir bir şey aldırırdı. Hediye gönderilen şeyleri kabul etmez, etse de sonra bize verirdi.

Bir gece vakti Ekrem Ağabey bağırıyordu:

“Tahiri Ağabey gitti, Tahiri Ağabey gitti!”

Biz yataklarımızdan fırladık. Hakikaten Tahiri Ağabey, her zaman kalktığı teheccüt vaktinde, sevdiklerinin yanına, bakî dostlar âlemine gitmişti. Rahmetullahi aleyhi...

Ciddi, Vakur ve Derinden Gelen Ses

Halit Ertuğrul

KENDİSİNİ SADECE birkaç saatliğine bir kere görmek nasip oldu. Bir münasebetle Nevşehir'e gelmişti. Davranışları çok dikkatimi çekmişti. Ciddi, vakur, derinden gelen bir sesle kalbe işleyen bir konuşması vardı.

Dut mevsimi idi. Dutu çok severmiş. Siyah dut getirmişlerdi. Her dutu ağzına götürürken besmele çekmesi, yuttuktan sonra da mutlaka Allah'a hamd etmesi çok dikkatimi çekmişti. Ayrıca uzun ve dikkatli bir abdest alışışı vardı ki, onun takvaya ne kadar önem verdiğini gösteriyordu.

Yanıdakilere her hâliyle Allah'ı hatırlatan abid bir insandı. Allah şefaatine nail eylesin!

Namaz İçin Yaşardı

Kemal Görgü

ZÜBEYİR AĞABEY'İN vefatından sonra Tahiri Ağabey'in uzun yıllar şoförlüğünü yaptım.

Onun ayrı hususiyetleri vardı. Bana göre en mühim hususiyeti, yolda giderken namaz vakti girer girmez, nerede olursak olalım, hemen arabayı durdurup namaz kılmasıydı. Kış yaz bu böyleydi. Âdeti o, namaz için yaşardı... Diyelim ki, on dakika sonra yerleşim merkezine ulaşacağız değil mi, hayır, asla beklemez, tam vaktinde arabayı durdurup namazı kılardık. Bu ona Üstad'dan kalmıştı.

Bir defasında 1971'den sonra Renault arabamla İstanbul'dan başlayarak Ankara'ya ve oradan da bütün Doğu illerine, hatta Doğubayazıt'a kadar gittik. İki ay süren bu ziyaret sırasında iki husus üzerinde durmuştu: Birincisi, kardeşler arasındaki tesanüt ve uhuvvet. İkincisi, Tevafuklu Kur'an'ın önemi ve basılması için kardeşlerin yardımlarını talep...

Önce Nur Talebeleri

Onun bir özelliği de, gittiği yerde önce Nur talebelerini ziyaret etmesiydi. Orada bir yakını olsa bile, ondan önce Nur talebelerini ziyaret ederdi. Mesela Denizli'de ağabeyi vardı; ona uğramadan önce dershaneye uğramış, sonra ona gitmiştik.

Bazen kan şekeri düşer, komaya girerdi. Yine de gideceği hedeften sapmazdı. “Bir-iki gün istirahat edelim” desek, “Hayır, bir an önce hedefimize varalım” derdi.

Bir seyahatimizde Doğubayazıt'a varmıştık. O zaman orada derslane olmadığından bir otele yerleşmiştik. Beni camiye gönderip, burada bir Nur talebesi olup olmadığını araştırmamı istemişti. Orada Galip isminde bir subay kardeşimiz olduğunu öğrendim. Onu gidip buldum. Hanımı yeni doğum yapmıştı, kendisini alıp otele getirdim. Tahiri Ağabey onu görünce çok sevinmişti. Nur talebelerine çok önem verirdi.

Üstad'ın Tarzını Bilenlerdendi

Nihat Kurtça

ÜSTAD'IMIZ BEDIÜZZAMAN Said Nursî Hazretleri, *Emirdağ Lahikası*'nda diğer talebelerin fevkinde oldukları için değil, “Yanımda bulunup tarzımı yakından gören ve bilenler içinde dört-beş adamı mutlak vekil yapıyorum. Ben ölsem veya hayatta şuursuz kalsam, hizmetimin tarzını bilerek devam ettirsinler. Şimdilik Tahiri, Sungur, Ceylan, Hüsnü ve bir-iki adamı daha mutlak vekil yapıyorum” diye intihap edip tavsif ettiği ağabeylerden biri de Tahiri Ağabey'dir.

Üstad'ımız Hazretleri'nin, ubudiyetine, takvasına ve hizmet tarzına tam bir aynaydı. Nasıl ki diğer ağabeylerimiz Üstad'ımız Hazretleri'nin diğer meziyetlerine tam bir ayna oldukları gibi... Mesela Zübeyir Ağabey sadakatte, Bayram Ağabey ihlasta, Sungur Ağabey ilimde, Hüsnü ve Abdullah Ağabeyler hayâ ve hilimde, Ceylan Ağabey, zekâ ve müdebbiriyette ayna oldukları gibi...

Dua ve Kulluk

Tahiri Ağabey, istisnasız yaz ve kış, eğer bir hizmet yoksa, yatsı namazını müteakip yatarlar, bir-iki saat uyuduktan sonra kalkarlardı. Abdestini leğende alırlar, abdest suyunu da bir ağaç veya çiçeğin dibine dökerlerdi. Tahiri Ağabey'e, “Üstad'ımız teheccüdü kaç rekât kılardı?” diye sorduğumuzda, “İki rekât kılarlardı” diye cevap vermişti. Fakat kendileri 12 rekât kılarlardı.

Her gün muntazaman yatsının son sünnetini dört kılarlar, vitir vacibi de geceye, teheccütten evvel bırakırlardı. Öğle namazının son sünnetini de dört kılardı. Teheccütten sonra evrad ve ezkârını okur, Üstad'ımız Hazretleri'ne, ecdadına, akrabasına, eimme-i ehl-i beyte, eimme-i müçtehidine, bütün evliyaya, asfiyaya, meşayihe ve Nur talebelerine dua ederlerdi. Bu, her gün aralıksız sabah namazına kadar devam ederdi. Sabah olunca tekrar abdest tazeler, ezan-ı Muhammediyi okuyarak sabah namazına dururlardı.

Namazı çok ciddi ve tadil-i erkâna riayet ederek kılarlardı. Tesbihata bilhassa çok dikkat ederlerdi. Namaz tesbihatının, Üstad'ımızın dilinden “Risale-i Nur talebelerinin çok dikkatle yerine getirmeleri gereken bir vazifeleri, her türlü evrad-ı tarikatın fevkinde olduğunu, velayet-i Ahmediye'nin (a.s.m.) evrad-ı mahsusası olduğunu” cemaate naklederlerdi. Hatta bazen tesbihatta acele edenleri ikaz eder ve şu hatırayı anlatırdı:

Üstad'a Hizmet Ettik

“Diğer kardeşlerden yaşlı olduğumdan, Üstad'ımızın genellikle gece hizmetini ben yapardım. Üstad'ımız Hazretleri yatsı namazından sonra, eğer Kur'an'a ve Nurlara ait bir hizmet yoksa hemen yatarlardı. Yazın ikide, kışın da üçte, mutlaka kalkarlardı. Eğer kış ise sobasını akşamdan hazırlardım. Kalkar kalkmaz sobayı yakar, pencereleri açardım. Üstad'ımız abdest için yere bir bez serdirirdi. Bezin ortasına leğeni kor, ibrikle ve bol suyla abdestini aldırırdım. Hemen seccadesini yayar, o teheccüde durur, “Allahü ekber!” der demez pencereleri kapatır, çıkardım. İki rekât teheccüt kıldıktan sonra, bütün evrad ve ezkârını okur, bütün aktab ve evliyaullahı, gelmiş geçmiş ve gelecek Nur talebelerini mübarek avuçlarının içinde müşahade ederek dua ettiklerini söylerlerdi. Dua zamanı hiçbirimiz içeriye giremezdik.

“Bilahare eğer sabah namazına vakit kalmışsa, Risale-i Nur'un mütalaasıyla meşgul olurlardı. Vakit girince vaktin evvelinde bazen Bayram'ı, bazen Zübeyir'i çağırır, beraberce sabah namazını

kıldarlardı. Tesbihatı yaptıktan sonra zile basar, bizi huzurlarına çağırırlardı. Biz de arkada kardeşlerle benim imametimde namazı kılardık. Davetlerine icabet ederek, huzurlarına girerdik.”

Ben bazen, “Tahiri Ağabey, kim kim girerdiniz?” diye sorardım. O da, “Söyledik ha efendi! Zübeyir, Sungur, Bayram, Ceylan, Hüsnü, Tahiri...” diye cevap verirlerdi.

Namaz Tekmilî

“Her gün Üstad’ımızın huzurlarına girdiğimizde muntazaman, tıpkı bir teknil verir gibi tek tek herkese sorardı:

“‘Namazı kıldınız mı?’

‘Kıldık efendim.’

‘Tesbihatı yaptınız mı?’

‘Yaptık efendim.’

Sonra:

‘Öyleyse buyurun, oturun’ der, derse öyle kabul ederdi.

‘Bazen tesbihat yetişmezdi. ‘Tesbihatı yetiştiremedik’ dediğimizde asık bir yüzle sert bir şekilde, ‘Haydi haydi, çıkın tesbihatı tamamlayın da gelin!’ deyip bizi huzurundan çıkarır, tesbihatı tamamlamadıkça huzuruna kabul etmezdi. Ondan sonra en aşağı üç saat, bazen beş saat sabah dersleri devam ederdi.

Eğer Türkçe risalelerden okuyorsak, izah icap ederse o mevzuyu izah eden diğer bir kitabı getirtir, ondan aynen okuturdu. ‘Risale-i Nur’un hocası, Risale-i Nur’dur. Mevzuları en güzel, Risale-i Nur şerh ve izah etmiştir’ buyururlardı. Eğer *Mesnevî-i Nuriye ve İşaratü’l-İ’caz* gibi Arapça bir eser okuyorsak, saatlerce izahat verirlerdi.

Ders bitince de biz, ‘Cezakellahü hayran kesira’ deriz. Üstad’ımız Hazretleri de ‘Nefaaallahü ve nefeküm bih’ diye karşılık verir, baklavamızı verir, biz çıkardık. ‘Baklava’ da ne? Ya buruşmuş üzüm, ya acımuş karpuz ya da sarı 25’er kuruştı. Ancak Zübeyir yanında kalır. Bu hizmetin bütün esrarını Üstad’ımız, Zübeyir’e öğretti. O da bir müddet kaldıktan sonra çıkar, kendileri vakt-i kerahet çıkmış olduğu için yarım saat kadar yatarlar. Kalkınca abdestlerini alırlar, iki rekât duha namazını kıldıktan sonra, eğer bir hizmet yoksa akşama kadar Risale-i Nur’la meşgul olurlardı. Eğer Kur’an’a ve Risale-i Nur’a ait bir hizmet varsa, ‘Hizmet her şeye mukaddem!’ buyururlar, hizmetten sonra yine Nurlarla meşgul olurlardı.”

Üstad’ın Bir Günü

Ayrıca Tahiri Ağabey’den Üstad’ımızla ilgili şu bilgileri dinledim.

“Akşama kadar mütefekkirane Nurları okurlar. Bazen gözlüklerini çıkarır, ‘Maşaallah, maşaallah! Said, bu senin hünerin değil, Kur’an-ı Kerim’in arş-ı semavisinden, nücumundan, yıldızlarından nüzul ediyor. Ayat-ı Kur’aniye’nin füyuzatından mülhemdir. Beli beli!’ derler, tekrar mütalaaya devam ederlerdi.

Mütalaaları bitince bizi huzuruna çağırırlardı. ‘Zübeyir, Bayram, Sungur, Hüsnü, Tahiri, gelin bakalım! Siz mi çalışkansınız, ben mi çalışkanım?’ diye sorar. Biz, ‘Üstad’ım, siz çalışkansınız’ dediğimizde, ‘Hayır, hayır; Bektaşilik yok! Kaçar sayfa okudunuz?’ diye sorarlar. Kimimiz beş, kimimiz üç, kimimiz hiç diye cevap verince, mütalaa ettiklerini ellerine alırlar, hatt-ı Kur’an’dan yaprağın sağ üst yanından gayet dikkatli açarak tek tek sayarlar, ‘Tam 200 sayfa okudum! Gazete gibi okumadım, elhamdülillah imanım ziyadeleşti. Kardeşlerim, biz Risale-i Nur okuyup yazmakla, aynı

zamanda tecdid-i iman ediyoruz. Risale-i Nur, evrad makamında da okunabilir' buyururlardı.”

Ben aynı hatırayı Bayram Ağabey'den de müteaddit defalar işittim...

Tahiri Ağabey, aynen Üstad'ımızdan şu hatırayı da nakil buyurdular:

“Kardeşlerim! Üstad'ım Gavs-ı Azam Abdülkadir Geylanî (k.s.) uçarak gelse, dese ki: ‘Said, bu tarz-ı hizmeti bırak, şimdi benim talim edeceğim tarzda hizmet et, her gün binlerce taleben olacak.’ Diyeceğim ki: ‘Üstadımsın, elini öperim. Beni bir kişi de dinlemese bu tarzımdan vazgeçmeyeceğim. Çünkü bu tarzı Üstad-ı Hakiki olan Kur'an'dan ders almışım. Sen benim Üstadımsın, kusura bakma!’”

Tavizsizdi

Tahiri Ağabey de bu tarzdan zerre kadar taviz vermezlerdi. Risale-i Nur'u bazen cemaate kendileri okur; bir tek kelime ilavesiz ve izahsız aynen okurlar, başkalarına okuttukları zaman da aynı tarzda okunmasını isterlerdi.

Tahiri Ağabey, Risale-i Nur'u Hafız Ali Ağabey vasıtasıyla tanıdığı için ve ondan çok istifade ettiğinden Üstad'ımızdan sonra onu sayar, onu sever, onu dinlerdi. Hatta Hafız Ali için, “Üstad'ımız, Hafız Ali Ağabey'i ‘İhlas Kahramanı ve Nur Fabrikası Sahibi’ olarak vasıflandırdılar” derdi.

Üstad'ımızdan Hafız Ali Ağabey'e geçen yamalı kırmızı bir cübbesi, Tahiri Ağabey'deydi. Hafız Ali, kendisine, “Kardeşim, bu hatırayı iyi muhafaza et” dediğini söylerdi. Bazı mühim vakitlerde onu giyer ve cemaatten bazılarına da giydirirlerdi. Aynı cübbe şimdi Tevruz dershanesinde Tahiri Ağabey'in hizmetkârı Ekrem Kılıç Kardeşimizin yanında bulunmaktadır.

Tahiri Ağabey, hususi hâllerinde çok mütevazı, mültefit idiler. Kulluk anında çok ciddi, ubudiyetin ruhuna uygun bir vakar içinde bulunurlardı. Hizmet anında ise tavizsiz ve ciddi idiler. Hizmetin ruhundan zerrece taviz vermezlerdi. Nur'un düsturlarına uygun şekilde dikkatle hizmeti yerine getirmeye çalışırlardı.

“Şimdi Size Yemek Hazırlayacağım”

Mesela bir keresinde Atabey'de iken bir kurban bayramında ziyaretine gitmiştik. Kendisi evde yoktu. Neyse, aradık, bulduk. Bizi görünce çok sevindi:

“Ooo maşaallah, maşaallah, buyurun buyurun, hoş geldiniz” diyerek evin dış kapısına kadar geldik. Kapı, dışarıdan asma kilitle kilitliydi. Anahtarı da bulamayınca, bir demir parçasını asma kilidin sapına soktu. “Bismillah!” dedi, kilidi kırarak bizi içeriye aldı... Tekrar tekrar, “Buyurun, buyurun, hoş geldiniz” diyerek sevincinden tebessümler ediyor ve evinin en nadide yerlerine oturmamız için bize yer gösteriyordu.

Evde kimse yoktu. “Ben şimdi size yemek hazırlayayım, yoldan geldiniz, hep beraber yeriz” dedi. Ve yemek yapmaya başladı. Tereyağlı pirinç çorbası yaptı. Hatırlayamadığın bir-iki kap daha yemek, bir tepsi de kadayıf vardı. Sofrayı önümüze açıp, “Haydi buyurun” dedi, yardım etmemize bile müsaade etmedi, bütün işleri kendisi gördü. Akşam namazını beraberce kıldık. “Uzaktan geldiniz, bugün sizi bırakmam” dedi ve kendi eliyle bize çay yapıp ikram etti. Yatsıyı da beraber kıldıktan sonra:

“Bugün size ‘İnna A'tayna tefsiriyle Sinek Risalesi'ni okuyuvereyim” dedi. Okumaya başladı. Bazı yerlerde duruyor. “Allah, Allah! Mübarek Üstad'ımız ne güzel ifade etmiş, maşaallah...” diyerek takdirlerini belirtiyordu.

Gece hep bir odada yattık. O gece misafir olduğumuz için bizler rahatsız olmayalım diye teheccüt ve evradını terk etti. Sabah namazına kalktık. Namazı beraberce onun imamlığında birinci rekâta

Yasin-i Şerif, ikinci rekâta da Tebarekeokuyarak kıldık. Namazdan sonra elimizde tesbihatın olmasını ve bakarak okumamızı tembih etti. Ayrıca “Bizim silahımız, *Cevşen*, tesbihat, tesbih, takkedir. Bunlar her kardeşin cebinde bulunmalı” dedi.

Namazın ardından, “Şimdi de ders okuyalım” diyerek *Mesnevî-i Nuriye*’nin çeşitli yerlerinden kendi el yazısıyla derlediği kısımlardan bize okudu. Ben bir ara uyuklamışım. Önündeki rahleye vurarak, “Efendi, efendi! Gözünü aç, Üstad konuşuyor, Kur’an bize ders veriyor” diye ikaz etti. Sofradaki ve diğer ahvaldeki tevazuu ile kulluk ve ders anındaki bu ciddiyet ve vakarı beni hayrete sevk etti.

Sabahleyin ayrılırken bizi yola kadar uğurladı. “Hadi Allah selamet versin, güle güle” diyerek, o kendisine çok yakışan tebessümüyle bizi yolcu etti.

Hanginizi Severdi?

Bir gün Tahiri Ağabey’e:

“Ağabey, Üstad hanginizi daha çok severdi?” dedim.

“Zübeyir’i, efendim! Hiç şüphe var mı? Zübeyir’i... Bu hizmetin bütün esrarını Zübeyir’e öğretti. ‘Zübeyir’imi kainata değişmem’ derdi” dedi.

Bir gün aynı soruyu Zübeyir Ağabey’e sordum O da şu cevabı verdi:

“Tahiri Ağabey’i efendi, Tahiri Ağabey’i! Onu imam yapar, arkasında namaz kılardı. Onu görünce, en celalli anında dahi tebessüm ederdi...” buyurdu. Zübeyir Ağabey’in bu sözünü Tahiri Ağabey’e naklettiğimde, “Ben yaşlı olduğumdan, böylece bana iltifat etmiş” dedi.

Sungur ve Bayram Ağabeylerden müteaddit defalar işitmişim ki: “Biz paramız kalmayınca hâlimizi Tahiri Ağabey’e söyledik. O da hemen keseyi çıkarıp, ‘Hı hı ahi!’ diyerek ihtiyacımızı verir, bize bir baba şefkati gösterirdi. Parası bittiğinde Atabey’e gider, ya bir bağ, ya bir tarla satar gelir, yine aynı şekilde devam ederdi. Üstad’ımız kendilerini hiç kırmaz. Üstad’a bir sözümüz olduğu zaman Tahiri Ağabey’e söyler, o da ‘Peki ahi!’ der, Üstad’ımıza naklederdi.”

Gıybetten Hoşlanmazdı

Tahiri Ağabey, gıybeti ve malayaniyatı sevmez ve hoşlanmazdı. Bu gibi durumlarda sert tepki gösterirdi. Bir gün Tire’de idik... Muğla’dan bir Kur’an kursu hocası gelmişti. Sohbet sırasında ileri geri konuşmaya başladı. Süleyman Efendi’nin talebeleri aleyhinde bir şeyler söylemek istedi. Tahiri Ağabey hemen hiddet ederek:

“Kardeşim, sus! Hem kendini hem de bizi günaha soktuğun gibi, sevaplarımızı da götürüyorsun. Senin dilini kesmeli!” dedi. Hepimiz donakaldık.

Sabah olunca o hocaya hitaben:

“Kardeşim, akşamki sözünden bana darılma. Gıybet ne kadar fena, alçak bir silah, sevapları ateş gibi yakan bir günah olduğunu Üstad’ımız söylüyor. Onun için kusura bakma ve hakkını helal et!” diyerek gönlünü aldı.

Çok İstiyordu

Tevafuklu Kur’an’ın basılmasını çok istiyordu. Hüsrev Ağabey bu konudan vazgeçince, Fırıncı Ağabey’i çağırıp:

“Mehmet Kardeşim! Bu Kur’an’ın basılması çok mühim. Bütün âlem-i İslam’da fütihat yapacak. Buna bir çare düşünelim” diye rica etti.

Fırcı Ağabey de gerekli ciddi çalışmayı yaparak Hattat Hamid Hoca'yı bu işe razı etti. Kur'an-ı Kerim'i ona yazdırdı. Tamamlandıktan ve Mushafları Tetkik Kurulu'na mühürlendikten sonra, Süleymaniye'deki kuruldan Üstad'ımızın arabasıyla aldık. Kirazlımescit'in önünde Kur'an'ları arabaya yerleştirirken ben de yardım ediyordum.

"Ağabey! Bu, tarihî bir an, bu anın fotoğrafının çekilmesine müsaade edin" dedim. O da, "Peki efendim, öyle olsun, haydi çeksinler" diyerek müsaade etti. Bu şekilde fotoğrafımız çekildi. Dağıtımında da vilayet vilayet dolaştık. Kur'an-ı Kerim'leri cemaate gayet ciddi ve titizce tavsiye ediyordu.

"Kafir Deme!"

Bir gün telefonla beni aradı:

"Ahi! Hayırlı bir iş var. Arabayı al, hemen gel" diye beni İstanbul'a çağırdı. Huzuruna vardığımda: "Nihat! Çalışkan Ağabey'in kerimelerini bizim Bayram'a istemeye gideceğiz" dedi. Ben de: "Baş göz üstüne ağabey" dedim. Beraberce Eskişehir'e gittik. İki gün Çalışkan Ağabey'e misafir kaldık.

Dönüşte Boğaz Köprüsü'nden geçerken boşboğazlık yaptım: "Ağabey, bak. Bu köprüyü, Allah razı olsun, filan kişi yaptırdı" dedim. Sesini çıkarmadı. Sadece tasdik makamında başını salladı. Tekrar:

"Kafir (...) de karşı çıktı" dediğimde, "Efendi, 'kâfir' deme! Kâfirlerin kim olduğu İna A'tayna tefsirinde sarihan belirtilmiş. Üstad'ım Hazretleri, 'Sarih küfür alameti görsem de kolay kolay küfre hükmedemiyorum' diyordu. Biz nasıl ulu orta küfrüne hükmediyoruz" diye şiddetle ikaz edip beni susturdu. O kişi hakkında bile gıybet etmeye müsaade etmedi.

Ben neye yönelsem onda fâni olduğumu bildiği için, "Ahi, sen Risale-i Nur'la, evrad ve ezkârla meşgul ol, başka hiçbir şeye bakma. Hem de bu dua listesini al, geceleri bu listedekilere dua et. Vazifen bu olsun" dedi. Dua listesinden bir suretini bana verdi.

Bazıları, "Tahiri Ağabey, hayat-ı içtimaiyeden anlamaz" diyerek damarımaya girdiler. Belamı buldum. Kanıma girdiler, üç sene müddetle siyasetle uğraştım. Gene de Tahiri Ağabey ve onun gibilerin duası, Sungur ve Bayram Ağabey'in himmetiyle o bataktan kurtuldum.

Torunlarına Karşı

Tahiri Ağabey, torunlarına karşı çok şefkatliydi. Ben Tire Kur'an Kursu başkanırken, torunu Hafize Hanım'a yardımcı oldum. Torunu Mehmet Tahiri hem Kur'an kursuna devam ediyor, hem de ortaokula gidiyordu. Torunu Halid'e bir bakkal dükkânı açtım. Onlarla maddeten ve manen meşgul oldum. Bundan çok memnun olur ve "Nihat! Bunlar senin kardeşlerin, bunlarla ciddi olarak alakadar ol" derdi. Hâlen iki torunu Tire'dedir.

Karşılıksız Almaz

Tahiri Ağabey, tıpkı Üstad'ımız gibi, kimseden karşılık vermeden bir şey almazdı. Nur'un "istiğna" düsturuna tam riayet ederdi. Hatta ihtiyacı olup bazen borç istese, günü geldiğinde hemen öderdi. Almak istemeyenlere, "Yok kardeşim, ben hiç kimsenin minneti altına giremem" derdi.

Her sene bir kese içinde benim tayinatımı Tire'ye getirir:

"Ahi! Bunu Üstad'ımız Hazretleri'nin zekâtı, sadakası, teberrükü ve talebe-i ulum maişeti olarak al,

kabul et” derdi. Ben de alıp öper başıma koyar, kabul ederdim. “Sakın ola ki bunu tayınattan başka bir şeye harcama” diye tembih ederdi.

Sofrada kendi tayınatıyla aldığı ekmekten yer, şayet yemeği beğenmezse hiçbir şey söylemez, kimseye fark ettirmeden kaşığı boş alıp getirirdi. Ben bunu fark eder:

“Ağabey, size dokunacak şeyleri yemeyin; sıhhatinize dikkat etmiyorsunuz” derim. O da, “Peki ahi, dediğin gibi olsun” derdi. Ben yumurta haşlar, yoğurt peynir gibi şeylerle karnını doyururdum.

Beğenmediği kimseyi beğenmediğini belirtmezdi. Bir gün Tire’den İstanbul’a gidiyorduk.. Yolumuz üzerindeki bir vilayette bulunan bir kardeş vardı. Şoförümüz orada kalmamızı ısrar ediyordu. Ben de Tahiri Ağabey’in o kardeşe karşı durumunu bildiğimden Tahiri Ağabey’e hitaben:

“Ağabey, hiçbir yerde kalamayız, vaktimiz dar” deyince vaziyeti anlar ve:

“Peki ahi, zatınız bilir, siz nasıl isterseniz öyle olsun” diyerek memnuniyetini belirtirdi.

Molla Hamid’i Gezdirdik

Bir gün Tire’ye bana telefon etti:

“Ahi! Arabayı al, acele gel.”

Ben de hemen gittim. Vardığımda yanında Vanlı Molla Hamid Ağabey vardı. Onu göstererek:

“Efendi! Üstad’ımız Hazretleri’nin hakiki talebeleri bunlar. Ağabeyi alacaksın, gezdireceksin” dediler. Ben de “Emriniz olur, ağabey” dedim.

Molla Hamid Ağabey, ben ve şoför yola çıktık. Çanakkale’den başlayarak Ayvalık, Edremit, İzmir, Tire ve bazı beldeleri dolaştık. Hatta İzmir’de Fethullah Hocaefendi’yle görüştüler.

Molla Hamid Ağabey, çok hoş sohbet bir kimseydi. Çok hoş bir seyahatimiz olmuştu. Molla Hamid Ağabey, Tahiri Ağabey için:

“Bu, kendini bilmez. Evliya, hatta yedi veli kuvvetinde” diye Üstad’ımızdan nakletti.

Hoca ve Hafızları Severdi

Tahiri Ağabey, Kur’an-ı Kerim’le beraber Risale-i Nur okutanları çok sever ve takdir ederdi. Fethullah Hocaefendi’ye, Şahin Hoca’ya, Ali Sert Hocaefendi’ye, Demirci Hocaefendi’ye, Urfalı Mustafa Kılıç Hoca’ya birer takım Tevafuklu Kur’an cüzlerinden ve beşer milyon da mirasından verilmesini vasiyet ettiler. Vasiyetnamesini ben bizzat okudum.

Molla Hamid ve Tahiri Mutlu...

Vefatlarında nereye gömülmesini istediğini öğrenmemi istediler. Ben de kendilerini bir baba gibi

sevdiğim için tekellüfsüz sordum.

“İsparta”da ölsek bile İstanbul’da Eyüp Sultan’a gömüleceğiz, efendi” buyurdular. Bunu, soranlara aynen naklettim.

Bir gün Üstad Hazretleri kendisine:

“Tahiri, kutbiyet mi istersin, kendinin yedi veli kuvvetinde olduğunu öğrenmek mi istersin, yoksa istihdam olunmayı mı istersin?” diye sual buyurdularında, “Aman efendim, istihdam olunmayı, hizmetkârlığı isterim” dediğini, Bayram Ağabey’den işitmişim.

Tahiri Ağabey, Nur talebesi hafızları çok takdir eder, imamete geçmezden evvel, “İçinizde hafız varsa, buyursun” derdi. Hafız varsa mutlaka ısrar eder, onu ileri geçirirdi. Hatta Üsküdar’da İhsan Atasoy İlahiyat Fakültesi’nde okurken, kaç defa imamete geçirdiğine şahidim.. Kendilerini çok severler, taltif ve takdir buyururlardı.

İlmî Mesele

Bir gün bir kardeş, Risale-i Nur’dan ilmî bir meseleyi kendisine sormuştu. “Kardeş, benden Üstad hakkında sor. Bu mevzuları Ahmet Feyzi ile Sungur’dan sor” buyurdular.

Bir kardeş de, “Üstad’ın yemesi içmesi, uykusu” hakkında bir sual sordu. Tahiri Ağabey birden ciddileşerek:

“Kardeş, Üstad Hazretleri Nur yiyordu, Nur içiyordu. Âdetullaha riayet için yiyip içiyordu. Biz onu yemede içmede ve uykuda taklit edemeyiz; yoksa fittırır, milletin başına bela oluruz. Üstad her gece teheccüdünü kılıyordu. Kuşluk namazını kılıyordu. Evradı okuyor, Nurları okuyordu. Sen bunları sor, bunlarda taklide çalış” buyurdular.

Ameliyat olmuştu... Şişhane’deki bir hastanede ben de yanında kalıyordum. Ekrem’le Mustafa Ekmekçi de vardı. Kendini bilmeyecek derece, rahatsız olduğu hâlde, “Elhamdülillah çok iyiyim. Namaz vakti geldi mi, abdest alayım, namazı kılayım” derken, o hâlde dahi düşüncesi Allah’a kulluk ve ibadetti.

Hepsi Yirmi Kelime

Mehmet Hasırcılar

Hocaefendi'yle Yarım Saat

TAHİRİ AĞABEY, ismi gibi nezih, nazik, temiz ve kâmil bir insandı.

Fethullah Hocaefendi bir defasında İstanbul'a gelmişti. Kendisini Tahiri Ağabey'in ziyaretine götürmüştüm. Karşılaşmaları gözümün önünden hiç gitmez. Hocaefendi'nin ona olan o eşsiz hürmetini ve onun Hocaefendi'ye karşı olan sevgi ve şefkatle yoğrulmuş tavrını görmek lazımdı. Çok değil, yarım saat kadar görüştüler. Öyle bir sahne oldu ki, ancak Kâbe huzurunda öyle bir çekim alanı hissedilebilirdi... Aslında pek bir şey de konuşmadılar. Konuştuklarının hepsini toplasan yirmi kelimeyi geçmez. Ama kalp diliyle, karşılıklı öyle bir alış verişleri oldu ki, o an hiç bitmesin, hep devam etsin istedim. Sonra Hocaefendi hürmetle izin aldı ve ayrıldık.

Kaset Var mı?

Tahiri Ağabey, zaman zaman beni çağırır, arabamla İstanbul'un çeşitli yerlerinde kendisini gezdirirdim. Yine böyle bir gezintiye çıkmıştık... Yanımda Hocaefendi'nin sohbet kasetleri olduğunu bildiğinden, rica ederek bir tane kaset dinletmemi istedi. Ben teybi açtım. Gezdiğimiz süre zarfında baştan sona huşu içinde dinledi. Nihayet, kalacağı yere dönmüştük. Bana son derece nazik bir ses tonuyla, "N'olur rica ederim, varsa bir kaset daha dinletir misin?" dedi. "Hay hay ağabey, ne demek" dedim, Hocaefendi'nin başka bir kasetini koydum. Onu da sonuna kadar dinledi. Sonra teşekkür etti, kendisini kaldığı yere çıkardım.

Hocaefendi'nin ağabeylere olan hürmeti başkaydı... Mesela 70'li yıllarda Sungur Ağabey İzmir'e gelmişti. Biz de Osman Demirci Hoca'yla gitmiştik. Hocaefendi'nin de bulunduğu toplulukta gençler bir soru sordular. Sungur Ağabey'in yanında edebinden konuşmadı ve soruya cevap vermedi. Sungur Ağabey birkaç cümleyle cevapladı.

Ne Hürmetti O!

Bir de bu hürmeti Bekir Ağabey'de gördüm. Herhâlde büyüklerin hürmeti de büyük oluyor...

O zamanlar BMW marka yeni bir araba almıştım. Dedim: "Bu arabaya en önce bir Allah dostunu bindireceğim." O sırada Kutlular Ağabey telefon etti, "Mehmet Kardeş, Bekir Ağabey'i hava alanından alır mısın?" dedi. Ben hemen, "Derhal" dedim ve gittim.

Bekir Ağabey, yine mahkemelerden dönüyordu. Kendisini karşılayıp arabaya bindirdikten sonra, "Ağabey, bu arabayı yeni aldım ve böyle böyle dedim, ilk olarak binmek size nasip oldu" dedim. O, her zamanki şevk dolu hâliyle, "Keçeli," dedi, "sür öyleyse Süleymaniye'ye!"

Kirazlımescit'e, Zübeyir Ağabey'in yanına vardık. Merdivenleri çıkıp odasının önüne geldik. Bekir Ağabey, Zübeyir Ağabey'in önünde âdeta kendini dizleri üstü yere atıverdi. Ayakları kırılacak sandım. Ben de şaşkın şaşkın kenarda oturdum.

Bekir Ağabey, dolaştığı illerden ve mahkemelerden haberler verdi, açıklamalarda bulundu. Zübeyir Ağabey ilgiyle dinledikten sonra Bekir Ağabey'e gazeteyle ilgili birkaç şey söyledi. Hatırladığım kadarıyla şöyle:

"Kardeşim! Gazetede yazacağınız her şey doğru olmalı. Hatta bu doğru, muhaliflerden gelse bile..."

Rusya'nın o zamanki lideri kimse, eğer doğru söylemişse onu bile yazmalı.”

Bekir Ağabey de, “Peki” diyerek tasdik etti.

Allah hepsinden razı olsun ve onlara rahmet eylesin, bizleri şefaatlerine nail eylesin! Âmin...

İki sadık Nur talebesi: Tahiri Mutlu ve Osman Demirci Hocaefendi...

Üstad Ne Yapmışsa Aynısını Yapıyordu

Bahattin Sağlam

“Madem İlim İçin Gelmiş, Kalsın!”

TAHİRİ AĞABEY’LE görüşmeme geçmeden önce, İstanbul’a geliş maceramı anlatayım.

Siirt’in Baykan ilçesine bağlı Şeyh Sıbgatullah’ın köyündenim ve o zatın akrabasıyım. Bizde medreseler önemli olduğundan medrese tahsilini seçtim. Babam istemiyordu, çünkü maddî imkânlarımız kıttı. Kitaplarımı alıp Siirt’e kaçtım. Medresede iki sene okudum, Molla Cami’ye kadar grameri çözdüm. Fakat “Bu yetmez, gramer her şey demek değildir” diyordum.

Bu o zaman, Türkçe’yi ve İslamiyet’i gerçek yönüyle bilmiyordum. İçimde vesveseler, şüpheler fırtınası vardı. Arkadaşlarım Kahire, Şam, Halep’e giderken ben İstanbul’u tercih ettim. Çünkü o gün en büyük âlim Sadrettin Hoca, İstanbul’daydı. İslamiyet’i tahkiken biliyor, Arapça’yı çok iyi biliyordu. İstanbul’da yaşamış bir amcam vardı, geçimim için bana, “Gönenli Mehmed Efendi sana yardım eder” demişti.

Aynı zamanda hemşehrim olan Tillolu Said Özdemir Ağabey’in Ankara’daki adresini almıştım. Önce ona uğradım, yanında 15 gün kaldım. Abdullah Yeğin Ağabey’i orada tanıdım. Said Ağabey bana beş yüz lira para verdi, İstanbul’a gönderdi. Gece saat 10’da Topkapı’ya indim. Bir yılbaşı gecesiydi... Kar yağıyordu. Nereye gideceğimi bilmiyordum. Sırtımdaki bir çuval kitabı nereye bırakacağım? Dili de tam bilmiyorum. Biri bana akıl verdi. Kitapları emanete bırakıp çıktım. Tarih 1975...

Bir minibüs “Sirkeci” diye bağııyordu. Dedim: “Hemşehrilerim orada hamallık yapıyor. Gideyim, belki birisine rastlarım.” Sirkeci’de indim, hale gittim, baktım benim köylüler mal indiriyorlar. Tanıştık. Evlerine götürüp yatırdılar.

Sonra Yeni Asya gazetesinin adresini öğrendim. Oradan beni Süleymaniye 46 Numara’ya gönderdiler. Beni 15 gün misafir ettiler. Daha sonra Gönenli Mehmed Efendi’yi buldum. O beni Yenibosna’da bir Kur’an kursuna gönderdi. “Sen oku, ben senin maaşını taahhüt ediyorum” dedi. Bir ay geçmişti. Orası da uygun bir yer değildi. Bir ağabey, o zaman beni dershaneye kabul etmedi. Çok üzölmüş ve çaresiz kalmıştım. Fatih’e bir derse götürdüler. Abdullah Ağabey, “Bunu Tahiri Ağabey’e götürün, o karar versin” dedi.

İşte bunun üzerine beni, Tahiri Mutlu Ağabey’e götürdüler. On kutup derecesinde bir velidir. “Bu adam ajan mıdır, siyasi midir?” demedi. “Madem Doğu’dan ilim için gelmiş, hemen kalsın; en büyük meselemiz, ilimdir” dedi. Tevruz Apartmanı’nın en alt katında boş bir yer vardı, orayı bana tahsis ettiler. Bir ay sonra Sadrettin Hoca’nın yanına gittim. Bana, “Bir kişi olduğun için sana ders veremem. Beş kişi olsan size ders verirdim” dedi.

Nokta-i İstinat Oldu

Aslında Siirt’teyken risalelerle tanışmıştım. Çünkü zihnimde şüpheler vardı, bunları çözemiyordum. Biri bir gün bana, “Senin sorularına Risale-i Nur cevap veriyor. Şurada medrese var, git oradan öğren” demişti. Bunu duyunca içime bir ferahlık geldi. “Madem benim şüphelerime cevap veren bir kitap var, mesele yok” dedim. Bana bir nokta-i istinat oldu.

Bana ilk olarak Arapça *Mesnevî* ile Türkçe *Gençlik Rehberi*’ni verdiler. Ne Arapçam yeterliydi,

ne de Türkçem.. Ama o yarım dille onları okuyup sökmeye kendimi zorladım. Bende, “Risale-i Nur’da hakaik-i imaniyeye dair her soruya cevap var” kanaati hâsıl oldu. Ama iş bitmedi.

Üstad “Oku” Dedi

Tahiri Mutlu Ağabey’in tahsis ettiği mekânda kendi kendime çalışmaya mecbur kaldım. Başka çare yok. Önce gramer kitaplarını yeniden baştan sona geçtim. Sonra *Mesnevî-i Nuriye*’ye başladım. İlk işim, sabahtan akşama kadar *Mesnevî-i Nuriye* okumak oldu. Günde ancak bir sayfa çözebiliyordum. Altı ay sürdü bu şekilde. Ama altı ay sonra günde yirmi sayfaya çıktım. Döndüm bir daha okudum, tekrar bir daha; âdeta ezberlemişim.

Sonra aynı sistemi *İşaratü’l-İcaz*’da devam ettim. Yine zorlanıyorum, ama çözüyorum. Altı ay da onunla uğraştım ve onu da üç kere tekrarladım. O sırada Üstad’ı rüyamda gördüm, “Okumaya devam et” dedi. O zamanlar sadece namaza ve yemeğe çıkıyordum. Bazen yemek yemeyi “vakit israfı” sayıyordum. Tahiri Ağabey sadece namazlarda beni çağırıyor, arkasında kıldıktan sonra “Git ilimle meşgul ol” diyordu. Bir sene böyle devam etti.

Sonra, Risale-i Nur’un Türkçe’sinden okuyayım, dedim. Nerden başlasam iyi? uhakemat’tan... *Mesnevî ve İşârâtü’l-İcaz*’dan sonra Muhakemat rahat söküldü.

Ondan sonra Risale-i Nur’a geçtim. Sabahtan akşama kadar *Sözler*’i okuyordum. Türkçe’yi külliyatla öğrendiğim gibi, imanımı da onunla kurtardım. Tahiri Mutlu Ağabey, bu gelişmeleri hep takip ediyor, ama bir şey demiyordu. Namaza çağırıyor, dua ediyordu. Risale-i Nurlara sözlükle çalışıyordum. Günde 14 sayfayı geçemiyordum. Âdeta ruhuma sindiriyordum. Bir sene de öyle, külliyat bitti. Ama âdeta hafızama kazındı.

Bir Akademi Gibi

Rüştü Ağabey de o sırada orada ilmî çalışmalar yapıyordu. Tahiri Mutlu Ağabey sayesinde orası bir akademiydi. Yüzlerce insan gelip gidiyordu.

Üç senenin son senesi sırf hizmetle geçti. İlimden koştum. Artık hiç ilmî bir çalışma yaptırmadılar bana. Oradaki hizmet, Tahiri Mutlu Ağabey’in sebep olduğu Tevafuklu Kur’an’ın baskısı idi. İlk baskıda 15 bin adet basılmış, 15 yerde yanlış vardı, eder 45 bin tashih. Biz o 15 bin Kur’an’ı sırtımızla yedinci kata çıkardık. Tashih ettik ve aşağıya indirdik. Arapça bildiğim için tashihte önemli katkım olmuştu. Ayrıca Risale-i Nurların da hamallığını yaptım elhamdülillah.

Âdeta Bir Melekti

Tahiri Ağabey’in ahvaline gelince... O, beşeriyetten çıkmış, âdeta bir melek hâline gelmişti. “Gıybet” diye bir kavram yok; “kin” diye, “adavet” diye bir kavram yok; “siyaset” diye bir kavram yok. Onun bildiği tek şey vardı: Üstad’ımız ne yapmışsa aynını yapmakla mükellefti. Tabiri caizse, Üstad 1950 ile 60 arasında ne yapmış, nasıl yaşamışsa, Tahiri Ağabey de aynısını yapıyor ve yaşıyordu. Sünnetini, farzını, cemaatini, tesbihatını, uyku saatlerini, gıda çeşitlerine varıncaya kadar, Üstad’a uymaya çalışıyordu. O derece Üstad’a âşık ve mutabık hareket ediyordu.

Namaza çok önem veriyordu. Tam vaktinde kılardı. On dakika geçse üzülürdü. Birisi kazara sünnetini kılmassa, ona kızardı. Teheccüdünü hiç kaçırmazdı. Sabah ve ikindi namazları ardından mutlaka ders yapardı. Açıklamazdı; herkes dinler, istifade ederdi. Hiçbir sünneti ihmal etmezdi; misvaktan tut, ne biliyorsa hepsini uygulardı. Bu, “Peygamberane yaşamak” demektir.

Yatsı namazından sonra kimseyle konuşmazdı, gider yatardı. Gece yarısı teheccüde kalkardı. Sabah

namazına kadar uyumazdı, kuşluk namazına kadar da uyanık kalırdı. Kuşluğu kıldıktan sonra kaylule yapardı. Diyebilirim ki, ümmetin sünnet olarak, nafil olarak neyi varsa hepsini yapardı. İhmal ettiği sünnet-i seniye ve bir nafil yoktu.

Bunlar içinde en çok dikkat ettiği de, ister suçlu olsun, ister olmasın kimsenin gıybetini yapmaz, yaptırmazdı. Mesela o dönemde Nur cemaatleri arasında ihtilaflar vardı. Bir kısmı siyasetle meşgul oldu, bir kısmı olmadı. O hiçbirini karşısına almadı, hepsini kardeş kabul etti, onlara kucak açtı. Hepsini ayağına gelip elini öpüyor, dersini dinliyor, arkasında namaz kılıyorlardı. Hiç ayırım yapmadı.

Asar-ı Bediye

O günlerde Asar-ı Bediye basılmıştı. Biliyorsunuz, Asar-ı Bediye’de bugün Türkiye’nin en büyük sorunu olan Kürt sorununu çözen beyanlar vardı. Üstad, ittihad-ı İslamcıdır. Kürtleri nasıl ittihad-ı İslam içinde tutabilir, cehaletten kurtarabiliriz, diye orada formüller ileri sürüyordu. O zaman cemaat içinde milliyetçiliği aşamamış bazı insanlar, feveran ettiler. Asar-ı Bediye’ye karşı çıktılar. Kimisi isyan etti, kimi Badıllı’ya düşman oldu. Tahiri Mutlu Ağabey de merak etti, “Neymiş bu, kıyamet koparıyorlar?” dedi. Bir ay boyunca Asar-ı Bediye’den ders yaptı.

Kitabı bitirdikten sonra, “Ne var bunda kardeşim! Bunlar tamamen Üstad’ın eserleri. Bunlarda ne dine, ne millete, ne de devlete aykırı bir şey var” dedi.

Onun için ders yapmak, çok önemliydi. “Ben namaz kıldım, ders dinlemeyeceğim” yok. Hiç izin vermezdi. Sünnetini de kılacaksın, tesbihatı da yapacaksın. Hatta tane tane yapacaksın.. Hafıza karışmasın diye tesbihi de şart koşardı. Üç sene boyunca yanında kaldım, bir dersi ihmal ettiğini hatırlamıyorum. Hasta hâlinde bile sabah ve ikindi derslerini ihmal etmedi.

Gıdası genelde doğaldı. Memleketten gelirdi. Zeytin, peynir vs. Tuvalet için ayrı terliği, ayrı şalvarı vardı. Namaz için ayrı şalvarı vardı.

İmamlık Yapamadım

İtidal yönü çok hoşuma giderdi. Sırat-ı müstakimdeydi. Ne ifrat ne tefrit... Bu konuda mükemmel bir örnekti. Birkaç kez beni imam yapmak istedi. Ben iki yıl imamlık yapmıştım. Fakat o heybetin önünde yapamadım. O heybet karşısında bayılır gibi oldum. Ne okuyacağımı şaşırdım. Baktı ki beceremiyorum, beni geri çekti.

O zaman Yeni Asya cemaati siyasetin içine biraz fazla daldı. Aslında o kadar fazla dalmak caiz değildi. Fakat bunlar Nur talebeleridir; hiçbirisini geri çevirmedi, hepsini kabul etti, hepsini okşadı, hepsine muhabbet etti. Ama siyasete karşıydı. Mesela Hüsrev Ağabey, Üstad’a yeni harfler konusunda muhalif çıkmıştı. Ama Nur talebesidir diye, ayda bir ziyaretine Küçükçekmece’ye giderdi. İhtilafı önlemek, uhuvveti tam yaşamak için ne gerekiyorsa yapardı.

Tahiri Ağabey, Üstad’ın ahir zamanda çizdiği projenin, “iman, ilan ve icraat”la olacağını biliyordu. Yani İslamiyet ihya edilecek, ilan edilecek, sonra icra edilecek ve bütün sorunlar çözülecek, biliyordu. Bunu bir ara Fethullah Hoca’dan bekledi. Onun Fethullah Hoca’ya ayrı bir yakınlığı vardı. Çünkü Fethullah Hoca o dönemde ilmi esas alıyordu. Tahiri Mutlu Ağabey de Üstad’ın “ihya, ilan, icra” sırrını bildiği için onun umudu Fethullah Hoca idi. Konuşmuyor, siyaset yapmıyordu, ama her şeyin farkındaydı. Onun için Fethullah Hoca’yı kendi yerine tayin etti. Hocayı ayda veya iki ayda bir ziyaret ediyordu. Kendisi gidiyordu, Fethullah Hoca da zaman zaman geliyordu.

O zamanlar uyku çok ağırdı. İstanbul’un nemli havasına alışık değildim. Şark’ın dağlarında büyümüştüm. Bir de ilimle uğraştığımdan zihnim çok yorgun düşüyordu. Başıma gelir, beni

uyandırmak için yarım saat uğraşırdı. Demezdi: “Niye bununla yarım saat uğraşıyorum?” İlla uyandırırdı.

Kulağımı Çekti

Kur’an tashihi zamanında, bir gün galiba ben bir yanlış yaptım. Geldi kulağımı çekti. Beş dakika sonra geldi, “Ben yanlış yaptım, gel sen de benim kulağımı çek” dedi. Bu kadar mütevazı idi... On kutup derecesinde bir veli... Üstad’ın planını, siyasetini biliyor. Âlim olmamasına, köylü olmasına rağmen, bir allame-i cihan kadar feraset sahibiydi.

Ben Rüştü Ağabey’e “Gidip tahsilimi tamamlayayım” dediğimde, “Sen gidersen hizmete ihanet edersin” demişti. Aynı şeyi Tahiri Ağabey’e söylediğimde, “Git, tahsilini bitir, gel gene hizmetine devam et; hizmete ihtiyaç var” dedi. Ne kadar nazik... Ben Doğu’ya döndüm. Tedrisi bitirip icazeti aldım.

Tekrar geldim. O sırada vefat etti. Vefattan sonra rüyama girdi. “Ağabey, Risale-i Nur’u kaynak yaparak tefsir yazıyorum” dedim. “Tebrik ediyorum kardeşim, devam et” dedi. Allah rahmet eylesin ve bizleri şefaatine nail eylesin! Âmin...

Kerametine Şahidim

Emin Türkeli

TAHIRİ AĞABEY'İN birkaç kerametine şahidim. Biri 70'li yıllarda bir Ramazan'da iftar vaktinde idi. O zaman Üsküdar Fıstıkağacı'nda oturuyordum. Gerek hafta sonu, gerekse hafta içi yapılan sohbetlere katılıyordum. Dersin birinde bir genç, kendi bilgilerine dayanarak aşırı açıklamalarda bulundu. Dersin dengesi kaçmış, mevzu çok başka taraflara kaymıştı. Benim de bu tür şeylere tahammülüm yoktu. İtiraz ettim:

“Kardeşim! Biz Bediüzzaman'ı dinlemeye geldik, seni dinlemeye gelmedik” dedim. Tabii gençler bozuldular... Daha önceden gençleri iftara davet etmişim. Onlar benim bu çıkışı protesto için, iftara gelmediler. Düşünebiliyor musunuz, 30-40 kişilik yemek yapmışsınız, iftar saati gelmiş, bekliyorsunuz. Hadi namazı kılalım, belki gelirler, dedik, yine yok. Aldı bizi bir sıkıntı... Hanım bir tarafta mahzun, ben öbür tarafta, öyle bekliyoruz. Daha öncesinden haber de vermediler. Benim için de, yemekleri yapan hanım için de zor bir durumdu. Bu davranış bende tamir edilmeyecek derecede büyük bir yara açabilirdi.

Biraz sonra hiç ummadığım bir şey oldu. Tahiri Ağabey, ilk defa ve son defa olarak arkasında rahmetli Osman Demirci Hoca ve birçok genç olduğu hâlde çıkageldi. Yanlış anlaşılmasın, bu gençler, davetli olan gençler değildi; Tahiri Ağabey'le gelen gençler tamamen farklı gençlerdi. O derin kırılmışlık ve üzüntü anında, Tahiri Ağabey, Hızır gibi yetişti. Dava adına, kardeşlik adına meydana gelecek büyük bir yarayı tamir etti.

İkincisi: Bir gün oğlumla ziyaretine gitmişim. Namaz kılındı ve sofraya serildi. Sofraya üç kâse tulum peyniri, üç kâse zeytin konuldu. Hiç unutmam, altı tane de sıcak ekmek getirildi, parçalara bölünüp sofraya konuldu. Tulum peynirini sıcak ekmekle çok severdim. İçimden, “Burada neredeyse 30 kişi var. Bu peynir kâsesinin biri sadece bana yetebilir. Bu kadar ekmekle nasıl olacak?” diye düşündüm. Tahiri Ağabey, “Bismillah, buyurun” dedi. İnanır mısınız, oturduk, yedik ve tok olduk. Kalktığımızda ekmeklerden artan parçalar naylon poşete konulurken gözlerime inanamadım; peynir ve zeytinler de kâselerde bitmemişti. Bu, onun zahir kerametlerinden biriydi...

Hacca giderken kendisini ziyaret ettim. Bana bir *Cevşen* verdi. “Yolda okursun, dönüşte de isteyen birine verirsin” dedi. Ben, “Ağabey, bu bende sizden hatıra kalsın. Ben, dediğiniz gibi, dağıtmak üzere yanıma *Cevşen*ler aldım” dedim. Bunun üzerine o *Cevşen*'in arkasına bana dua yazdı, verdi. Bunu en nadide bir hediye olarak hâlâ saklar ve hep ondan okurum...

Kim Bu Zat Acaba?

Mehmet Ali Ataizi

TAHİRİ AĞABEY'LE ilk defa Bursa'da karşılaştık. Risale-i Nurları tanıdığım ilk sene idi... Dershanede abdest alıyordum. Tanımadığım, sakallı bir zat, baktım içeride duruyor. Herkes kendisine hürmet ediyordu. "Kim bu zat acaba?" dedim. O gün Nur talebeleri arasında yaygın olan şekle pek uymuyordu. Abdest alırken bana baktı, "Maşaallah, maşaallah!" dedi, gitti. Abdestten sonra:

"Kimdir?" dedim.

"Tahiri Mutlu Ağabey!" dediler. O sırada oradan ayrılmıştı.

"Yapmayın yahu! Nasıl görürüz?" dedim.

"Akşam derste görürüz" dediler.

"Hizmetkârı Böyleyse..."

O zaman ders, Bursa'da evlerde yapılıyordu. Akşam oldu, gittik. Baktım orada heybetli bir şekilde oturuyor. Allah'tan çok korktuğundan olacak, heybetli bir hâli vardı. Yüzüne dikkatle bakılamazdı. Fakat çok nezaketli, çok da mütevazı idi. Konuştuğu zaman derinden gelen pamuk gibi bir sesi vardı, edep-erkân bilir bir zattı. Derste onu tanımayan yoktu. Sırayla tanışma yapılırken, sıra ona geldiği zaman sanki kimse kendisini bilmiyor gibi, kendini tanıttı, "Tahiri Mutlu! Üstad Hazretleri'nin hizmetkârıyım" derdi. Ben de bakar, "Hizmetkârı böyle bir devse, Üstad Hazretleri nasıldı?" diye düşünürdüm.

Nurların doğru okunmasına çok önem verirdi. Nasıl yazılmışsa aynen öyle okunacak. Öyle aceleye getirip yanlış okumaya tahammül etmez, derhal müdahale ederdi. Mesela bir kitap alınır, sırayla baştan sona takip edilirdi. Cildin ön sayfasından başlar: "Risale-i Nur Külliyyatından *Sözler*, Müellifi Bediüzzaman Said Nursî." Açar kapağı, filan matbaada, filan tarihte basılmıştır. Kitap biter; arka kapağında "Fiyatı 2,5 liradır" yazısına varıncaya kadar okur, okuturdu. "Niye yazmışlar kardeşim, okunsun diye" derdi. Bu, onun Risale-i Nur'a verdiği kıymeti gösterirdi.

Cemaate çok dikkat ettiğiinden bir gün kendisine:

"Ağabey, Üstad Hazretleri'yle cemaatle mi kııldınız?" dedim.

"Üstad Hazretleri, Zübeyir'e sorardı. 'Zübeyir, abdestin var mı?' 'Yok Üstad'ım' dediğinde kendisi tek başına kııldı. Abdesti olduğunda Zübeyir'le kııldı. Bizlere ancak mübarek gecelerde imam olur, namaz kıldırırdı."

Takvime Uyardı

Ramazan ayında Arabistan'da ay görüldüğü haberi gelirdi. "Bu meselede Üstad nasıl davranırdı?" demiştim.

"Onun duvarda asılı köstekli bir saati, yanında bir de takvimi vardı. Saate ve takvime bakar, namaza dururdu. Ramazansa yine aynı takvime bakar, imsak ve iftar yapardı. Bayramsa yine o takvime göre bayram ederdi. Bulunduğu memleketin takviminde yer alan imsakiyeye uyardı. Öyle araştırma yapmazdı" dedi.

O ağabeyler birbirleriyle niza ettikleri bir meselede Risale-i Nur'u araya koyup şefaatçi yaptılar mı iş biterdi. Mustafa Gül, Tahiri Ağabey'in yanında kalıp tashih işleriyle meşgul olmuştu. En son hatt-ı Kur'an'la *Lem'alar*'ı yazdı. Onun yazılarında pek çok tevafuk çıkardı. Hatta o "seb'a semavat"

bahsinde bir sayfada yedi tane “seb’a” kelimesi alt alta dizilmişti.

Risale-i Nur Dendi mi..

Tahiri Mutlu Ağabey, ev sahibiydi. Genelde kendisi namaz kıldırırdı, ama namaz vakti imamet seccadesinde bir çekişmedir başlardı. Mustafa Gül Ağabey’i imam yapmak isterdi. Mustafa Gül Ağabey de o kıldırısın isterdi. Bir müddet çekişme devam ederdi. Tahiri Ağabey daha güçlü olduğundan zapt eder, onu öne geçirirdi. Bu bir müddet böyle devam etti.

Bir gün yine Mustafa Gül Ağabey’in imamlığında namaz kılındı, tesbihat yapıldı. Namazdan sonra Tahiri Ağabey, cemaate döndü, “İçinizde Mustafa Gül’ün imamlığından razı olmayan var mı?” dedi. Tabii kimsede ses yok. “Gördün mü?” dedi, “Dünyada senden daha mühim işle uğraşan yok. Risale-i Nur’u, *Lem’alar*’ı yazıyorsun” dedi. Bundan sonra namaz vakti gelince Mustafa Gül bir daha bu konuyu mesele yapmadı, tartışma yapmadan öne geçti.

Ben o zaman, Vakıflar Başmüdürlüğü’nde çalışıyordum. Bir sabah beni odasına çağırdı. “Bugün işe gitme. Seni birisiyle tanıştırmak istiyorum. Bu zat çok küçük yaşta Kur’an’ı hatmetmiş kıymetli bir zattır” dedi. “Peki ağabey” dedim. Faruk isminde bir zat olduğunu hatırlıyorum. Ayasofya’nın arkalarında bir yerdeydi. Gittik. Ahşap, eski İstanbul evlerinden birinde oturuyordu. İçeri girip üst kata çıktık, oturduk. Orada Tahiri Ağabey, “Risale-i Nurları yazdığı için Üstad, Mustafa Gül’ün parmaklarını öperdi” diye anlattı.

Biraz sonra da Faruk Bey geldi. Yan yana oturdular. O onun elini, o da onun elini öpmek istiyor, bir çekişmedir gidiyordu. Faruk Bey çok zeki biriydi. Tartışmayı sona erdirecek bir cümle söyledi, “Ben” dedi, “Risale-i Nur’u yazan eli öpmek istiyorum.” Tahiri Ağabey, hemen çekişmeyi bıraktı, elini uzattı, o da öptü. “Risale-i Nur” sözü, işi bitirdi. O zatla cemaatin içinde karşılaşmadım. Belki özel meşrebi vardı, bilmiyorum.

Seher Bülbülü

Abdestine namazına çok dikkat ederdi. Gece teheccüde kalkar. Yatsı namazının farzından sonra dört rekât kılar, vitiri kılmazdı. Sonra kalkar, teheccüdünü kılar, vitrini kılar ve sabaha kadar evrada devam ederdi. Vefat ettiği gece, ben salonda risale okuyordum. Baktım kalktı, teheccüt hazırlığı yapıyor... Yanıma geldi, “Ne yapıyorsun?” dedi. “Okuyorum ağabey” dedim. “Bu saatte ne yapıyorsun, yat uyu, sabah işe gideceksin” demedi. “Oku oku, gece kuşu, seher bülbülü” diye iltifat etti.

Son kez odasında bir abdest alışı seyrettim. Aman ya Rabbi! Leğenini önüne aldı, oturdu, üzerine bezi serdi, her azayı yıkarken özel dualar okudu. Ne yaptığının farkında... Onu gördüğün zaman abdestin başlı başına bir ibadet olduğunu anlarsın. Cübbesini giymesine yardım ettim, geçtim odama. O sırada kardeşler geldiler. Az sonra da vefat etti. Son gecesinde o son abdest alışı, gözümün önünden gitmez...

Bir seferinde bana, “Yatsı namazının son sünnetini dört rekât kılan, o geceyi ihya etmiş sayılır. Öğle namazının son sünnetini dört kılan da o günü ihya etmiş sayılır,” dedi. “Sen elinden geldiği kadar bunları dört kıl.” Kendisi öyle yapardı.

Çay Getirdi

Yine onun İslamî şuuruna bir misal olmak üzere hatırıma gelen bir hatıra da şöyle:

Tevafuklu Kur’an basılıyordu. Bazen matbaada harfler sönük çıkıyordu; biz onların üzerinde

çalışırdık. Biz çalışırken bir baktık, elinde tepsi, çayları doldurmuş bize getiriyor. “Ağabey, olur mu?” dedik. “Yoo, siz hizmet ediyorsunuz; size hizmet, bize düşer” dedi. Tahiri Ağabey’in hiçbir zaman, “Bu ne zaman bitecek?” dediğini hatırlamıyorum. Çalışılması kifayet ederdi. İşin neticesini merak etmezdi. Cenab-ı Hakk’ın işine karışmazdı. Çalışılıyor olması yeterdi. Bir kardeş, “Yarın şöyle şöyle yapacağız” dediğinde, “Zor yaparsın!” derdi. “Niye ağabey?” “İnşaallah demedin. Allah isterse yaparsın” derdi.

Ahlakıyla, nezaketiyle hakiki bir insandı.

Molla Hamid Ağabey’den naklen, Üstad’ın tesbihatı çok yavaş yaptığını duymuştuk. 33 anahtarlı bir kilit, 32 de olmaz, 34 de... Tahiri Ağabey’e sordum: “Üstad Hazretleri ne hızla tesbih çekerdi?” Çünkü Tahiri Ağabey’e bakıyorduk, normal çekiyordu.

Hemen dizlerinin üzerine çömeldi, tesbihi eline aldı, sağ elini sağ dizine, sol elini sol dizine koydu: “Mehdi-i Azam, böyle tesbih çekerdi” diye, Üstad’ın çektiği şekli anlattı. Normal okuma hızında anlattı. Bazen Üstad’ın üstün özelliğinden bahsedilince, “Mehdi-i Azam, kardeşim” derdi.

Bize, “Hatt-ı Kur’an’ı öğrenin. Bir zaman gelecek, bu yazı kullanılacak. O zaman okur-yazar takımından olursunuz” derdi.

Türbesi Yapılacak

Bir keresinde ben kendisine, “Üstad Hazretleri’nin kabri, vasiyeti üzerine hep böyle bilinmez olarak mı kalacak?” dedim.

“Olur mu kardeşim?” dedi. “Türbesi yapılacak, herkes ziyaretine gidecek. O, geçici bir dönemdir.” Bizzat sorum üzerine kendisinden dinlediğim buydu.

“Gümüşhanevî’nin Mecmuatü’l-Ahzap isimli dua kitabı vardı, Üstad ona çok kıymet verirdi. *Cevşen* de içinde vardı. Onu da yasaklamışlardı. Biz kaçırıp sakladık” dedi. Üstad Hazretleri onu tashih etmiş. O tashihli nüsha Tahiri Ağabey’in yanındaydı. Şimdi nerdedir bilmiyorum.

Dikkatimi çekerdi: Lahikalar okunuyor. Orada “Kahraman Tahiri geçiyor. Ben bakardım Tahiri Ağabey’e, hiç duymamış gibi, kendisi orada yok. Başkasından bahsediliyor gibi kılı kıpırdamazdı. Çok mütevazı ve çok nezaket sahibiydi...

Bir gün gözüme metal bir şey kaçmıştı. Sıkıntı vermişti. Yeğeni Dr. Hüsnü Beyi, çağırdık, sardı etti. Ben sabah namazına öyle iştirak ettim. Kalktım, Vakıflar Başmüdürlüğü’ne gittim. Tahiri Ağabeyle görüşemedim. Döndüğümde odamıza geldi, oturdu. Nasıl olduğumu sordu, “Geçmiş olsun” dedi. Biz de anlattık. Medresede kalan bir adamız. Bizi hasta ziyaretine geldi. Hiç kibir yoktu.

Askere gitmiştim. Polatlı’daydım. Tam Ramazan’dan bir gün önceydi. O sırada Tevafuklu Kur’an-ı Kerim basılmış. Birisi ziyaretine geldi. Gittim baktım, tanımadığım biri, “Efendim, bunu Tahiri Ağabey gönderdi” dedi. Tevafuklu Kuran-ı Kerim’i, tam Ramazan öncesinde bana yetiştirdi. Çok vefalı bir zattı. Bir parça çalışmışız ya, buna karşılık bana gönderdi...

Nurlu Hatıralar

Mahmut Işgören

MAHMUT İŞGÖREN, Tahiri Mutlu ile Tevruz Apartmanı'nda beraber hizmet eden gençlerden biridir. Yanında o günlerden tuttuğu bir hatıra defteri var. Bize kendi hatıralarından ziyade bu defterdeki notlarını verdi. Kendisine teşekkür ederek, o notlardan seçtiklerimizi aşağıya alıyoruz:

* * *

“İlham-ı İlahîdir”

“Üstad Hazretleri'nin iki çeşit mektupları vardır. Birisi hususi... Diğeri kıyamete kadar Nur talebelerini bir meselede tenvir edecek mektuplardır. Üstad bu ikincileri ayırmış ve neşretmiştir. Bu mektupları kim okursa ona hitap ediyor. Yoksa eskiden yazılmış hususi ve şahsa mahsus değıllerdir. Onun için Nur talebelerine hitap ederken, ‘Aziz, sıddık, vefakâr kardeşlerim!’ diyor. Bu mektupları okunduğunda ‘Lebbeyk Üstad’ım!’ derim. *Kastamonu Lahikası* bugünkünün üç katı kadar vardı. Hemen hemen *Şualar* kadardı. Üstad Hazretleri bir gün istedi, verdik. Kırmızı kalemle, neşrolacakları ve olmayacakları işaretledi. Geriye bu kadar kaldı.

“Hesabını Sorardı”

Üstad, lüzumsuz bir yere 5-10 kuruş sarf etsek sorardı. Ama hizmet için bir milyon harcasak bir şey demezdi. Bir gün bana 125 kuruş verdi. Bir mektup atmak için postaneye gönderdi. Uçak pulu 110 kuruştı. O sırada 10 kuruşluklar kaldırılmıştı. Paranın üzerini vermedim. Bir hafta sonra, ‘Geçen ben sana 125 kuruş verdim, 15 kuruş nerede, vermedin’ dedi.

Üstad derste bir kelime konuşmazdı. Kendisi işaret eder, biz sırayla okurduk. Kelime manalarını söylemezdi.

“*Sekine*’yi Oku!”

Sekine’yi biliyor musun? *Sekine*’yi Üstad her gün okurdu. Sen bunu oku. Bir de *Tahmidiye*’nin arkasındaki duayı oku. Hatta Üstad, *Sekine*’yi bir-iki defa hatmederdi; hiç onu terk etmedi. Mübarek *Sekine* 19 defa okunur. On dokuz ayet, her ayet 19 harftir.

Üstad, *Celcelutiye*’yi de her gün okurdu. Biz de elhamdülillah devam ediyoruz.

Zehirliyorlar...

Üstad’ı Ankara’da zehirliyorlar. Geldiğinde gösterdi. Sol döşünün üzerine zehir toplanmıştı. Çok zaman akardı. Üstad, memur-u İlahî olduğundan eceliyle ölüyor. Mehdi-i Azam, vazifesi var.

Evet, Üstad’ı 21 defa zehirlediler. Sonunda eceliyle vefat etti. Urfa’da Bayram Kardeş’in kucağında hareketsiz duruyormuş. Üstad uykuda diye sevinmişler. Başını yastığa koymuşlar. Kendileri anlamamışlar. Dışarıdan biri geliyor, ‘Kalü inna lillah’ diyor. Yoksa zehirlenmekten değil.

Haber Almış

Üstad'ı Şark'tan Burdur'a nefy ediyorlar. Sonra oradan Isparta, en nihayet Barla'ya gönderiyorlar. Fakat Cenab-ı Hak, katibini oraya yerleştirmiş: Şamlı Hafız Tevfik oraya yerleşmiş... Nihayet telif zamanı geliyor. Denizin kenarına (Eğirdir Gölü) gidiyor. En evvel Onuncu Söz'ü telif ediyor. Denizin kenarında Onuncu Söz'ün başındaki ayeti 40 defa okuyor. Hemen geliyor, 'Yaz' diyor. O da 'Tamam' diyor. Üstad yeni yazı çıkacağını haber almış veya hissetmiş, hemen tabettiriyor.

Sonra Yirmi Beşinci Söz'e başlıyor. Onu da hemen acele telif ediyor. O daha uzun olacakmış, fakat eski yazıyla tabetmek için öyle oluyor. Onu da burada (İstanbul'da) birisine gönderiyor. 'Şefkat tokatları'nda bahsi var. Bekir Ağa, 'Belki Hocaefendi'nin parası yok' diye tabettirmiyor. Sonra tokat yiyor...

“Namaz Vaktinde Hiçbir Şeye Bakmazdı”

Namaz vakti geldiğinde hiçbir şeye bakmazdı. Hemen 'Allah-ü ekber!' diyerek ezanı okur, namaza dururdu. Dışarıda ezan okunmasını da beklemezdi. Takvime ve saate bakar, olmuşsa hemen dururdu.

Karlı bir gündü... Emirdağ'dan geliyorduk. Namaz vakti girdi. 'Üstad'ım, iki dakika sonra ileride namaz kılacak yer var' derler. Üstad duymaz, duymazlıktan gelir. Üstad bir şey işine gelmedi mi iştmezdi, iştmezlikten gelirdi.

Üstad her gün sabah dersten önce, 'Tesbihatı yaptın mı?' diye sorardı. Yirmi Altıncı Söz'ün sonunda, 'Ve bilhassa namazı tadil-i erkân ile kılmak, namazın arkasındaki tesbihatı yapmak' diyor. Onu oraya hususi koymuş. İnşallah kardeşim, buna her zaman dikkat edelim.

Ramazanlarda Üstad herkese bir cüz verirdi. Otuz cüz, her gün herkes bir kere okurdu. Teravihten sonra duası yapılırdı. Bayram 30. cüzü, ben 22. cüzü alırdım.

Üstad 1953'te Isparta'ya geldiği ilk Ramazan'da geceleri hiç yatmadı. O zaman yüzüne hiç bakılmazdı. Böyle sade nur kesilirdi...

“Üstad, Leyle-i Kadir'de Vefat Etti”

Vefat ettiği sene Ramazan'da Bayram kardeşler, 'Biz camiye teravihe gidiyoruz' diye çıktılar. Biraz sonra Üstad elinde seccadesi çıkageldi:

'Teravih kılacağız' dedi. Sevindik. Ezan okundu. Biz de okuduk. Sünneti kıldık. Farzı Üstad kıldırdı. Teravihte bize, -hiçbir şeye layık olmadığımız hâlde- n'apalım, Üstad'a hiç itiraz olur mu? 'Siz kıldırın' dedi. On birine kadar böyle kıldık. Hastalık şiddetlendi, ondan sonra yalnız kılmaya başladı. 27'sinde Leyle-i Kadir'de vefat etti.

Ramazan'da sabah dersini sahurla sabah namazı arasında yapardı. Namazdan sonra hemen yatırırdu, güneşi beklemezdi.

Üstad ikinci dersini hiç bırakmadı. Akşama 10 dakika olsa bile dersi yapardı. Bir gün, 'Bugün Berat günüdür. Çok mübarek bir gündür. Bu günün kıymetini bilmeliyiz. Bu günü Kur'an, evrad, *Evrad-ı Kudsiye* ile geçireceğiz. Başka şeyle meşgul olmak yok' dedi.

“Üstad, Ramazan Davulcusuna Para Verirdi”

Üstad bayramlarda Barla'ya giderdi. Davul parasını bize verirdi. 'Verin' derdi. Ramazanlarda ve bayramlarda davul çalarlar, Üstad onlara para vermeyi ihmal etmezdi.

Üstad, muallimlere çok önem verirdi. Ziyarete gelenleri muhakkak kabul ederdi. Hiçbir muallimi geri çevirmezdi. Çünkü onların eline 50-100 masum teslim ediliyor...

Üstad, Van'da demiş ki: 'Benimle gelen perişan olmaz. Benimle gelen arkadaş ruz-ı mahşerde

perişan olursa o benim sırtımın yükü olsun. Yeter ki o, bu daireye olan ahidini bozmasın...'

Masonların Planı

1936'da masonlar İngilizlerin planıyla Konya'da toplanmışlar. İslam'da ne kadar fesat ve ihtilaf varsa, İngilizlerin planıdır. 'Osmanlıları yıktık' diyorlar, 'Nihayet Kur'an da bir kitaptır, ondan soğuturuz. Fakat dinsizliği tam yerleştirmek için, Said ve eserlerini ortadan kaldırmalıyız' diye karar alıyorlar. Ayrıca Üstad'ı kim zehirlerse ona 40 bin lira da mükafat vereceklerini karar altına alıyorlar. Üstad bir doktor talebesinden bunu haber alıyor. Üstad'ı pek çok defa zehirlediler, fakat vazifeli olduğu için bir şey yapamadılar. Cenab-ı Hak yaptırılmazsa yaptırılmaz...

Molla Hamid anlatıyor: 'Bir gün Üstad demiş: 'İki kişi bul, odun yapacağız.' Üstad zayıf olduğundan sobası devamlı yanardı. Beraber dağa gider, odun yaptırırmış. Molla Hamid iki kişi bulup getirmiş. Bir-iki gün bekliyorlar. Üstad bir şey demiyor. Nihayet Molla Hamid: 'Seyda ne olacak, bunlar yiyip yatıyorlar.' Üstad diyor: 'Kardeşim, beni götürecekler. Onun için lüzum kalmadı. Gerçekten ertesi gün gelip Üstad'ı sürgüne götürüyorlar...'

Dört Gece İkindiden Sonra Yatırırdı

Üstad dört gece, ikindiden sonra yatırırdı: Leyle-i Regaip, Miraç, Berat, Kadir... Yalnız bu dört gecede biz cemaat olur, Üstad bize namaz kıldırırdı. Bu dört gecede sabah derslerini namazdan evvel yapardık. Bu dört gecede Üstad bizleri yatırmazdı. Sık sık gelir, uyumayalım diye kontrol ederdi.

Isparta'ya ikinci gelişinde Ramazan geceleri hiç yatmazdı. O zamanlar Üstad'ın yüzü parıl parıl parlardı. Bakamazdık. Yüz elli mumluk ampul yakardı. Şuhur-u selasede Kur'an'ı cüzler hâlinde dağıttırırdı. Her gün hatim okurdu.

Üstad yanlışları tashih ederdi. Afyon'un Kızılören isimli bir köyü vardı. Buraya 'Karye-i İrfan' ismini verdi. Sav köyüne de, malum, 'savmak' anlamına geldiğinden 'Sava' dedi. Bir de Yakup Cemal vardı. Bu kardeşimizin güzel yazısı vardı. Kuleönü istasyonunda hamallık yapardı. 'Yakup Hamal' diyorlardı. Üstad bunu duyunca 'Yakup Cemal' dedi.

“Bağ Koparma”

Bizde bağlar çoktu. Üzümün bitme mevsimine 'bağ bozumu' deriz. 'Bozmak' kelimesindeki menfi mana sebebiyle Üstad, 'bağ koparma' diye değiştirdi. Üstad'ın kendine has böyle tabirleri çoktu.

Fesleğen çiçeği vardır, 'Suçiçeği' deriz. Bunu Üstad bir ipe bağlayarak boynuna takar, koklardı. Bizde pekmezin içine katarlardı. Pekmez çok güzel kokardı.

Bir gün Üstad, Emirdağ'a gitmişti. Bayram Ağabey, Üstad gitmişken fırsat diye soğan yedi. İki gün sonra Üstad geldi. Soğan yemiş diye Bayram'a hiddet etti...

Üstad bir gün bize, uçan uçağı göstererek, 'Bu uçağa ben meccanen bineceğim' dedi. Gerçekten, mezarı yıkıldıktan sonra uçakla Üstad'ı kaldırdılar...''

* * *

Yedi Sene Beraber Kaldık

İşte, bunları yazan zatla yedi sene kaldık. Yedi sene bir evde sabah dört-beş saat ders yapmak, onunla istediğin zaman görüşebilmek... İkindiden sonra yine ders... Ya Rab! Ne büyük nimet... Cenab-ı

Hakk' ın böyle bir ihsanının Őükrünü nasıl eda edebiliriz.

Üstad: “Seninle Akrabayız!”

Saime Güzel

VEFATINDAN BİR GÜN evvel kendisiyle Burdur’daki evinde görüştüğümüz, Tahiri Mutlu Ağabey’in son kızı Saime Teyze’nin sorularımıza verdiği cevapların özeti şöyledir:

* * *

Hiç Erkek Evladı Olmadı

Babamın hiç erkek evladı olmadı. Kendisi 48 yaşında iken annemi kaybetti. Annem vefat ettiğinde 42 yaşında idi. Annem 1906 doğumludur. Annem vefat edince anne babası babamı evlendirmek istemişler. Fakat Üstad izin vermedi. Hatta sözleştiği biri vardı, ondan da vazgeçti.

Daha sonra babam otobüste kocasıyla o kadına rastlamış. Kocasına, “Otur başımın belası!” dediğini duyunca, “Elhamdulillah!” demiş. Bayram Ağabey de beraberdi. “Neden hamd ediyorsun?” demiş. “Üstad bu kadınla evlenmeme engel olduğu için” demiş.

Üstad, babama, “Seninle akrabayız” demiş.

Denizli hapsine düştüklerinde ben İnşirah Suresi’ni bir kağıda yazıp babama gönderdim. O da bunu hapiste Üstad’a söylemiş. Üstad, “Bu, senin beratın olacak” demiş.

Hicret ablam en büyüğümüzdü. O da evlendikten hemen sonra, 21 yaşında, annemden bir yıl önce vefat etti. Onun bir küçüğü Ayşe ablam da 1955’te vefat etti.

Ayşe ablamlarla aynı zamanda eltiyiz. Beylerimiz Ali ile Fehmi, kardeşler. Benim beyim Fehmi, 1981’de vefat etti. Beyim, Üstad’ı çok severdi. Her İstanbul’a gidişinde mutlaka Üstad’a uğrayıp elini öperdi.

Ayşe’nin iki çocuğu vardı: Emine Gülay’la Said... Benim üç tane oldu: Hüsnü, Mehmet Tahir ve bir de kızım...

Annemin Babası Yaya Hacca Gitmiş

Annem, Atabeyli Hacı Süleymanlar ailesine mensup çok dindar bir kadındı. Annemin babası İbrahim, bir Ramazan sonu Atabey’den kalkıp kardeşiyle yayan olarak hacca gitmiş.

Babam ilk defa 1969’da hacca gitti. Daha önce gitmek istemiş, Üstad izin vermemişti. “Sonra beraber gideriz” demiş.

Risalelerde geçen Büyük Zühtü, babamın eniştesi olur. Ayrıca Vehbi Hoca, Osman Hoca, Küçük Lütfi, Büyük Lütfi, Küçük Zühtü, bunlar Atabey’de hafız ve âlim zatlardı. Çoğu Atabey’deki medresede Arapça okumuşlardı. Babam onlardan çok istifade etmişti.

Ben küçüktüm, 6-7 yaşlarındaydım. Evde ablalarımın annem ve babamın sürekli risale yazdıklarını hatırlıyorum. Ben o zaman yazı yazamadığımdan postacılık yapardım. Bana yazılanları verirler, Abdullah Çavuş, Hilmi Amcalara götürürdüm. Küçük olduğumdan kimsenin dikkatini çekmezdi.

Vefatından sonra babamı iki kez rüyamda gördüm. İkisi de 1999’da hacca gittiğimde idi. Birinde ihrama girmiş hâlde idi, birinde takım elbiseliydi.

* * *

Damadı Sebahattin Bey'in ifadesine göre, son altı ayını felçli geçiren Saim Teyze'ye ilk felç geldiğinde baygın hâlde hastaneye kaldırılmış. Ayıldığında ilk sözü, "Nerede babam, buradaydı" olmuş.

Ayşe'nin kızı, Hafize Anne diye anılan Emine Gülay, Tire'de hâlen hayattadır. Hiç evlenmemiştir.

Vefatından 24 saat önce kendisiyle görüştüğümüz Tahiri Mutlu'nun kızı Saime Hanım...

Ciddi Görünümü Altında Yumuşak Kalp

Prof. Dr. Hüsnü Güzel

Elimize Sarı Lira Tutuştururdu

ÇOCUKLUĞUMDA DEDEMİ sabah ve akşam namazlarından hatırlıyorum. O mutlaka imam olur, küçük büyük aile fertlerine namaz kıldırırdı. Evlerimiz arası 500 metre kadardı. Bizim dinî ders ve terbiyemizi o vermiştir. Sabah kalktıktan sonra kahvaltımızı hazırlar; tabii namazdan sonra eliyle yanağımızı okşar, ardından elimize birer sarı liralıklar tutuşturur; ezberler olunca da sarı liralılar artardı. Çok nadir kızar, ama kızdığı zaman da karşısında kimse duramazdı.

Dedemin yüz hatları ve çehresi çok ciddi görünümlüdür. Ama o ciddi görüntünün altında çok yumuşak ve sevecen bir kalbi vardır. Çocukken tabii yaramazlıklarımız olurdu. Bize kıyamazdı. Abdullah Çavuş bize sık gelir giderdi. O da Atabeyliydi. Mestin üzerinden giyilen lastik ayakkabıları vardı. Biz onları sakladık. Birini merdiven altına, diğerini de buğday çuvalının içine koyduk. Birini bulsalar ötekini imkânsız bulamazlardı. Üstelik ortadan kaybolduk.

Akşam oldu. Biz tütün diziyorduk, rahmetli geldi selam verdi. Selamdan sonra bana bir tokat! Halit'e dokunmazdı. Annesi Ayşe Fıtnat vefat ettiği için olsa gerek, ona bir şey demezdi. Tahir de küçüktü.

Teşvik Ederdi

Teşvikleri çoktu. Ben lisan öğrenirken, üniversitede okurken Nazif Amca'dan bana burs aldirtmişti.

Yazları da beraber Kuleönü'nde olurduk. Orada Küçük Hüseyin vardı. Karı koca, çocukları da yoktu. Rahmetli dedeme çok hürmetkârdı. Ona giderdik. Orada okur ve risale yazmaya çalışırdık.

Dedem, çarşamba günleri Isparta'nın pazarı olduğundan mutlaka Isparta'ya giderdi. Hem aynı zamanda oradakilerle görüşürdü. O gidince biz de fırsat bulurduk. Harmanların altını üstüne getirirdik. Baktı olmayacak, Halit'i beraberinde götürmeye başladı. Yaz aylarında Kur'an eğitimi yapardı. Ablama da hep o öğretmişti. Öz ablamız gibi, hep birlikte büyüdük.

Dedem, rahmetli babama çok yakınlık gösterirdi. Kalp frekansları tutardı. Rahmetli babam, Atabey'de Çayırılı Mescit dediğimiz, suyu ve ağaçları bol bir mesire alanı vardı, orada Üstad'la görüşüğünü söylerdi. Babamın anlattığına göre, Üstad Hazretleri orayı Nurs'a benzetirmiş.

Farkına Bile Varmadık

İstanbul'da fakültede ihtisas yapıyordum. Hemen hemen her hafta ziyaretine giderdim. Bir hafta olmuştu görüşmeyeli. Rahatsızlandığı gece çağırmişti beni. Yanına gelince, "Sen gelmezsen biz seni işte böyle getiririz" diye latife etti. Bir ara "Hiçbir şeyim yok" dedi. Başucunda bekledim. Dua okuyordu, kitabı kapattı ve tekrar fenalaştı. Otururken arkaya yaslandığı bir sırada, farkına bile varmayacağımız kadar hafif bir nefes alış verişle ruhunu teslim etti.

Dedemin babası, Hüsnü Bey'in kardeşi Nuri Amca'ydı. Babaannemin bağlı olduğu aile de "Bekir Ağalar" diye adlandırılırdı.

Hafize Teyze'nin asıl ismi Emine Gülay'dır. Ayşe Fıtnat'ın kızıdır. Hicret evlendi, ama çocuğu olmadı. Fıtnat Teyze'min vefatı 1954 olabilir. Çünkü Hafize Abla'mın bir büyüğü var, ama küçük yaşta vefat etmiş. Ayşe Fıtnat teyzemin iki kızı, bir oğlu olmuş. Hafize Abla'mdan sonra bir kız var.

O, küçük yaşta vefat etmiş. Oğlu da Tire'de. Hicret'in beyi de vefat etti. Hicret Teyze'nden sonra dedem o damadı ziyaretini hiç aksatmadı. Sonradan ikinci defa evlenmesine rağmen ikinci eşi aynen kızı gibi, bizim de teyzemiz yaşıyor gibi aynı muhabbet devam etti.

Annem, babaannemin yanında büyümüş.

Askeri gazilerin olduğu dosyalar Tire'dedir, orada bulunabilir. Gazilik madalyasını sadece tren için kullanırdı. Dua ederken "Validem, refikam, kerimem..." diye hepsini zikrederdi.

Ben beş-altı yaşlarında idim.. Dedem 1959'da Üstad'ı Atabey'de bize gösterdi. Yakından gördük. Arabadaydı, hatırladığım kadarıyla üzerinde beyaz bir cübbe vardı. Amcaoğlu Halit'le beraberdik...

Çocukluk Hatıralarımda Dedemin Yeri Çok Canlıdır

Mehmet Tahiri Güzel

KÜÇÜKLÜK HATIRALARIMIZDA dedem çok canlı yer tutar. Sabah biz giderdik, namazı peşinde kıldık. Tabii çocuğuz, namaz tesbihatını okurken, bazen başı öne düşerdi. Uyudu zannederek hızlandırırdık. O hemen başını kaldırır, bize celalli bakardı. Biz de yavaşlardık. Namazdan sonra bize çay, özel kutularda aldığı bisküviler ikram ederdi.

Bir sefer tası vardı, onda zeytini olurdu. Bizi bazen para vererek de teşvik ederdi. Evimizin arası 200-300 metre vardı. Yatsıda o bize gelirdi. Yol üzerinde Kemeroğlu Köprüsü vardı. Koltuğunun altında seccadesi ve içinde sarığı ile geldiğini görünce, çocukluk işte, hemen yatma numarası yapardık. Tabii yutmazdı. Gelir kulağımızdan tutar, istersen kalkma.

Hafız olmamı istedi. İlkokulu bitirdikten sonra öğretmenlerim karşı çıktı. Ben de “Tamam” dedim ve bir buçuk yılda hıfzımı bitirdim. 1969’da İzmir Kestanepazarı Kur’an Kursu’na Sungur Ağabey’in oğluyla birlikte gittik. İmam-Hatip’i dışardan telafi etmeye başladık. Çünkü o zaman orta kısımları kapatılmıştı. Daha sonra ortaokul ve liseyi Tire’de bitirip Siyasal Bilgiler’den mezun oldum.

Kalbim Çarpıyor

Bir defasında İstanbul’a bir aylık tatil için yanına gitmiştim. Nazif Çelebi’nin hanımı Müşerref Teyze vardı. Ondan hat sanatı için bir ay kadar bana ders aldırdı. O zaman İstanbul’dan sıkıldım. Kendisine gidip elimi kalbimin üstüne koyup bahane olarak, “Kalbim çarpıyor” dedim. Güldü ve bana gitmem için izin verdi. Sonra beni her gördüğünde elini kalbinin üzerine koyup, “Kalbim çarpıyor” diye benimle latife ederdi...

Dedem, memuriyetten aldığı parayı sonradan hesap ettirip fakirlere sadaka olarak dağıtmıştır. Gazilik madalyası sebebiyle de verilen maaşı almamış ve geride kalanlara da almamayı vasiyet etmiştir.

“Ya Ben, Ya O!”

Bir defasında Fehmi amcam, alacağına karşılık birinden bir televizyon almıştı.

Dedemin geleceğini haber alınca, evin öteki odasında üzerini iyice örtülerle kapatıp saklamışlardı. Aksilik bu ya, dedem namaz için o odaya girmiş. “Bu ne demiş böyle üzeri örtülü?” “Sandık” demişler. Elindeki bastonla örtüsünü şöyle bir kaldırmış, bakmış televizyon...

“Ya bu gidecek bu evden ya da ben” demiş. Bunun üzerine Fehmi amcam mecburen televizyonu kaldırmak zorunda kalmış...

Dedem bizlere nedense ikişer isim verirdi. Mesela bana “Mehmet Tahiri Güzel” diye kendi ismini vermişti. Ağabeyime de “Hüseyin Hüsnü Güzel” diye babasının ismini vermişti. Bu yüzden ağabeyim bana, “Ben senin babanım” dediğinde, ben de ona “Ben de senin dedenim” deyip takılırdım...

Beni Çok Severdi

Hafize Teyze (Emine Gülay)

TİRE'DE YAŞAYAN Hafize Hanım, Tahiri Mutlu'nun torunlarından. Tahiri Mutlu'nun ikinci kızı Ayşe Fıtnat'ın kızı olan Hafize Hanım'ın asıl adı Emine Gülay'dır. Bir de Said Halit isimli erkek kardeşi vardır. Anneleri Ayşe Fıtnat 1955 yılında vefat ettiği için Hafize Teyze küçük yaşta öksüz kalır. Dedesi Tahiri Mutlu ile ilgili hatıralarını şöyle anlatır:

* * *

Dedemi Yazları Görürdük

Hicret teyzem, 1947 yılında, anneannemiz ise ondan bir yıl sonra, dedemin Afyon hapsi sırasında vefat etmişti. Annem de çok genç, 26 yaşında vefat etmişti. Ben kendisini hatırlarım. Vefat ettiğinde 6-7 yaşlarındaydım. Annem o dönemde baskılar dolayısıyla sinirleri iyice bozulmuştu. O da bir gün öncesi halı dokumuştur. Hastaneye kaldırıldı ve vefat etti.

Dedemi ancak yazdan yaz görürdük. Torunları Hüsnü, Mehmet Tahir ve Halid Said'i toplar, Kuleönü'ne götürürdü. Orada Kur'an ve Risale-i Nur okutur, öğretirdi. O zaman yazı hususunda Sav ve Kuleönü önde geliyordu.

Herhâlde annemi küçük yaşta kaybedip öksüz kaldığımdan dolayı beni çok sever ve çok şefkat ederdi. Hafız olmamda büyük teşviki vardı. Kur'an kursu hocası olmamı da çok teşvik etmişti. Beş sene Atabey'de, 22 sene de Tire'de olmak üzere 27 sene bilfiil Kur'an kursu hocalığı yaptım. Tire'ye gelince mutlaka benim yemeğimi yer, ondan sonra dershaneye geçerdi. Amcam Fehmi'nin yemeğini bile yemezdi. Bir keresinde bana geldiğinde yemek parası verecek oldu. Yemekte ağabeyler de vardı. Çıkarken kardeşim Halid'e vermek istemiş. O da:

“Dede, ne yapıyorsun? Allah aşkına, bizim kazancımız belli” demiş.

Ben de Halid'e, “Niye kalbini kırdın?” diye kızdım.

“Abla, torunlarının evinde yemek yer de para verilir mi?” dedi.

Şapka Davaları

Dedemin şapka davaları bitmezdi. Biri bitse öteki başlardı. Bir defasında mahkeme dolayısıyla Bayram Ağabey'le Atabey'e gelene kadar yolda, hep “Çok şükür ya Rabbi, çok şükür ya Rabbi” deyip durmuş. Bu durum Bayram Ağabey'in dikkatini çekmiş.

“Ağabey, neden gelene kadar hep şükrettin?” deyince:

“Şu kadın, benim evleneceğim kadındı. Üstad vazgeçirdi. Duymadın mı kocasına ne ağır sözler söyledi? Üstad'ım beni ondan kurtardığı için Allah'a şükrediyorum.”

Üstad Atabey'e Gelirdi

Bazen Üstad da şapka mahkemelerinin duruşmaları olduğu zaman dedemle Atabey'e gelirdi. Fakat o, mahkemeye girmezdi. Fehmi amcamla beraber, Çayırılımscit diye çok ağaçlıklı, sulak, güzel bir mesire yeri vardı, oraya giderdi. Orada evradını okurdu.

Üstad orayı Nurs'a benzetirdi. Hakikaten, ben Nurs'a gittim, oranın eski hâli Nurs'a çok

benziyordu. Sonra mahkeme bitince oradan Üstad'ı gider alırlar, Üstad'ın taksisiyle tekrar Isparta'ya dönerlerdi. Geldiğini dedem bize haber verirdi. Biz de çıkar, arabasının geçeceği yolda durur, elini öperdik. Böyle üç-dört defa olmuştu.

Bazen Üstad'dan teberrük gelirdi. Bu şekilde gelen çok çılıbır yemişizdir.

Yaratandan Kork!

Bir gün, yetmediği için kısa kollu bir entari dikmiştim. Evimiz dışarıya kapalı olduğu için başım da açık olarak o şekilde tütün diziyordum. Dışardan geldiğini görünce hemen kaçıp bir kaputla üzerimi ve başımı örttüm. Korkudan değil, hürmetten... Bana kızmadı, ama şunu söyledi:

“Benden korkma, beni yaratandan kork. Benim ne cennetim var, ne de seni yakacak cehennemim... Tahiri dedemiz var diye bana güvenmeyin. İman vesikasını elinize alın.”

Dedem beni Kur'an kursuna hafızlığa başlatacağı sırada üç arkadaşımın Hatice Nuran ve ben, beraber Üstad'ı ziyarete gittik. Isparta'daki evine gitmiştik. Kapıyı Bayram Ağabey açtı. Üstad kuşluk namazı kılıyordu. Biraz bekledikten sonra Üstad, “Çocukları çağırın” demiş. Huzuruna girdik. Üstad'ın elini öptük, tabii cübbesinin üstünden öptü. Orada bulunan ağabeylere, sanırım Zübeyir veya Bayram Ağabey'e, tefekkür için astırıp kuruttuğu meyvelerden, “Çocuklara ikram edin” dedi. Konuşuklarını Zübeyir Ağabey bize anlatıyordu.

Bir gün Üstad'ın Atabey'de olduğu bir sırada dedem içinden, “Üzüm bağlarımızda üzümler olgunlaşmış, Üstad'a söylesem de biraz toptasak...” diye geçirir. Tam bu sırada Üstad, “Tahiri, sizin üzüm bağlarınız yok muydu?” der. O da sevinçle:

“Var Üstad'ım” diye cevap verir. Sonra üzüm toplayıp Isparta'ya götürürler.

“Tahiri'nin Torunu Olmak Kolay Değil”

26 Mayıs 1972 idi... Kardeşlerimizden Ersan Temiz'in kız kardeşinin nişanı vardı. Orada Risale-i Nur okuyup sohbet ediyordum. Daha önceden “ayın yapıyorlar” diye şikayet edilmiş. Elimde *Sözler* olduğu hâlde polisler içeri girdi. Ev sahibi yaşlı teyze de onların yanlışlıkla hanımlar tarafına girdiğini zannederek, “Oğlum, erkekler yan taraftan” dedi.

Neyse, bizi çoluk çocuk 70 kişi nezarete götürdüler. İfadelerimiz alındı. İki talebem ve ben, erkeklerden de birkaç kişi toplam sekiz kişi tutuklandık. Bir ay kadar, Tire'de gözetim altında tutulduktan sonra ağır cezaya sevk edildik. Isparta'dan Risale-i Nur propagandası yapmak üzere gelmiş diye beni tutuklayıp hapse koydular. Bekir Berk Ağabey mahkememe geldi. Dört ay sonra beraat ettim. Rahmetli Bekir Ağabey bana, “Aslan müvekkilem” diye iltifat eder, şevklendirirdi. O zaman 23-24 yaşlarındaydım.

Sonra beni açığa aldılar, görevime iade etmediler. Maaşımı kıstılar. Beş ay birikmiş paramı aldım. Hatice Hanım'la hacca gittim; ne eksik ne fazla o para tam olarak yetti.

Dedem o zamanlar rahatsızdı. Üzülür diye, benim hapiste olduğumu ona söylememişler. Tahliye olacağıma yakın haberi olmuş. Çıktıktan sonra İstanbul'a ziyarete gittim. Kapı açıktı. Gir dediler. İçeri girdim. Beni görünce çok duygulandı, gözleri doldu. Sonra “Tahiri'nin torunu olmak kolay değil” diye latife yaptı. O sırada Abdullah Yeğin Ağabey'in lügati yeni çıkmış, bir adet kendisine getirilmişti. Beni görünce:

“Padişaha layık olan hanım, eşinden boş düşer” deyip lügati bana hediye etti. Onun böyle latifeleri çoktu...

“Vardır Onda Bir Hayır”

Sebahattin Boyacı

SEBAHATTİN BEY, Tahiri Ağabey’in Saime’den olan torunuyla evli, Burdur’da eğitimci olarak görev yapıyor.

* * *

Tahiri Ağabey’i ilk ve son defa olarak 1976’nın Aralık ayında gördüm. Tuzla’da dört aylık eğitimimizi tamamlamış, kurallarımızı çekmiştik. Tayini çıkan arkadaşlarla ziyaret edip duasını almak istedik. Bir ikindi sonrasıydı... Odasına çekilmişti. Bizi yanına çağırdı. Karşısına oturttu. Kuramızın nereye çıktığını sordu. En uzak benimki idi. “Hakkari’ye” dedim. “Vardır onda da bir hayır” dedi. 26 Aralık’ta ayrılmıştık. Dört ay sonra da vefat etti.

Daha sonra torunuyla evlenmek nasip oldu. Bayram Ağabey bana tavsiye etmişti. Kızı istemeye gittik. On beş gün mühlet istediler. On beş gün geçtikten sonra Tahiri Ağabey’i rüyada gördüm. Eliyle de işaret ederek, “Verdim sana” dedi. Ben de bundan cesaret alarak tekrar istedim. Evlendik.

* * *

[1] Atabey'in tarihi çok eskiye dayanır. M.Ö. 1200'lü yıllarda yaşamış Hititlere dayandığı gibi, daha sonra Romalılar ve nihayet Selçukluların hâkimiyetine girer. Atabey önceleri tüm çevre yerleşim yerlerinin merkezi konumunda bir öneme sahiptir. Bu önemi, 1205 yılında, şehrin fatihi Gıyaseddin Keyhüsrev'in atabeyi, Büyük Selçuklu komutanı, Gazi Ertokuş Bey'den ileri gelmektedir. Gazi Ertokuş'un kendi adına yaptırdığı medrese asırlarca bir ilim yuvası olarak etrafına ışık vermiştir. Şehir depremlerle yıkılmış olmasına rağmen, hâlen Selçuklulardan kalma medresenin bir bölümü ve cami ayaktaadır.

Ertokuş Medresesi, Atabey'in Müftü Mahallesi'nde bulunmaktadır. Medrese, çağdaşları arasında günümüze ulaşan en sağlam olanıdır. Bunun sebebi de 700 sene aralıksız eğitim ve öğretim gören bir ilim yuvası olmasındandır. Medresede pek çok âlim yetişmiş ve pek çok müderris görev yapmıştır. Birçok ferman ve şer'î ilamlarda "Ağros Medresesi'nin tasdikiyle" kaydının bulunması, medresenin ilim bakımından itibarını gösterir. Medresede hem dinî ilimler hem de müspet ilimler okutulmuştur. Atabey'den İstanbul'un fethine çok miktarda asker gönderildiği de rivayetler arasındadır.

[2] Hicret ve Ayşe.

[3] “Küfür ve dalalet dışında her hâl üzere Allah’a hamdolsun.”

[4] Kapının kendisine, kendiliğinden açıldığı zat, vaktiyle Barla'da Üstad'ın ziyaretine gelen Büyük Ruhlu Küçük Ali'nin kardeşi Kuleönülü Mustafa'dır. Yıllar önce bir keramet eseri olarak sürgülü kapı kendiliğinden kendisine açıldığı gibi, Denizli Hapishanesi'nde de kendisi yüzünden jandarma koğuşunun kapısı kapanır.

[5] Başka hapse gönderilmesi sebebiyle Ömer'in tasdikini alamamış.

[6] “Nazar (göz değmesi), deveyi kazana, insanı mezara sokar!”

[7] “Her türlü musibet karşısında söylediğimiz söz şudur: “Biz Allah’ın kullarıyız; sonunda yine O’na döneceğiz.” (Bakara Suresi, 156)